

HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK

Godišnji financijski izvještaji za 2016. godinu

Zagreb, ožujak 2017. godine

	Stranica
Godišnje izvješće Grupe Hrvatska banka za obnovu i razvitak	1
Odgovornost za financijske izvještaje	59
Izvješće neovisnog revizora	60
Financijski izvještaji Grupe:	65
Izvještaj o dobiti i gubitku	65
Izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	66
Izvještaj o financijskom položaju	67
Izvještaj o novčanim tokovima	68
Izvještaj o promjenama na kapitalu	69
Financijski izvještaji Banke:	70
Izvještaj o dobiti i gubitku	70
Izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	71
Izvještaj o financijskom položaju	72
Izvještaj o novčanim tokovima	73
Izvještaj o promjenama na kapitalu	74
Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja	75 – 201
Dodatak – Financijsko poslovanje Grupe HKO	202 –205

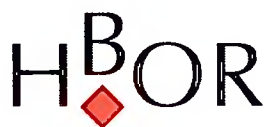
Hrvatska banka za
obnovu i razvitak

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
GRUPE HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK
ZA 2016. GODINU

Ožujak 2017.

SADRŽAJ

<u>IZJAVA OSOBA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVJEŠĆA</u>	5
<u>IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2016. GODINU</u>	6
<u>OPIS POSLOVANJA</u>	14
<u>GRUPE HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK U 2016. GODINI</u>	14
<u>HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK</u>	14
<u>MALI I SREDNJI PODUZETNICI – ODOBREN 85 POSTO VEĆI IZNOS KREDITA</u>	15
<u>ZA ULAGANJA U POLJOPRIVREDU ODOBRENO VIŠE OD 500 MILIJUNA KUNA</u>	16
<u>TURIZAM - POVEĆANJE IZNOSA ODOBRENJA ZA 17 POSTO</u>	16
<u>KREDITIRANJE PROJEKATA SUFINANCIRANIH IZ EU FONDOVA</u>	17
<u>NOVE MJERE I UNAPREĐENJE POSLOVANJA TIJEKOM 2016.</u>	18
<u>UNAPREĐENJE SURADNJE S FINANCIJSKIM POSREDNICIMA (POSLOVNIM BANKAMA I LEASING DRUŠTVIMA)</u>	18
<u>SNIŽENE KAMATNE STOPE KAO POTICAJ ULAGANJIMA</u>	19
<u>SNIŽENE KAMATNE STOPE PO POJEDINIM PROGRAMIMA KREDITIRANJA</u>	20
<u>SNIŽENJE KAMATNIH STOPA ZA ZAPOŠLJAVANJE MLADIH I INOVATIVNA PODUZEĆA</u>	20
<u>PLAN ULAGANJA ZA EUROPU</u>	21
<u>FONDOVI ZA GOSPODARSKU SURADNJU</u>	22
<u>HBOR KAO IZVOZNA BANKA I IZVOZNO-KREDITNA AGENCIJA REPUBLIKE HRVATSKE</u>	23
<u>POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA U 2016. GODINI</u>	24
<u>PRIBAVLJANJE SREDSTAVA: OSIGURANI POVOLJNI IZVORI FINANCIRANJA</u>	30
<u>UPRAVLJANJE RIZICIMA</u>	31
<u>KONTROLA I REVIZIJA</u>	36
<u>FUNKCIJA PRAĆENJA USKLAĐENOSTI</u>	36
<u>LJUDSKI POTENCIJALI</u>	36
<u>OSTALE AKTIVNOSTI</u>	38
<u>GRUPA HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE</u>	40
<u>HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE D.D. I POSLOVNI INFO SERVIS D.O.O.</u>	40
<u>NAČELA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA</u>	45
<u>PREGLED FINANCIJSKOG POSLOVANJA U 2016. GODINI</u>	46
<u>OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE GRUPE</u>	46
<u>OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE HBOR-a</u>	50

Hrvatska banka za obnovu i razvitak

IZJAVA OSOBA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVJEŠĆA

Prema našem saznanju Godišnje izvješće za 2016. godinu sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Hrvatske banke za obnovu i razvitak i Grupe te opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Grupa izloženi.

Članica Uprave

Martina Jus

Predsjednica Uprave

mr.sc. Tamara Perko

U Zagrebu, 17. ožujka 2017.

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2016. GODINU

Godišnje izvješće obuhvaća sažetak financijskih informacija, opis poslovanja te revidirane Godišnje financijske izvještaje zajedno s Izvještajem neovisnog revizora za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine. Revidirani financijski izvještaji prikazani su za Grupu Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Pravni status

Godišnje izvješće uključuje godišnje financijske izvještaje pripremljene sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Zakonu o računovodstvu te revidirane sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Usklađenost Godišnjeg izvješća s Godišnjim financijskim izvještajima potvrđena je od strane revizora, a sukladno članku 17. Zakona o računovodstvu.

Tečajna lista

U svrhu preračunavanja iznosa u stranim valutama u kunske iznose korišten je srednji tečaj Hrvatske narodne banke:

31. prosinca 2016.	1 EUR = 7,557787 HRK	1 USD = 7,168536 HRK
31. prosinca 2015.	1 EUR = 7,635047 HRK	1 USD = 6,991801 HRK

OPĆI PODACI

Osnivanje

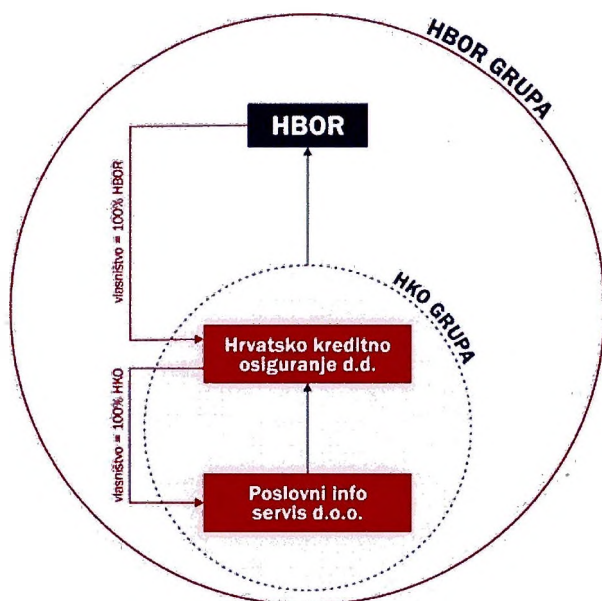
HBOR je osnovan 12. lipnja 1992. donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). Izmjenama i dopunama Zakona u prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak. U prosincu 2006. godine Hrvatski sabor je donio Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak koji je stupio na snagu 28. prosinca 2006. Hrvatski sabor 15. veljače 2013. donio je Zakon o izmjeni Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak kojim je izmijenjen sastav Nadzornog odbora, odnosno Nadzorni odbor HBOR-a je povećan za jednog člana – ministra nadležnog za regionalni razvoj i fondove Europske unije te sada ukupno broji deset članova.

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak

HBOR je matično društvo Grupe Hrvatska banka za obnovu i razvitak koja je formirana tijekom 2010. godine. Grupu uz matično društvo čine Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (HKO d.d.) i Poslovni info servis d.o.o. (PIS d.o.o.).

naziv	uloga unutar grupe	% povezanosti	sjedište	poslovne aktivnosti
Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	ovisno društvo, neposredna kapitalna povezanost	100% s HBOR-om	Republika Hrvatska	osiguravanje inozemnih i domaćih kratkoročnih potraživanja poslovnih subjekata vezanih za isporuku roba i usluga
Poslovni info servis d.o.o.	ovisno društvo, posredna kapitalna povezanost	100% s Hrvatskim kreditnim osiguranjem d.d.	Republika Hrvatska	izrada analiza, procjena kreditnih rizika i pružanje informacija o kreditnoj sposobnosti

Struktura Grupe – shematski prikaz

Strateški ciljevi Banke

HBOR poslovanjem u okviru svojih ovlasti i nadležnosti potiče sustavan, održiv i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak, sukladno općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske.

Prioritetna područja djelovanja

- Poticanje utemeljenja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva
- Poticanje izvoza
- Razvitak turizma
- Financiranje inovacija i razvoja novih tehnologija
- Financiranje razvitka poljoprivrede
- Poticanje korištenja EU fondova
- Financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Pregled najvažnijih financijskih informacija za HBOR

- u milijunima kuna -

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ukupna imovina	25.763,23	26.162,59	25.777,05	25.540,78	27.374,92
Bruto krediti	24.106,96	24.941,60	24.721,41	24.722,82	26.343,12
Ukupna glavnica	8.111,41	8.888,79	9.430,13	9.662,45	10.037,98
Ukupni prihodi	979,39	983,08	918,13	917,11	924,00
Ukupni rashodi	(844,97)	(793,92)	(749,79)	(711,88)	(610,47)
Dobit	134,42	189,16	168,34	205,23	313,53
Kamatni prihodi	965,85	955,25	903,57	872,61	870,34
Kamatni rashodi	(555,79)	(520,91)	(490,16)	(474,53)	(452,67)
Neto kamatni prihod	410,06	434,34	413,41	398,08	417,67

Kreditni rejting, 31. prosinca 2016.

- Ba1 rejting agencije Moody's
- BB rejting agencije Standard & Poor's

Područni uredi

- Područni ured za Slavoniju i Baranju
- Područni ured za Dalmaciju
- Područni ured za Istru
- Područni ured za Liku
- Područni ured za Primorje i Gorski kotar

Broj zaposlenih

Na dan 31.12.2016. godine u HBOR-u je bilo zaposleno 349 radnika.

Na dan 31.12.2016. godine u Grupi HBOR bilo je zaposleno 364 radnika.

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Hrvatska banka za obnovu i razvitak primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a iz veljače 2013. godine.

Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a sadrži temeljna načela utvrđena u Odluci o donošenju Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (NN 112/2010, dalje: Odluka) i načela utvrđena u Smjernicama o unutrašnjem upravljanju EBA-e (European Banking Authority Guidelines on Internal Governance GL 44, September/2011., dalje: Smjernice).

Na HBOR se prema tekstu Odluke primjenjuju temeljna načela korporativnog upravljanja koje je HBOR implementirao u Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a, dok su načela navedena u Smjernicama dobrovoljno implementirana u mjeri u kojoj su primjenjiva zbog činjenice da se Smjernice odnose na kreditne institucije i nisu u potpunosti primjenjive na HBOR kao posebnu financijsku instituciju.

HBOR u cijelosti primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a koji je usvojen od strane Uprave i Nadzornog odbora te objavljen na mrežnim stranicama HBOR-a: www.hbor.hr.

U odnosu na Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a iz 2013. godine, kao mjera dobrog korporativnog upravljanja u smislu jačanja transparentnosti i određivanja kriterija za odabir članova Uprave HBOR-a, na HBOR se primjenjuje svakodobno važeća Uredba o kriterijima za provedbu postupaka odabira i imenovanja kandidata za predsjednike i članove uprava trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Uredbom se ne propisuju zahtjevi koji bi primjenjivali politiku raznolikosti s obzirom na aspekte dobi, spola, obrazovanja i struke.

Usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima te pridržavanje internih pravila osnova su odgovornog korporativnog upravljanja i nužan preduvjet za održivu uspješnost poslovanja. HBOR sustavno prati zakonsku regulativu i najbolju praksu na području korporativnog upravljanja te istu ugrađuje u svoje poslovanje sukladno principima i načelima dobrog bankarskog poslovanja.

Sukladno načelima javnosti poslovanja financijski izvještaji Banke i Grupe u izvještajnom razdoblju bili su objavljeni na mrežnim stranicama HBOR-a i Luksemburške burze. Godišnja financijska izvješća HBOR-a na nekonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi utvrđuje Nadzorni odbor te ih podnosi na potvrdu Hrvatskom saboru. Godišnje se provodi ocjena rejtinga HBOR-a od strane dvije međunarodne nezavisne rejting agencije (Standard & Poor's, Moody's). Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, HBOR dostavlja izvješće o provedbi zakona Povjereniku za informiranje.

U izvještajnom razdoblju dužnosti, odgovornosti i ovlasti članova Uprave i Nadzornog odbora bile su regulirane Zakonom o HBOR-u (NN 138/06) i Zakonom o izmjenama Zakona o HBOR-u (NN 25/13) i detaljnije razrađene u Statutu HBOR-a. Uprava i Nadzorni odbor ostvaruju uspješnu suradnju koja se očituje u otvorenoj raspravi, a temelj suradnje čini pravodobno podnošenje

savjesno pripremljenih izvješća Nadzornom odboru u pisanom obliku. Zakonom i Statutom HBOR-a te odlukama Nadzornog odbora određene su vrste poslova koje HBOR obavlja samo uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, razmatra izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju. Nadzorni odbor također prati i kontrolira zakonitost rada Uprave te imenuje i opoziva predsjednika i članove Uprave. Nadzorni odbor po Zakonu čini deset članova i to šest ministara Vlade Republike Hrvatske, tri saborska zastupnika te predsjednik Hrvatske gospodarske komore.

Budući da članovi iz redova saborskih zastupnika nisu bili imenovani, Nadzorni odbor HBOR-a do 10. studenog 2016. djelovao je u sljedećem sastavu:

dr. sc. Zdravko Marić, ministar financija, predsjednik,
Tomislav Panenić, ministar gospodarstva, zamjenik predsjednika,
Tomislav Tolušić, ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije, član,
Darko Horvat, ministar poduzetništva i obrta, član,
Anton Kliman, ministar turizma, član,
prof. dr. sc. Davor Romić, ministar poljoprivrede, član,
Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, član.

Razrješenjem članova Nadzornog odbora i imenovanjem novih odlukom Vlade Republike Hrvatske od 10. studenog 2016. (imenovanje članova Nadzornog odbora iz redova ministara) i 9. prosinca 2016. (imenovanje iz redova saborskih zastupnika), Nadzorni odbor HBOR-a čine:

dr. sc. Zdravko Marić, ministar financija, predsjednik,
dr. sc. Martina Dalić, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva i obrta, zamjenica predsjednika,
Gabrijela Žalac, ministrica regionalnog razvoja i fondova Europske unije, članica,
Gari Cappelli, ministar turizma, član,
Tomislav Tolušić, ministar poljoprivrede, član,
dr. sc. Slaven Dobrović, ministar zaštite okoliša i energetike, član,
Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, član,
Boris Lalovac, saborski zastupnik, član,
Ivana Ninčević-Lesandrić, saborska zastupnica, članica
Grozdana Perić, saborska zastupnica, članica.

Uprava zastupa, vodi poslove i raspolaže imovinom HBOR-a te je dužna i ovlaštena poduzeti sve radnje i donijeti sve odluke koje smatra potrebnim za zakonito i uspješno vođenje poslova. Uprava je također zadužena za donošenje normativnih akata kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija HBOR-a, donošenje programa kreditiranja, donošenje pojedinačnih odluka o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova, odlučivanje o imenovanju i opozivu radnika s posebnim ovlaštenjima, odlučivanje o pravima i obvezama radnika te izvješćivanje Nadzornog odbora. Upravu HBOR-a čine 3 člana od kojih je jedan predsjednik Uprave.

Članovi Uprave HBOR-a u 2016. godini:

Dušan Tomašević, predsjednik Uprave

Goran Filipić, član Uprave

Martina Jus, članica Uprave

Radi osiguranja što efikasnijeg i kvalitetnijeg upravljanja rizicima te svođenja rizika na najmanju mjeru, pri Upravi Banke djeluju i sljedeći odbori: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika, Odbor za upravljanje informacijskim sustavom i Odbor za upravljanje poslovnim promjenama.

Temeljem Kodeksa korporativnog upravljanja HBOR-a i Zakona o reviziji, odlukom Nadzornog odbora osnovan je Revizorski odbor HBOR-a. Revizorski odbor sastavljen je od tri člana od kojih je jedan član Nadzornog odbora HBOR-a, a druga dva člana, od kojih najmanje jedan mora biti neovisan član, imenuje Nadzorni odbor. Iz redova neovisnih članova Revizorskog odbora, Nadzorni odbor imenuje predsjednika. Budući da tijekom 2016. godine nije bio imenovan Revizorski odbor, funkciju Revizorskog odbora obavljao je Nadzorni odbor.

Sustav unutarnjih kontrola Hrvatske banke za obnovu i razvitak organiziran je kroz neovisne organizacijske jedinice:

- Neovisna organizacijska jedinica za upravljanje rizicima provodi utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, nadzor i kontrolu rizika kojima je HBOR u svom poslovanju izložen ili bi mogao biti izložen
- Unutarnja revizija HBOR-a kao neovisna organizacijska jedinica provodi provjeru adekvatnosti upravljanja rizicima i sustava unutarnjih kontrola, uključujući i funkciju kontrole rizika i funkciju praćenja usklađenosti, primjenu unutarnjih politika i procedura te postupke u svezi sprječavanja pranja novca
- Neovisna funkcija praćenja usklađenosti organizira, koordinira i usmjerava aktivnosti praćenja usklađenosti na razini HBOR-a, savjetuje o pitanjima usklađenosti, upravlja mjerama koje se poduzimaju radi umanjivanja rizika usklađenosti, objedinjuje podatke o praćenju usklađenosti, identificira i ocjenjuje rizike usklađenosti i o tom redovito podnosi izvješća. Osnovna zadaća funkcije praćenja usklađenosti je ograničiti rizik neusklađenosti i na taj način ograničiti i njegove negativne posljedice, osigurati usklađenost svih internih akata i poslovnih procesa s relevantnim propisima te promicati načela etičnog poslovanja.

Sustav unutarnjih kontrola Hrvatskog kreditnog osiguranja d.d. organiziran je kroz sljedeće neovisne funkcije:

- funkciju praćenja usklađenosti
- funkciju upravljanja rizicima
- funkciju unutarnje revizije i
- aktuarsku funkciju.

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. ima uspostavljen odgovarajući sustav unutarnjih kontrola temeljen na internom propisu, Pravilniku o sustavu unutarnjih kontrola, čime je povećana vjerojatnost pravovremenog uočavanja prevara, doprinos smanjivanju neopravdanih troškova, smanjivanju zlouporaba i grešaka, preveniranju neodgovarajućih aktivnosti te smanjenju rizika vezanih za usklađenost sa zakonodavnim okvirom. Društvo uspostavlja stalne i djelotvorne kontrole neovisne o poslovnim procesima i aktivnostima u kojima rizik nastaje odnosno koje prati i nadzire, razmjerno svojoj veličini te vrsti, opsegu i složenosti poslovanja u skladu sa svojim profilom rizičnosti.

Pravni status, ustrojstvo i upravljanje u Hrvatskom kreditnom osiguranju d.d. te druga pitanja značajna za poslovanje uređuju se Statutom Društva, te sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o osiguranju.

Organi upravljanja Društvom su Uprava, Nadzorni odbor i Glavna skupština. Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. vodi dvočlana Uprava, koja odluke donosi u skladu s Poslovníkom o radu Uprave. Sve odluke se donose temeljem principa dvostruke provjere („četiri oka“) uz odgovarajući sustav autorizacija.

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. nije usvojilo Kodeks korporativnog upravljanja, ali u svom poslovanju dobrovoljno primjenjuje načela Kodeksa korporativnog upravljanja, koji su izradile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) i Zagrebačka burza d.d., u mjeri koliko je to primjereno veličini i stupnju razvoja Društva.

Kodeksom ponašanja HBOR-a propisane su specifične vrijednosti i pravila za prevenciju korupcije i osiguranje profesionalnog ponašanja, te je predviđena mogućnost prijave po osnovi kršenja Kodeksa. Obrazac za prijavu, adresa elektroničke pošte za zaprimanje prijave i opis načina podnošenja prijave dostupni su na mrežnim stranicama HBOR-a. Osoba odgovorna za praćenje usklađenosti podnosi godišnje izvješće o podnesenim prijavama i pokrenutim postupcima u vezi s prijavama po osnovi kršenja Kodeksa ponašanja. Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su standardi korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja HBOR-a i njihovog unapređenja u svrhu učinkovitog i odgovornog upravljanja javnim kapitalom i poslovima od posebnog društvenog značaja u funkciji razvoja hrvatskoga gospodarstva. Radi postizanja standarda korporativnog upravljanja, HBOR ovim Kodeksom opisuje odnose s upravljačkim tijelima i zainteresiranim stranama, kao i usvojene principe rada koji imaju za cilj umanjeње rizika poslovanja u nepovoljnim tržišnim uvjetima.

Ova Izjava smatra se dijelom Godišnjeg izvješća Grupe Hrvatske banke za obnovu i razvitak za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2016.

OPIS POSLOVANJA GRUPE HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK U 2016. GODINI

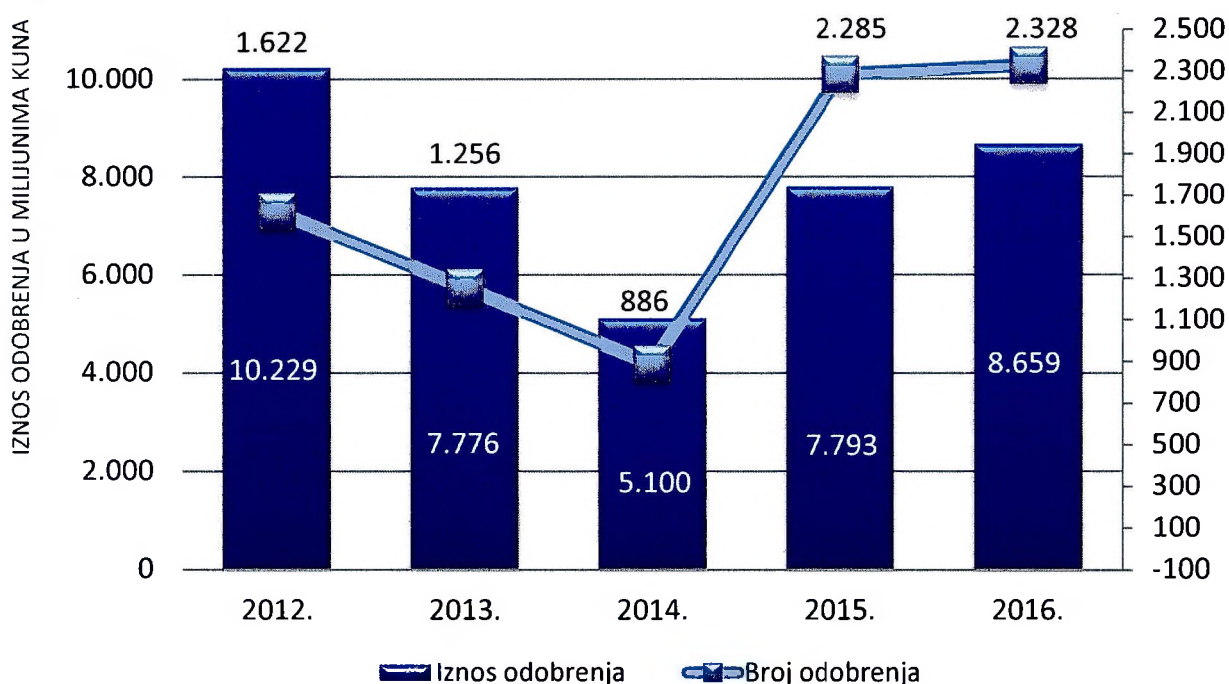
HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK

U 2016. godini HBOR je poslovao s ciljem poticanja poduzetnika na nova ulaganja, korištenje sredstava EU fondova te izlazak na međunarodno tržište. Zahvaljujući stalnom unapređenju poslovanja te uvođenju novih mjera i načina kreditiranja kako bi povoljna sredstva bila što dostupnija hrvatskim poduzetnicima, u 2016. godini kreditiranjem, osiguranjem izvoznih potraživanja i izdavanjem garancija HBOR je podržao 2.602 projekta hrvatskih gospodarstvenika u ukupnom iznosu od 11,47 milijardi kuna. Broj podržanih projekata najveći je u dosadašnjem poslovanju HBOR-a.

U 2016. godini kreditna aktivnost povećana je za 11 posto u odnosu na prethodnu godinu, odnosno odobreno je 2.328 kredita u ukupnom iznosu 8,66 milijardi kuna.

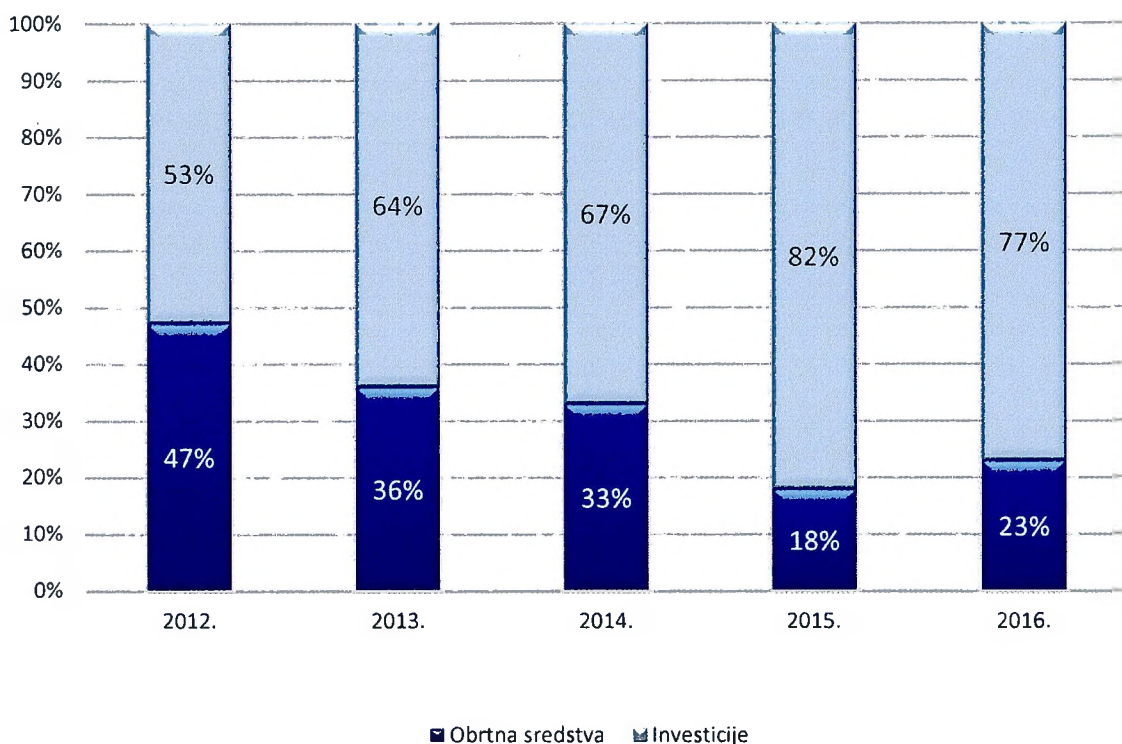
Ovaj rezultat je posebno značajan jer pokazuje nastavak pozitivnog trenda koji je započeo 2015. godine kada je zaustavljen pad kreditne aktivnosti te je izvještajna godina završena s više od dvije tisuće odobrenih kredita.

Iznos i broj odobrenja, 2012. do 2016. godine

Tijekom 2016. godine od ukupnih kredita 77 posto bilo je namijenjeno za investicije, a 23 posto za obrtna sredstva.

Struktura odobrenih sredstava prema namjeni od 2012. do 2016. godine

Tijekom 2016. godine primjetan je rast odobrenja za manje razvijene županije te je tako za projekte u Sisačko-moslavačkoj županiji odobreno tri puta više sredstava nego u 2015. godini, financiranje projekata u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji zabilježilo je rast od 143 posto, u Karlovačkoj 73 posto, Ličko-senjskoj 48 posto, Požeško-slavonskoj i Šibensko-kninskoj 31 posto u odnosu na prethodnu godinu. Na ovo povećanje utjecala su ulaganja u proizvodnju, turizam, zaštitu okoliša, ali i u projekte sufinancirane sredstvima EU fondova čija je financijska konstrukcija zatvarana sredstvima HBOR-a.

MALI I SREDNJI PODUZETNICI – ODOBREN 85 POSTO VEĆI IZNOS KREDITA

Malim i srednjim poduzetnicima po svim programima odobreno je 2.213 kredita, odnosno 95 posto ukupnog broja kredita, u iznosu od 5,89 milijardi kuna. U odnosu na 2015. godinu iznos odobrenih kredita povećan je za 85 posto.

Mali i srednji poduzetnici su tijekom 2016. godine koristili sredstva po 32 kreditna programa HBOR-a koji se provode izravno ili putem poslovnih banaka i leasing društava. Tijekom 2016. godine najveći broj projekata podržan je putem leasing društava i putem okvirnih kredita kojima je ukupno podržano više od 1,5 tisuća projekata u iznosu 2,90 milijarde kuna. Mikropoduzetnicima je putem programa Mikrokreditiranje uz potporu EU odobreno 178 kredita u iznosu 25,48 milijuna kuna.

Mali i srednji poduzetnici su, koristeći HBOR-ova sredstava, uložili gotovo 860 milijuna kuna u 81 projekt u turističkom sektoru. Po programu kreditiranja utemeljenja i razvoja ženskog poduzetništva odobreno je 80 kredita u iznosu većem od 37 milijuna kuna, što predstavlja povećanje od 27 posto u odnosu na 2015. godinu. Za projekte ulaganja u zaštitu okoliša, unapređenje infrastrukture i energetske obnove zgrada malim i srednjim poduzetnicima odobreno je više od 670 milijuna kuna, što je više od tri puta veći iznos od onog odobrenog 2015. godine za ove namjene.

ZA ULAGANJA U POLJOPRIVREDU ODOBRENO VIŠE OD 500 MILIJUNA KUNA

HBOR je i tijekom 2016. godine usmjerio dio svojih aktivnosti u poticanje ulaganja u poljoprivredu kao jednu od temeljnih grana hrvatskog gospodarstva. Putem HBOR-ovih programa moguće je kreditirati ulaganja u osnovna sredstva: opremu, stado, zemljište i građevinske objekte ili u trajne nasade, ali i u pripremu poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivrednim proizvođačima na raspolaganju su također i kreditna sredstva za zatvaranje financijske konstrukcije projekata koji se sufinanciraju iz sredstava EU fondova.

Tijekom 2016. godine u primarnu poljoprivredu je putem različitih programa HBOR-a uloženo 239 milijuna kuna kojima je podržano 209 projekata. Kada se ovom broju pribroji kreditiranje EU projekata ruralnog razvoja, ribarstva i vinske omotnice dolazi se do iznosa većeg od pola milijarde kuna.

TURIZAM - POVEĆANJE IZNOSA ODOBRENJA ZA 17 POSTO

Povoljnim sredstvima kreditiraju se investicije u turizmu s krajnjim ciljem produljenja turističke sezone, a to su najčešće ulaganja u poboljšanje i proširenje smještajnih kapaciteta, uvođenje novih usluga i sadržaja. Turistička poduzeća sve više prepoznaju prednosti korištenja bespovratnih sredstava EU fondova za sufinanciranje projekata čiju financijsku konstrukciju također mogu zatvoriti povoljnim kreditnim programima HBOR-a.

HBOR je tijekom 2016. godine podržao 274 projekta u turizmu s ukupnim iznosom od 1,81 milijardi kuna, što predstavlja povećanje od 17 posto u odnosu na 2015. godinu.

Više od 90 posto kreditnih sredstava odobreno je za ulaganja u Jadranskoj regiji, a ostatak na kontinentalni turizam. Od „morskih županija“ najviše sredstava odobreno je u Splitsko-dalmatinskoj županiji (60 projekata, 474,13 milijuna kuna) i Istarskoj (29 projekata, 456,49 milijuna kuna). Tijekom 2016. godine podržano je 76 kontinentalnih turističkih projekata u ukupnom iznosu 127,36 milijuna kuna, pri čemu je najviše bilo onih u Gradu Zagrebu za ulaganja u hostele, a zatim slijede Ličko-senjska, Karlovačka i Varaždinska županija gdje se u najvećem dijelu radilo o ulaganjima u razvoj ruralnog turizma.

KREDITIRANJE PROJEKATA SUFINANCIRANIH IZ EU FONDOVA

Poticanje korištenja raspoloživih sredstava EU fondova jedan je od prioriteta HBOR-a. Za ovu namjenu uvedena su tri posebna kreditna programa kojima je omogućeno kvalitetno i povoljno zatvaranje financijske konstrukcije EU projekata i to onih privatnog i javnog sektora, te ruralnog razvoja, ribarstva i vinske omotnice. HBOR-ovim programima kreditiranja moguće je financiranje prihvatljivih, ali i neprihvatljivih troškova projekta odnosno zatvaranja financijske konstrukcije cijele investicije. Kreditiranje se provodi putem poslovnih banaka ili izravno uz iste uvjete za krajnjeg korisnika.

Po programima za kreditiranje projekata koji se sufinanciraju iz ESI fondova HBOR je u 2016. godini odobrio gotovo 30 posto više sredstava u odnosu na prošlu godinu odnosno 632,10 milijuna kuna za sufinanciranje 56 projekata. Većina projekata sufinanciranih iz EU fondova koje je HBOR kreditno pratio bili su oni malih i srednjih poduzetnika.

Uz programe kreditiranja HBOR korisnicima nudi mogućnost korištenja jamstva za povrat predujma za korisnike koje izravno kreditira, a koji planiraju korištenje predujma u svojim projektima s ciljem planiranja dovoljne razine likvidnosti za cijelo vrijeme trajanja projekta.

Financijski instrumenti iz EU fondova

U prosincu 2016. godine potpisan je Sporazum o financiranju između HBOR-a i Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije s ciljem pokretanja novog financijskog instrumenta „ESIF Krediti za rast i razvoj“. U okviru instrumenta „ESIF Krediti za rast i razvoj“ hrvatskim poduzetnicima će na raspolaganju biti 220 milijuna eura dugoročnih investicijskih kredita s rokom otplate do 12 godina, koji će se nuditi po povoljnoj kamatnoj stopi. Kroz suradnju s financijskim posrednicima, odnosno kroz razgranatu mrežu njihovih poslovnica, ovaj financijski instrument bit će dostupan malim i srednjim poduzetnicima koji posluju u svim dijelovima Republike Hrvatske, a njegova implementacija planira se tijekom 2017. godine.

NOVE MJERE I UNAPREĐENJE POSLOVANJA TIJEKOM 2016.

Uspješno poslovanje HBOR-a tijekom 2016. godine rezultat je mjera s čijom se provedbom započelo ili prije ili tijekom 2016. godine od kojih su najznačajnije one koje se odnose na unapređenje suradnje s financijskim posrednicima te sniženje kamatnih stopa. Krajem izvještajne godine, osim što je provođenje pojedinih mjera produženo i za 2017. godinu, donesena je i odluka o smanjenju naknada za obradu kreditnih zahtjeva do kraja 2017. godine.

UNAPREĐENJE SURADNJE S FINANCIJSKIM POSREDNICIMA (POSLOVNIM BANKAMA I LEASING DRUŠTVIMA)

HBOR odobrava kreditna sredstva izravno ili putem poslovnih banaka kao financijskih posrednika pri čemu su uvjeti kredita za krajnjeg korisnika jednaki neovisno o načinu odobrenja.

Od 2015. godine HBOR surađuje i s leasing društvima kao financijskim posrednicima putem kojih mali i srednji poduzetnici mogu financirati nabavu strojeva, opreme, gospodarskih vozila i plovila. Cilj suradnje s financijskim posrednicima je omogućavanje lakše dostupnosti povoljnih HBOR-ovih sredstava poduzetnicima u svim krajevima Republike Hrvatske.

Udio odobrenja putem financijskih posrednika u ukupnim odobrenjima tijekom 2016. godine povećan je na 64 posto u odnosu na 43 posto koliki je bio tijekom 2015. godine. Putem poslovnih banaka tijekom 2016. godine odobreno je ukupno 1.144 kredita u iznosu 4,48 milijardi kuna.

Ovo povećanje rezultat je uvođenja novih načina kreditiranja i unapređenja suradnje s financijskim posrednicima:

Model Okvirnih kredita s poslovnim bankama

S ciljem povećanja brzine odobrenja i dostupnosti kreditnih sredstava, HBOR je tijekom 2015. započeo s ugovaranjem Okvirnih kredita s poslovnim bankama. Model kreditiranja putem Okvirnih kredita proširen je na veći broj poslovnih banaka te je tijekom 2016. godine suradnja po ovom Modelu ugovorena putem 10 najvećih poslovnih banaka. Okvirni krediti namijenjeni su malim i srednjim poduzetnicima i to za financiranje investicija, ali i potrebnih obrtnih sredstava. Kroz ovaj model malim i srednjim poduzetnicima osiguran je iznos veći od 1,87 milijardi kuna tijekom 2016. godine. Cilj ove mjere je, osim povećanja kreditne aktivnosti putem poslovnih banaka, i bolja regionalna zastupljenost HBOR-ovih kreditnih sredstava te efikasnije odobrenje manjih iznosa kredita većem broju korisnika.

Nastavak provedbe modela podjele rizika s bankama

S ciljem poticanja poslovnih banaka na povećanje kreditnih plasmana gospodarskom sektoru, HBOR je i tijekom 2016. godine nastavio s provedbom Modela podjele rizika. Model podjele rizika podrazumijeva način provedbe programa kreditiranja HBOR-a u suradnji s poslovnim bankama, pri čemu HBOR i poslovna banka dijele rizik povrata plasiranih kreditnih sredstava.

Leasing društva

Suradnja s leasing društvima, koja je počela 2015. godine, otvorila je potpuno novi distribucijski kanal kojim je omogućeno financiranje malih i srednjih poduzetnika putem financijskog leasinga. Nakon inicijalne suradnje s 4 leasing društva suradnja je tijekom 2016. godine proširena na novih 5 društava te je na taj način HBOR poduzetnicima osigurao jednostavniju i povoljniju nabavu potrebne opreme, strojeva, gospodarskih vozila i plovila.

Poduzetnici su vrlo brzo prepoznali prednosti ove suradnje te je udio odobrenja putem leasing društava s 4 posto u ukupnoj aktivnosti 2015. godine porastao na 12 posto u 2016. godini: tijekom 2016. godine putem leasing društava podržan je 991 projekt u iznosu većem od jedne milijarde kuna.

SNIŽENE KAMATNE STOPE KAO POTICAJ ULAGANJIMA

U cilju poticanja novih ulaganja i pokretanja investicijskog ciklusa, HBOR je dodatno snizio kamatne stope za određene namjene i po određenim programima kreditiranja, a u suradnji s Europskom investicijskom bankom i Europskim investicijskim fondom omogućeno je dodatno sniženje kamatnih stopa inovativnim poduzetnicima i onima koji zapošljavaju mlade.

Produženo trajanje privremene mjere sniženja kamatne stope za jedan postotni bod za nove investicije

Sniženje kamatne stope vrijedilo je za kreditiranje novih investicija u poljoprivredi i ribarstvu, turizmu, prerađivačkoj industriji te projekata zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Sukladno ovoj mjeri kamatna stopa iznosi 2 ili 3 posto godišnje ovisno o veličini i dosadašnjoj uspješnosti poduzetnika te području ulaganja. Rokovi otplate kredita za ovakve investicije su do 17 godina s mogućnošću odobrenja razdoblja počeka u trajanju od 2 do 5 godina. Krajem izvještajnog razdoblja trajanje mjere produženo je do 30.6.2017.

Sniženje kamatne stope za jedinice lokalne i područne samouprave i pravne osobe u njihovom većinskom vlasništvu

Snižena je kamatna stopa s 4 na 3 posto godišnje za projekte jedinica lokalne i područne samouprave i pravne osobe u njihovom većinskom vlasništvu, uvedena je mogućnost kreditiranja u kunama te ukinuta naknada za rezervaciju sredstava. Krajem 2016. godine kamatna stopa za kreditiranje infrastrukturnih ulaganja od općeg značaja dodatno je snižena na 2,5 posto do kraja 2017. godine.

SNIŽENE KAMATNE STOPE PO POJEDINIM PROGRAMIMA KREDITIRANJA

Turizam

Tijekom 2016. godine ukinuta je kamatna stopa od 6 posto za velike poduzetnike za ulaganja u turizam te ona sada iznosi 2 ili 4 posto ovisno o području ulaganja i dosadašnjoj uspješnosti poduzetnika. Ovaj program namijenjen je realizaciji investicijskih projekata kojima se stvaraju uvjeti za poticanje zapošljavanja u turističkoj djelatnosti, produženje turističke sezone te povećanje prihoda u turizmu s ciljem podizanja konkurentnosti turističkih destinacija. Krediti se odobravaju na rok do 17 godina uključujući i početak do 4 godine.

Nova proizvodnja i Gospodarstvo

Kamatne stope za programe kreditiranja Gospodarstvo i Nova proizvodnja snižene su za 1 postotni bod te će do kraja 2017. godine iznositi 2 odnosno 3 posto godišnje ovisno o vrsti projekta i području ulaganja. Novost je i uvedena mogućnost izravnog kreditiranja za program Gospodarstvo. Ovi programi namijenjeni su ulaganjima u modernizaciju proizvodnje, uvođenju novih tehnologija i proizvoda te ulaganjima u istraživanja i razvoj novih proizvoda, novih tehnologija, istraživanja tržišta i marketing. Rokovi otplate su od 12 do 14 godina uključujući početak do 3 godine odnosno 5 godina kad se ulaže u podizanje ili restrukturiranje dugogodišnjih nasada.

Priprema izvoza

Po programu Priprema izvoza snižena je osnovna kamatna stopa s 4 na 3 posto. Kamatna stopa za krajnjeg korisnika se utvrđuje na temelju osnovne stope i marže koja se utvrđuje ovisno o kreditnom rangu klijenta i ponuđenim instrumentima osiguranja.

Po programu Priprema izvoza, koji se provodio isključivo putem poslovnih banaka, uvedena je mogućnost izravnog kreditiranja malih i srednjih poduzetnika s aktivom većom od 50 milijuna kuna čiji prihodi od prodaje proizvoda ili usluga u inozemstvu iznose najmanje 30 posto poslovnih prihoda i kojima su potrebna sredstva veća od 10 milijuna kuna za pripremu roba za izvoz.

Za izvoznike početnike, koji su definirani kao gospodarski subjekti koji ili prvi put uopće nastupaju na stranim tržištima ili koji po prvi put nastupaju na stranom tržištu na kojem do sada nisu bili prisutni ili koji na strano tržište na kojem su već prisutni plasiraju novi proizvod i/ili uslugu, osnovna kamatna stopa iznosi 2 posto.

SNIŽENJE KAMATNIH STOPE ZA ZAPOŠLJAVANJE MLADIH I INOVATIVNA PODUZEĆA

Zapošljavanje mladih

HBOR se uključio u Inicijativu za zapošljavanje mladih (*Jobs for Youth Initiative*) Europske investicijske banke kroz koju se financiraju ulaganja malih i srednjih poduzetnika u obrazovanje, vještine i zapošljavanje mladih ljudi. Osnovna značajka Inicijative je ušteda na kamatnoj stopi za subjekte koji zapošljavaju ili osposobljavaju mlade osobe. Mali i srednji poduzetnici koji zadovoljavaju jedan od propisanih kriterija mogu koristiti sniženje kamatne stope od 0,5 postotnih bodova po 14 HBOR-ovih programa neovisno o tome odobrava li se kredit izravno ili putem poslovne banke. Snižena kamatna stopa primjenjuje se na cijeli vijek otplate kredita.

Kreditiranje inovativnih poduzeća po InnovFin SME garancijskom programu

Zahvaljujući uključivanju HBOR-a u kreditiranje po InnovFin SME garancijskom programu kamatna stopa za inovativne male i srednje poduzetnike koji ulažu u proizvodnju, razvoj i/ili provedbu novih ili značajno unaprijeđenih proizvoda, postupaka ili usluga umanjuje se za 0,422 ili 0,572 postotnih bodova ovisno o veličini krajnjeg korisnika. Sniženje kamatne stope mogu koristiti poduzeća koja zadovoljavaju propisane kriterije inovativnosti, a sniženje se može koristiti za izravna odobrenja u okviru postojećih programa kreditiranja HBOR-a. Ova mjera dio je Plana ulaganja za Europu.

PLAN ULAGANJA ZA EUROPU

Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske HBOR-u su, kao nacionalnoj razvojnoj banci, povjereni ključni poslovi u vezi s provedbom Plana ulaganja za Europu („Junckerov plan“).

U provedbi „Junckerovog plana“ HBOR surađuje s resornim tijelima državne uprave, agencijama i drugim pravnim osobama s javnim ovlastima koje su imenovale nacionalne koordinateure za podršku provedbi „Junckerovog plana“.

HBOR je pokrenuo niz aktivnosti s ciljem upoznavanja domaćih investitora i ključnih partnera o mogućnostima i uvjetima financiranja u okviru „Junckerovog plana“, a tijekom 2016. godine sklopljeni su prvi ugovori kojima se olakšava poslovanje hrvatskih gospodarstvenika:

InnovFin SME garancijski program („InnovFin SME Guarantee Facility“)

U lipnju 2016. godine HBOR i Europski investicijski fond (EIF) potpisali su Ugovor o garanciji za *InnovFin SME guarantee facility* u iznosu od 20 milijuna eura. Radi se o prvom hrvatskom projektu u okviru Plana ulaganja za Europu. Kao što je već ranije navedeno, garancija omogućuje sniženje kamatne stope za poduzetnike koji zadovoljavaju propisane kriterije inovativnosti.

Radi se o garancijskom proizvodu Europskog investicijskog fonda (EIF) koji pokriva 50 posto glavnice i redovne kamate za kredite koje će odobravati HBOR za investicije malih i srednjih poduzeća (do 250 zaposlenih) te malih srednje kapitaliziranih poduzeća (250 do 499 zaposlenih) u proizvodnju, razvoj ili provedbu novih ili značajno unaprijeđenih proizvoda, postupaka ili usluga, kao i drugo financiranje poduzeća koji zadovoljavaju propisane kriterije inovativnosti.

Ugovor o garanciji za Model podjele rizika

U studenom 2016. godine između EIB-a i HBOR-a zaključen je Ugovor o garanciji za Model podjele rizika u iznosu od 50 milijuna eura, odnosno drugi hrvatski projekt u okviru Junckerovog plana. U okviru Modela podjele rizika, EIB daje HBOR-u garanciju u iznosu do 50 milijuna eura za djelomično pokriće rizika po postojećem portfelju kredita odobrenih srednje kapitaliziranim društvima, a koji može iznositi najviše 100 milijuna eura te koji udovoljava određenim kriterijima.

Budući da se radi o neizravnom Modelu podjele rizika, garancija EIB-a pokriva postojeći portfelj kredita po odgovarajućoj stopi garancije. Stopa garancije raste od 0 do 50 posto proporcionalno povećanju iznosa novoodobrenih kredita za srednje kapitalizirana društva i ostale prioritete. EIB ne preuzima rizik novih, već isključivo postojećih izravno odobrenih kredita čime je HBOR-u omogućeno

preuzimanje dodatnih rizika i povećanje kreditne aktivnosti u iznosu do 100 milijuna eura prema srednje kapitaliziranim poduzećima i ostalim prioritetima.

Osiguran pristup Europskom savjetodavnom centru za ulaganja

S ciljem podržavanja procesa provođenja mjera za povećanje zaposlenosti, rasta i investicija u okviru Junckerovog plana, HBOR je s EIB-om zaključio Sporazum o suradnji. Cilj Sporazuma je osiguravanje pristupa širokom nizu savjetodavnih usluga Europskog savjetodavnog centra za ulaganja (ESCU) koji svoje usluge pruža na razini EU-a i lokalnoj razini kroz razvojne banke. Glavna svrha ESCU-a je pružanje savjeta ulagačima – privatnim i javnim nositeljima projekata s ciljem pripreme i praćenja projekata.

FONDOVI ZA GOSPODARSKU SURADNJU

U drugoj polovici 2010. godine, Odlukom Vlade Republike Hrvatske, HBOR je imenovan kvalificiranim ulagateljem za sudjelovanje u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju (FGS) te za svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske u svaki od FGS-ova ulaže iznos koji odgovara iznosu koji će u isti FGS uložiti privatni ulagatelj. Područje ulaganja FGS-ova su trgovačka društva koja imaju sjedišta u RH i koja isključivo ili pretežito obavljaju svoju djelatnost na području RH, a predviđeno trajanje ulaganja je 10 godina uz mogućnost produljenja maksimalno za 2 godine. Najviša obveza uplate Vlade RH prema jednom FGS-u može iznositi do 300 milijuna kuna.

FGS-ovi su osnovani i poslovali su u skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima (NN 150/05), kao otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala s privatnom ponudom te je početkom 2011. godine osnovano pet FGS-ova koji su udovoljili svim propisanim uvjetima i dobili odobrenje za rad od HANFA-e. U srpnju 2013. godine stupio je na snagu novi Zakon o alternativnim investicijskim fondovima (ZAIF -NN, br.16/13) kojim je propisano poslovanje FGS-ova.

Sukladno navedenom, društva za upravljanje FGS-ovima su tijekom 2014. godine provela usklađenje dotadašnjih statutarnih dokumenata: Prospekt i Statut Fonda, sa ZAIF-om i pripadajućim Pravilnicima koje je propisala regulatorna agencija HANFA.

U 2016. godini donesene su odluke za ulaganje u tri projekta u ukupnom iznosu od 144 milijuna kuna od čega se 50 posto odnosi na udio Republike Hrvatske. Sredstva su namijenjena društvima koja posluju u sektoru turizma, građevinskom sektoru te u drvenoj industriji. Društva koja su bila predmet ulaganja u 2016. godini ukupno zapošljavaju 2.339 radnika.

EIF-NPI Equity Platforma

U 2016. godini HBOR je pristupio Equity Platformi Europskog investicijskog fonda i nacionalnih razvojnih institucija (EIF-NPI Equity Platforma) te postao član konzultativnog foruma. Platforma predstavlja podlogu za razvoj tržišta rizičnog kapitala u Republici Hrvatskoj te razvoj konkretnih proizvoda rizičnog kapitala kojima se planira olakšati pristup financijskim sredstvima za male i srednje poduzetnike koji zapošljavaju do 250 radnika te srednje kapitalizirana poduzeća (250 – 3000 zaposlenih).

HBOR KAO IZVOZNA BANKA I IZVOZNO-KREDITNA AGENCIJA REPUBLIKE HRVATSKE

Provođenjem programa poticanja izvoza HBOR nastoji doprinijeti povećanju konkurentnosti i vrijednosti hrvatskog izvoza te poboljšati prepoznatljivost i kvalitetu naših proizvoda i usluga na svjetskom tržištu.

U okviru svoje zadaće poticanja izvoza, HBOR putem programa kreditiranja, izdavanja činidbenih garancija po nalogu izvoznika i osiguranja izvoznih potraživanja prati izvoznike u svim fazama izvoza, počevši od pregovaranja pa do konačne naplate ostvarenog izvoza. HBOR je, kao hrvatska izvozna banka i izvozno-kreditna agencija, razvio sustav financijske potpore izvoznicima kakve imaju i druge izvozne banke i izvozno-kreditne agencije kako bi izvoznici mogli ravnopravno konkurirati na međunarodnom tržištu.

HBOR je u 2016. godini, osim spomenutog sniženja kamatnih stopa za sredstva namijenjena pripremi proizvoda i usluga za izvoz za sve izvoznike, poboljšao i uvjete osiguranja izvoznih potraživanja za izvoznike koji s inozemnim kupcima ugovaraju odgodu plaćanja do jedne godine: povećan je postotak pokrića s 85 na 90 posto, a razdoblje čekanja na isplatu odštete skraćeno je s 5 na 3 mjeseca te je na taj način izvoznicima omogućeno efikasnije upravljanje likvidnošću. Donesena je i odluka o nastavku provođenja izdavanja police osiguranja izvoza za male izvoznike i izvoznike početnike. Ovom odlukom kao i zadržavanjem dodatno snižene kamatne stope za izvoznike početnike, HBOR je prilagodio svoje usluge i najmanjim izvoznicima ili poduzetnicima koji tek razmišljaju o izvozu kako bi potaknuo internacionalizaciju njihovog poslovanja.

Uz programe namijenjene isključivo izvoznim poslovima, HBOR izvoznike prati i kratkoročnim i dugoročnim kreditnim linijama uz povoljne kamatne stope. Tako su izvoznicima na raspolaganju investicijski krediti namijenjeni npr. proširenju i modernizaciji proizvodnje, izgradnji novih pogona, ali i različiti krediti za obrtna sredstva koji nisu nužno vezani isključivo za izvozni posao, već je korištenje tih sredstava namijenjeno povećanju konkurentnosti poduzetnika, što je i preduvjet za ostvarivanje uspješnog izlaska na inozemno tržište.

Hrvatske izvoznike je HBOR tijekom 2016. godine podržao u ukupnom iznosu od 6,31 milijarde kuna: izvoznicima je po svim programima odobreno ukupno 500 kredita u iznosu od 3,64 milijarde kuna, kroz police osiguranja izvoza osiguran je izvozni promet u vrijednosti 1,44 milijarde kuna i odobreno 20 činidbenih bankarskih garancija po nalogu izvoznika u iznosu od 1,23 milijarde kuna. Izdavanjem činidbenih bankarskih garancija HBOR pruža potporu hrvatskim izvoznicima pri ugovaranju i realizaciji izvoznih poslova, posebno u slučajevima kada poslovne banke nisu u mogućnosti podržati izvozni posao zbog toga što je izvoznik kod istih dosegao svoj limit.

POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA U 2016. GODINI

Hrvatska banka za obnovu i razvitak kao hrvatska izvozno-kreditna agencija od 1998. godine u ime i za račun Republike Hrvatske obavlja poslove osiguranja izvoza od netržišnih političkih i komercijalnih rizika, a koji za cilj imaju poticanje hrvatskog izvoza, internacionalizaciju te povećanje konkurentnosti hrvatskih izvoznika na stranim tržištima.

Poslovi osiguranja izvoza obuhvaćaju niz programa osiguranja kroz koje HBOR može osigurati izvoznikova potraživanja za isporučenu robu i usluge inozemnim kupcima, financijske kredite banaka za pripremu izvoza ili za financiranje kupaca u inozemstvu, kao i činidbene garancije izdane za izvoz.

HBOR je u 2016. godini kroz poslove osiguranja izvoza podržao izvoz kapitalnih projekata u brodogradnji, energetici, telekomunikacijama, elektronici i ostalim sektorima od važnosti za nacionalno gospodarstvo, ali i izvoz malih i srednjih društava koji doprinosi dodatnom zapošljavanju, rastu hrvatskog gospodarstva i internacionalizaciji hrvatskih izvoznika.

HBOR izvoznicima osigurava naplatu kratkoročnih potraživanja od kupaca u inozemstvu, te pruža uslugu reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja privatnim kreditnim osigurateljima i to za one rizike koje nije moguće osigurati, odnosno reosigurati na privatnom tržištu. Kroz navedenu uslugu HBOR također daje dodatni poticaj hrvatskom izvozu te nadopunjuje nedostatak ponude na privatnom tržištu kreditnog osiguranja, istovremeno poštujući pravila tržišnog natjecanja.

U cilju pružanja što cjelovitije usluge osiguranja izvoza, HBOR surađuje s inozemnim izvozno-kreditnim agencijama kroz uključivanje u projekte u kojima hrvatski izvoznici zajedno s inozemnim partnerima sudjeluju na trećim tržištima.

HBOR je u 2016. godini ukupno osigurao izvozni promet hrvatskih izvoznika u visini od 1,44 milijarde kuna.

Hrvatskim izvoznicima i bankama koje financijski prate izvoznike HBOR je u 2016. godini odobrio ukupnu osiguranu svotu u vrijednosti od 759,52 milijuna kuna za novougovorene izvozne poslove, od kojih su pojedinačno najznačajniji izvozni poslovi realizirani na tržištima Alžira, Nizozemske i Armenije.

Najznačajniji poslovi hrvatskih izvoznika koje je HBOR kroz programe osiguranja izvoza podržao u 2016. godini su:

- izgradnja najvećeg broda s križnim jedrima na svijetu za kupca u Monaku, uz osiguranu svotu od 155,16 milijuna kuna po Programu osiguranja kredita za pripremu izvoza,
- izgradnja broda za prijevoz rasutog tereta, uz osiguranu svotu od 135,13 milijuna kuna po Programu osiguranja kredita za pripremu izvoza,
- isporuka farmaceutskih proizvoda kupcima u Ruskoj Federaciji u iznosu od 113,04 milijuna kuna po Programu osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja,
- izgradnja jaružala s kopačem za kupca iz Nizozemske, uz osiguranu svotu od 88,43 milijuna kuna, po Programu osiguranja činidbenih bankarskih garancija,
- isporuka telekomunikacijske opreme i usluga kupcu u Armeniji uz osiguranu svotu od 86,23 milijuna kuna po Programu osiguranja kredita dobavljača,
- projektiranje, izgradnja i opremanje vojne bolnice za kupca iz Alžira, uz osiguranu svotu od 35,87 milijuna kuna po Programu osiguranja činidbenih bankarskih garancija,
- izgradnja samopodizne radne platforme na vlastiti pogon za kupca iz Luksemburga, uz osiguranu svotu od 31,70 milijuna kuna po Programu osiguranja kredita za pripremu izvoza.

Sažetak rezultata po poslovima osiguranja izvoza, usporedba 2015./2016.

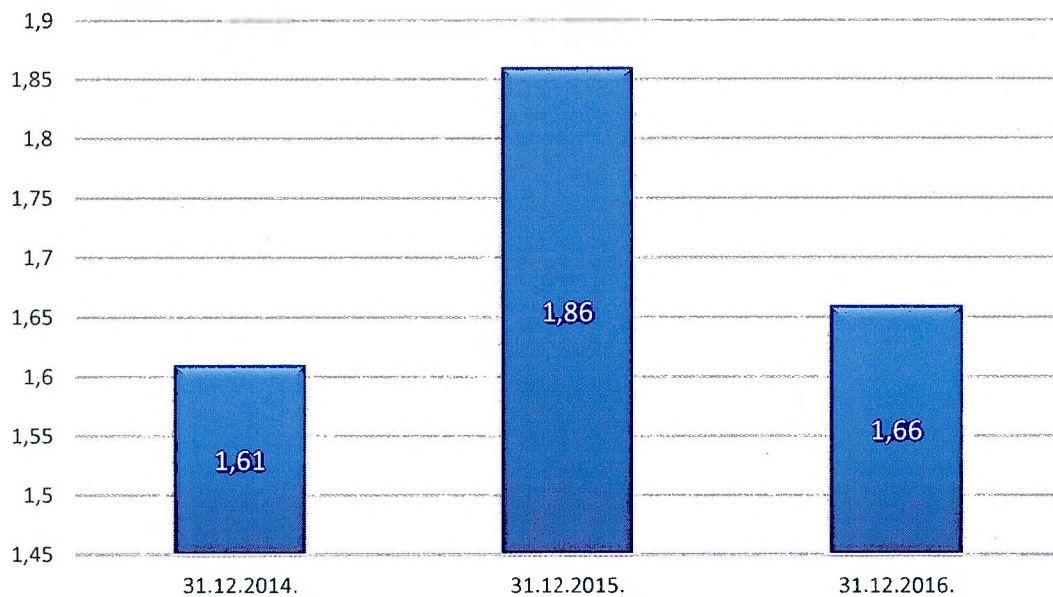
Opis	2015.	2016.
Ukupno osigurani izvozni promet	1,54 mlrd. kn	1,44 mlrd. kn
Naplaćena premija osiguranja	22,49 mil. kn	16,30 mil. kn
Ukupno odobreno novo osiguranje	815,03 mil. kn	759,52 mil. kn
Isplaćene odštete osiguranicima	0,87 mil. kn	8,81 mil. kn
Regresne naplate od dužnika	0,07 mil. kn	1,50 mil. kn
Stanje Garantnog fonda na 31.12. ¹	310,80 mil. kn	332,36 mil. kn
Bruto izloženost na 31.12.	1,86 mlrd. kn	1,66 mlrd. kn

¹Sredstva Garantnog fonda služe za obavljanje poslova osiguranja izvoza, isplatu odšteta, pokriće troškova sprječavanja nastanka štete te za pokriće ostalih troškova osiguratelja u provedbi programa osiguranja izvoza. Sredstva Garantnog fonda čine uplate RH iz državnog proračuna, naplaćene premije osiguranja te regresno naplaćena sredstava po isplaćenim odštetama.

Na dan 31.12.2016. godine bruto izloženost HBOR-a po poslovima osiguranja izvoza iznosila je 1,66 milijardi kuna. Najveći utjecaj na pad ukupne izloženosti imao je istek police osiguranja garancije po uspješno realiziranoj isporuci broda u vrijednosti od 393 milijuna kuna za naručitelja u Luksemburgu.

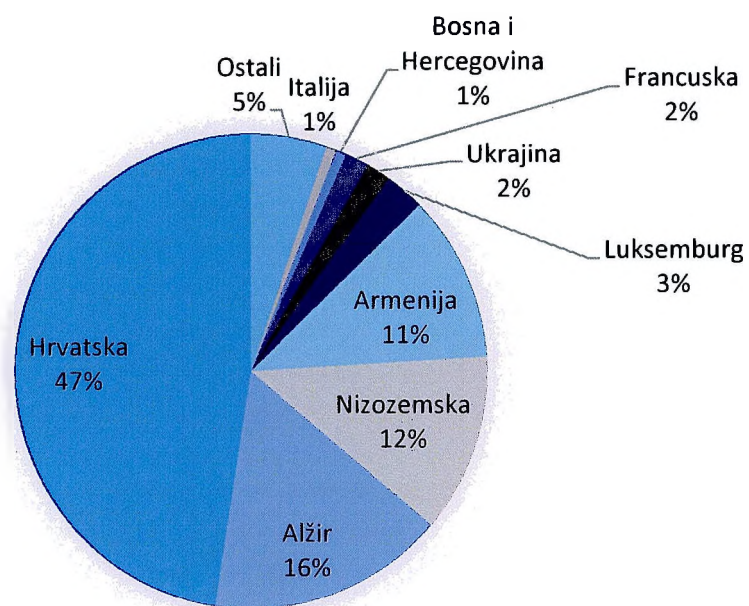
Pad izloženosti u odnosu na prethodnu godinu rezultat je najvećim dijelom smanjenja izloženosti po programu osiguranja činidbenih bankarskih garancija te osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja.

Pregled izloženosti po poslovima osiguranja po godinama, u milijardama kuna

HBOR je kroz programe osiguranja izvoza u 2016. godini podržao izvoz hrvatskih roba i usluga u 35 zemalja svijeta.

Odobreno osiguranje u 2016. godini, po zemljama

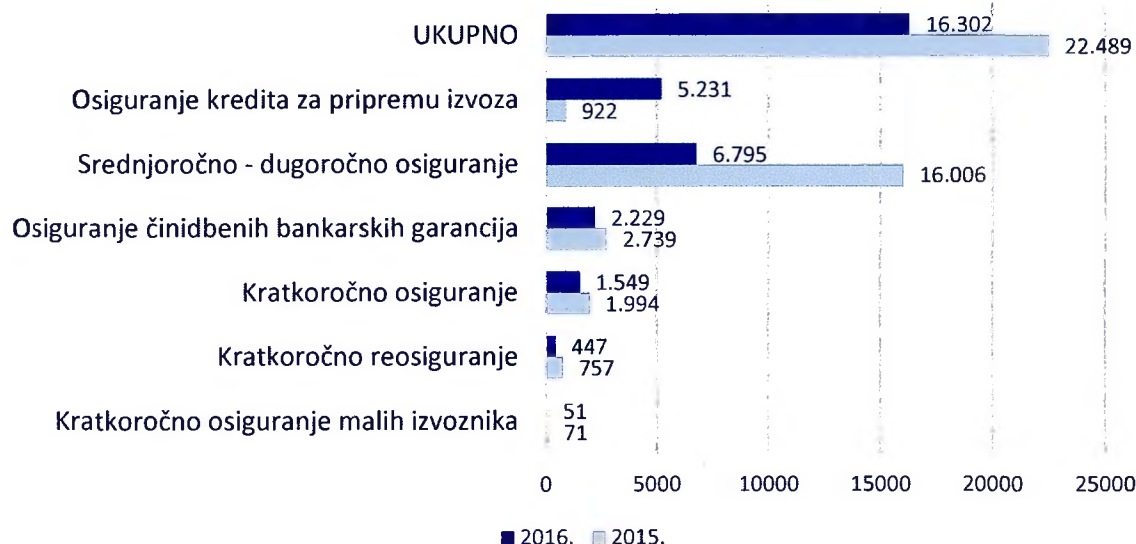

U promatranom razdoblju odobreno je najviše pokrića rizika bankama koje financiraju hrvatske izvoznike te izvoznicima za isporuke prema kupcima u Alžiru, Nizozemskoj i Armeniji.

PREMIJE OSIGURANJA I ODŠTETE

Po poslovima osiguranja izvoza u 2016. godini naplaćeno je 16,30 milijuna kuna premije osiguranja.

Naplaćene premije po vrstama osiguranja u 2015. i 2016. godini u tisućama kuna

Tijekom 2016. godine isplaćeno je 6 odšteta u ukupnom iznosu 8,81 milijun kuna.

Najveći udio u isplaćenim odštetama u 2016. godini (97 posto ili 8,55 milijuna kuna) čini odšteta isplaćena domaćoj banci zbog ostvarenja komercijalnog rizika nepovrata kredita od strane izvoznika, a sukladno HBOR-ovoj polici osiguranja kredita za pripremu izvoza.

Ostale odštete isplaćene tijekom 2016. godine posljedica su ostvarenja komercijalnog rizika produženog neplaćanja kupaca iz Azerbajdžana, Italije, Crne Gore i Kosova. Navedene isplate odšteta odnose se na osiguranje i reosiguranje naplate kratkoročnih izvoznih potraživanja.

U 2016. godini regresno je naplaćeno ukupno 1,50 milijuna kuna te su u potpunosti regresirane dvije odštete isplaćene u ranijim godinama. Prva od navedenih odšteta isplaćena je zbog nemogućnosti otplate kredita odobrenog iranskoj banci uslijed nametnutih sankcija (politički rizik), dok je druga isplaćena zbog neplaćanja talijanskog kupca (komercijalni rizik).

OSIGURANJE I REOSIGURANJE KRATKOROČNIH IZVOZNIH POTRAŽIVANJA

HBOR je u 2016. godini osigurao 746,69 milijuna kuna izvoza robe široke potrošnje kroz programe osiguranja i reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja i to najviše izvoznicima koji se bave proizvodnjom farmaceutskih proizvoda, staklene ambalaže, proizvoda od aluminija, proizvoda od drva te trgovinom na veliko. Najveći osigurani izvozni promet ostvaren je prema kupcima u Srbiji, Ruskoj Federaciji i Bosni i Hercegovini.

Zbog prilagodbe zahtjevima tržišta u 2016. godini izmijenjen je Program osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja u korist izvoznika, na način da je povećana stopa pokrivanja s 85 na 90 posto te

je ujedno smanjeno razdoblje čekanja za podnošenje odštetnog zahtjeva s dosadašnjih 5 mjeseci na 3 mjeseca.

Program osiguranja naplate izvoznih potraživanja namijenjen izvoznicima s godišnjim izvoznim prometom do 2 milijuna eura (Program osiguranja za male izvoznike) koji je usvojen krajem 2014. godine, aktivno se provodio i tijekom 2016. godine. Program je namijenjen najmanjim poduzetnicima, obiteljskim poduzećima te poduzetnicima koji tek započinju s prodajom svojih proizvoda i usluga na inozemnom tržištu s obzirom na to da za takva društva ne postoji ponuda osiguranja na privatnom tržištu osiguranja. Temeljem Programa osiguranja za male izvoznike u 2016. godini odobreno je osiguranje u ukupnom iznosu od 4,56 milijuna kuna. U najvećoj mjeri, po Programu osiguranja za male izvoznike podržan je izvoz prerađivačke industrije (sanitarije, ambalaža od plastike, ostali proizvodi od papira i kartona, drvni proizvodi, tiskarska industrija i sl.).

Krajem 2016. godine HBOR je za izvoznike roba široke potrošnje produžio trajanje provedbe Programa osiguranja naplate kratkoročnih izvoznih potraživanja za izvoznike s godišnjim izvoznim prometom do 2 milijuna eura do kraja 2018. godine.

SREDNJOROČNO – DUGOROČNO OSIGURANJE

Za izvoz kapitalnih dobara i usluga tijekom 2016. godine odobreno je pokriće osiguranjem u vrijednosti od 108,91 milijuna kuna.

U 2016. godini izdavanjem 2 police osiguranja naplate potraživanja u iznosu od 22,67 milijuna kuna omogućen je izvoznicima iz građevinskog sektora uspješan nastavak izvršenja projekta izgradnje ribarske luke u regiji Skikda u Alžiru. Također, izdavanjem dviju polica osiguranja u ukupnom iznosu od 86,32 milijuna kuna osigurana je naplata po isporuci opreme i software-a za potrebe izgradnje LTE mreže u Armeniji. Navedeni projekt je prvi izvozni posao koji je HBOR osigurao na tržištu Armenije.

OSIGURANJE KREDITA ZA PRIPREMU IZVOZA

HBOR je dao dodatni poticaj izvozu izmijenivši Program osiguranja kredita za pripremu izvoza namijenjenih izvoznicima, u smislu približavanja police osiguranja zahtjevima banaka kako bi police bile prihvatljiv kolateral s aspekta upravljanja rizicima te je time po ovom programu ostvarena i proširena suradnja s pojedinim bankama u Republici Hrvatskoj.

Kroz Program osiguranja kredita za pripremu izvoza tokom 2016. godine odobreno je pokriće kredita u visini od 361,17 milijuna kuna u svrhu kreditiranja pripreme izvoznih roba i usluga. Temeljem odobrenog osiguranja HBOR je podržao izvoznike iz sektora brodarstva, tekstilne i metalne industrije. Odobrenjem osiguranja bankama je omogućeno financiranje izvoznika u fazi proizvodnje robe za izvoz.

OSIGURANJE ČINIDBENIH BANKARSKIH GARANCIJA

HBOR je u cilju povećanja efikasnosti, skraćivanja rokova obrade zahtjeva i približavanja potrebama izvoznika, po Programu osiguranja činidbenih bankarskih garancija pojednostavio proces produženja trajanja osiguranja garancija do kojeg dolazi uslijed produženja rokova izvršenja izvoznih ugovora. Riječ je o izdanim garancijama po nalogu izvoznika za dobro izvršenje posla i za povrat avansa po izvoznim ugovorima.

HBOR je tijekom 2016. godine odobrio osiguranje za izdane bankarske garancije u ukupnoj vrijednosti 225,63 milijuna kuna, pri čemu su vrijednosno najznačajnije garancije za izvozni posao izgradnje samopodizne platforme na vlastiti pogon za kupca iz Luksemburga. Osim navedenog, odobreno je produljenje osiguranja garancija za izvozne poslove u Alžiru i to za projekt izgradnje i opremanja vojne bolnice, izgradnje vijadukta te izgradnje ribarske luke, kao i za izvozni posao izgradnje samopogonjenog jaružala s kopačem za naručitelja u Nizozemskoj.

Također, HBOR je izdavanjem polica osiguranja garancija za sudjelovanje u natječaju za obnovu trafostanica omogućio izlazak hrvatskih izvoznika iz sektora energetike na tržište Ukrajine, čime se HBOR ponovno uključio u podršku za navedeno tržište.

PRIBAVLJANJE SREDSTAVA: OSIGURANI POVOLJNI IZVORI FINANCIRANJA

Tijekom 2016. godine HBOR i Europska investicijska banka (EIB) potpisali su dva ugovora o financiranju koja su proizašla iz okvira koje je EIB odobrio početkom 2014. godine u iznosu od 800 milijuna eura za financiranje malih i srednjih poduzetnika te srednje kapitaliziranih poduzeća u Republici Hrvatskoj.

Prvi Ugovor o financiranju projekata srednje kapitaliziranih društava potpisan je 17. veljače 2016. u iznosu od 150 milijuna eura. Srednje kapitalizirana poduzeća definirana su kao poduzeća koja imaju više od 250, a manje od 3 tisuće zaposlenih. Sredstva su namijenjena financiranju projekata spomenutih društava primarno iz sektora industrije, usluga i turizma, kao i javnih te privatnih poduzeća koja ulažu u infrastrukturu i zaštitu okoliša te projekte bazirane na znanju.

U srpnju 2016. godine HBOR je s EIB-om potpisao drugi Ugovor o financiranju u iznosu od 250 milijuna eura za potrebe financiranja projekata malih i srednjih poduzetnika. Potpisivanjem ovog Ugovora, HBOR se ujedno uključio i u provedbu programa Europske komisije i EIB-a za zapošljavanje mladih (*Jobs for Youth Initiative*).

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Temeljem Zakona o HBOR-u Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja. Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano utvrđuje, procjenjuje, odnosno mjeri, prati, ovladava i kontrolira rizike kojima je u poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Način, postupci i učestalost procjene, odnosno mjerenja rizika propisani su internim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom u knjizi banke, valutnim rizikom, operativnim rizikom i rizikom eksternalizacije putem politika, procedura, metodologija, pravilnika, limita te kontrola.

Banka ima funkcionalno i organizacijski odvojenu i neovisnu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Ova organizacijska jedinica odgovorna je za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje nadzor i kontrolu rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Svoju funkciju ostvaruje i analizom, davanjem prijedloga i preporuka za adekvatno upravljanje izloženošću kreditnim i nekreditnim rizicima, zatim razvojem politika, pravilnika, procedura i metodologija vezanih za rizike, predlaganjem i praćenjem poštivanja usvojenih limita izloženosti, izvješćivanjem Uprave i nadležnih odbora o rizicima i sl.

Pri procjeni, odnosno mjerenju rizika Banka uvažava povijesne podatke, planove poslovanja, trenutne i očekivane tržišne uvjete te specifičnosti Banke kao posebne financijske institucije. O rezultatima mjerenja i procjene te provedenih analiza iz područja rizika izvještavaju se odbori za upravljanje rizicima, Uprava i Nadzorni odbor. Utvrđen je sustav limita za upravljanje, praćenje i kontrolu kreditnog rizika, rizika likvidnosti, kamatnog rizika u knjizi banke i valutnog rizika. Banka provodi analize osjetljivosti i analize scenarija pod pretpostavkom promjene jednoga, odnosno više faktora rizika u redovnim i stresnim okolnostima te se o rezultatima istih izvještavaju nadležna tijela HBOR-a. Kontinuirano se razvijaju sustavi pro-aktivnog upravljanja rizicima radi smanjenja potencijalnih budućih rizika.

Uprava HBOR-a odgovorna je za provođenje strategije upravljanja rizicima te uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Za ostvarenje svoje funkcije Uprava je svoja ovlaštenja delegirala na četiri odbora za upravljanje rizicima:

- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - upravlja rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom u knjizi banke i valutnim rizikom u okviru propisanih politika i procedura kojima je regulirano ovo područje
- Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika - upravlja kreditnim rizikom u okviru propisanih politika, procedura i ostalih internih akata vezanih uz kreditni rizik
- Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a - upravlja resursima informacijskog sustava uz primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije
- Odbor za upravljanje poslovnim promjenama - upravlja poslovnim promjenama (koordinacija postupka predlaganja, odobravanja, praćenja i uvođenja poslovnih promjena) s ciljem smanjenja rizika pri uvođenju poslovnih promjena.

Strategija upravljanja rizicima usmjerena je prema postizanju i održavanju kvalitetnog i efikasnog sustava upravljanja rizicima usklađenog s domaćim i stranim bankarskim praksama te preporukama Hrvatske narodne banke, europske regulative i Baselskog odbora primjenjivim na HBOR kao posebnu financijsku instituciju.

Kreditni rizik

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika, pravilnika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava HBOR-a vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike HBOR-a i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom - Procedurama upravljanja kreditnim rizikom, koji se primjenjuje na sve faze kreditnog procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, zahtjeva za kredit, praćenja poslovanja klijenta do konačne otplate kredita). Procedure upravljanja kreditnim rizikom sveobuhvatan su dokument koji obuhvaća i zasebne metodologije namijenjene ocjeni različitih ciljnih skupina klijenata.

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka koje snose rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika. Radi lakše dostupnosti sredstava HBOR-a, dio svojih plasmana Banka plasira modelima podjele rizika. Svi izravni plasmani i plasmani uz podjelu rizika uglavnom su osigurani hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja jamstvo HAMAG BICRO-a te ostale vrste jamstava i garancija. Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer visine plasmana i vrijednosti osiguranja.

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi. Kreditni rizik rasprostranjen je po geografskim područjima, djelatnostima, sektorima te kreditnim programima. Banka nastoji izbjeći pretjeranu koncentraciju kreditnog rizika te povoljnijim uvjetima i novim kreditnim programima (proizvodima) potaknuti razvoj slabije razvijenih područja Republike Hrvatske u skladu s državnom strategijom razvoja pojedinih djelatnosti.

Rizik likvidnosti, valutni rizik i kamatni rizik u knjizi banke

Kroz djelovanje Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Banka osigurava kvalitetno upravljanje rizikom likvidnosti te valutnim rizikom i kamatnim rizikom u knjizi banke. Upravljanje ovim rizicima podrazumijeva svođenje kamatnog i valutnog rizika te rizika likvidnosti na najmanju mjeru. Izravnim i neizravnim uključivanjem većine organizacijskih jedinica Banke u rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom nastoji se osigurati kvalitetan, integriran i sveobuhvatan sustav upravljanja navedenim rizicima.

Rizik likvidnosti

Temeljna načela i principi upravljanja rizikom likvidnosti HBOR-a utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti, Banka je uspostavila sustav limita te prati i kontrolira njihovo poštivanje, održava potrebnu razinu rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću i planiranu likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza te za isplate po odobrenim kreditima i planiranim odobrenjima kredita. Pri upravljanju rizikom likvidnosti Banka prati i nastoji postići ročnu usklađenost postojećih i planiranih plasmana i njihovih izvora. Banka nema depozite građana te nije izložena značajnijim dnevnim oscilacijama likvidnosti. Praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz analize scenarija i analize osjetljivosti pod pretpostavkom redovnih i stresnih uvjeta poslovanja. Pravilnikom o upravljanju rizikom likvidnosti utvrđeni su signali ranog upozorenja te postupci u slučaju naznake kao i nastupa krize likvidnosti.

Kamatni rizik u knjizi banke

Temeljna načela i principi upravljanja kamatnim rizikom Banke utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni se jaz izrađuje za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Provodi se i detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope te se izrađuju projekcije kretanja prosječnih ponderiranih kamatnih stopa izvora i plasmana. Pored usklađivanja kamatnih stopa izvora i plasmana prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

Valutni rizik

Temeljna načela i principi upravljanja valutnim rizikom HBOR-a utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Postavljene su metode za mjerenje, odnosno procjenu, praćenje i upravljanje valutnim rizikom, utvrđeni su limiti, postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize te su definirana izvješća potrebna za cjelovito ovladavanje ovim rizikom.

Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka prati otvorenost devizne pozicije. Osim dnevnog praćenja otvorenosti devizne pozicije i projiciranja njezinog kretanja, Banka za potrebe procjene i mjerenja valutnog rizika koristi i VaR model kao pomoćni model te redovito izvještava nadležna tijela o najvećim potencijalnim gubicima po značajnim valutama. Provode se analize scenarija i analize osjetljivosti pod pretpostavkom redovnih i stresnih uvjeta poslovanja.

Operativni rizik

Temeljna načela upravljanja operativnim rizikom utvrđena su krovnim aktom Politike upravljanja operativnim rizikom, uspostavljena je struktura upravljanja i odgovornosti u sustavu, utvrđen pristup za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik te uspostavljen sustav izvještavanja.

Za praćenje i nadziranje rada informacijskog sustava zadužen je Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a čiji je osnovni cilj upravljanje resursima informacijskog sustava uz uspostavljanje odgovarajuće razine učinkovitosti i sigurnosti informacijskog sustava kako bi se osiguralo, između ostalog, primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije. Nadzor nad sigurnošću informacijskog sustava obavlja funkcija kontrole sigurnosti

informativnog sustava. U okviru ove funkcije uspostavljen je sustav upravljanja kontinuitetom poslovanja.

Rizik eksternalizacije

Banka upravlja rizikom eksternalizacije temeljem internih akata usklađenih s regulativom HNB-a primjenjivom na Banku kao posebnu financijsku instituciju. Internim aktima kojima je propisano upravljanje ovim rizikom utvrđeni su postupci provođenja eksternaliziranih aktivnosti, upravljanje odnosima s pružateljima usluga te svođenje rizika na najmanju mjeru.

Uspostavljena je centralna evidencija o eksternaliziranim aktivnostima, a o materijalno značajnim eksternalizacijama godišnje se izvještava Upravu i Nadzorni odbor Banke.

Pregled kvalitete imovine HBOR-a

Republika Hrvatska u Nacionalnom programu reformi za 2016. godinu obvezala se na pregled kvalitete imovine (engl. Asset Quality Review, AQR) HBOR-a. Za potrebe provođenja pregleda kvalitete imovine u HBOR-u, Hrvatska narodna banka prilagodila je metodologiju Europske središnje banke i izradila Priručnik za pregled kvalitete imovine. Pregled će, među ostalim, obuhvatiti pregled procesa, politika, računovodstva, kreditne dokumentacije na odabranom uzorku dužnika, procjene vrijednosti kolaterala i nekretnina. Provest će ga Hrvatska narodna banka u razdoblju od travnja do kolovoza 2017. godine.

HBOR je krajem 2016. godine u suradnji s konzultantskom kućom započeo proces priprema za navedenu provjeru radi njene što efikasnije provedbe u planiranom roku.

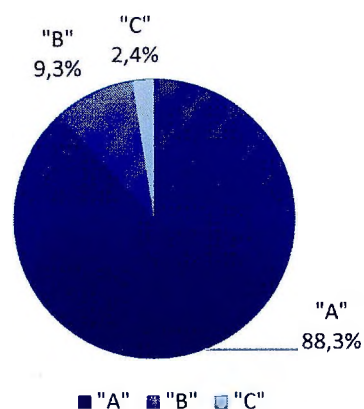
Ukupni portfelj HBOR-a na dan 31.12.2016. godine iznosio je oko 36.481,7 milijuna kuna, a u promatranim godinama HBOR je zadržavao ujednačenu kvalitetu portfelja.

Od ukupnog portfelja, u rizičnu skupinu „A“ razvrstano je 88,3 posto, u rizičnu skupinu „B“ 9,3 posto te 2,4 posto u rizičnu skupinu „C“.

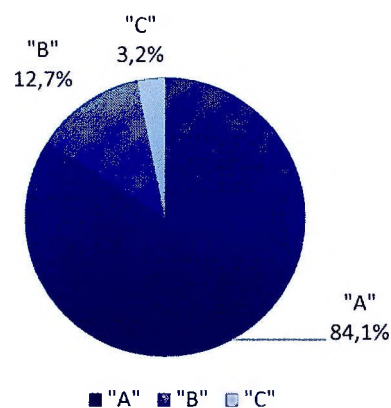
Na portfelj razvrstan u rizične skupine „B“ i „C“ ili tzv. „loš“ portfelj odnosi se oko 11,7 posto ukupnog portfelja (smanjenje za 1,7 postotnih bodova (pb) u odnosu na 2015. godinu).

S obzirom na to da krediti čine 72 posto ukupnog portfelja, nije izražena značajnija razlika u kvaliteti ukupnog portfelja i ukupnih kredita. Krediti razvrstani u rizične skupine „B“ i „C“, tzv. loši ili neprihodonosni krediti, čine 15,9 posto ukupnih kredita (smanjenje za 1,6 pb u odnosu na 2015. godinu).

**Ukupni portfelj
po rizičnim skupinama
31.12.2016.**

**Ukupni bruto krediti
po rizičnim skupinama
31.12.2016.**

KONTROLA I REVIZIJA

Kontrola i revizija dio je sustava nadzora HBOR-a zadužen za praćenje ukupnog poslovanja temeljenog na zakonitosti i internim aktima HBOR-a, koji se provodi primjenom standarda interne revizije. Kontrola i revizija organizacijski je nezavisna u obavljanju poslova te samostalno određuje način rada, izvještavanja, nalaza, mišljenja i preporuka. Za svoj rad odgovara administrativno Upravi, a funkcionalno Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a koje izvješćuje tromjesečno odnosno polugodišnje. Temeljem izvješća o reviziji, na prijedlog Kontrole i revizije, Uprava donosi potrebne odluke za poduzimanje korektivnih mjera i aktivnosti.

FUNKCIJA PRAĆENJA USKLAĐENOSTI

Funkcija praćenje usklađenosti uspostavljena je kao neovisna i trajna funkcija. Poslovi praćenja usklađenosti uključuju utvrđivanje i procjenu rizika usklađenosti kojem je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen, savjetovanje Uprave i drugih odgovornih osoba o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila uključujući i informiranje o aktualnostima iz tih područja.

Funkcija praćenja usklađenosti vrši procjenu učinaka koje će na poslovanje HBOR-a imati izmjene relevantnih propisa, procjenjuje usklađenost novih proizvoda ili novih postupaka s relevantnim zakonima i propisima kao i s izmjenama propisa, savjetuje u dijelu pripreme obrazovnih programa vezanih za usklađenost te sudjeluje u vođenju postupaka po prigovorima i prijavama nepravilnosti. Funkcija praćenja usklađenosti podnosi periodička izvješća Upravi, Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a.

LJUDSKI POTENCIJALI

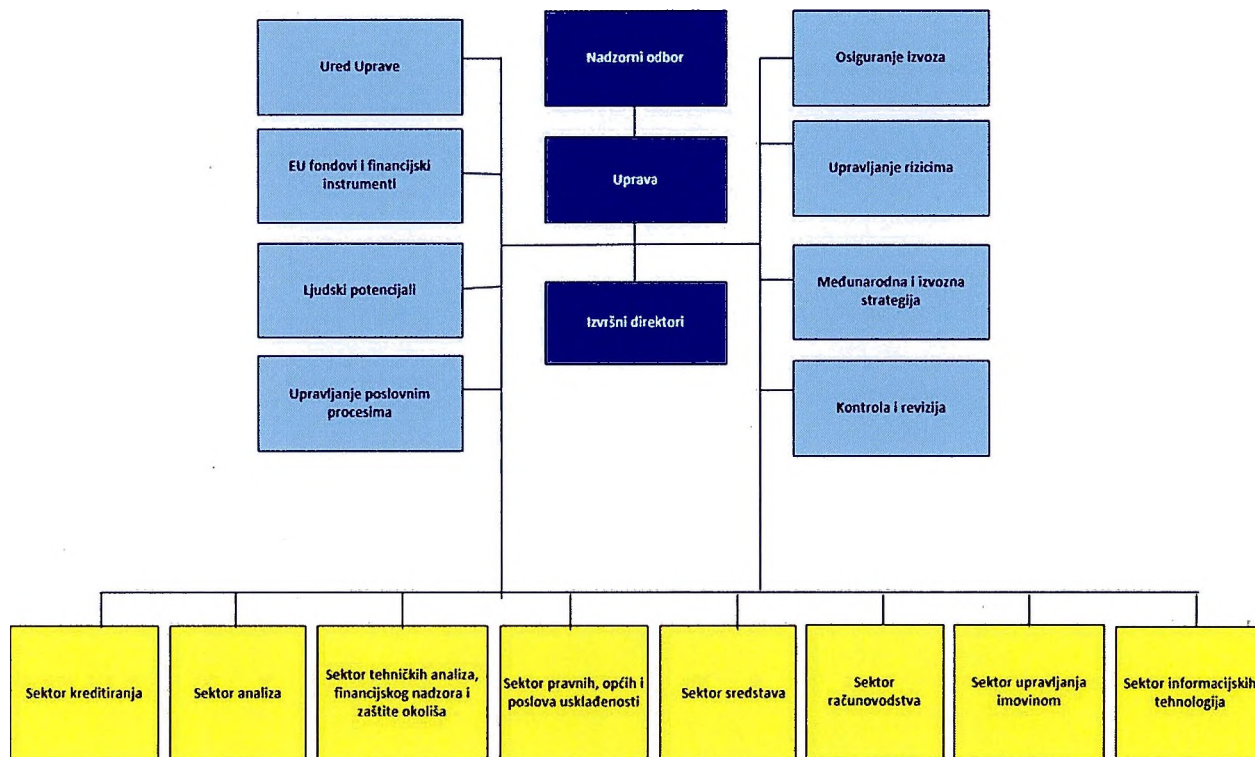
HBOR je 2016. godine obnovio Certifikat Poslodavac Partner, koji dodjeljuje Selectio d.o.o. za izvrsnost u upravljanju ljudskim potencijalima. Kontinuirano certificiranje tijekom jedanaest godina potvrđuje da je Banka na pravom putu ostvarenja svojeg cilja i da su poslovni procesi kreirani i provedeni prema najvišim standardima struke. Recertifikacija 2015./2016. godine pokazuje višu ukupnu ocjenu u odnosu na prošlu godinu - 86 posto, u odnosu na dosadašnjih 81 posto bodova.

Cilj procesa upravljanja ljudskim potencijalima jest kvalitetan odabir zaposlenika, njihovo kvalitetno usavršavanje i vođenje, jer samo na taj način Banka može pokazati izvrsnost u svojem radu. Redoviti procesi i aktivnosti upravljanja ljudskim potencijalima pokrivaju cjelokupni tijek karijere zaposlenika u organizaciji te omogućuju podršku menadžmentu u upravljanju ljudskim potencijalima: odabiru zaposlenika i zapošljavanju, upravljanju ciljevima i kompetencijama te nagrađivanju kao i razvoju zaposlenika. Nakon zapošljavanja, koje se provodi po transparentnim selekcijskim kriterijima, novi zaposlenici uključuju se u program uvođenja u posao kroz interne edukacije. Radni učinak svih zaposlenika HBOR-a prati se i dokumentira u kvartalnoj dinamici, a jednom godišnje provodi se proces godišnjih razgovora. Razvoj i usavršavanje u kompetencijama,

koje su ključne u poslovima koje zaposlenici obavljaju, provodi se kroz održavanje internih edukacija te kroz sudjelovanje zaposlenika na pojedinačnim eksternim edukacijama.

Na dan 31.12.2016. od ukupno 349 zaposlenika njih čak 306, odnosno 88 posto, je visokoobrazovano prosječne dobi od 41 godine. Žene čine 67 posto, a muškarci 33 posto zaposlenika.

Organizacijska struktura HBOR-a

OSTALE AKTIVNOSTI

Tijekom 2016. godine HBOR je raspisao Javni natječaj za dodjelu donacija „NOVI POGLEDI“ za inovativnost i izvrsnost u obrazovanju, kulturi i umjetnosti. Donacije su dodijeljene za 17 projekata u ukupnom iznosu nešto manjem od 600 tisuća kuna. Svi primatelji donacija objavljeni su na HBOR-ovim mrežnim stranicama.

HBOR je u lipnju 2016. godine objavio Izvešće o društvenoj odgovornosti 2015., svoje sedmo izvešće o načinu i napretku primjene načela UN Global Compact-a u području ljudskih prava, radnih prava, okoliša i borbe protiv korupcije.

Međunarodna suradnja

HBOR posvećuje posebnu pažnju uspostavljanju i održavanju uspješnih odnosa s međunarodnim financijskim institucijama, razvojnim bankama, izvozno-kreditnim agencijama te udruženjima i klubovima među kojima su Europska udruga javnih banaka (EAPB), Mreža europskih financijskih institucija za mikro, mala i srednja poduzeća (NEFI), Udruženje banaka Srednje i Istočne Europe (BACEE), Bernska unija, UN-ov Program zaštite okoliša (UNEP FI), UN Global Compact, Međunarodni klub za financiranje razvoja (IDFC), više bilateralnih trgovinskih komora te Europska udruga dugoročnih investitora (ELTI) čiji je HBOR suosnivač. Članstva u navedenim udrugama HBOR koristi kao resurs za stjecanje znanja i razvoj poslovanja banke te kao učinkovit kanal za razmjenu najboljih praksi i specifičnih saznanja članica po različitim pitanjima poslovanja.

HBOR je u rujnu bio domaćin skupa Mreže europskih financijskih institucija za mikro, mala i srednja poduzeća (Network of European Financial Institutions for SMEs – NEFI) na kojem se raspravljalo o implementaciji financijskih instrumenata te drugih EU inicijativa za razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

U studenom je pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske održana HBOR-ova jubilarna, 15. međunarodna konferencija o poticanju izvoza. Konferencija je okupila 350 predstavnika hrvatskih izvoznika, domaćih i međunarodnih institucija i banaka. U okviru konferencije održane su i tri radionice na kojima se razgovaralo o mogućnostima osiguranja od neplaćanja na domaćem i inozemnom tržištu, predstavljene su prednosti korištenja HBOR-ove police osiguranja pri dobivanju kredita i garancija te je predstavljen Europski savjetodavni centar za ulaganja i iskustva poduzetnika u korištenju sredstava fondova EU.

PODRUČNI UREDI

Tijekom godine 2016. godine putem područnih ureda HBOR-a realizirane su brojne aktivnosti namijenjene prije svega malim poduzetnicima i poduzetnicima početnicima.

U 2016. godini gotovo tri tisuće poduzetnika ili potencijalnih poduzetnika kontaktiralo je HBOR putem Područnih ureda radi informiranja o mogućnostima kreditiranja. Za više od trećine (39 posto) pojedinačnih odobrenja poduzetnici su koristili usluge mreže područnih ureda HBOR-a.

Područni su uredi u 2016. godini održali ukupno više od 150 radionica i edukacija, od kojih se veliki dio odnosio na HBOR-ove radionice „7 koraka do kredita“ čiji je cilj osnaživanje financijske pismenosti potencijalnih poduzetnika. Ovaj oblik edukacije posebno je orijentiran skupinama početnika i mladih, populacije zainteresirane za korištenje posebnih kreditnih programa namijenjenih ovim ciljnim skupinama.

Među aktivnostima Područnih ureda u 2016. godini značajan je udio pojedinačnih savjetovanja klijenata za suradnju s HBOR-om, odnosno priprema i provedba posjeta klijentima u procesu obrade kreditnog zahtjeva. Info-dani HBOR-a, koji se organiziraju u suradnji s partnerskim institucijama, namijenjeni su individualnom savjetovanju poduzetnika o mogućnostima korištenja sredstava HBOR-a kao izvora financiranja. Tijekom 2016. godine na info danima sudjelovalo je gotovo tisuću zainteresiranih poduzetnika.

Javnost rada

HBOR javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svog djelovanja. Stoga osobitu pozornost posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti, poštujući pri tome i vodeći računa o propisanoj bankovnoj tajni i njezinoj funkciji. Primjenom različitih oblika informiranja HBOR je i tijekom 2016. godine redovito obavještavao javnost o svim važnijim aktivnostima. U izvještajnoj godini HBOR je objavio 21 priopćenje kojima je javnost informirana o poslovanju, postignutim poslovnim rezultatima, uvođenju novih i izmjenama postojećih programa. Na mrežnim stranicama Banke javnosti su dostupne sve informacije o radu, osim onih koje podliježu bankovnoj tajni sukladno Zakonu o kreditnim institucijama.

Tijekom izvještajne godine objavljeno je 29 postupaka javne nabave u elektroničkom oglasniku javne nabave, a od kolovoza 2010. godine sve objave natječaja nalaze se i na mrežnim stranicama HBOR-a.

Tijekom 2016. godine zaprimljeno je pet zahtjeva za pristup informacijama sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama.

GRUPA HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE
HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE D.D. I POSLOVNI INFO SERVIS D.O.O.

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (u nastavku HKO ili Društvo) dioničko je društvo za osiguranje specijalizirano za osiguranje kratkoročnih potraživanja (rokovi plaćanja do 2 godine) nastalih temeljem prodaje roba i usluga među poslovnim subjektima. Osiguravaju se politički i komercijalni rizici.

U 2016. godini HKO je u ponudi imao sljedeće proizvode osiguranja: osiguranje domaćih i izvoznih potraživanja te osiguranje domaćeg i izvoznog faktoringa.

HKO je u listopadu 2010. godine osnovao Poslovni info servis d.o.o. te je počeo poslovati kao Grupa Hrvatsko kreditno osiguranje (u nastavku Grupa HKO) i iskazivati konsolidirane financijske podatke. Poslovni info servis d.o.o. (u nastavku PIS) unutar Grupe HKO zadužen je za provedbu analize i ocjene kreditnih rizika u vezi s poslovima osiguranja.

Na dan 31. prosinca 2016. Grupa HKO je zapošljavala 15 djelatnika, od čega je 13 bilo zaposleno u Hrvatskom kreditnom osiguranju d.d., a 2 u društvu PIS. Četrnaest zaposlenika Grupe HKO ima visoku stručnu spremu, a jedan zaposlenik srednju stručnu spremu.

Vlasnička struktura

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je 100%-tni vlasnik HKO-a.

Upravljanje

Statutom Društva uređuje se pravni status, ustrojstvo i upravljanje Društvom te druga pitanja značajna za poslovanje Društva kao i ostala usklađenja sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Zakonu o osiguranju.

Organi upravljanja Društvom su:

Uprava

Nadzorni odbor

Glavna skupština

Osobe ovlaštene za zastupanje

Uprava

Edvard Ribarić, predsjednik Uprave do 31. ožujka 2016.

Marija Jerkić, odlukom Nadzornog odbora od 1. travnja 2016. obavlja funkciju zamjenice člana Uprave, te joj mandat u Nadzornom odboru miruje.

Ksenija Sanjković, članica Uprave

Prokuristica

Ružica Adamović

Nadzorni odbor HKO-a

Nadzorni odbor HKO-a je do 18. listopada 2016. djelovao u sljedećem sastavu:

Marko Topić, predsjednik Nadzornog odbora

Ante Artuković, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Marija Jerkić, članica Nadzornog odbora, odlukom Nadzornog odbora od 1. travnja 2016. godine obavlja funkciju zamjenice člana Uprave, te joj mandat u Nadzornom odboru miruje

Andreja Mergeduš, članica Nadzornog odbora

Nadzorni odbor HKO-a je od 18. listopada 2016. djelovao u sljedećem sastavu:

Goran Filipić, predsjednik Nadzornog odbora

Marko Topić, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Ante Artuković, član Nadzornog odbora

Marija Jerkić, članica Nadzornog odbora, odlukom Nadzornog odbora od 1. travnja 2016. godine obavlja funkciju zamjenice člana Uprave, te joj mandat u Nadzornom odboru miruje.

Poslovni info servis d.o.o.

Tijekom 2016. funkciju direktorice PIS-a obavlja Ružica Adamović, a prokuristica Društva je Ivana Paić.

Revizorski odbor HKO-a

Revizorski odbor HKO-a je do 18. listopada 2016. djelovao u sljedećem sastavu:

Marija Jerkić, predsjednica

Andreja Sekušak, zamjenica predsjednice

Ante Artuković, član

Od 18. listopada 2016. Revizorski odbor HKO-a je djelovao u sljedećem sastavu:

Ante Artuković, predsjednik

Goran Filipić, zamjenik predsjednika

Andreja Sekušak, članica

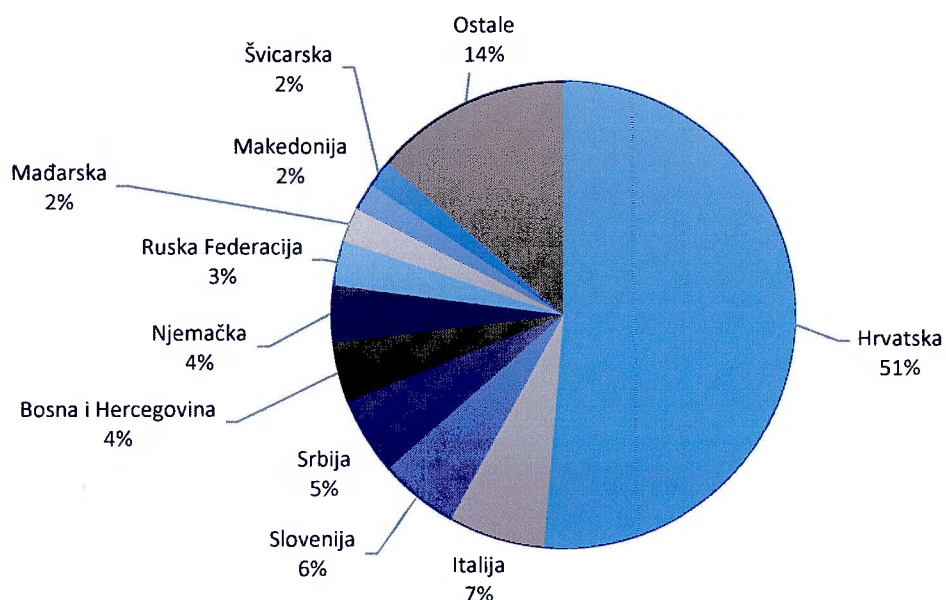
Izveštavanje nadzornih tijela

Društvo je tijekom 2016. godine redovito izveštavalo nadzorna tijela sukladno Zakonu o osiguranju, pravilnicima Hrvatske agencije za nadzor financijskih institucija i drugim važećim propisima o svim relevantnim činjenicama i promjenama u Društvu. Društvo je uredno odgovaralo na sve zahtjeve nadzornih tijela u smislu kontrole poslovanja i dostave podataka Društva.

POSLOVANJE U 2016. GODINI

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. je 2016. godinu završilo sa 106 zaključenih ugovora o osiguranju, od kojih 17 pokriva osiguranje i domaćih i izvoznih potraživanja. Osiguranjem je pokriveno 3.026 kreditnih limita, što je za 24,62 posto više u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnoj strukturi limita, na domaća potraživanja se odnosi 1.868 kreditnih limita, a 1.158 kreditnih limita odnosi se na izvozna potraživanja prema kupcima u 59 zemalja svijeta.

IZLOŽENOST PO ZEMLJAMA PREMA IZNOSU LIMITA NA 31.12.2016.

Ukupni volumen osiguranih poslova u 2016. godini iznosio je 3,80 milijardi kuna, dok je u 2015. iznosio 3,68 milijardi kuna, što predstavlja rast osiguranog prometa u iznosu od 3,10 posto.

Ukupno zaračunata premija u 2016. godini iznosila je 11,81 milijuna kuna što predstavlja pad od 2,90 posto u odnosu na 2015. godinu kada je iznosila 12,17 milijuna kuna.

Društvo je u 2016. godini isplatilo 5 naknada za štete. Ukupni iznos likvidiranih šteta u 2016. iznosio je 1,72 milijuna kuna, dok je u prethodnoj godini iznos likvidiranih šteta iznosio 2,21 milijuna kuna. Štete su isplaćene za kupce u Crnoj Gori, Kosovu, Italiji, Njemačkoj te Hrvatskoj.

INDIKATORI POSLOVA OSIGURANJA

	2014.	2015.	2016.
Volumen osiguranih potraživanja (u tisućama kuna)	3.129.107,94	3.684.431,54	3.798.540,23
Izloženost, na 31.12. (u tisućama kuna)	1.260.637,41	1.579.198,16	1.709.409,46
Zaračunata bruto premija (u tisućama kuna)	10.835,71	12.167,19	11.814,18
Iznos isplaćenih naknada šteta (u tisućama kuna)	2.505,01	2.207,67	1.717,33
Broj aktivnih limita na 31.12.	2.156	2.428	3.026

Troškovi pribave, marketinga i administrativni troškovi te ostali poslovni rashodi Grupe HKO u 2016. godini iznosili su 6,05 milijuna kuna, a na razini Društva troškovi pribave, marketinga i administrativni troškovi te ostali poslovni rashodi iznosili su 5,27 milijuna kuna.

Poslovna 2016. godina šesto je cjelogodišnje razdoblje poslovanja te je Grupa HKO, prije konsolidacije s maticom, ostvarila dobit tekuće godine prije poreza u iznosu od 1,12 milijuna kuna, dok je 2015. godinu završila s dobiti od 0,74 milijuna kuna.

Ukupna imovina Grupe HKO na 31. prosinca 2016. u iznosu od 57,97 milijuna kuna veća je za 3,41 posto u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni kapital je na dan 31. prosinca 2016. iznosio 39,06 milijuna kuna, a neto tehničke pričuve 9,60 milijuna kuna.

NAČELA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak priprema:

1. nekonsolidirane financijske izvještaje matice - Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) i
2. konsolidirane financijske izvještaje koji uključuju HBOR i društva pod njegovom kontrolom – ovisna društva.

Grupa HBOR pri sastavljanju i prezentiranju godišnjih financijskih izvještaja primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) slijedom čega članice Grupe sve podatke i financijske izvještaje za konsolidaciju pripremaju temeljem MSFI-jeva.

Financijski izvještaji sastavljaju se i pripremaju s ciljem pružanja informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja HBOR-a i Grupe HBOR radi donošenja odgovarajućih ekonomskih odluka od strane njihovih korisnika.

Financijski izvještaji sastavljaju se i pripremaju sa svrhom dostupnosti informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja HBOR-a i Grupe HBOR njihovim korisnicima na redovnoj osnovi te pružanja financijskih podataka o provedbi strategije Grupe HBOR.

Grupa HBOR pri financijskom izvještavanju i objavama primjenjuje sljedeća načela:

- **transparentnost prezentiranja** radi osiguravanja većeg razumijevanja prezentiranih informacija od strane korisnika financijskih izvještaja,
- **dosljednost prezentiranja** unutar svakog izvještajnog razdoblja i između izvještajnih razdoblja,
- **jednostavnost prezentiranja** kako bi se korisnicima omogućilo lakše razumijevanje položaja, uspješnosti poslovanja te promjena financijskog položaja i donošenje odluka,
- **usmjerenost na zahtjeve zakonske regulative** kako bi se osigurala usklađenost,
- **primjena najbolje prakse prezentiranja** primjenjive na djelatnost poslovanja Grupe uz uvažavanje suvremenih međunarodnih trendova u financijskom izvještavanju, kao i zahtjeva tržišta.

PREGLED FINANCIJSKOG POSLOVANJA U 2016. GODINI

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak oformljena je tijekom 2010. godine, a čine ju Hrvatska banka za obnovu i razvitak kao matično društvo te ovisna društva: Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. i Poslovni info servis d.o.o. koja zajedno čine Grupu Hrvatsko kreditno osiguranje.

HBOR je prve konsolidirane izvještaje sastavio i prezentirao za 2010. godinu.

Financijski izvještaji uključuju HBOR i Grupu. Financijski izvještaji Grupe uključuju konsolidirane financijske izvještaje HBOR-a i njegovih ovisnih društava. No, usporedno su prikazana i nekonsolidirana financijska izvješća matičnog društva.

Reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2016. godinu, koji se nalaze u prilogu, obavilo je revizorsko društvo Ernst & Young d.o.o. te o tome izrazilo pozitivno mišljenje u Izvješću neovisnog revizora.

U nastavku se daje financijski pregled i pregled poslovanja zasebno za Grupu i HBOR kao matično društvo i izvještajni subjekt.

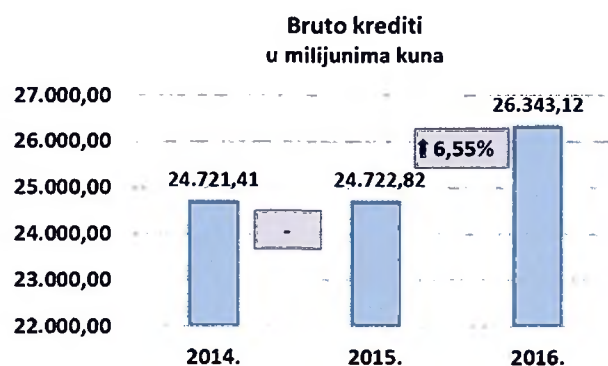
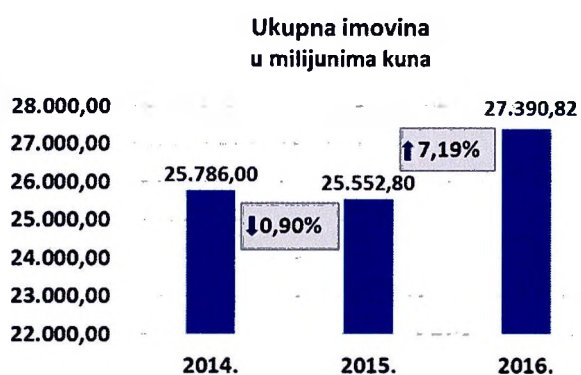
OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE GRUPE

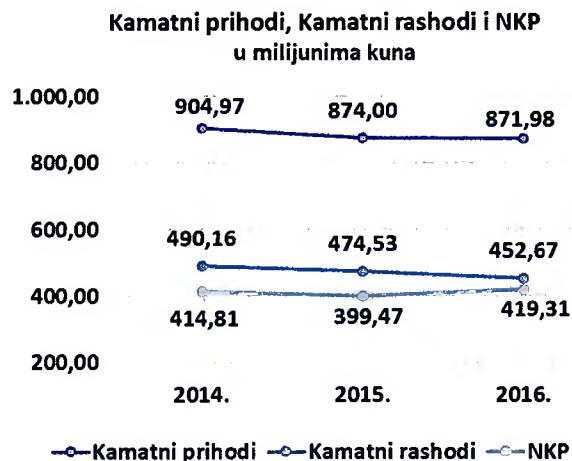
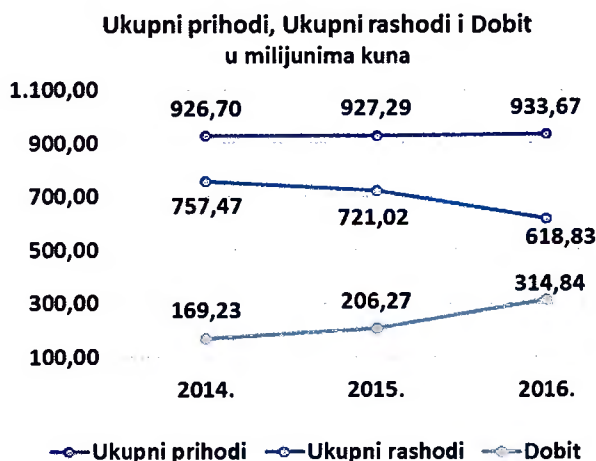
S obzirom na veličinu ovisnih društava i obujam njihovog poslovanja u usporedbi s poslovanjem matice, njihovi financijski podaci u početnim godinama Grupe nisu od značaja da bi se posebno isticali u okviru konsolidiranog financijskog izvještaja te shodno tome nemaju materijalan utjecaj na konsolidirane financijske izvještaje u odnosu na nekonsolidirane izvještaje HBOR-a kao matičnog društva. Naime, Grupa Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. čini 0,20 posto imovine matičnog društva.

PREGLED NAJVAŽNIJIH FINANCIJSKIH INFORMACIJA GRUPE HBOR

u milijunima kuna -

	2014.	2015.	2016.
Ukupna imovina	25.786,00	25.552,80	27.390,82
Bruto krediti	24.721,41	24.722,82	26.343,12
Ukupna glavnica	9.431,02	9.664,54	10.042,70
Ukupni prihodi	926,70	927,29	933,67
Ukupni rashodi	(757,47)	(721,02)	(618,83)
Dobit	169,23	206,27	314,84
Kamatni prihodi	904,97	874,00	871,98
Kamatni rashodi	(490,16)	(474,53)	(452,67)
Neto kamatni prihod	414,81	399,47	419,31

Rezultat Grupe

Grupa HBOR je u 2016. godini ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od 314,84 milijuna kuna. Ostvarena dobit veća je za 52,63 posto u odnosu na prethodnu godinu, a razlozi se daju u opisu financijskog poslovanja HBOR-a.

Matično društvo temeljem odredbi Zakona o HBOR-u nije obveznik plaćanja poreza na dobit te porezne obveze na ime poreza na dobit proizlaze isključivo iz aktivnosti ostalih članica Grupe.

Konsolidirani ukupni prihodi u 2016. godini iznose 933,67 milijuna kuna, dok ukupni rashodi iznose 618,83 milijuna kuna.

U strukturi prihoda Grupe najveći dio, tj. 93,39 posto odnosi se na prihode od kamata kao rezultat poslovanja matičnog društva.

U dijelu ukupnih rashoda, najveći dio čine rashodi od kamata i to 73,15 posto koji proizlaze iz poslovanja matičnog društva.

Konsolidirani operativni troškovi u 2016. godini iznose 160,30 milijuna kuna, a čine ih opći i administrativni troškovi te ostali troškovi poslovanja.

Ukupan broj zaposlenih u Grupi na dan 31.12.2016. godine je 364, dok je na kraju 2015. godine Grupa zapošljavala 357 radnika.

Imovina i obveze Grupe

Ukupna imovina Grupe na konsolidiranoj osnovi iznosi 27.390,82 milijuna kuna i povećana je za 7,19 posto u odnosu na početak godine. Razlozi ovakvog trenda daju se u opisu financijskog poslovanja HBOR-a.

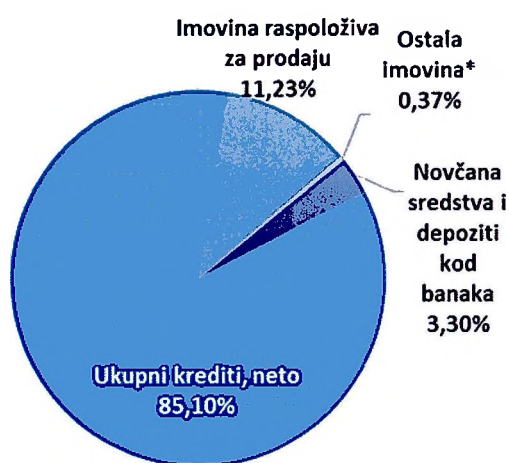
U strukturi imovine najveće učešće odnosi se na kreditno poslovanje matičnog društva te neto krediti čine 85,43 posto ukupne imovine.

Ukupne obveze i glavnica na dan 31.12.2016. godine iznose 27.390,82 milijuna kuna od čega ukupne obveze iznose 17.348,12 milijuna kuna, odnosno 63,34 posto.

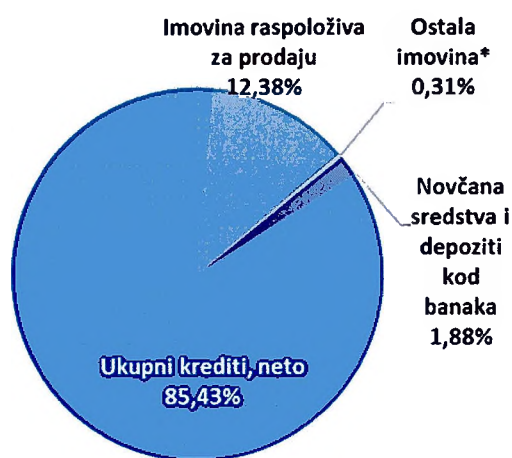
U ukupnim obvezama i glavnici Grupe najveći dio, tj. 60,23 posto, čine obveze po kreditima i obveze za izdane vrijednosne papire matičnog društva.

Ukupna glavnica na konsolidiranoj osnovi na kraju 2016. godine iznosi 10.042,70 milijuna kuna i čini 36,66 posto ukupnih obveza i glavnice Grupe.

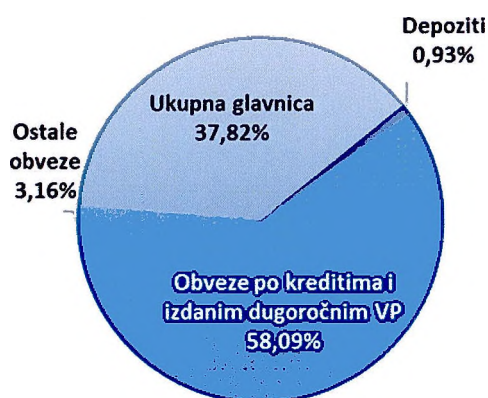
Ukupna imovina
2015. godina

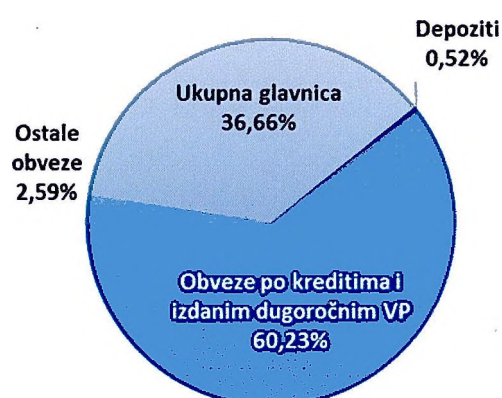
Ukupna imovina
2016. godina

Ukupne obveze i glavnica
2015. godine

Ukupne obveze i glavnica
2016. godine

*Financijska imovina po "fair" vrijednosti kroz Izvještaj o dobiti i gubitku, Imovina koja se drži do dospelja, Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina, Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i Ostala imovina.

OSVRT NA FINACIJSKO POSLOVANJE HBOR-a

U nastavku se daje pregled i objašnjenja značajnih promjena u financijskom položaju i uspješnosti poslovanja u izvještajnoj godini.

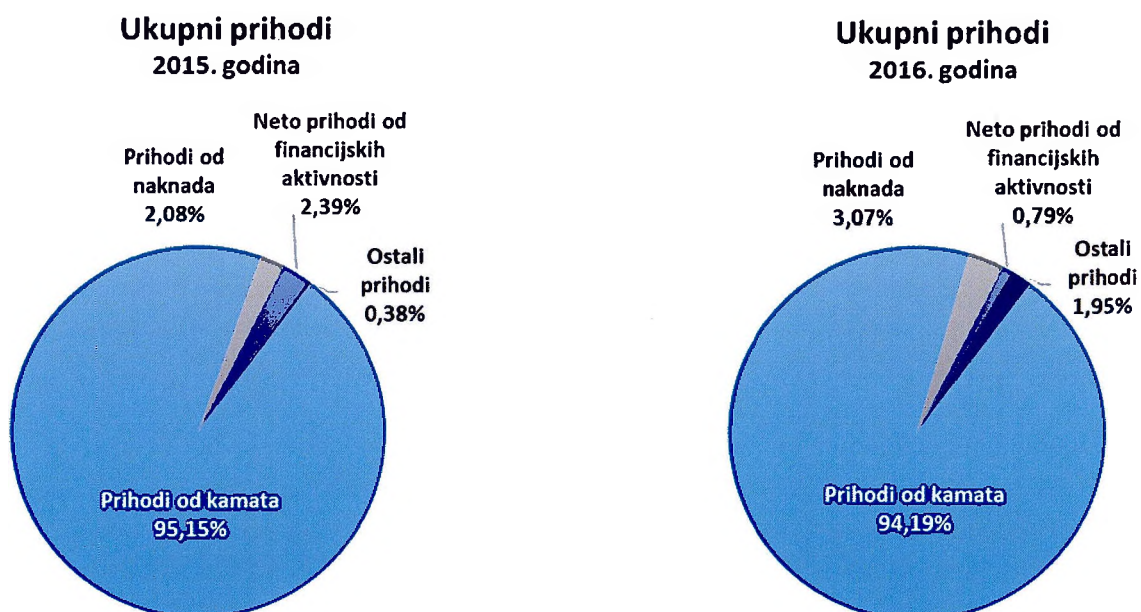
Uspješnost poslovanja

U 2016. godini HBOR je ostvario ukupne prihode u iznosu od 924,00 milijuna kuna, rashode u iznosu od 610,47 milijuna kuna i dobit u iznosu od 313,53 milijuna kuna. Dobit HBOR-a u 2016. godini je za 108,30 milijuna kuna, odnosno 52,77 posto viša od dobiti za 2015. godinu.

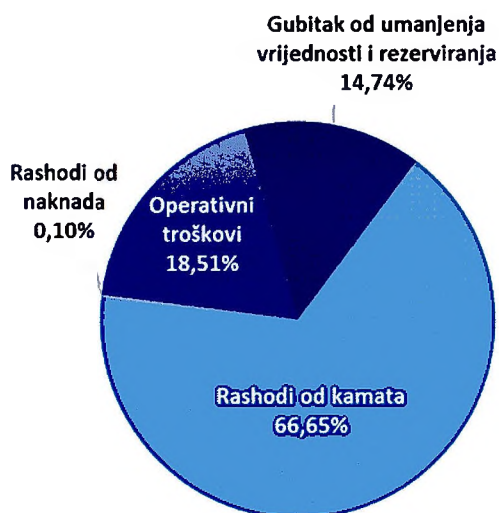
Veće ostvarenje dobiti u 2016. godini rezultat je najvećim dijelom smanjivanja rashoda i to za 101,41 milijuna kuna, a u nastavku se daju okolnosti koje su utjecale na ostvarenje financijskog rezultata u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu:

- niže ostvarenje rashoda od kamata za 21,86 milijuna kuna u odnosu na 2015. godinu,
- smanjenje gubitka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja za 102,54 milijuna kuna u odnosu na 2015. godinu,
- povećanja operativnih troškova za 20,39 milijuna kuna u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu.

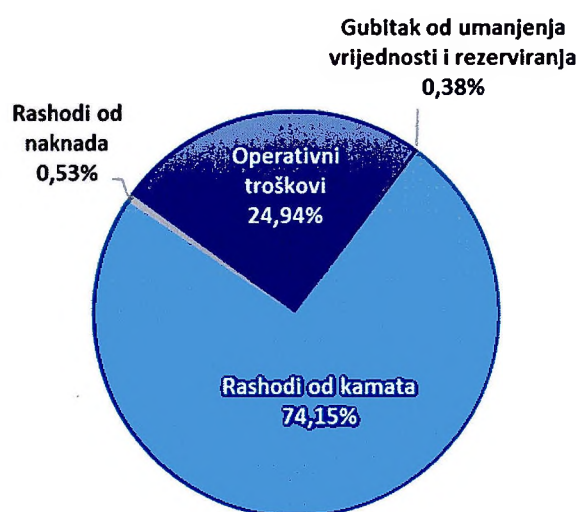
Detaljniji opis trendova daje se kod svake kategorije zasebno u nastavku.

Ukupni rashodi 2015. godina

Ukupni rashodi 2016. godina

Neto prihodi od kamata

Neto kamatni prihodi ostvareni su u iznosu od 417,67 milijuna kuna i u odnosu na ostvarenje prethodne izvještajne godine viši su za 4,92 posto.

Prihodi od kamata ostvareni su u iznosu od 870,34 milijuna kuna, odnosno na nivou prihoda od kamata u 2015. godini. Iskazani trend sukladan je projekcijama, a najvećim dijelom je rezultat sljedećih okolnosti:

- mjere sniženja kamatnih stopa koju HBOR provodi od početka 2012. godine,
- produženih rokova otplate,
- reobračuna kamata uslijed provedbe restrukturiranja kredita i predstečajnih nagodbi,
- prijevremenih otplata kredita u 2015. godini i tijekom izvještajne 2016. godine,
- niskih kamatnih stopa na sredstva rezerve likvidnosti.

Posebno je potrebno naglasiti kako se HBOR, održavajući mjeru sniženja kamatnih stopa za određene kategorije krajnjih korisnika i investicija u zadnjih pet poslovnih godina, odriče dijela dobiti s ciljem pomoći hrvatskim gospodarstvenicima u uvjetima krize.

Rashodi od kamata ostvareni su u iznosu od 452,67 milijuna kuna i niži su za 4,61 posto u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu na što je najviše utjecalo:

- jače razduživanje putem prijevremene otplate pojedinih zaduženja tijekom 2013., 2014. i 2015. godine u ukupnom iznosu od 5.326,39 milijuna kuna te
- korištenje kreditnih linija posebnih finansijskih institucija uz povoljniju kamatnu stopu.

S obzirom na opisane trendove u kamatnim приходima i kamatnim rashodima, neto kamatna marža ostala je nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 1,58 posto.

Neto prihod od naknada

Neto prihod od naknada ostvaren je u iznosu od 25,07 milijuna kuna i viši je za 35,88 posto u odnosu na prethodnu godinu uslijed povećanja prihoda od naknada po garantnom poslovanju zbog povećanog obima izdanih garancija.

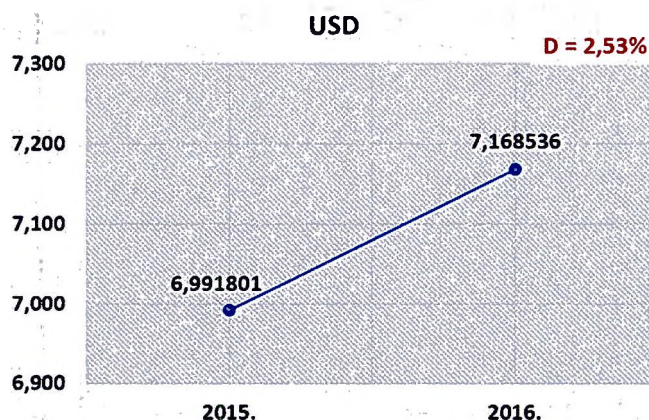
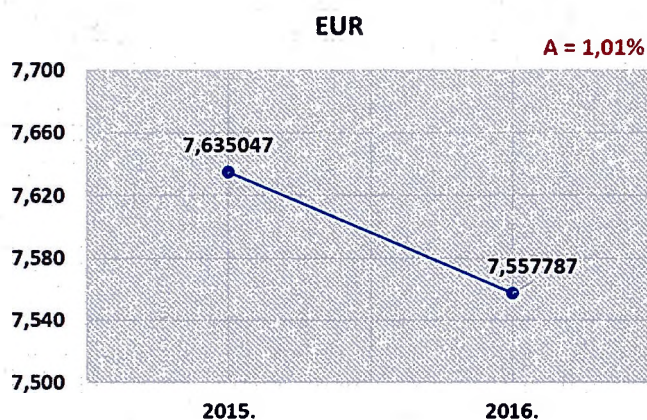
U 2016. godini HBOR je odobrio 1.286,60 milijuna kuna garancija, dok je u 2015. godini odobreno 2.926,95 milijuna kuna garancija.

Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti

Neto prihode/(rashode) od financijskih aktivnosti čine neto tečajne razlike po glavnici potraživanja i obveza, neto prihodi ili troškovi nastali temeljem ugovora o kreditu s ugrađenom „call opcijom”, dobitak/(gubitak) od vrijednosnog usklađenja imovine koja se iskazuje po „fair” vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku te realizirani dobitak/(gubitak) od imovine raspoložive za prodaju.

U izvještajnom razdoblju ostvareni su neto prihodi od financijskih aktivnosti u iznosu od 7,31 milijuna kuna, dok su u prethodnoj godini ostvareni neto prihodi u iznosu od 21,87 milijuna kuna.

Pregled kretanja tečaja kune u odnosu na tečaj eura i dolara:

Napomena:

A = aprecijacija kune 2016./2015.

D = deprecijacija kune 2016./2015.

Sredstva i izvore sredstava koji su izraženi u stranim sredstvima plaćanja ili su izraženi s valutnom klauzulom, HBOR preračunava u kunsku protuvrijednost po tečaju koji je važeći kod Hrvatske narodne banke na izvještajni dan.

Prihodi i rashodi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju iskazuju se u Izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u neto iznosu.

Ostali prihodi

Ostali prihodi ostvareni su u visini od 18,02 milijuna kuna i bilježe značajan rast u odnosu na proteklu godinu. Ovaj trend rezultat je jednokratnog učinka prihoda iskazanih uslijed preuzimanja kredita u direktan odnos od Jadranske banke d.d., Šibenik, koja je u postupku sanacije, u iznosu od 10,35 milijuna kuna.

Operativni troškovi

Operativni troškovi obuhvaćaju opće i administrativne troškove te ostale troškove poslovanja, a ostvareni su u iznosu od 152,23 milijuna kuna te su za 15,47 posto viši u odnosu na prethodnu godinu.

Na iskazani trend najviše je utjecala stavka ostalih troškova s povećanjem od 12,67 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje ove stavke rezultat je reobračuna uslijed preuzimanja dijela jednog plasmana od strane drugog dužnika što je rezultiralo rashodima u visini od 5,88 milijuna kuna, kao i reobračuna pri provedbi restrukturiranja kredita i predstečajnih nagodbi. Bez navedenih jednokratnih utjecaja na povećanje troškova u izvještajnom razdoblju, operativni troškovi bilježili bi rast od 5,53 posto u odnosu na isto izvještajno razdoblje prethodne godine.

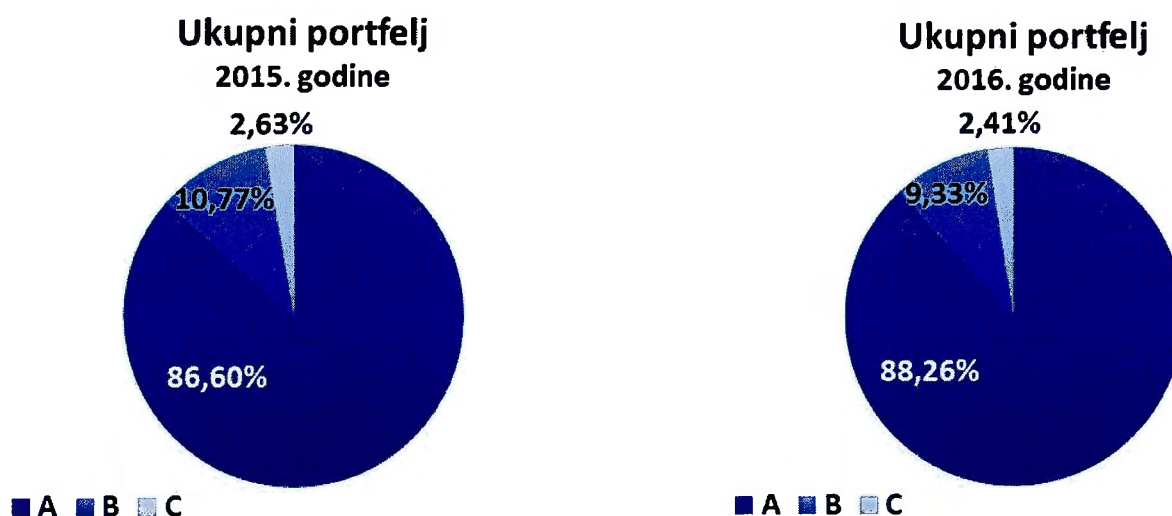
Ukupan broj zaposlenih na kraju 2016. godine je 349, dok je na kraju 2015. godine HBOR zapošljavao 342 radnika.

Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Sukladno propisima i općim aktima HBOR utvrđuje iznos gubitka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja i održava ga na razini koju smatra dovoljnom za pokriće mogućih budućih rizika.

U izvještajnom razdoblju ostvaren je neto trošak od umanjenja vrijednosti plasmana u visini od 2,31 milijuna kuna koji je značajno niži u odnosu na prethodnu godinu zbog većeg broja dužnika u stečaju u 2015. godini, što je utjecalo i na veće formiranje rezerviranja, kao i zbog predstečajnih nagodbi. Isto tako, u 2016. godini ukinuto je rezerviranje po sudskom sporu u visini od 23,45 milijuna kuna zbog sklapanja sudske nagodbe. Umanjenja vrijednosti plasmana rezultat su ocjene njihove rizičnosti, a najvećim dijelom se odnose na plasmane prema klijentima u stečaju ili predstečajnoj nagodbi, plasmane kod kojih su evidentirana kašnjenja u podmirenju obveza te na restrukturirane plasmane.

U nastavku se daje pregled kvalitete portfelja:

	2015.		2016.	
	u milijunima kuna	struktura (%)	u milijunima kuna	struktura (%)
Ukupni bruto portfelj	33.114,18	100,00	36.481,66	100,00
Od čega:				
- financijske institucije	16.006,68	48,34	15.888,50	43,55
- direktni	17.107,50	51,66	20.593,16	56,45
Ukupno rezerviranja	3.075,26	100,00	3.042,51	100,00
Od čega:				
- financijske institucije	500,09	16,26	395,46	13,00
- direktni	2.575,17	83,74	2.647,05	87,00
Rezerviranja/bruto portfelj	9,29 posto	-	8,34 posto	-

Značajne promjene u financijskom položaju

Ukupna imovina HBOR-a na dan 31.12.2016. godine iznosi 27.374,92 milijuna kuna te je u odnosu na početak godine povećana za 7,18 posto. Povećanje imovine najvećim je dijelom rezultat povećanja kreditnih aktivnosti te je stanje neto kredita veće za 7,61 posto u odnosu na početak godine.

Novčana sredstva i depoziti kod drugih banaka

Stanje novčanih sredstava i depozita kod drugih banaka na kraju 2016. godine iznosi 514,57 milijuna kuna i čini 1,88 posto ukupne imovine te bilježi smanjenje od 38,67 posto u odnosu na prethodnu godinu kao rezultat prerasporeda sredstava rezerve likvidnosti.

Kreditni financijskim institucijama i ostalim korisnicima

Ukupni neto krediti povećani su za 7,61 posto u odnosu na prošlu godinu te na kraju 2016. godine iznose 23.400,30 milijuna kuna i čine 85,48 posto ukupne imovine.

Ukupni bruto krediti iskazani su u iznosu od 26.343,12 milijuna kuna i bilježe povećanje od 6,55 posto u odnosu na početak godine. Bruto krediti ostalim korisnicima povećani su za 20,14 posto u odnosu na početak godine što je najvećim dijelom rezultat isplata po programima potpore turizmu, kreditiranja izvoza i infrastrukture. Bruto krediti financijskim institucijama smanjeni su za 5,71 posto u odnosu na prethodnu godinu kao rezultat realokacije likvidnih sredstava u druge financijske instrumente i prijevremenih otplata kredita.

Na kraju 2016. godine odnos kreditnih bruto plasmana putem financijskih institucija i izravnih plasmana čini 46,51 posto : 53,49 posto.

Imovina raspoloživa za prodaju

Sredstva u okviru imovine raspoložive za prodaju čine najvećim dijelom sredstva rezerve likvidnosti slijedom čega imovinu raspoloživu za prodaju čine prvenstveno dužnički vrijednosni papiri i manjim dijelom ulaganja u investicijske fondove i vlasnički vrijednosni papiri.

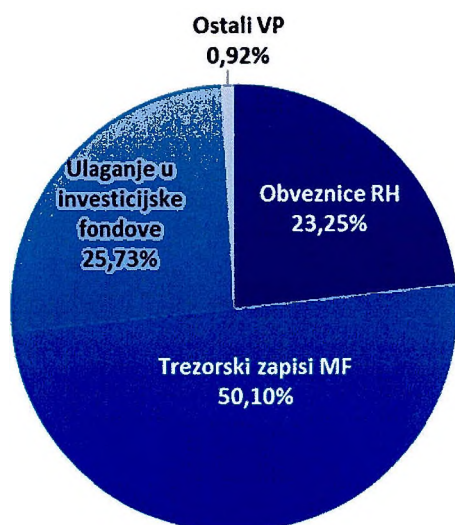
Ova stavka iskazana je u iznosu od 3.343,58 milijuna kuna i bilježi rast od 18,05 posto u odnosu na početak godine zbog ulaganja raspoloživih sredstava u trezorske zapise Ministarstva financija, investicijske fondove u Republici Hrvatskoj i obveznice Republike Hrvatske kao instrumenata rezerve likvidnosti.

U 2016. godini obavljeno je ulaganje u sljedeće instrumente imovine raspoložive za prodaju:

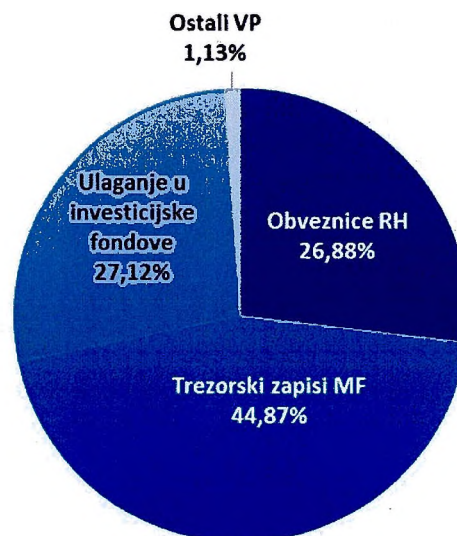
u milijunima kuna

Trezorski zapisi Ministarstva financija	1.487,16
Obveznice Republike Hrvatske	382,15
Ulaganje u investicijske fondove u Republici Hrvatskoj	289,59
Ukupno	2.158,90

Imovina raspoloživa za prodaju 2015. godina

Imovina raspoloživa za prodaju 2016. godina

Ukupne obveze

Stanje ukupnih obveza na kraju 2016. godine iznosi 17.336,94 milijuna kuna i čini 63,33 posto ukupnih obveza i glavnice. Najveći iznos ukupnih obveza čine kreditna zaduženja HBOR-a u inozemstvu i obveze po izdanim obveznicama u ukupnom iznosu od 16.497,32 milijuna kuna.

HBOR je tijekom 2016. godine nastavio s pribavljanjem namjenskih sredstava posebnih financijskih institucija radi financiranja povećane kreditne aktivnosti te su zaključeni sljedeći ugovori o kreditu:

- s Europskom investicijskom bankom dana 17. veljače 2016. godine u iznosu od 150 milijuna eura. Sredstva su namijenjena za financiranje projekata srednje kapitaliziranih društava iz sektora industrije, usluga, turizma te drugih, kao i javnih te privatnih poduzeća koja ulažu u projekte bazirane na znanju, infrastrukturi i zaštiti okoliša.

- s Europskom investicijskom bankom dana 11. srpnja 2016. godine u iznosu od 250 milijuna eura za pružanje potpore projektima lokalnih malih i srednjih poduzeća (MSP). Zajam će doprinijeti provedbi projekata na području industrijskih usluga i turizma kao i ostalih prioritetnih sektora. Zajam pruža potporu i EIB-ovoj inicijativi za zapošljavanje mladih. Njime EIB i HBOR i na ovaj način pružaju dodatnu podršku krajnjim korisnicima koji mogu dokazati da svojim investicijskim projektima financiranim sredstvima zajma također daju svoj doprinos otvaranju novih radnih mjesta za mlade.

Oba ugovora dio su okvira u iznosu od 800 milijuna eura za financiranje malih i srednjih poduzetnika te srednje kapitaliziranih poduzeća koji je HBOR potpisao s EIB-om 24. ožujka 2014. godine.

Obveze po kreditima i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima povećane su u odnosu na početak godine za 11,13 posto zbog povlačenja sredstava zaduženja.

Ukupno povlačenje sredstava zaduženja u 2016. godini iznosi 3.730,87 milijuna kuna, a na otplatu kredita odnosi se 1.955,34 milijuna kuna, od čega se na otplatu kreditnih zaduženja odnosi 1.730,85 milijuna kuna te na otplatu obveza po izdanim vrijednosnim papirima iznos od 224,49 milijuna kuna.

Od navedenog iznosa, Banka je dana 11. srpnja 2016. godine obavila konačnu isplatu po izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima uz amortizirajuću otplatu u visini od 224,49 milijuna kuna, zajedno s kamatom od 10,79 milijuna kuna.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London (glavni organizator), HBOR je dana 11. srpnja 2006. godine izdao obveznice u iznosu od 150 milijuna eura na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,807 posto te amortizirajuću otplatu od 2012. do 2016. godine.

Dana 30. prosinca 2016. godine u cijelosti je otplaćen sindicirani kredit domaćih banaka po Programu razvoja gospodarstva u iznosu od 746,97 milijuna kuna, zajedno s kamatom od 10,66 milijuna kuna.

Glavnica

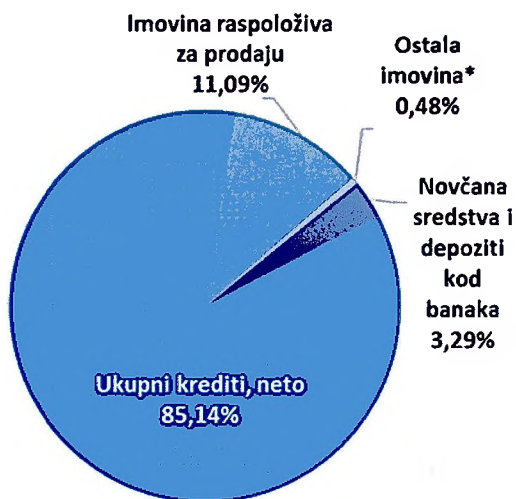
Od ukupnog iznosa ukupnih obveza i glavnice na glavnice se odnosi 10.037,98 milijuna kuna ili 36,67 posto.

Ukupnu glavnice HBOR-a čine kapital i garantni fond. Kapital HBOR-a čine osnivački kapital uplaćen iz proračuna Republike Hrvatske, zadržana dobit formirana iz ostvarene dobiti u prethodnim godinama, ostale rezerve te dobit tekućeg razdoblja.

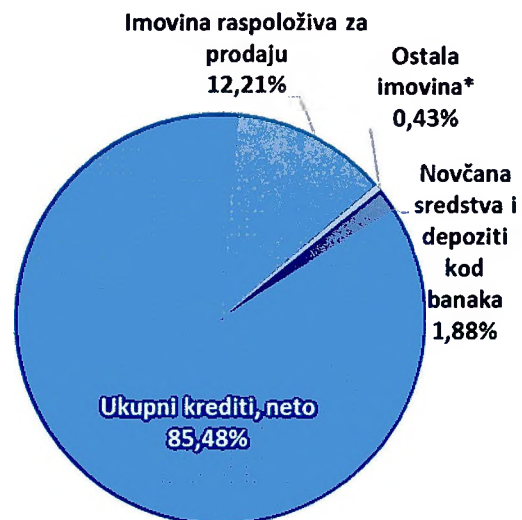
U izvještajnom razdoblju je iz proračuna Republike Hrvatske u osnivački kapital uplaćeno 33,00 milijuna kuna te na kraju 2016. godine ukupno uplaćeni kapital iz proračuna Republike Hrvatske iznosi 6.533,00 milijuna kuna te za uplatu do Zakonom o HBOR-u propisanog iznosa od 7.000,00 milijuna kuna preostaje 467,00 milijuna kuna.

Sukladno odredbama Zakona o HBOR-u, cjelokupna ostvarena dobit izvještajnog razdoblja Banke se raspoređuje u rezerve.

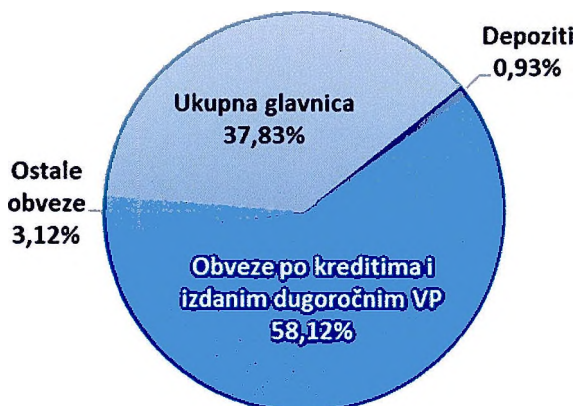
**Ukupna imovina
2015. godina**

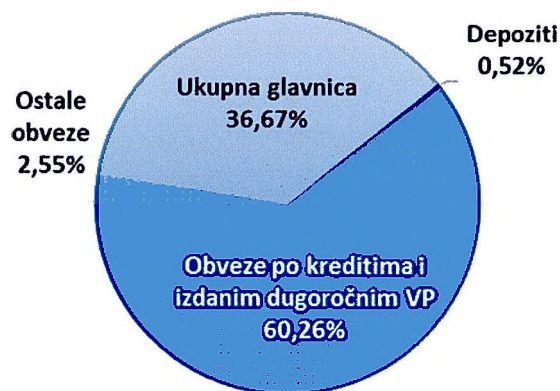
**Ukupna imovina
2016. godina**

**Ukupne obveze i glavica
2015. godina**

**Ukupne obveze i glavica
2016. godina**

*Ulaganja u ovisna društva, Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina, Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i Ostala imovina.

Odgovornost za financijske izvještaje

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI), koje je usvojila Europska Unija, tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog stanja i rezultata poslovanja banke Hrvatska banka za obnovu i razvitak ("Banka") i Grupe za to razdoblje.

Nakon provedenih istraživanja, Uprava razumno očekuje da Banka i Grupa imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo nastavka poslovanja pri izradi financijskih izvještaja.

Pri izradi financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi, a svako materijalno značajno odstupanje obznani i objasni u financijskim izvještajima;
- da se financijski izvještaji pripreme po načelu nastavka poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti da će Banka i Grupa nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

U financijskim izvještajima se iskazuju materijalno značajne stavke i informacije. Procjena materijalnosti primjenjuje se na cijele financijske izvještaje, uključujući i bilješke.

Pri odlučivanju o tome koji će se podaci objaviti u financijskim izvještajima i pripadajućim bilješkama primjenjene su stručne prosudbe.

Određene iskazane stavke mogu se detaljnije rasčlaniti ali se na agregiranoj osnovi dosljedno iskazuju iz razdoblja u razdoblje. Bilješke koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja prezentiraju se redoslijedom stavaka iskazanih u izvještaju o dobiti i gubitku i izvještaju o financijskom položaju prema strukturi za financijske institucije.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Banke i Grupe, kao i njihovu usklađenost s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Banke i Grupe, pa stoga i za poduzimanje razumnih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Valerija Marić

**Pomoćnica direktora
Sektora računovodstva**

Martina Jus
Članica Uprave

mr. sc. Tamara Perko
Predsjednica Uprave

U Zagrebu, 17. ožujka 2017. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Vlasniku Hrvatske banke za obnovu i razvitak

Mišljenje

Obavili smo reviziju odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja Hrvatske banke za obnovu i razvitak („Banka“) i njezinih podružnica („Grupa“), koji obuhvaćaju odvojeni i konsolidirani izvještaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2016., odvojeni i konsolidirani račun dobiti i gubitka, odvojeni i konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, odvojeni i konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima, odvojeni i konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala za tada završenu godinu te bilješke uz financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi odvojeni i konsolidirani godišnji financijski izvještaji istinito i fer prikazuju financijski položaj Banke i Grupe na 31. prosinca 2016., njihovu financijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, kako su usvojeni od strane EU („MSFI-ima, kako su usvojeni od strane EU“).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora *u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke i Grupe u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe* (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja*, uključujući i povezana pitanja. Sukladno tome, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na naše procjenu rizika pogrešnog prikaza u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o ovim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Rezerviranja za gubitke po kreditima

Umanjenje vrijednosti kredita je visoko subjektivno područje zbog razine prosudbe primijenjene od strane uprave prilikom određivanja rezerviranja za gubitke po kreditima.

Naši revizijski postupci obuhvatili su područje umanjena vrijednosti potraživanja od korporativnih klijenata i potraživanja od financijskih institucije (druge banke i leasing društva) i Banke i Grupe.

Identifikacija umanjena vrijednosti i određivanje nadoknadivog iznosa su inherentno nesigurni procesi koji uključuju različite pretpostavke i faktore, uključujući financijske uvjete druge strane, očekivane buduće novčane tokove i očekivanu neto

Ocijenili smo dizajn kontrola nad izračunom pojedinačnih umanjena vrijednosti te smo testirali operativnu učinkovitost kontrola nad izračunom pojedinačnih umanjena vrijednosti korporativnog

prodajnu cijenu instrumenata osiguranja. Korištenje različitih tehnika modeliranja i pretpostavki bi moglo proizvesti značajno različite procjene rezerviranja za gubitke po kreditima.

Portfelji koji kreiraju najznačajniju nesigurnost su tipično oni gdje umanjena vrijednosti proizlaze iz procjena budućih novčanih tokova i ostvarive vrijednosti instrumenata osiguranja, oni koji su neosigurani ili oni koji su podložni potencijalnoj nedostatnosti instrumenata osiguranja. Navedeni su uobičajeno dio plasmana Banke korporativnim dužnicima. Prikladni parametri i pretpostavke koji se koriste za izračun umanjena vrijednosti utvrđuju se prosudbom.

Visoka razina nesigurnosti je također vezana uz modele korištene za izračun umanjena vrijednosti izloženosti financijskim institucijama. Potrebna je prosudba da bi se utvrdilo da li je gubitak nastao te blaga promjena parametara korištenih u izračunu može značajno utjecati na razinu priznatih umanjena vrijednosti.

Zbog značajnosti zajmova (predstavljanju 85% ukupne imovine Banke i 85% ukupne imovine Grupe) i nesigurnosti vezanih procjena, navedeno smatramo ključnim revizijskim pitanjem.

portfelja Banke i Grupe, uključujući kvalitetu ishodišnih podataka i sistema.

Fokusirali smo se na mjerenje umanjena vrijednosti pojedinačno značajnih kreditnih izloženosti, uključujući ocjenu da li je povijesno iskustvo prikladno prilikom procjene iznosa nastalih gubitaka portfelja. Dodatno, fokusirali smo se također na pojedinačno značajne izloženosti koje nisu pojedinačno umanjene, no, ili nastavljaju biti izložene, ili su postale izložene, riziku da su pojedinačno umanjene vrijednosti.

Također smo ocijenili da li objave u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima odražavaju izloženost Banke i Grupe kreditnom riziku te da li su usklađene s MSFI-jevima kako su usvojeni od strane EU. Za više detalja pogledati Bilješku 31.2 Kreditni rizik.

Dodatno, proveli smo sljedeće suštinske procedure za izdvojene dijelove kreditnog portfelja Banke i Grupe:

Portfelj financijskih institucija

Razumjeli smo temelj Uprave za određivanje da li su izloženosti prema pojedinim financijskim institucijama umanjene te smo ocijenili razumnost korištenjem našeg razumijevanja proizvoda Banke i Grupe, kreditnog portfelja i našeg šireg poznavanja industrije. S obzirom da dani kašnjenja i dospjeli dug ne odražavaju pravovremeno nastanak događaja nemogućnosti izvršenja obveza financijskih institucija, Banka i Grupa koriste interno razvijeni rejting model koji uzima u obzir financijske i makrobonitetne podatke svake financijske institucije. Razumjeli smo i ocijenili korišteni model. Gdje su tijekom godine promijenjeni parametri i pretpostavke modela, razumjeli smo razloge navedenih promjena te smo koristili naše znanje industrije i iskustvo kako bismo ocijenili prikladnost takvih promjena. Također, preračunali smo izračun umanjena vrijednosti cijelog portfelja koristeći našu prosudbu. Razumjeli smo i potkrijepili svaku identificiranu značajnu razliku.

Korporativni portfelj

Ocijenili smo kriterije za određivanje da li je nastao događaj koji bi ukazao na umanjene vrijednosti i testirali smo uzorak prihodujućih zajmova s karakteristikama koje bi mogle implicirati da je nastao događaj koji ukazuje na umanjene vrijednosti (uključujući korisnike s financijskim teškoćama ili klijente s dospjelim dugom veći broj

dana za koje umanjene vrijednosti nije priznato) kako bismo ocijenili da li su svi događaji umanjenja vrijednosti prikladno i pravovremeno identificirani od strane Uprave. Na uzorku pojedinačno umanjenih kreditnih izloženosti unutar Korporativnog portfelja testirali smo pretpostavke korištene prilikom identifikacije umanjenja vrijednosti i kvantifikacije uključujući procjene budućih novčanih tokova, procjene vezanih instrumenata osiguranja i procjene oporavka nakon neizvršenja obveze. Navedeno uključuje uzimanje u obzir utjecaja preuzimanja kao i trenutni razvoj poslovanja dužnika.

Ostale informacije u godišnjem izvješću

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Osim odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja i izvješća neovisnog revizora, *Ostale informacije* sadrže informacije uključene u godišnje izvješće koje sadrži Izvješće posloводства društva i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, niti Izvješće posloводства društva i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

U vezi s našom revizijom odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne odvojenim i konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. U pogledu Izvješća posloводства društva i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu u Hrvatskoj (NN 78/15, 34/15, 120/16). Ti postupci uključuju provjeru da li Izvješće Uprave uključuje potrebne objave članka 21. Zakona o računovodstvu te da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži podatke iz članka 22. Zakona o računovodstvu.

Temeljeno na obavljenim postupcima, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti to procijeniti, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom Izvješću posloводства za 2016. godinu usklađene s priloženim godišnjim financijskim izvještajima Društva za 2016. godinu;
2. je priloženo izvješće posloводства za 2016. godinu sastavljeno u skladu sa Člankom 21. Zakona o računovodstvu;
3. izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u godišnje izvješće Društva Banke i Grupe za 2016. godinu, uključuje informacije iz članka 22. stavka 1. točaka 2., 5., 6. i 7. Zakona o računovodstvu; te
4. su dijelovi izjave o primjeni korporativnog upravljanja koji sadržavaju informacije iz članka 22. stavka 1. točaka 3. i 4. Zakona o računovodstvu, uključenih u godišnje izvješće Banke i Grupe za 2016. godinu, pripremljeni u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu i dosljedni su, u svim značajnim odrednicama, priloženim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Dodatno, na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja subjekta i njegova okruženja stečenog u okviru revizije financijskih izvještaja, dužni smo izvjestiti ako smo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u priloženom Izvješću posloводства Društva, Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i odvojenom i konsolidiranom Godišnjem izvješću. U tom smislu nemamo što izvjestiti.

Odgovornosti uprave i Nadzornog odbora za odvojene i konsolidirane godišnje financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima kako su usvojeni od strane EU i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku i Grupi ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg su ustanovile Banka i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka i Grupa prekinu s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi financijskih informacija od osoba ili poslovnih aktivnosti unutar grupe za izražavanje mišljenja o konsolidiranim financijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Mi komuniciramo s Nadzornim odborom u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Nadzornom odboru da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Nadzornim odborom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaj tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Angažirani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora je Zvonimir Madunić.

ERNST & YOUNG
d.o.o.
Zagreb, Radnička cesta 50

Zvonimir Madunić
Član Uprave i ovlašteni revizor

Ernst & Young d.o.o.
Radnička cesta 50 (Green Gold), Zagreb
17. ožujka 2017. godine

Financijski izvještaji Grupe
 Konsolidirani izvještaj o dobiti i gubitku
 za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine
 (Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Prihodi od kamata	3	871.985	873.997
Rashodi od kamata	4	(452.673)	(474.530)
Neto prihod od kamata		419.312	399.467
Prihodi od naknada	5	30.434	21.505
Rashodi od naknada	5	(3.265)	(659)
Neto prihod od naknada		27.169	20.846
Neto prihodi od financijskih aktivnosti	6	7.496	22.281
Ostali prihodi		23.758	9.506
		477.735	452.100
Operativni troškovi	7	(160.288)	(140.875)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	8	(2.373)	(104.799)
Dobit prije oporezivanja		315.074	206.426
Porez na dobit	9	(233)	(161)
Dobit tekuće godine		314.841	206.265
Dobit za raspodjelu:			
Vlasniku društva		314.841	206.265

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o dobiti i gubitku

Konsolidirani izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Dobit tekuće godine	314.841	206.265
Ostala sveobuhvatna dobit		
Stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak:		
Nerealizirani aktuarski (gubitak)/dobitak	(3.255)	135
Ukupno stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak	(3.255)	135
Stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak:		
Povećanje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	86.526	39.381
Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	(50.227)	(38.841)
Neto tečajne razlike po vlasničkim vrijednosnim papirima	(234)	(73)
Prijenos realizirane dobiti po imovini raspoloživoj za prodaju u izvještaj o dobiti i gubitku	(2.114)	(6.226)
Prijenos realiziranog gubitka po imovini raspoloživoj za prodaju u izvještaj o dobiti i gubitku	16	72
Odgođeni porez – ostala sveobuhvatna dobit	(262)	(42)
Ukupno stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak	33.705	(5.729)
Ostala sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja	30.450	(5.594)
Ukupna sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja	345.291	200.671
Ukupna sveobuhvatna dobit:		
Vlasniku društva	345.291	200.671

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju
na dan 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Imovina			
Novčana sredstva i računi kod banaka	10	491.246	482.950
Depoziti kod drugih banaka	11	23.872	359.397
Kreditni financijskim institucijama	12	11.889.111	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	13	11.511.194	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	14	286	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	15	3.390.034	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelosti	16	1.422	1.451
Ulaganja u pridružena društva	18	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	19	57.305	62.238
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	20	17.230	21.715
Ostala imovina	21	9.122	5.278
Ukupna imovina		27.390.822	25.552.772
Obveze			
Obveze po depozitima	22	142.844	236.636
Obveze po kreditima	23	13.391.749	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	24	3.105.569	3.366.566
Ostale obveze	25	707.952	806.939
Ukupne obveze		17.348.114	15.888.228
Kapital			
Osnivački kapital	26	6.959.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve		2.682.127	2.475.862
Ostale rezerve		73.733	43.283
Dobit tekuće godine		314.841	206.265
Ukupni kapital koji pripada vlasniku društva		10.030.333	9.652.042
Garantni fond	27	12.375	12.502
Ukupna glavnica		10.042.708	9.664.544
Ukupne obveze i glavnica		27.390.822	25.552.772

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o financijskom položaju.

Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Poslovne aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		315.074	206.426
<i>Usklađenje na neto novčana sredstva ostvarena i uporabljena za poslovne aktivnosti:</i>			
Amortizacija		7.428	7.654
Porez na dobit		495	203
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja		2.373	104.799
Obračunane kamate		(47.016)	(21.226)
Odgođene naknade		10.149	6.773
<i>Dobit iz poslovnih aktivnosti prije promjena radnog kapitala</i>		<i>288.503</i>	<i>304.629</i>
<i>Promjene u poslovnim sredstvima i izvorima:</i>			
Neto smanjenje depozita kod drugih banaka, prije rezerviranja za moguće gubitke		338.749	879.939
Neto smanjenje kredita financijskim institucijama, prije rezerviranja za moguće gubitke		696.187	1.053.188
Neto (povećanje) kredita ostalim korisnicima, prije rezerviranja za moguće gubitke		(2.311.708)	(1.074.727)
Neto (dobitak) od aktivnosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku		(121)	(83)
Neto realizirani (dobitak) od aktivnosti, imovine raspoložive za prodaju		(2.098)	(6.154)
(Povećanje) diskonta po imovini raspoloživoj za prodaju imovini koja se drži do dospeljeka i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima		(1.935)	(16.584)
Neto smanjenje dugotrajne imovine namijenjene prodaji		2.438	-
Neto (povećanje) ostale imovine, prije rezerviranja za moguće gubitke		(4.837)	(504)
Neto (smanjenje)/povećanje depozita banaka i trgovačkih društava		(93.792)	53.740
Neto (smanjenje) ostalih obveza, prije rezerviranja		(125.214)	(168.600)
Neto novčana sredstva (uporabljena)/ostvarena u poslovnim aktivnostima		(1.213.828)	1.024.844
Ulagateljske aktivnosti			
(Kupovina) financijske imovine po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku		(8.990)	(24.417)
Prodaja financijske imovine po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku		12.488	22.928
Neto (kupovina) imovine raspoložive za prodaju		(2.168.568)	(2.430.713)
Prodaja imovine raspoložive za prodaju		1.681.725	2.094.325
Neto (nabava) nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		(2.495)	(3.075)
Neto novčana sredstva (uporabljena) u ulagateljskim aktivnostima		(485.840)	(340.952)
Financijske aktivnosti			
Povećanje osnivačkog kapitala		33.000	32.893
Povećanje obveza po kreditima povlačenjem sredstava kredita		3.730.867	769.062
(Smanjenje) obveza po kreditima otplatom glavnice kredita		(1.730.849)	(848.277)
(Smanjenje) obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire otplatom		(224.487)	(226.915)
Neto novčana sredstva ostvarena/(uporabljena) u financijskim aktivnostima		1.808.531	(273.237)
Učinci promjene tečajeva na novac i novčane ekvivalente			
Neto tečajne razlike		(101.281)	(53.374)
Neto učinak		(101.281)	(53.374)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		7.582	357.281
Stanje na dan 1. siječnja, prije rezerviranja		486.743	129.462
Neto povećanje novca		7.582	357.281
Stanje na dan 31. prosinca, prije rezerviranja	10	494.325	486.743
Dopunski podaci – poslovne aktivnosti			
Plaćene kamate		462.758	481.715
Primljene kamate		702.452	685.868

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o novčanim tokovima.

Konsolidirani izvještaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Osnivački kapital 000 kuna	Zadržana dobit i rezerve 000 kuna	Ostale rezerve 000 kuna	Neto dobit tekuće godine 000 kuna	Ukupni kapital 000 kuna
Stanje 1. siječnja 2015. godine	6.893.739	2.306.634	48.877	169.228	9.418.478
Dobit tekuće godine	-	-	-	206.265	206.265
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	(5.594)	-	(5.594)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	(5.594)	206.265	200.671
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 26.)	32.893	-	-	-	32.893
Prijenos dobiti iz 2014. godine u zadržanu dobit	-	169.228	-	(169.228)	-
Stanje 31. prosinca 2015. godine	6.926.632	2.475.862	43.283	206.265	9.652.042
Dobit tekuće godine	-	-	-	314.841	314.841
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	30.450	-	30.450
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	30.450	314.841	345.291
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 26.)	33.000	-	-	-	33.000
Prijenos dobiti iz 2015. godine u zadržanu dobit	-	206.265	-	(206.265)	-
Stanje 31. prosinca 2016. godine	6.959.632	2.682.127	73.733	314.841	10.030.333

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o promjenama na kapitalu.

Financijski izvještaji Banke

Nekonsolidirani izvještaj o dobiti i gubitku

za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Prihodi od kamata	3	870.344	872.609
Rashodi od kamata	4	(452.673)	(474.530)
Neto prihod od kamata		417.671	398.079
Prihodi od naknada	5	28.332	19.112
Rashodi od naknada	5	(3.265)	(659)
Neto prihod od naknada		25.067	18.453
Neto prihodi od financijskih aktivnosti	6	7.312	21.868
Ostali prihodi		18.016	3.520
		468.066	441.920
Operativni troškovi	7	(152.227)	(131.840)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	8	(2.314)	(104.852)
Dobit prije oporezivanja		313.525	205.228
Porez na dobit	2	-	-
Dobit tekuće godine		313.525	205.228
Dobit za raspodjelu:			
Vlasniku društva		313.525	205.228

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o dobiti i gubitku.

Nekonsolidirani izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Dobit tekuće godine	313.525	205.228
Ostala sveobuhvatna dobit		
Stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak:		
Nerealizirani aktuarski (gubitak)/dobitak	(3.255)	135
Ukupno stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak	(3.255)	135
Stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak:		
Povećanje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	84.151	37.754
Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	(49.665)	(37.830)
Neto tečajne razlike po vlasničkim vrijednosnim papirima	(234)	(73)
Prijenos realizirane dobiti po imovini raspoloživoj za prodaju u izvještaj o dobiti i gubitku	(1.878)	(5.819)
Prijenos realiziranog gubitka po imovini raspoloživoj za prodaju u izvještaj o dobiti i gubitku	16	72
Ukupno stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak	32.390	(5.896)
Ostala sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja	29.135	(5.761)
Ukupna sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja	342.660	199.467
Ukupna sveobuhvatna dobit:		
Vlasniku društva	342.660	199.467

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Imovina			
Novčana sredstva i računi kod banaka	10	490.695	482.708
Depoziti kod drugih banaka	11	23.872	356.351
Kreditni financijskim institucijama	12	11.889.111	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	13	11.511.194	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	15	3.343.574	2.832.323
Ulaganja u ovisna društva	17	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	18	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	19	57.216	62.083
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	20	17.230	21.715
Ostala imovina	21	5.900	3.751
Ukupna imovina		27.374.916	25.540.776
Obveze			
Obveze po depozitima	22	142.844	236.636
Obveze po kreditima	23	13.391.749	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	24	3.105.569	3.366.566
Ostale obveze	25	696.774	797.040
Ukupne obveze		17.336.936	15.878.329
Kapital			
Osnivački kapital	26	6.959.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve		2.682.131	2.476.903
Ostale rezerve		70.317	41.182
Dobit tekuće godine		313.525	205.228
Ukupni kapital		10.025.605	9.649.945
Garantni fond	27	12.375	12.502
Ukupna glavnica		10.037.980	9.662.447
Ukupne obveze i glavnica		27.374.916	25.540.776

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o financijskom položaju.

Nekonsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Poslovne aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		313.525	205.228
<i>Usklađenje na neto novčana sredstva ostvarena i uporabljena za poslovne aktivnosti:</i>			
Amortizacija		7.359	7.475
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja		2.314	104.852
Obračunane kamate		(47.037)	(21.089)
Odgođene naknade		10.149	6.773
<i>Dobit iz poslovnih aktivnosti prije promjena radnog kapitala</i>		<i>286.310</i>	<i>303.239</i>
<i>Promjene u poslovnim sredstvima i izvorima:</i>			
Neto smanjenje depozita kod drugih banaka, prije rezerviranja za moguće gubitke		335.749	865.968
Neto smanjenje kredita financijskim institucijama, prije rezerviranja za moguće gubitke		696.187	1.053.188
Neto (povećanje) kredita ostalim korisnicima, prije rezerviranja za moguće gubitke		(2.311.708)	(1.074.727)
Neto realizirani (dobitak) od aktivnosti imovine raspoložive za prodaju		(1.862)	(5.747)
(Povećanje) diskonta po imovini raspoloživoj za prodaju i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima		(2.341)	(16.835)
Neto smanjenje dugotrajne imovine namijenjene prodaji		2.438	-
Neto (povećanje) ostale imovine, prije rezerviranja za moguće gubitke		(2.680)	(1.224)
Neto (smanjenje)/povećanje depozita banaka i trgovačkih društava		(93.792)	53.740
Neto (smanjenje) ostalih obveza, prije rezerviranja		(125.907)	(170.393)
Neto novčana sredstva (uprabljena)/ostvarena u poslovnim aktivnostima		(1.217.606)	1.007.209
Ulagateljske aktivnosti			
Neto (kupovina) imovine raspoložive za prodaju		(2.158.899)	(2.406.810)
Prodaja imovine raspoložive za prodaju		1.679.193	2.086.420
Neto (nabava) nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		(2.492)	(3.025)
Neto novčana sredstva (uprabljena) u ulagateljskim aktivnostima		(482.198)	(323.415)
Financijske aktivnosti			
Povećanje osnivačkog kapitala		33.000	32.893
Povećanje obveza po kreditima povlačenjem sredstava kredita		3.730.867	769.062
(Smanjenje) obveza po kreditima otplatom glavnice kredita		(1.730.849)	(848.277)
(Smanjenje) obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire otplatom		(224.487)	(226.915)
Neto novčana sredstva ostvarena/(uprabljena) u financijskim aktivnostima		1.808.531	(273.237)
Učinci promjene tečajeva na novac i novčane ekvivalente			
Neto tečajne razlike		(101.454)	(53.385)
Neto učinak		(101.454)	(53.385)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		7.273	357.172
Stanje na dan 1. siječnja, prije rezerviranja		486.501	129.329
Neto povećanje novca		7.273	357.172
Stanje na dan 31. prosinca, prije rezerviranja	10	493.774	486.501
Dopunski podaci – poslovne aktivnosti			
Plaćene kamate		462.758	481.715
Primljene kamate		700.366	684.330

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o novčanim tokovima.

Nekonsolidirani izvještaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Osnivački kapital 000 kuna	Zadržana dobit i rezerve 000 kuna	Ostale rezerve 000 kuna	Neto dobit tekuće godine 000 kuna	Ukupni kapital 000 kuna
Stanje 1. siječnja 2015. godine	6.893.739	2.308.560	46.943	168.343	9.417.585
Dobit tekuće godine	-	-	-	205.228	205.228
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	(5.761)	-	(5.761)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	(5.761)	205.228	199.467
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 26.)	32.893	-	-	-	32.893
Prijenos dobiti iz 2014. godine u zadržanu dobit	-	168.343	-	(168.343)	-
Stanje 31. prosinca 2015. godine	6.926.632	2.476.903	41.182	205.228	9.649.945
Dobit tekuće godine	-	-	-	313.525	313.525
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	29.135	-	29.135
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	29.135	313.525	342.660
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 26.)	33.000	-	-	-	33.000
Prijenos dobiti iz 2015. godine u zadržanu dobit	-	205.228	-	(205.228)	-
Stanje 31. prosinca 2016. godine	6.959.632	2.682.131	70.317	313.525	10.025.605

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o promjenama na kapitalu.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja

za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. Opći podaci

1.1. Grupa:

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“ ili „Banka“) je matično društvo Grupe Hrvatska banka za obnovu i razvitak („Grupa“) koja posluje u Republici Hrvatskoj. Grupa obavlja u najvećem obimu bankarsko poslovanje, a u manjem osiguravateljske aktivnosti te procjenu kreditnih rizika. Ovi financijski izvještaji obuhvaćaju nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje Banke i Grupe.

Sjedište Banke je u Zagrebu, Strossmayerov trg 9, Zagreb, Hrvatska.

Grupa je formirana tijekom 2010. godine, a ovisna društva Banke su Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. i Poslovni info servis d.o.o. koji čine Grupu Hrvatsko kreditno osiguranje („Grupa HKO“).

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je 100%-tni vlasnik HKO-a.

Sjedište Grupe HKO je u Zagrebu, Bednjanska 12.

Na dan 31. prosinca 2016. godine Grupa ima 364 zaposlenika (31. prosinca 2015. godine bilo je 357 zaposlenika).

1.2. Banka:

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“ ili „Banka“) osnovana je 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). U prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak. Osnivač i 100%-tni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska jamči za obveze Hrvatske banke za obnovu i razvitak bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv te bez izdavanja posebne jamstvene isprave. Odgovornost Republike Hrvatske kao jamca za obveze HBOR-a je solidarna i neograničena.

Zakonom o HBOR-u iz prosinca 2006. godine temeljni kapital HBOR-a utvrđen je u visini od 7 milijardi kuna čija se dinamika uplate za pojedinu godinu utvrđuje državnim proračunom.

Na dan 31. prosinca 2016. godine HBOR ima 349 zaposlenika (31. prosinca 2015. godine bilo je 342 zaposlenika).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja

za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. Opći podaci (nastavak)

1.2. Banka (nastavak):

1.2.1. Djelatnost Banke:

Glavne poslovne djelatnosti Banke odnose se na:

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potporu razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- poticanje zaštite okoliša,
- kao i osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika u ime i za račun Republike Hrvatske.

HBOR može obavljati i druge financijske poslove sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske ako ona ocijeni da je to u interesu Republike Hrvatske.

1.3. Tijela Banke i Grupe:

Nadzorni odbor

Tijekom 2016. godine Nadzorni odbor djelovao je u sljedećem sastavu:

- dr. sc. Zdravko Marić, ministar financija – po položaju predsjednik Nadzornog odbora (od 4. ožujka 2016. godine)
- mr. sc. Boris Lalovac, ministar financija, predsjednik Nadzornog odbora po položaju (do 4. ožujka 2016. godine)
- dr.sc. Martina Dalić, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta – po položaju zamjenica predsjednika Nadzornog odbora (od 10. studenoga 2016. godine),
- Tomislav Panenić, ministar gospodarstva – po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora (od 4. ožujka 2016. godine do 10. studenoga 2016. godine),
- Ivan Vrdoljak, ministar gospodarstva – po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora (do 4. ožujka 2016. godine),
- Gabrijela Žalac, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije - po položaju članica Nadzornog odbora (od 10. studenoga 2016. godine),
- Tomislav Tolušić, ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije – po položaju član Nadzornog odbora (od 4. ožujka 2016. godine do 10. studenoga 2016. godine),
- Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore – po položaju član Nadzornog odbora,
Članovi Nadzornog odbora:
- Gari Cappelli, ministar turizma (od 10. studenoga 2016. godine),
- Tomislav Tolušić, ministar poljoprivrede (od 10. studenoga 2016. godine),
- dr. sc. Slaven Dobrović, ministar zaštite okoliša i energetike (od 10. studenoga 2016. godine),
- Grozdana Perić, predsjednica Odbora za financije i državni proračun, Hrvatski sabor (od 9. prosinca 2016. godine),

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. Opći podaci (nastavak)

1.3. Tijela Banke i Grupe (nastavak):

Nadzorni odbor (nastavak)

Tijekom 2016. godine Nadzorni odbor djelovao je u sljedećem sastavu (nastavak):

- Boris Lalovac, zastupnik u Hrvatskome saboru (od 9. prosinca 2016. godine),
- Ivana Ninčević-Lesandrić, zastupnica u Hrvatskome saboru (od 9. prosinca 2016. godine),
- Anton Kliman (od 4. ožujka do 10. studenoga 2016. godine),
- prof. dr. sc. Davor Romić (od 4. ožujka do 10. studenoga 2016. godine),
- Darko Horvat (od 4. ožujka do 10. studenoga 2016. godine),
- prof. dr.sc. Branko Grčić (do 4. ožujka 2016. godine),
- Gordana Maras (do 4. ožujka 2016. godine),
- Darko Lorencin (do 4. ožujka 2016. godine),
- Tihomir Jakovina (do 4. ožujka 2016. godine).

Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak utvrđeno je kako Nadzorni odbor čini šest ministara Vlade Republike Hrvatske od kojih su ministar nadležan za financije, ministar nadležan za gospodarstvo i ministar nadležan za regionalni razvoj i fondove Europske unije obvezni članovi Nadzornog odbora, a preostala tri ministra u Nadzorni odbor imenuje Vlada Republike Hrvatske između ministara nadležnih za turizam, poljoprivredu, zaštitu okoliša, graditeljstvo ili poduzetništvo i obrt. Hrvatski sabor imenuje u Nadzorni odbor tri člana i njihove stalne zamjenike iz redova zastupnika. Predsjednik Hrvatske gospodarske komore član je Nadzornog odbora po položaju.

Uprava

U 2016. godini, Uprava je djelovala u sljedećem sastavu:

- Dušan Tomašević, predsjednik Uprave,
- Martina Jus, članica Uprave,
- Goran Filipić, član Uprave.

Odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 25. siječnja 2017. godine, predsjednik i članovi Uprave HBOR-a opozivaju se s danom 31. siječnja 2017. godine, i to: Dušan Tomašević s dužnosti predsjednika Uprave te Martina Jus i Goran Filipić s dužnosti člana Uprave HBOR-a.

Odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 25. siječnja 2017. godine, mr. sc. Tamara Perko imenuje se za predsjednicu Uprave HBOR-a, a Martina Jus za članicu Uprave HBOR-a, s danom 1. veljače 2017. godine, do provedbe postupka izbora i imenovanja članova Uprave HBOR-a sukladno Uredbi o kriterijima za provedbu postupaka odabira i imenovanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku (NN br. 33/16, 46/16 i 109/16), a najviše na vrijeme od šest mjeseci.

Revizorski odbor

Mandat članovima Revizorskog odbora traje koliko i mandat članovima Nadzornog odbora koji ih je imenovao. Nakon prestanka mandata članovima Nadzornog odbora, dana 4. ožujka 2016. godine pa do dana sastavljanja ovih izvještaja nije imenovan novi sastav Revizorskog odbora i njegovu ulogu trenutno ima Nadzorni odbor.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. Opći podaci (nastavak)

1.4. Trenutačna gospodarska situacija i njen utjecaj na Banku

Gospodarska situacija do sada nije značajno utjecala na financijski položaj i uspješnost poslovanja Banke. Banka pomno i redovito prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i valutni rizik.

Najveća izloženost kreditnog portfelja je do kraja 2015. godine bila prema financijskim institucijama čime se u određenoj mjeri smanjuje razina kreditnog rizika zbog visoke reguliranosti bankarskog sustava od strane centralne banke. Međutim, u 2016. godini je prisutan trend povećanja izravnih izloženosti prema ostalim korisnicima te omjer bruto plasmana putem financijskih institucija i izravnih plasmana čini 47% : 53% (u 2015. godini 53% : 47%).

Tijekom 2015. godine zaustavljen je šestogodišnji negativan trend ekonomske aktivnosti u domaćem gospodarstvu te je BDP porastao 1,6%. Prema prognozama Europske komisije u 2016. godini se očekuje rast BDP-a od 2,8%*, a u 2017. godini od 3,1%*. Rast od 1,7%* u trećem kvartalu 2016. godine u odnosu na prethodni kvartal veći je od očekivanog, a ovom energičnom rastu pridonijele su sve komponente domaće potražnje. Zahvaljujući uspješnoj turističkoj sezoni, izvoz usluga porastao je za 3,5%* u odnosu na kvartal prije.

Predviđa se da će se zamah iz 2016. prenijeti i na 2017. godinu pod utjecajem djelovanja porezne reforme na osobnu potrošnju i investicije. Pri tome bi izvoz roba i usluga i dalje pojedinačno mogao dati najveći doprinos ukupnom rastu BDP-a, a očekuje se izraženije jačanje domaće potrošnje.

Međutim, hrvatsko gospodarstvo je i nadalje suočeno s makroekonomskim neravnotežama među kojima se primarno ističu razina javnog duga i deficita te je izvjesno da će posljedice ekonomske situacije i nadalje utjecati na određene gospodarske grane (građevinarstvo, prerađivačke industrije, sektor nekretnina) i sposobnost pojedinih korisnika kredita da podmiruju obveze po kreditima.

Iz tog razloga Uprava i nadalje očekuje pojačane zahtjeve za restrukturiranjem danih kredita, kao i tijekom posljednjih šest poslovnih godina. Dodatno, prisutna je i nesigurnost u vezi mogućnosti realizacije kolateralna obzirom na nelikvidno tržište nekretnina na koje se gospodarski rast još nije odrazio te pad vrijednosti istih.

HBOR će i tijekom 2017. nastaviti s poticanjem ciljnih segmenata i skupina korisnika koje je poticao i u proteklim godinama sa naglaskom na bolje iskorištavanje EU sredstava u financiranju istih.

Banka je osigurala sredstva i visoku razinu likvidnosti radi kreditiranja svih planiranih aktivnosti, podmirjenja preuzetih obveza i održavanja potrebne razine likvidnosti.

**Izvor: Internet stranice Europske komisije: Zimska ekonomska prognoza za 2017. godinu za Republiku Hrvatsku od 13. veljače 2017. godine. Te prognoze izrađuje Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove (ECFIN).*

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika

2.1. Računovodstvene politike

Osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju ovih financijskih izvještaja sažete su u nastavku.

Računovodstvene politike su dosljedno primijenjene na sva razdoblja iskazana u ovim financijskim izvještajima.

Osnove vođenja računovodstva

Banka i Grupa vode svoje poslovne knjige u hrvatskim kunama sukladno hrvatskim propisima i računovodstvenim načelima i praksi kojih se pridržavaju financijske institucije u Republici Hrvatskoj.

Izjava o sukladnosti sa standardima

Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i koji su potvrđeni u EU.

Osnova sastavljanja financijskih izvještaja

Financijski izvještaji su sastavljeni primjenom konvencije povijesnog troška, osim određene financijske imovine i financijskih obveza koje se mjere i prikazuju po fer vrijednosti, kako je prikazano u nastavku:

Pozicije	Osnova za mjerenje
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	fer vrijednost
Imovina raspoloživa za prodaju	fer vrijednost

Financijski izvještaji sastavljeni su po načelu nastanka događaja kao i pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Izvještajna valuta

Financijski izvještaji Banke i Grupe iskazani su u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj i izvještajnoj valuti Banke i Grupe.

Iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću, osim ako nije drugačije navedeno.

Tečaj kune na dan 31. prosinca 2016. godine bio je 7,557787 kuna za 1 euro i 7,168536 kuna za 1 američki dolar (31. prosinca 2015. godine tečaj kune je bio 7,635047 kuna za 1 euro i 6,991801 kuna za 1 američki dolar), osim ako nije drugačije ugovoreno.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Osnova za konsolidaciju

Financijski izvještaji uključuju Banku i Grupu. Financijski izvještaji Grupe uključuju konsolidirane financijske izvještaje Banke i njezinih ovisnih društava. Također su prikazana nekonsolidirana financijska izvješća matičnog društva.

Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva u kojima Banka ima kontrolu.

Ovisna društva uključuju se u konsolidirane financijske izvještaje metodom pune konsolidacije od trenutka prijenosa stvarne kontrole na Banku. Primjena konsolidacije prestaje od trenutka njihove prodaje ili likvidacije, odnosno od datuma prestanka kontrole.

Grupa je s početkom primjene nove definicije kontrole prema MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji ponovo obavila procjenu kontrole i odnosa unutar Grupe. Obim i suština kontrole su nepromijenjeni u kontekstu novih zahtjeva i definicija.

Ulaganja u ovisna društva iskazuju se po trošku ulaganja, odnosno prema metodi troška.

Pri pripremi podataka i konsolidiranih financijskih izvještaja obavlja se eliminacija matičnog udjela u svako ovisno društvo i matičnog dijela glavnice u svakom ovisnom društvu te se u cijelosti eliminiraju unutar-grupna salda i transakcije, prihodi, rashodi te nerealizirani dobiti i gubici.

Računovodstvene politike ovisnih društava usklađena su s onima matice kako bi se osigurala usporedivost na razini Grupe.

Stjecanje ovisnih društava obračunava se korištenjem metode kupnje. Trošak poslovnog spajanja mjeri se kao zbroj fer vrijednosti (na dan razmjene) dane imovine, nastalih ili preuzetih obveza te vlasničkih instrumenata izdanih u zamjenu za kontrolu nad stečenim društvom. Troškovi izravno povezani sa stjecanjem priznaju se i prikazuju unutar ostalih troškova poslovanja.

Nekontrolirajući udjeli u neto imovini konsolidiranih ovisnih društava utvrđuju se odvojeno od matičine vlasničke glavnice. Nekontrolirajući udjeli u neto imovini sastoje se od iznosa manjinskog udjela na datum početnog priznavanja ulaganja u ovisno društvo te manjinskog udjela promjena vlasničke glavnice od datuma stjecanja udjela. Gubici ovisnog društva dijele se između kontrolirajućeg i nekontrolirajućeg udjela, čak i ako su gubici veći od nekontrolirajuće glavnice ulaganja u ovisno društvo.

Naknadno stjecanje nekontrolirajućeg udjela ne predstavlja poslovno spajanje te se obračunava kao transakcija unutar vlasničke glavnice (kapitala).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Osnova za konsolidaciju (nastavak)

Ovisna društva (nastavak)

Pri mjerenju promjene u relativnim udjelima kontrolirajućeg i nekontrolirajućeg interesa u ovisnome društvu na datum stjecanja, Grupa je primijenila pristup koji uzima u obzir proporcionalni udio u utvrdivoj neto imovini ovisnoga društva. Iznos pozitivne promjene u glavnici vlasnika iskazan je u okviru ostalih rezervi.

U slučajevima kada se ulaganja u ovisna društva koja se ikazuju po trošku ulaganja klasificiraju kao ulaganja namijenjena prodaji ili distribuciji iskazuju se sukladno MSFI-ju 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja. U tim okolnostima ne mijenja se mjerenje ulaganja obračunanih sukladno MRS-u 39/MSFI-ju 9.

Pridružena društva

Pridružena društva su sva društva u kojima Grupa ima neposredno ili posredno (putem ovisnih subjekata) značajan utjecaj, tj. pravo sudjelovanja u odlukama o financijskoj i poslovnoj politici društva u koje je izvršeno ulaganje, ali ne i kontrolu tih politika. Grupa ima značajan utjecaj ako izravno ili neizravno ima iznad 20% ili više glasačke moći u određenom društvu. Tijekom 2016. godine Grupa je uskladila svoje računovodstvene politike s izmijenjenim standardom 27 Nekonsolidirani financijski izvještaji.

Ulaganja u pridružena društva iskazana su računovodstvenom metodom udjela u konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima. Primjenom metode udjela se kod početnog evidentiranja takvo ulaganje iskazuje po trošku, a njegova knjigovodstvena vrijednost uvećava se ili umanjuje po osnovi priznavanja udjela HBOR-a u dobiti i gubitku subjekta koji je predmetom ulaganja nakon datuma stjecanja. HBOR-ov udjel u dobiti ili gubitku subjekta koji je predmetom ulaganja uračunava se u dobit i gubitak HBOR-a.

Iznosi koje je subjekt koji je predmetom ulaganja isplatio HBOR-u smanjuju knjigovodstvenu vrijednost ulaganja.

Promjene razmjernog dijela HBOR-a nastale temeljem promjena ostale sveobuhvatne dobiti pridruženog društva (promjene koje proizlaze iz revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme te tečajnih razlika) iskazuju se unutar ostale sveobuhvatne dobiti.

U slučaju namjere prodaje cijelog ili dijela udjela u pridruženim društvima primjenjuje se MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja i to na udio koji je namijenjen prodaji.

Preostali dio udjela u pridruženim društvima koji se namjerava zadržati, a nad kojim i nadalje postoji značajan utjecaj nastaviti će se iskazivati primjenom metode udjela.

Ukoliko nad preostalim dijelom koji se namjerava zadržati prestane značajan utjecaj, iskazuje se kao financijski instrument prema odredbama MRS-a 39/MSFI-ja 9 i to tek po otuđenju odnosno prodaji udjela.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Mjerenje fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena na datum mjerenja prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze Grupe u urednoj transakciji na glavnom, odnosno najpovoljnijem tržištu pod postojećim tržišnim uvjetima.

Osnovnu cijenu predstavlja izlazna cijena, neovisno o tome da li je ona neposredno vidljiva ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja.

Pri početnom priznavanju, kad je neka stavka financijske imovine stečena ili neka obveza preuzeta u razmjeni za tu stavku imovine, odnosno obvezu, transakcijska cijena je cijena plaćena za stjecanje predmetne stavke imovine, odnosno primljena za preuzimanje predmetne obveze (ulazna cijena).

Fer vrijednost imovine ili obveze je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine, odnosno plaćena za prijenos obveze (izlazna cijena).

Ako odredbe nekog MSFI-ja ili zakonske odredbe propisuju ili dopuštaju mjerenje neke stavke imovine ili obveze kod prvog knjiženja po fer vrijednosti i ako se u tome slučaju transakcijska cijena razlikuje od fer vrijednosti, Grupa tako nastale dobitke i gubitke uračunava u dobit i gubitak, osim ako nije propisano drugačije.

Pri utvrđivanju fer vrijednosti Grupa koristi što više relevantnih vidljivih ulaznih podataka, a što manje ulaznih podataka koji nisu vidljivi.

Grupa odabire ulazne podatke prema obilježjima stavke imovine ili obveze koje bi tržišni sudionici uzeli u obzir u transakciji predmetnom imovinom, odnosno obvezom.

Ako neka stavka imovine ili neka obveza mjerena po fer vrijednosti ima kupovnu cijenu i prodajnu cijenu (npr. ulazni podatak s dilerskog tržišta), za mjerenje fer vrijednosti koristi se cijena unutar raspona između kupovne i prodajne cijene koja najreprezentativnije odražava fer vrijednost.

Sukladno navedenom, knjigovodstveni iznosi novca i stanja na računu kod Hrvatske narodne banke općenito su približno iskazani po njihovim fer vrijednostima.

Procijenjena fer vrijednost depozita kod drugih banaka približna je njihovim knjigovodstvenim iznosima, s obzirom da svi iznosi dospijevaju najkasnije do 90 dana.

Kredit i predujmovi bankama i ostalim klijentima su iskazani u neto vrijednosti, odnosno umanjeni za iznos rezerviranja radi umanjenja vrijednosti. Njihova procijenjena fer vrijednost predstavlja diskontirani iznos procijenjenih očekivanih budućih priljeva novca. Prilikom sagledavanja fer vrijednosti uzima se u obzir i subvencionirana kamata koja je u diskontiranom iznosu prikazana kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama. Kod kredita nastalih u kunama koji su jednosmjernom valutnom klauzulom vezani uz stranu valutu, pri procjeni fer vrijednosti ove opcije primjenjuje se postupak opisan pod „Transakcije u stranim valutama i uz valutnu klauzulu“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Mjerenje fer vrijednosti (nastavak)

Tržišne cijene za dugoročne kredite koje je Grupa primila nisu dostupne te se njihova fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom važećih kamatnih stopa na datum izvještaja o financijskom položaju za nove kredite sa sličnim uvjetima i preostalim dospijecem. Isto tako, s obzirom da dugoročni krediti odobreni Grupi nose promjenjivu stopu, nema značajne razlike između njihovih fer vrijednosti i knjigovodstvenih iznosa.

Fer vrijednost obveznica izdanih od strane HBOR-a prezentira se korištenjem ulaznih podataka 2. razine u vidu tržišno potkrijepljenih podataka vidljivih na Bloomberg servisu, korištenjem „Bloomberg Generic prices“ (BGN) mid cijene te je na dan 31. prosinca 2016. godine iskazana u bilješci 24.

BGN ili „Bloomberg Generic prices“ predstavlja jednostavni prosjek cijena uključujući indikativne i izvršne cijene. „Mid“ cijena predstavlja prosjek kotirane „ask“ i „bid“ cijene.

Grupa vodi računa o prezentiranju hijerarhije fer vrijednosti koja se sastoji od tri razine podataka koji ulaze u tehnike vrednovanja na način kako slijedi:

	Razina 1	Razina 2	Razina 3
Definicija ulaznih podataka:	Kotirane (neusklađene) cijene na aktivnim tržištima za identičnu imovinu, odnosno identične obveze i koje su dostupne na datum mjerenja.	Ulazni podaci, osim kotiranih iz 1. razine koje su, bilo izravno, bilo neizravno, vidljive za predmetnu imovinu, odnosno obvezu.	Ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi, odnosno koji su izvedeni iz tržišnih podataka.

Grupa iskazuje prijenose između razina fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja tijekom kojeg se promjena dogodila.

Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju u kojemu su nastali. Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za sve kamatonosne instrumente po načelu obračunanih kamata primjenom efektivne kamatne stope kojom se procijenjena buduća plaćanja ili naplate diskontiraju tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta ili tijekom kraćeg razdoblja, kad je to primjereno. Prihod od kamata uključuje kupone zarađene od ulaganja u vrijednosnice s fiksnim prinosom.

Naknade koje čine kamatni prihod, a vezane su uz nastajanje određenog plasmana te obračunane i naplaćene pri odobravanju, plasiranju sredstava kredita ili tijekom trajanja ugovora o kreditu, odgađaju se te priznaju na vremenski proporcionalnoj osnovi za razdoblje trajanja kredita kao ispravak stvarnog prinosa na kredit.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Kamata na kredite kod kojih postoji umanjeње vrijednosti i na ostalu financijsku imovinu se priznaje na osnovi stope korištene za svođenje budućih novčanih primitaka na njihovu sadašnju vrijednost te se iskazuju u izvještaju o dobiti i gubitku.

Prihodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija se uglavnom sastoje od naknada zaračunatih pravnim osobama za izdavanje garancija i za druge pružene usluge Grupe kao i provizija za upravljanje sredstvima pravnih osoba, te naknada za obavljena inozemna i domaća plaćanja. Naknade se priznaju u prihod kada je obavljena povezana usluga.

Naknade po izdanim financijskim/platežnim garancijama odgađaju se te priznaju i iskazuju u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti na vremenski proporcionalnoj osnovi tijekom razdoblja trajanja garancije.

Prihodi od naknada koje imaju karakter nekamatnih prihoda (naknade za upravljanje zajmovima u ime i za račun drugih osoba, naknade za obavljanje usluga platnog prometa, ostale naknade koje imaju nekamatni karakter) priznaju se u izvještaju o dobiti i gubitku kako nastaju.

Primanja zaposlenih

U skladu s važećim zakonskim propisima, Grupa ima obvezu plaćanja doprinosa hrvatskim zavodima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Ova obveza odnosi se na stalne zaposlenike, a osigurava plaćanje doprinosa na teret poslodavca u određenom postotku na bruto plaću:

	<u>2016. godina</u>	<u>2015. godina</u>
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	15,00%	15,00%
Doprinosi za zapošljavanje	1,70%	1,60%
Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	-	0,20%
Doprinosi za zaštitu zdravlja na radu	0,50%	0,50%

Grupa je također obvezna obračunati i uplatiti doprinose iz bruto plaće zaposlenika u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Obvezni mirovinski fond.

Grupa nema druge mirovinske aranžmane osim onih u okviru državnog mirovinskog sustava Republike Hrvatske. Grupa je kao poslodavac dužna obračunavati i uplaćivati postotak iz tekuće bruto plaće zaposlenih u mirovinsko osiguranje. Troškovi mirovinskog osiguranja terete izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju u kojem zaposleni ostvare naknadu za rad.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Primanja zaposlenih (nastavak)

Doprinosi iz plaća i na plaće obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali. Grupa iz bruto iznosa plaća obračunava i plaća pripadajući porez na dohodak i prirez za svakog zaposlenika.

Grupa priznaje rezerviranje za druge obveze prema zaposlenicima kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza. Nadalje, Grupa priznaje obvezu za akumulirane naknade za odsustvo s posla temeljem neiskorištenih dana godišnjeg odmora na dan financijskih izvještaja.

Transakcije u inozemnim valutama i uz valutnu klauzulu

Sredstva i izvori sredstava izraženi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se u kunsku protuvrijednost po tečaju Hrvatske narodne banke važećem na datum Izvještaja o financijskom položaju ili po ugovornom tečaju. Prihodi i rashodi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju knjiže se u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Banka posjeduje imovinu nastalu u hrvatskim kunama koja je jednosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Zahvaljujući toj klauzuli, Banka ima mogućnost revalorizacije imovine primjenom deviznog tečaja važećeg na dan dospjeća koji je povoljniji za Banku u usporedbi s tečajem koji je na snazi na dan nastanka imovine.

Nastale promjene s osnova ugovora s jednosmjernom valutnom klauzulom prema kojima se vrijednost potraživanja i obveza nominiranih u funkcionalnoj valuti mijenja u odnosu na ugovorom određenu stranu valutu (ugrađeni derivati – ponderirani tečaj) podrazumijevaju promjenu fer vrijednosti ugrađenih derivata. Banka ima imovinu nastalu u hrvatskim kunama koja je dvosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Ova se imovina preračunava u kune kao imovina nominirana u inozemnoj valuti.

Valutni tečajevi osnovnih valuta koje su korištene u sastavljanju financijskih izvještaja i koje je objavila Hrvatska narodna banka na izvještajni datum su:

31. prosinca 2016. godine	1 EUR = 7,557787 kuna	1 USD = 7,168536 kuna
31. prosinca 2015. godine	1 EUR = 7,635047 kuna	1 USD = 6,991801 kuna

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Oporezivanje

Matično društvo temeljem članka 9. Zakona o HBOR-u nije obveznik plaćanja poreza na dobit.

Porezne obveze na ime poreza na dobit proizlaze isključivo iz aktivnosti drugih članica Grupe.

Porez na dobit obračunava se na oporezivu dobit u skladu s poreznim propisima i po zakonom propisanoj poreznoj stopi.

Trošak poreza na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Iznos poreza na dobit iskazuje se u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obvezu obračunatu na oporezivi iznos dobiti za godinu, sukladno poreznim stopama koje su bile na snazi na izvještajni datum te sve korekcije iznosa porezne obveze za prethodna razdoblja.

Iznos odgođenog poreza izračunava se metodom bilančne obveze, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi važećih propisa.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna obveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerojatno da će se povezana porezna korist moći realizirati. Odgođena porezna imovina i obveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obveze.

Novac i novčani ekvivalenti

U svrhu izvješćivanja o novčanim tokovima, stavka novac i ekvivalenti novca uključuje novčana sredstva i sredstva na tekućim računima kod Hrvatske narodne banke i kod drugih financijskih institucija, umanjena za rezerviranja za smanjenje vrijednosti i nenaplative iznose.

Financijski instrumenti

Financijska imovina i obveze prikazane u izvještaju o financijskom položaju uključuju novac i novčane ekvivalente, dužničke vrijednosne papire, potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima, dugoročne zajmove i najmove, depozite i ulaganja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

Grupa razvrstava financijske instrumente u posjedu u sljedeće kategorije:

- financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku,
- financijsku imovinu raspoloživu za prodaju,
- financijsku imovinu koja se drži do dospijea,
- zajmove i potraživanja.

Financijski instrumenti razvrstavaju se u navedene kategorije u ovisnosti o namjeri s kojom su pribavljeni. Razvrstavanje financijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja te računovodstvene metode praćenja ovih instrumenata određeni su Računovodstvenim politikama koje donosi Uprava.

Osnovna razlika između kategorija je u pristupu mjerenja financijske imovine i priznavanja fer vrijednosti u financijskim izvještajima, što je objašnjeno dalje u tekstu.

Sve vrijednosnice u posjedu Grupe priznaju se na datum namire i početno iskazuju po trošku, uključujući direktne transakcijske troškove kada se ulaganja ne vrednuju po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku.

Banka se ne bavi stjecanjem vrijednosnih papira i ulaganja radi kratkoročnog stjecanja dobiti od aktivnosti trgovanja.

a) Financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku

Navedena kategorija ima dvije potkategorije: financijske instrumente koji se drže radi trgovanja i oni koje je rukovodstvo inicijalno rasporedilo u ovu kategoriju, kojima se aktivno ne trguje.

Nakon početnog priznavanja, financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku obračunava se i iskazuje po fer vrijednosti, koja odgovara cijeni koja kotira na tržištu ili koja je određena primjenom prihvatljivih modela procjene vrijednosti. U slučaju mjerenja fer vrijednosti udjela u novčane investicijske fondove uzima se cijena udjela u fondu na određeni dan, pribavljena od društva za upravljanje investicijskim fondom. Grupa nerealiziranu dobit i nerealizirane gubitke iskazuje u okviru 'neto prihoda/(rashoda) od financijskih aktivnosti'.

b) Imovina raspoloživa za prodaju

Imovina raspoloživa za prodaju obuhvaća financijsku imovinu koja je raspoređena kao raspoloživa za prodaju, a nije raspoređena u imovinu koja se drži do dospijea ili u imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku ili zajmove i potraživanja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

b) Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Financijska imovina koja se razvrstava u imovinu raspoloživu za prodaju pribavljena je u svrhu održavanja rezerve likvidnosti ili radi plasmana slobodnih sredstava do trenutka daljnjeg plasmana u dugoročno kreditiranje. U portfelju imovine raspoložive za prodaju evidentiraju se ulaganja u dužničke vrijednosne papire i druge financijske instrumente, vlasničke vrijednosne papire s namjerom držanja dužim od 90 dana i koja se drže na neodređeno vrijeme te u udjele u investicijskim fondovima koje Banka ima namjeru držati u roku dužem od 30 dana.

Imovina raspoloživa za prodaju se nakon početnog priznavanja ponovno mjeri po fer vrijednosti na temelju kotiranih cijena ili iznosa izvedenih iz modela novčanog tijeka. Ako kotirane tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost dužničkih vrijednosnica procjenjuje se koristeći razne tehnike vrednovanja uključujući korištenje sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova i matematičkih modela, dok se fer vrijednost nekotiranih vlasničkih instrumenata procjenjuje na temelju važećih omjera između cijene i zarade ili cijene i novčanog toka razrađenih na način da odražavaju specifične okolnosti izdavatelja.

Nerealizirani dobiti i gubici nastali promjenama fer vrijednosti vrijednosnih papira iz portfelja raspoloživih za prodaju priznaju se izravno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja do trenutka prodaje ili umanjenja financijske imovine, a nakon toga se ostvareni dobiti ili gubici iskazuju u okviru izvještaja o dobiti i gubitku.

Gubici od umanjenja po osnovi imovine raspoložive za prodaju iskazuju se u izvještaju o dobiti i gubitku. U slučaju povećanja fer vrijednosti vlasničkih instrumenata u narednom razdoblju, povećanje fer vrijednosti će se priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja, a ranije provedeno umanjenje vrijednosti ostaje iskazano kroz izvještaj o dobiti i gubitku. U slučaju povećanja fer vrijednosti dužničkih instrumenata iz ovog portfelja u narednom razdoblju, ako se povećanje fer vrijednosti može objektivno povezati s događajem nakon priznavanja gubitaka od umanjenja, gubici od umanjenja se ukidaju priznavanjem prihoda u izvještaj o dobiti i gubitku.

Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznato izravno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja te postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti te imovine sukladno odredbama MRS-a 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, kumulativni gubitak koji je priznat izravno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja uklanja se iz ostale sveobuhvatne dobiti razdoblja i priznaje u izvještaju o dobiti i gubitku, čak i u slučaju da se takva financijska imovina nije prestala priznavati.

Objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti određenog ulaganja u vlasnički instrument uključuje informacije o značajnim promjenama s negativnim utjecajem na tehnološke, tržišne, ekonomske ili zakonske okolnosti poslovanja izdavatelja i ukazuje da se cijena ulaganja u vlasničke instrumente ne može nadoknaditi.

Značajno ili produljeno smanjenje fer vrijednosti ulaganja u vlasničke instrumente ispod njihove cijene također predstavlja objektivan dokaz umanjenja vrijednosti.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

b) Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Kamata zarađena u razdoblju držanja dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju obračunava se svakodnevno i iskazuje u izvještaju o dobiti i gubitku u okviru prihoda od kamata.

Tečajne razlike po vlasničkim instrumentima u stranim valutama iz portfelja raspoloživog za prodaju iskazuju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja, zajedno s dobitima i gubicima od promjene fer vrijednosti, sve do prodaje instrumenta. Tečajne razlike po dužničkim instrumentima iz portfelja raspoloživog za prodaju denominiranim u stranoj valuti iskazuju se u izvještaju o dobiti i gubitku.

c) Financijska imovina koja se drži do dospijeca

Ovu kategoriju čini financijska imovina s fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja se mogu utvrditi te financijska imovina s fiksnim rokovima dospijeca koje Grupa ima namjeru i sposobna je držati do dospijeca. U ovu kategoriju financijske imovine razvrstavaju se, u pravilu, vrijednosni papiri izdani na rok dulji od godinu dana, kao što su obveznice, mjenice i sl.

Financijska imovina koja se drži do dospijeca početno se priznaje po fer vrijednosti, uvećanoj za transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, imovina do dospijeca se mjeri i iskazuje prema amortiziranom trošku ulaganja, tj. trošku kupnje (nominalna vrijednost kupljenih vrijednosnih papira uvećana/umanjena za diskont/premiju i transakcijske troškove) korigiranom za amortizirani diskont/premiju.

Stečena kamata se priznaje kao potraživanje po kamatama na datum namire i ne predstavlja prihod HBOR-a.

Grupa redovito preispituje postoje li objektivni dokazi o eventualnom umanjenju ulaganja u posjedu do dospijeca. Financijski instrument je umanjen ako je njegov knjigovodstveni iznos veći od njegovog procijenjenog nadoknadivog iznosa, koji je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog financijskog instrumenta. Gubici od umanjenja vrijednosti za imovinu koja je knjižena po amortiziranom trošku izračunavaju se kao razlika između knjigovodstvenog iznosa sredstva i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova koji su diskontirani primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog instrumenta. Nakon što je utvrđeno umanjenje imovine, Grupa iskazuje rezerviranja u izvještaju o dobiti i gubitku u okviru gubitaka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

d) Krediti financijskim institucijama i ostalim korisnicima

Iznosi koje je HBOR doznačio primatelju kredita priznaju se u trenutku povlačenja i iskazuju po amortiziranom trošku metodom efektivne kamatne stope i umanjenom za rezerviranja radi smanjenja vrijednosti.

Iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika sukladno Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u izvještaju o dobiti i gubitku na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Svi krediti i predujmovi se priznaju kad su sredstva doznačena primatelju kredita.

Rezervacija za smanjenje vrijednosti kredita utvrđuje se ako postoji objektivni dokaz da HBOR neće moći naplatiti cjelokupno nastalo potraživanje. Pri određivanju razine potrebnih rezervacija Uprava HBOR-a razmatra brojne faktore, strukturu kreditnog portfelja te prethodna iskustva (veza bilješku 31.2. Upravljanje rizicima – Kreditni rizik).

Iznos rezerviranja predstavlja razliku između knjigovodstvenog i nadoknadivog iznosa, koja predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova, uključivši nadoknadbive iznose po jamstvima i osiguranjima, diskontiranih primjenom efektivne kamatne stope.

Rezervacije za smanjenje vrijednosti kredita također su utvrđene na skupnom nivou, a na temelju objektivnih dokaza njihovog postojanja u pojedinim komponentama kreditnog portfelja na datum izvještaja o financijskom položaju. Ti gubici su procijenjeni na osnovi povijesnog modela gubitka (u svakoj komponenti kreditnog razvrstavanja klijenata odražavajući njihove tekuće ekonomske uvjete poslovanja).

Ako se utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o umanjenju određenog financijskog sredstva, bilo ono značajno ili ne, spomenuto financijsko sredstvo svrstava se u skupinu financijske imovine sličnih obilježja kreditnog rizika, te se sva sredstva u istoj skupini podvrgavaju zajedničkoj procjeni u svrhu umanjenja vrijednosti. Ugovorni novčani tokovi i iskustvo povijesnog gubitka za imovinu sa sličnim obilježjima kreditnog rizika grupi imovine koja se zajednički procjenjuje čine osnovu procjene očekivanih novčanih tokova.

Nenaplativi zajmovi otpisuju se u visini utvrđenih rezerviranja za smanjenje vrijednosti. Naknadne naplate takvih kredita uključuju se u izvještaj o dobiti i gubitku.

Vrijednosnice kupljene temeljem ugovora o kupnji i ponovnoj prodaji (obrnuti repo ugovori) ne priznaju se u izvještaju o financijskom položaju Banke, a izdaci temeljem tih ugovora priznaju se u izvještaju o financijskom položaju kao krediti financijskim institucijama osigurani vrijednosnicama koje su predmet ugovora. Kamata zarađena u razdoblju kupnje vrijednosnica do ponovne prodaje obračunava se svakodnevno i iskazuje u izvještaju o dobiti i gubitku u okviru prihoda od kamata.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

d) Krediti financijskim institucijama i ostalim korisnicima (nastavak)

Na kraju 2016. godine Grupa je za obrnute repo poslove u iznosu od 232.489 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 606.930 tisuća kuna) preuzela vrijednosne papire u iznosu od 247.026 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 645.673 tisuća kuna).

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina početno se priznaju i naknadno mjere primjenom troška nabave. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine obračunava se po linearnoj metodi primjenom godišnjih stopa od 3,03% do 33,3% pomoću kojih se nabavna vrijednost imovine otpisuje tijekom njenog procijenjenog vijeka trajanja.

Procijenjeni vijek trajanja je:

	2016. godine	2015. godine
Građevinski objekti	33	33
Računala	3	3
Namještaj i oprema	5 - 8	5 - 8
Motorna vozila	3	3
Ostala nespomenuta imovina i ulaganja	5	5
Nematerijalna imovina	3 - 5	3 - 5

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina u pripremi se ne amortiziraju sve dok nisu spremna za upotrebu. Održavanje i popravci iskazuju se na teret troškova u izvještaju o dobiti i gubitku kada nastanu, a izdaci koji povećavaju buduće koristi postojećih sredstava (poboljšanja) se kapitaliziraju.

Umanjenje vrijednosti imovine

Na izvještajni datum obavlja se procjena financijske imovine da bi se utvrdio objektivni dokaz njene umanjene vrijednosti. Ako takav dokaz postoji, procijenjeni nadoknadivi iznos te imovine i iznos umanjenja, izračunan kao neto sadašnja vrijednost budućih novčanih priljeva, uključujući predvidive iznose jamstava i osiguranja, diskontirane izvornom efektivnom kamatnom stopom, knjiže se u izvještaju o dobiti i gubitku.

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina ocjenjuju se radi utvrđivanja umanjenja vrijednosti u slučajevima kad okolnosti ukazuju na činjenicu da se knjigovodstvena vrijednost imovine neće moći nadoknaditi. Kad knjigovodstvena vrijednost imovine premaši nadoknadiv iznos iskazuje se gubitak od umanjenja vrijednosti u izvještaju o dobiti i gubitku po stavkama nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine koja je proknjižena po trošku stjecanja, ovisno o tome koji je veći, nadoknadivi iznos ili iznos neto prodajne cijene imovine ili njegova upotrebna vrijednost.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine obuhvaćaju ulaganja Grupe u nekretnine s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine, ali ne i ona ulaganja namijenjena prodaji u sklopu redovnog poslovanja ili u administrativne svrhe.

Ulaganja u nekretnine početno su iskazana po trošku nabave uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine vode se po trošku nabave umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Ulaganja u nekretnine amortiziraju se linearnom metodom kroz razdoblje od 33 godine.

Ulaganja u nekretnine prestaju se priznavati prilikom otuđenja ili kod konačnog povlačenja ulaganja u nekretnine iz upotrebe ili kada se ne očekuju bilo kakve buduće ekonomske koristi od otuđenja.

Dobici i gubici od povlačenja ili otuđenja ulaganja u nekretnine priznaju se u izvještaj o dobiti i gubitku u razdoblju povlačenja ili otuđenja.

Ova imovina iskazana je u bilježci 21. Ostala imovina zbog nematerijalnog iznosa.

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji obuhvaća nekretnine, postrojenja i opremu koju je Grupa preuzela u zamjenu za nenaplaćena potraživanja. Grupa očekuje da će tako preuzeta dugotrajna imovina biti nadoknađena prvenstveno putem prodaje, a ne daljnjim korištenjem.

Ova kategorija imovine početno se iskazuje po fer vrijednosti, umanjenoj za procijenjene očekivane troškove otuđenja.

Grupa vrednuje ovu imovinu po nižoj vrijednosti usporedbom knjigovodstvene i fer vrijednosti (utvrđene od strane neovisnog procjenitelja) umanjene za procijenjene očekivane troškove otuđenja.

Amortizacija navedene imovine se ne obračunava.

Banka priznaje gubitak od umanjenja za bilo koji početni ili naknadni djelomični otpis ove imovine do fer vrijednosti umanjene za troškove otuđenja, i priznaje dobitak za bilo koje naknadno povećanje fer vrijednosti umanjenoj za troškove otuđenja imovine, do visine kumulativnog gubitka od umanjenja koji je bio priznat.

Gubici od umanjenja vrijednosti uključuju se u izvještaj o dobiti i gubitku, kao i dobiti/gubici utvrđeni naknadnim mjerenjima, odnosno prodajom imovine.

Slučajevi u kojima zbog otežanih okolnosti prodaje uslijed objektivnih okolnosti i događaja izvan kontrole Banke prodaja ne bude dovršena u planiranome roku, odnosno dođe do produženja razdoblja potrebnog za zaključenje prodaje i nakon jednogodišnjeg razdoblja, a nije donijeta odluka nadležnog tijela o odustajanju od prodaje ili od plana prodaje te se i nadalje poduzimaju aktivnosti kako bi se pronašao kupac

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji (nastavak)

i postoji dovoljno dokaza da je Banka ostala dosljedna planu prodaje tog oblika imovine, ne isključuju da se imovina i nadalje klasificira kao namijenjena za prodaju.

Obveze po kreditima i obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire

Financijske obveze Banke i Grupe proizlaze iz primljenih kredita i izdanih vrijednosnih papira.

Financijske obveze se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. Nakon početnog priznavanja, financijske obveze se mjere po amortiziranom trošku temeljenom na metodi efektivne kamatne stope.

Financijske obveze se iskazuju u ugovorenoj valuti preračunatoj u kune po srednjem tečaju HNB-a, ugovornom tečaju ili po utvrđenoj svoti koja potječe iz poslovnih i financijskih transakcija temeljenih na dokumentaciji.

Grupa priznaje rashode od kamata vezane za kredite u izvještaju o dobiti i gubitku.

Ulaganja prodana temeljem ugovora o reotkupu (repo ugovori) nastavljaju se priznavati u izvještaju o financijskom položaju i vrednuju u skladu s računovodstvenom politikom za predmetnu financijsku imovinu. Primici od prodaje vrijednosnica prikazuju se kao osigurani uzeti krediti od financijskih institucija. Kamata zarađena u razdoblju prodaje vrijednosnica do reotkupa obračunava se svakodnevno i iskazuje u izvještaju o dobiti i gubitku u okviru rashoda od kamata.

Na kraju 2016. godine Grupa je za repo poslove u iznosu od 315.416 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 0 tisuća kuna) prodala vrijednosne papire u iznosu od 345.049 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 0 tisuća kuna).

Državne potpore

Korisnicima koji ostvaruju pravo na subvenciju kamatne stope po Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a, Modelu financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote te po kreditima odobrenim poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone, po kreditima odobrenim za poduzetništvo mladih i/ili početnika kamatna stopa je subvencionirana za cijelo vrijeme trajanja otplate kredita od strane Republike Hrvatske – Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta te Ministarstva poljoprivrede.

Diskontirani iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u izvještaj o dobiti i gubitku na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Sukladno tome krediti su iskazani po amortiziranom trošku, korištenjem kamatne stope bez uvažavanja efekata subvencija uplaćenih od države.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Garancije i ostale preuzete obveze

U okviru redovnog poslovanja Banka izdaje financijske garancije, uključujući akreditive koji se knjiže izvanbilančno. Ugovori o financijskim garancijama početno se vrednuju po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, vrednuju se po fer vrijednosti u iznosu koji je viši od iznosa obveze temeljem ugovora ili početno priznatog iznosa umanjenog za akumuliranu amortizaciju priznatu u skladu s politikama priznavanja prihoda.

Potencijalne obveze po izdanim garancijama su 82% pokrivena jamstvima, depozitima i bankarskim garancijama ili je za iste obvezu namirenja preuzela Republika Hrvatska. Akreditivi su u cijelosti pokriveni depozitima.

Rezervacije za moguće gubitke po prezetim obvezama za odobrene, a neisplaćene kredite i izdane garancije održava se na razini za koju Uprava HBOR-a vjeruje da je dovoljna za pokriće mogućih gubitaka.

Rezerviranja se iskazuju kad Banka ima trenutačnu zakonsku ili ugovornu obvezu koja je rezultat prošlih događaja, kad je vjerojatnost da će odljev sredstava vezanih uz ekonomske koristi biti potreban kako bi se podmirile obveze i kad je moguće pouzdano procijeniti visinu obveze.

Izvjestavanje po segmentima

Segment je jedinstvena komponenta Grupe čija je djelatnost ponuda proizvoda ili usluga (poslovni segment), ili ponuda proizvoda ili usluga unutar određenog ekonomskog okruženja (zemljopisni segment) koji je podložan jedinstvenim rizicima i koristima, različitim od onih u drugim segmentima.

Osnovni format poslovnih segmenata temeljen je na odluci Uprave, a iskazani segmenti usklađeni su s financijskim izvješćima pripremljenima u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Grupa je identificirala tri glavna segmenta: bankarske aktivnosti, osiguravateljske aktivnosti i ostale aktivnosti.

Kako Grupa većinom posluje u Hrvatskoj ne postoje sekundarni (zemljopisni) segmenti.

Poslovi u ime i za račun trećih strana

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka.

Ti iznosi ne predstavljaju imovinu Banke te su isključeni iz Izvještaja o financijskom položaju i vode se odvojeno od poslovanja Banke.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1. Računovodstvene politike (nastavak)

Poslovi u ime i za račun trećih strana (nastavak)

Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Banka po tim poslovima ne snosi druge obveze i rizike. Za svoje usluge Banka po određenim programima naplaćuje naknadu, dok određene programe vodi bez naknade (vidi bilješku 29).

2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja zahtijeva od Uprave obavljanje procjena i pretpostavki koje utječu na iskazane iznose imovine i obveza te objavu potencijalne imovine i potencijalnih obveza na datum financijskih izvještaja, kao i na iskazane prihode i rashode tijekom izvještajnog razdoblja. Kao rezultat nesigurnosti svojstvenih poslovnim aktivnostima, određene stavke u financijskim izvještajima nije moguće točno mjeriti, već se mogu samo procijeniti.

Postupak procjenjivanja uključuje prosudbe zasnovane na zadnjim raspoloživim pouzdanim informacijama koje su bile dostupne na datum sastavljanja financijskih izvještaja te se stvarni iznosi mogu razlikovati od procijenjenih.

Promjene računovodstvenih procjena su usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti neke imovine ili obveze ili iznosa trošenja neke imovine tijekom vremena nastalo procjenom sadašnjeg stanja i očekivanih budućih koristi i obveza povezanih s tom imovinom i obvezama.

Korištenje razumnih procjena bitan je dio sastavljanja financijskih izvještaja i ne umanjuje njihovu pouzdanost.

Promjena računovodstvenih procjena nastaje ako nastupe promjene okolnosti na kojima se procjena temeljila ili kao rezultat novih informacija ili većeg iskustva. Po svojoj prirodi promjena procjene ne odnosi se na prethodna razdoblja i ne predstavlja ispravak pogreške.

Uprava koristi prosudbe i procjene prilikom primjenjivanja prihvaćenih Računovodstvenih politika kako bi odredila iznose koje će prikazati u financijskim izvještajima. Najznačajnije prosudbe i procjene su:

a) Fer vrijednost financijskih instrumenata

Ako ne postoji aktivno tržište za određeni financijski instrument, ili se fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza iskazanih u izvještaju o financijskom položaju iz bilo kojeg drugog razloga ne može pouzdano izmjeriti temeljem tržišne cijene, Grupa određuje fer vrijednost korištenjem različitih tehnika vrednovanja uključujući korištenje matematičkih modela. Ulazne informacije za ove modele uzimaju se s drugih promatranih tržišta kad god je to moguće, a u slučajevima kad to nije moguće, kod utvrđivanja fer vrijednosti potreban je određeni stupanj procjene.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

b) Vrednovanje financijskih instrumenata

Računovodstvene politike mjerenja fer vrijednosti iskazane su u bilješkama 2.1. Mjerenje fer vrijednosti i 32. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza.

c) Rezerviranja za umanjene vrijednosti kredita

Banka redovito prati dane kredite i potraživanja kako bi utvrdila potrebno umanjene vrijednosti imovine. Banka koristi svoje iskustvene prosudbe kako bi procijenila vrijednost gubitka od umanjenja vrijednosti u slučajevima kada je dužnik u financijskim problemima, a postoji nekoliko raspoloživih izvora povijesnih podataka koji se odnose na slične dužnike.

Slično tome, Banka procjenjuje promjene budućih tokova novca koristeći se podacima koji upućuju na nepovoljne promjene platežne moći dužnika u skupini te nacionalnim ili lokalnim uvjetima koji imaju slične karakteristike kao imovina u skupini.

Uprava koristi procjene temeljene na iskustvu povijesnog gubitka na imovini s obilježjima kreditnog rizika te nepristranim dokazima umanjenja vrijednosti sličnima onima u skupini kredita i potraživanja. Banka koristi iskustvene procjene kako bi prikupljene podatke o skupini kredita i potraživanja prilagodila trenutnim tržišnim uvjetima.

d) Rezerviranja po sudskim sporovima

Grupa provodi klasifikaciju rizika sudskih sporova uzimajući u obzir pravnu osnovu zahtjeva, sudsku praksu, mišljenje važećih internih pravnih stručnjaka, mišljenje vanjskih odvjetnika i vlastito iskustvo.

Grupa izdvaja rezervacije za sporove sukladno visini cjelokupnog iznosa i procijenjenom riziku gubitka spora. Prilikom procjene rezervacija, uzima se u obzir propisani pravni postupak u Republici Hrvatskoj koji u određenim slučajevima dopušta višestruki žalbeni postupak.

Rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima ukidaju se u razdoblju u kojem je donesena pravomoćna presuda, pravorijek arbitražnog izabranog suda ili nagodba u postupku mirenja, sukladno procedurama praćenja sudskih sporova koji se vode protiv HBOR-a.

e) Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine i jubilarne nagrade, Grupa obavlja diskont očekivanih budućih novčanih tokova koji proizlaze iz navedenih obveza uz primjenu diskontnih stopa koje, prema mišljenju Uprave, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

Rezerviranja za redovne otpremnine za umirovljenje i za jubilarne nagrade jednom godišnje obavlja i potvrđuje ovlašteni aktuar. Nerealizirani aktuarski dobici/(gubici) koji proizlaze iz izračuna rezerviranja iskazuju se u okviru ostale sveobuhvatne dobiti kako bi neto imovina ili obveza odrazila punu vrijednost manjka, odnosno viška u planu.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

U tekućoj godini primijenjeni su sljedeći novi i prerađeni MSFI-jevi koji su utjecali na prikaz i objavljivanje u priloženim financijskim izvještajima.

a) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se odnose na izvještajno razdoblje i usvojeni su u Europskoj uniji s ocjenom utjecaja na financijske izvještaje:*

- Izmjene i dopune MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 41 Poljoprivreda (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 23. studenoga 2015. godine) – Poljoprivreda: poljoprivredni nasadi, koji dopunjuju odredbe postojećeg Standarda u vezi osnovne biološke imovine. Ova izmjena nema utjecaj na Grupnu nakon početne primjene.
- Izmjene i dopune MSFI 11 Zajednički poslovi (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 24. studenoga 2015. godine), koji dopunjuju odredbe postojećeg Standarda i kojim se pojašnjava računovodstvo stjecanja udjela u zajedničkom upravljanju. Ova izmjena nema utjecaj na Grupnu nakon početne primjene.
- Izmjene i dopune MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 Nematerijalna imovina (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 2. prosinca 2015. godine), koje dopunjuju odredbe postojećeg Standarda i kojim se pojašnjava prihvatljiva metoda amortizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine. Obrazlaže se da način obračunavanja amortizacije temeljen na prihodima nije primjeren jer prihod ostvaren od djelatnosti koja obuhvaća korištenje imovine u pravilu odražava druge čimbenike, a ne trošenje ekonomskih koristi sadržanih u imovini. Isto tako, pojašnjava se da se prihodi u pravilu smatraju neprimjerenom osnovicom za mjerenje trošenja ekonomskih koristi sadržanih u nematerijalnoj imovini. Ova izmjena nema utjecaj na Grupnu nakon početne primjene.
- Godišnja poboljšanja 2012.-2014. (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 15. prosinca 2015. godine) - prvenstveno radi otklanjanja nepodudarnosti i pojašnjenja teksta, a odnose se na:
 - MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja - promjene u metodama prodaje (otudjenja),
 - MSFI 7 Financijski instrumenti: Objavljivanje
 - Ugovori o uslugama – dodatne smjernice u vezi primjene točke 42 C MSFI-ja 7 u vezi ugovora o uslugama,
 - Primjenjivost izmjena i dopuna MSFI-ja 7 u skraćenim financijskim izvještajima – nisu potrebne objave u vezi prijetoja financijske imovine i financijskih obveza u skraćenim financijskim izvještajima sve dok isto ne bude propisano MRS-om 34 Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

a) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se odnose na izvještajno razdoblje i usvojeni su u Europskoj uniji s ocjenom utjecaja na financijske izvještaje (nastavak):*

- Godišnja poboljšanja 2012.-2014. (nastavak)
 - MRS 19 Primanja zaposlenih – diskontna stopa: pitanje lokalnog tržišta – visoko kvalitetne korporativne obveznice koje se koriste za procjenu diskontne stope za primanja po prestanku radnog odnosa trebaju biti izražene u istoj valuti kao i naknade koje će biti plaćene,
 - MRS 34 Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine – objavljivanje informacije „na drugim mjestima u financijskim izvještajima tijekom godine“ – objašnjava značenje izraza i njegovu primjenu.

Ove izmjene nemaju utjecaj na financijske izvještaje Grupe.

- Izmjene i dopune MRS-a 1 Prezentiranje financijskih izvještaja (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 18. prosinca 2015. godine) – inicijativa u vezi objavljivanja. Namijenjene su kao daljnji poticaj društvima na primjenu stručne prosudbe u određivanju informacija koje će objaviti u svojim financijskim izvještajima te pojašnjavaju da društva u određivanju mjesta i redoslijeda prikazivanja financijskih informacija trebaju primijeniti stručnu prosudbu.

Ove izmjene primijenjene su u financijskim izvještajima Grupe.

- Izmjene i dopune MRS 27 Nekonsolidirani financijski izvještaji (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 18. prosinca 2015. godine), dozvoljava primjenu metode udjela u nekonsolidiranim financijskim izvještajima za ulaganja u ovisne subjekte, zajedničke pothvate i pridružena društva.

Matica je uskladila svoje računovodstvene politike s navedenim izmjenama i dopunama MRS-a 27, s primjenom od 1. siječnja 2016. godine. Uvažavajući postojeću strukturu Grupe i poslovni model ova izmjena nema utjecaja na financijske izvještaje Grupe.

- Izmjene i dopune MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji, MSFI 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima i MRS 28 Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, usvojen u Europskoj uniji 22. rujna 2016. godine) - Investicijski subjekti – primjena izuzeća od konsolidacije s ciljem razjašnjenja zahtjeva kod računovodstvenog iskazivanja investicijskih subjekata. Izmjenama je predviđeno i oslobođenje od primjene u određenim okolnostima.

Navedene izmjene i dopune nemaju utjecaj na Grupu nakon početne primjene.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

b) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se odnose na izvještajno razdoblje, a još nisu usvojeni u Europskoj uniji:*

- Novi MSFI 14 Regulativom propisane razgraničene stavke – prijelazni standard (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen), a odnosi se na subjekte koji prvi puta primjenjuju MSFI-jeve i koji trenutno iskazuju razgraničene stavke propisane prethodno važećim općeprihvaćenim računovodstvenim načelima da bi im isto omogućio i nakon usvajanja MSFI-jeva. Propisane su informacije za objavu iz kojih je vidljiva narav reguliranosti cijena zbog koje je došlo do iskazivanja razgraničenih stavki s reguliranim cijenama te s tim povezanim rizicima.
Navedeni novi MSFI nema utjecaj na Grupnu nakon početne primjene.

c) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se ne odnose na izvještajno razdoblje i usvojeni su u Europskoj uniji s ocjenom utjecaja na financijske izvještaje:*

- Novi MSFI 15 Prihodi po ugovorima s kupcima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, usvojen u Europskoj uniji 22. rujna 2016. godine) koji uvodi jedinstveni cjeloviti model za subjekte koji ostvaruju prihode iz ugovora s kupcima. Datumom stupanja na snagu zamijenit će sljedeće standarde i tumačenja: MRS 18 Prihodi; MRS 11 Ugovori o izgradnji; IFRIC 13 Programi očuvanja vjernosti kupaca; IFRIC 15 Ugovori o izgradnji nekretnina; IFRIC 18 Prijenos imovine s kupaca te SIC 31 Prihodi – nenovčane transakcije koje uključuju usluge oglašavanja.
Temeljno načelo MSFI-ja 15 je da subjekt priznaje prihode kao odraz prijenosa dobara ili usluga na kupca u iznosu koji odražava naknadu za koju subjekt očekuje da ima pravo u zamjenu za ta dobra i usluge.
Standard uspostavlja model 5 koraka koji će se primjenjivati na zarađene prihode iz ugovora s kupcima neovisno o tipu transakcije ili djelatnosti, a to su: identificiranje ugovora s kupcima, identificiranje pojedinih obveza izvršenja u ugovorima, utvrđivanje cijene transakcije, alokacija cijene transakcije na pojedinačne obveze izvršenja i priznavanje prihoda kada subjekta udovolji obvezi izvršenja. Međutim, standard se ne primjenjuje na financijske instrumente i ostala ugovorna prava ili obveze u djelokrugu MRS-a 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, odnosno MSFI-ja 9 - Financijski instrumenti, MSFI-ja 10 – Konsolidirani financijski izvještaji, MSFI-ja 11 – Zajednički poslovi, MRS-a 27 – Nekonsolidirani financijski izvještaji i MRS-a 28 – Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima i ugovore o osiguranju u djelokrugu MSFI-ja 4 – Ugovori o osiguranju, slijedom čega neće imati utjecaja na Grupnu nakon početne primjene.
- MSFI 9 Financijski instrumenti - u srpnju 2014. godine objavljen je konačni tekst novog MSFI-ja 9 Financijski instrumenti (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, usvojen u Europskoj uniji 22. studenoga 2016. godine), koji će datumom stupanja na snagu u cijelosti zamijeniti MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje, a sadrži zahtjeve koji se odnose na priznavanje i mjerenje, umanjenje, prestanak priznavanja i računovodstvo zaštite općenito.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

c) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se ne odnose na izvještajno razdoblje i usvojeni su u Europskoj uniji s ocjenom utjecaja na financijske izvještaje (nastavak):*

- MSFI 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Klasificiranje i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza – sva priznata financijska imovina koja je trenutno u djelokrugu MRS-a 39, datumom primjene MSFI 9 vrednuje se ili po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti.

Umanjenje – MSFI 9 uvodi nov model umanjenja prema očekivanim gubicima prema kojem više nije nužan nastanak kreditnog gubitka da bi se moglo priznati umanjenje vrijednosti. Subjekti primjene priznaju godišnji očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak kroz vijek trajanja financijskog instrumenta ovisno o tome da li je bilo značajnog povećanja kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja. Mjerenje očekivanog kreditnog gubitka mora odražavati vjerojatnost ishoda, utjecaj vremenske vrijednosti novca i biti temeljeno na razumnim i potkrepljujućim informacijama.

Računovodstvo zaštite – MSFI 9 uvodi bitno izmijenjen model računovodstva zaštite, uz proširene informacije koje treba objaviti o aktivnostima upravljanja rizicima. Novi model je posljedica značajnog revidiranja računovodstva zaštite kojim se sam postupak obračunavanja usklađuje s aktivnostima subjekta u upravljanju rizicima.

Grupa neće primijeniti MSFI 9 u razdoblju prije njegove obavezne primjene.

Banka je 2016. godine pokrenula projekt uvođenja MSFI-ja 9 angažirajući vanjske konzultante.

Projektom su predviđene sljedeće faze:

- niz edukacija na temu upoznavanja zaposlenika Banke s MSFI-jem 9 i njegovim zahtjevima,
- analiza jazova između postojećeg stanja i zahtjeva MSFI-ja 9 u području klasificiranja i mjerenja:
 - određivanje poslovnih modela
 - određivanje karakteristika ugovorenog tijeka novca
- analiza jazova između postojećeg stanja i zahtjeva MSFI-ja 9 u području umanjenja vrijednosti,
- analiza kvantitativnog utjecaja MSFI-ja 9,
- izrada funkcionalnih specifikacija za odgovarajuće aplikacijsko rješenje, odnosno uvođenje odgovarajućeg softvera,
- izrada metodologije umanjenja vrijednosti prema poslovnim modelima Banke – izrada modela za izračunavanje rizičnih parametara za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI-ju 9.

U kontekstu klasifikacije i mjerenja, Banka razmatra mogućnosti definiranja poslovnih modela i drugih zahtjeva MSFI-ja 9 prema utvrđenim jazovima i aktivnostima definiranim za njihovo zatvaranje.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

c) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji se ne odnose na izvještajno razdoblje i usvojeni su u Europskoj uniji s ocjenom utjecaja na financijske izvještaje (nastavak):*

- MSFI 9 Financijski instrumenti (nastavak)

U području umanjenja vrijednosti, Banka radi na definiranju metodologije za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka i modeliranje rizičnih parametara, koji obuhvaćaju sve parametre potrebne za projiciranje očekivanja o budućim čimbenicima.

Kvantitativni utjecaj bit će utvrđen tijekom 2017. godine. Utjecaj u području umanjenja vrijednosti ovisi o utvrđenoj metodologiji za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka i modeliranje rizičnih parametara temeljem očekivanih kreditnih gubitaka.

Paralelno se radi na prilagodbama računovodstvenih politika HBOR-a i procesa financijskog izvještavanja.

Ovisnom društvu - Grupi HKO odobren je, zbog nematerijalnosti, pristup privremenog izuzeća koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2018. godine do 1. siječnja 2021. godine, odnosno do početka primjene novog standarda o ugovorima o osiguranju, osim ukoliko Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) ne odredi drugačije.

d) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji stupaju na snagu nakon izvještajnog razdoblja, a još nisu usvojeni u Europskoj uniji:*

- Izmijenjeni MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji i MRS 28 Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima (odgođena primjena na neodređeno vrijeme) koji pojašnjava prodaju ili doprinos imovine između ulagatelja i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata na način da u transakciji koja uključuje pridružena društva ili zajedničke pothvate obim priznavanja dobitka ili gubitka ovisi o tome da li imovina koja je prodana ili dana čini sastavni dio poslovanja. Grupa će primijeniti navedene izmjene i dopune u slučaju da dođe do takve transakcije u razdoblju od početka primjene standarda.
- Novi MSFI 16 Najmovi (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) koji uvodi načela za priznavanje, mjerenje, prezentiranje i objavu najмова za obje ugovorne strane, i najmoprimca i najmodavca. Novi standard zahtjeva od najmoprimaca priznavanje većine najмова u financijskim izvještajima te će najmoprimci koristiti jedinstveni računovodstveni model za sve najmove, s određenim izuzecima. Navedeni novi MSFI neće imati značajan utjecaj na Grupnu nakon početne primjene.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

d) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji stupaju na snagu nakon izvještajnog razdoblja, a još nisu usvojeni u Europskoj uniji (nastavak):*

- Izmijenjeni MRS 12 Porezi na dobit (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2017. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) - Priznavanje odgođene porezne imovine za nerealizirane gubitke. IASB je zaključio da se različitost u praksi oko priznavanja odgođene porezne imovine koja se odnosi na neki dužnički instrument mjereno po fer vrijednosti može uglavnom pripisati neizvjesnosti oko primjene nekih od načela u MRS-u 12. Stoga se izmjene i dopune sastoje od pojašnjenja i ilustrativnog primjera.
Ova izmjena neće imati utjecaja na Grupu nakon početne primjene.
- Izmijenjeni MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2017. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) – inicijativa u vezi objavljivanja. Izmjene i dopune imaju za cilj da subjekti daju objave koje korisnicima financijskih izvještaja omogućuju procjenu promjena u obvezama koje nastaju iz financijskih aktivnosti, uključujući promjene koje nastaju iz novčanih tokova i nenovčanih promjena.
Ova izmjena neće imati utjecaja na Grupu nakon početne primjene.
- Izmjene i dopune MSFI 15 Prihodi po ugovorima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) – izdana pojašnjenja uz MSFI 15.
Izmjenama i dopunama ne mijenjaju se temeljna načela standarda nego se samo pojašnjavaju te se nude određene dodatne prijelazne olakšice.

Standard 15 se ne primjenjuje na financijske instrumente i ostala ugovorna prava ili obveze u djelokrugu MRS-a 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, odnosno MSFI-ja 9 - Financijski instrumenti, MSFI-ja 10 – Konsolidirani financijski izvještaji, MSFI-ja 11 – Zajednički poslovi, MRS-a 27 – Nekonsolidirani financijski izvještaji i MRS-a 28 – Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima i ugovore o osiguranju u djelokrugu MSFI-ja 4 – Ugovori o osiguranju, slijedom čega neće imati utjecaja na Grupu nakon početne primjene.

- Izmjene i dopune MSFI 2 Plaćanje temeljeno na dionicama (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) – izdana pojašnjenja uz MSFI 2 u vezi klasifikacije i mjerenja plaćanja temeljenih na dionicama.
Ova izmjena neće imati utjecaja na Grupu nakon početne primjene.
- Dopuna MSFI-ja 4 Ugovori o osiguranju - primjena MSFI-ja 9 Financijski instrumenti s MSFI 4 (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) – dopune postojećih zahtjeva MSFI-ja 4:
 - „privremeno“ izuzeće“ - subjektima čije su pretežite aktivnosti povezane s osiguranjem dopušta odgodu primjene standarda MSFI 9 do 2021. godine te

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

d) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji stupaju na snagu nakon izvještajnog razdoblja, a još nisu usvojeni u Europskoj uniji (nastavak):*

- Dopuna MSFI-ja 4 Ugovori o osiguranju (nastavak):
 - „pristup preklapanja“ („overlay approach“) – dopušta svim izdavateljima ugovora o osiguranju priznavanje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, a ne dobiti ili gubitku, volatilnosti koja bi mogla nastati ako bi se MSFI 9 primijenio prije izdavanja novog standarda o ugovorima o osiguranju.

Ovisnom društvu - Grupi HKO odobren je, zbog nematerijalnosti, pristup privremenog izuzeća koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2018. godine do 1. siječnja 2021. godine, odnosno do početka primjene novog standarda o ugovorima o osiguranju, osim ukoliko Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) ne odredi drugačije.

- Godišnja poboljšanja 2014.-2016. - primarni cilj procesa je unaprijediti kvalitetu standarda izmjenom i dopunom postojećih MSFI-jeva kako bi se pojasnile upute i tekst, ili kako bi se ispravile relativno manje, nenamjerne posljedice, konflikti ili propusti.

Pitanja obuhvaćena u ovom ciklusu su:

- MSFI 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2017. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen): Pojašnjava područje primjene standarda tako da utvrđuje da se zahtjevi objavljivanja određeni standardom, osim onih navedenih u stavcima B10.–B16., primjenjuju na udjele subjekta navedene u stavku 5. koji su klasificirani kao raspoloživi za prodaju, kao raspoloživi za raspodjelu ili kao prestanak poslovanja u skladu s MSFI 5 *Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja*.
- IFRS 1 Prvo usvajanje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen): Uklanja kratkoročna izuzeća u odlomcima E3–E7 u IFRS 1 jer su ispunila svoju namjeravanu svrhu.
- MRS 28 Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen): Pojašnjava da je odluka da se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka mjeri udio u pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu koji je u vlasništvu subjekta koji je društvo rizičnog kapitala ili neki drugi kvalificirani subjekt moguća za svaki udio u pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu po načelu „od udjela do udjela“, nakon početnog priznavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2. Sažetak značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak):

d) *Novi i izmijenjeni Međunarodni standardi financijskog izvještaja koji stupaju na snagu nakon izvještajnog razdoblja, a još nisu usvojeni u Europskoj uniji (nastavak):*

- Novo tumačenje - IFRIC 22 Transakcije u stranim valutama i avansne naknade (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen) – pojašnjava računovodstvo za transakcije koje obuhvaćaju primitak ili plaćanje avansne naknade u stranoj valuti.

Tumačenje obuhvaća transakcije u stranim valutama kada subjekt priznaje nemonetarnu imovinu ili nemonetarnu obvezu koja proizlazi iz plaćanja ili primitka avansne naknade prije nego što subjekt prizna povezanu imovinu, rashod ili prihod. Ne primjenjuje se kada subjekt mjeri povezanu imovinu, rashod ili prihod pri početnom priznavanju po fer vrijednosti ili po fer vrijednosti zaprimljene naknade ili plaćene na datum koji nije datum početnog priznavanja nemonetarne imovine ili nemonetarne obveze. Također, Tumačenje se ne treba primjenjivati na poreze na dobit, ugovore o osiguranju ili ugovore o reosiguranju.

Odbor za tumačenje došao je do sljedećeg zaključka:

- datum transakcije, u svrhu utvrđivanja tečaja, je datum početnog priznavanja unaprijed plaćene nemonetarne imovine ili obveze odgođenog priznavanja prihoda,
 - ukoliko postoji više avansnih plaćanja ili primitaka, datum transakcije je utvrđen za svako plaćanje ili primitak.
- Izmjene i dopune MRS 40 Ulaganje u nekretnine — Prijenos ulaganja u nekretnine (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine, ali u Europskoj uniji još nije usvojen).

Izmjene i dopune iz Prijenosa ulaganja u nekretnine su sljedeće:

- Stavak 57. mijenja se i utvrđuje da subjekt mora nekretninu prenijeti na investicijsku nekretninu ili sa investicijske nekretnine kada, i samo kada, postoji dokaz o promjeni u korištenju. Promjena u korištenju nastupa ako nekretnina zadovoljava, ili prestane zadovoljavati, definiciju investicijske nekretnine. Promjena u namjerama posloводства u vezi korištenja nekretnine sama po sebi ne predstavlja dokaz o promjeni u korištenju.
- Popis dokaza iz stavka 57.(a) – (d) osmišljen je kao neiscrpan popis primjera za razliku od prethodnog popisa koje je bio iscrpan.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

3. Prihodi od kamata

Prihodi od kamata po korisnicima:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Javni sektor	118.604	72.478	117.020	71.392
Državna trgovačka društva	42.607	43.503	42.607	43.503
Strane pravne osobe	13.111	5.100	13.111	5.100
Domaća trgovačka društva	340.611	356.283	340.611	356.259
Domaće financijske institucije	284.149	313.120	284.092	312.842
Inozemne financijske institucije	136	940	136	940
Zatezne kamate	14.164	23.616	14.164	23.616
Ostalo	58.603	58.957	58.603	58.957
	871.985	873.997	870.344	872.609

Prihodi od kamata po vrstama plasmana:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Kamate po kreditima				
- financijskim institucijama	284.291	313.479	284.291	313.479
- ostalim korisnicima	538.468	510.699	538.468	510.699
	822.759	824.178	822.759	824.178
Plasmani u vrijednosne papire	48.987	48.582	47.403	47.444
Depoziti	239	1.236	182	987
Kamatni prihodi na novčana sredstva	-	1	-	-
	871.985	873.997	870.344	872.609

Razlika između prihoda od kamata i primljenog odnosno naplaćenog iznosa kamatnih prihoda (vidi Izvještaj o novčanim tokovima) najvećim se dijelom odnosi na prihode s osnova subvencionirane kamatne stope čiji se tok novca bilježi u trenutku uplate. Diskontirani iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda (veza bilješka 25. Ostale obveze) i priznaje se u izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Prihod od subvencionirane kamate u 2016. godini iznosi 128.312 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 162.451 tisuća kuna).

Nadalje, razliku između prihoda od kamata i naplaćenog iznosa kamatnih prihoda čini i iznos naknada po kreditima te iznos obračunate nedospjele kamate. Naknade se u cijelosti naplaćuju pri odobravanju kredita, a u izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznaju se na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Nedospjela kamata priznaje se u izvještaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za pripadajuće razdoblje.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

4. Rashodi od kamata

Rashodi od kamata prema primateljima:

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Domaće financijske institucije	11.627	10.655	11.627	10.655
Inozemne financijske institucije	441.046	463.875	441.046	463.875
	452.673	474.530	452.673	474.530

Rashodi od kamata prema vrstama obveza:

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Obveze po kreditima	280.115	289.793	280.115	289.793
Dužnički vrijednosni papiri	172.518	184.737	172.518	184.737
Depoziti	40	-	40	-
	452.673	474.530	452.673	474.530

Razlika između rashoda od kamata i plaćenih kamata (vidi Izvještaj o novčanim tokovima) najvećim se dijelom odnosi na promjenu iznosa nedospjele kamate u odnosu na prethodnu godinu kao i na amortizaciju diskonta po izdanim dužničkim vrijednosnim papirima.

5. Neto prihodi od naknada

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Prihodi od naknada:				
Po izdanim garancijama	20.945	11.991	20.945	11.991
Po poslovima u ime i za račun	6.733	6.666	6.733	6.666
Po osnovi platnog prometa	585	350	585	350
Prihodi od provizija po reosiguranju	2.102	2.393	-	-
Ostalo	69	105	69	105
	30.434	21.505	28.332	19.112
Rashodi od naknada	(3.265)	(659)	(3.265)	(659)
Neto prihodi od naknada	27.169	20.846	25.067	18.453

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

6. Neto prihodi od financijskih aktivnosti

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova imovine nominirane u stranoj valuti:				
Novčana sredstva, računi i depoziti kod banaka	(2.107)	(7.104)	(2.107)	(7.052)
Kreditni financijskim institucijama i ostalim korisnicima	(98.092)	(31.227)	(98.092)	(31.227)
Imovina po fer vrijednosti kroz IDG	(44)	1	-	-
Imovina koja se drži do dospelja	(15)	(5)	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	(10.047)	(634)	(9.931)	(624)
Ostalo	1.811	297	1.811	297
	<u>(108.494)</u>	<u>(38.672)</u>	<u>(108.319)</u>	<u>(38.606)</u>
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova obveza nominiranih u stranoj valuti:				
Obveze po depozitima	1.355	(1.842)	1.355	(1.842)
Obveze po kreditima i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima	112.780	55.942	112.780	55.942
Ostalo	(364)	616	(366)	627
	<u>113.771</u>	<u>54.716</u>	<u>113.769</u>	<u>54.727</u>
Neto dobit od tečajnih razlika s osnova imovine i obveza nominiranih u stranoj valuti	5.277	16.044	5.450	16.121
Dobitak od imovine koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku te realizirani dobitak od imovine raspoložive za prodaju	2.219	6.237	1.862	5.747
Neto prihodi od financijskih aktivnosti	7.496	22.281	7.312	21.868

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

7. Operativni troškovi

Operativni troškovi mogu se prikazati kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Opći i administrativni troškovi:				
Troškovi osoblja	87.801	82.641	84.830	79.472
Amortizacija	7.428	7.654	7.359	7.475
Troškovi administracije	15.163	12.750	14.851	12.519
Utrošeni materijal i usluge	29.862	29.780	28.220	28.078
	<u>140.254</u>	<u>132.825</u>	<u>135.260</u>	<u>127.544</u>
Ostali troškovi:				
Porezi i doprinosi	704	663	700	658
Ostali rashodi	19.330	7.387	16.267	3.638
	<u>20.034</u>	<u>8.050</u>	<u>16.967</u>	<u>4.296</u>
	<u>160.288</u>	<u>140.875</u>	<u>152.227</u>	<u>131.840</u>

Iskazani ostali rashodi Grupe sadrže promjene tehničkih pričuva:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Promjena pričuva za štete	(2.251)	3.373	-	-
Promjena pričuva za štete, udio reosiguranje	2.217	(1.892)	-	-
Troškovi osiguravateljne djelatnosti	<u>(34)</u>	<u>1.481</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Najznačajniji udio pričuva šteta odnosi se na pričuvu za nastale neprijavljene štete kod koje je došlo do promjene metode obračuna u odnosu na prethodnu godinu. Korištena je Bornhuetter-Ferguson metoda za bruto iznos pričuve koja omogućava nadziranje razvoja šteta ovisnog društva prema godini isporuke. Udio reosiguranja određen je u skladu važećim uvjetima ugovora o reosiguranju za odgovarajuću godinu isporuke. Uslijed toga došlo je do smanjenja ove pričuve u bruto iznosu kao i u udjelu reosiguranja u odnosu na prethodnu godinu.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

8. Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Rezerviranja za moguće gubitke po plasmanima mogu se prikazati kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Rezerviranja za moguće gubitke po računima kod financijskih institucija	(714)	3.120	(714)	3.120
Rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	(3.462)	(8.702)	(3.462)	(8.702)
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima financijskim institucijama	(39.164)	(81.637)	(39.164)	(81.637)
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama	20.690	162.645	20.690	162.645
Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine namijenjene prodaji	2.047	12.512	2.047	12.512
Rezerviranja po imovini raspoloživoj za prodaju	-	(807)	-	(807)
Rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj imovini	528	248	531	270
Ukupno povećanje rezerviranja za moguće gubitke po stavkama imovine	(20.075)	87.379	(20.072)	87.401
Rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	11.922	20.809	11.922	20.809
Rezerviranja za ostale obveze	10.526	(3.389)	10.464	(3.358)
Ukupno povećanje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama i ostalim obvezama	22.448	17.420	22.386	17.451
Ukupno povećanje rezerviranja	2.373	104.799	2.314	104.852

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

9. Porez na dobit

U skladu sa člankom 9. Zakona o HBOR-u, Banka nije obveznik poreza na dobit, te se porez na dobit Grupe odnosi na ovisna društva Banke.

	2016.	Grupa
	000 kuna	2015.
		000 kuna
Priznato u Izvještaju o dobiti i gubitku		
Odgođeni porezni rashod	(233)	(161)
Porez na dobit	(233)	(161)
Usklađenje poreza na dobit		
Dobit prije oporezivanja ovisnih društava	1.548	1.197
Porez na dobit po stopi 20%	(224)	(149)
Porezno nepriznati troškovi	(40)	(34)
Porezno izuzeti prihodi	31	22
Porez na dobit priznat u Izvještaju o dobiti i gubitku	(233)	(161)
Priznato u Izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti		
Odgođeni porezni rashod	(262)	(42)
Porez na dobit priznat u Izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	(262)	(42)
Odgođena porezna obveza tijekom godine	(495)	(203)

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

10. Novčana sredstva i računi kod banaka

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Sredstva izdvojena na računu kod Hrvatske narodne banke	186.167	107.353	186.167	107.353
Devizni tekući računi - domaće banke	1.626	900	1.626	900
Devizni tekući računi - inozemne banke	305.981	378.248	305.981	378.248
Kunski tekući računi - domaće banke	551	242	-	-
	<u>494.325</u>	<u>486.743</u>	<u>493.774</u>	<u>486.501</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(3.079)	(3.793)	(3.079)	(3.793)
	<u>491.246</u>	<u>482.950</u>	<u>490.695</u>	<u>482.708</u>

Na posebnom deviznom računu kod inozemne banke iskazan je iznos povučene tranše kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) po kreditnoj liniji „Croatia Export Finance Intermediation Loan Project“ u iznosu od 0 tisuća EUR (31. prosinca 2015. godine: 8.759 tisuća EUR).

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po računima kod banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Stanje 1. siječnja	3.793	673	3.793	673
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	-	3.120	-	3.120
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	(714)	-	(714)	-
Stanje 31. prosinca	<u>3.079</u>	<u>3.793</u>	<u>3.079</u>	<u>3.793</u>

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

11. Depoziti kod drugih banaka

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Depoziti kod inozemnih banaka	20.789	305.402	20.789	305.402
Depoziti kod domaćih banaka	3.330	57.466	3.330	54.466
Obračunata kamata	1	239	1	193
	<u>24.120</u>	<u>363.107</u>	<u>24.120</u>	<u>360.061</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(248)	(3.710)	(248)	(3.710)
	<u>23.872</u>	<u>359.397</u>	<u>23.872</u>	<u>356.351</u>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Stanje 1. siječnja	3.710	12.412	3.710	12.412
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	(3.462)	(8.702)	(3.462)	(8.702)
Stanje 31. prosinca	<u>248</u>	<u>3.710</u>	<u>248</u>	<u>3.710</u>

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

12. Krediti financijskim institucijama

Krediti financijskim institucijama umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke dani su kako slijedi:

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Dugoročni krediti po kreditnim programima	11.918.947	12.075.158	11.918.947	12.075.158
Kratkoročni plasmani i obrnuti repo poslovi	362.489	971.930	362.489	971.930
Obračunata kamata	37.363	14.043	37.363	14.043
Odgođena naknada po kreditima	(66.371)	(66.533)	(66.371)	(66.533)
	<u>12.252.428</u>	<u>12.994.598</u>	<u>12.252.428</u>	<u>12.994.598</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(363.317)	(471.946)	(363.317)	(471.946)
	<u>11.889.111</u>	<u>12.522.652</u>	<u>11.889.111</u>	<u>12.522.652</u>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima financijskim institucijama mogu se prikazati kako slijedi:

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Stanje 1. siječnja	471.946	564.191	471.946	564.191
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima financijskim institucijama	45.864	94.621	45.864	94.621
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima financijskim institucijama	(85.028)	(176.258)	(85.028)	(176.258)
Neto gubitak od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	(1.927)	(1.055)	(1.927)	(1.055)
Donos s kredita ostalim korisnicima	203	-	203	-
Prijenos na kredite ostalim korisnicima	(67.741)	(9.553)	(67.741)	(9.553)
Stanje 31. prosinca	<u>363.317</u>	<u>471.946</u>	<u>363.317</u>	<u>471.946</u>

Prijenos rezerviranja na kredite ostalim korisnicima odnosi se na prijenos rezerviranja Jadranske banke d.d., Šibenik u sanaciji (u 2015. godini Nava banke d.d. u stečaju, Zagreb) na krajnje korisnike, za plasmane koje je HBOR preuzeo u direktan vjerovničko-dužnički odnos.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

12. Krediti financijskim institucijama (nastavak)

Kreditni financijskim institucijama, umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke, prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	2.775.682	3.244.064	2.775.682	3.244.064
Financiranje izvoza	3.466.148	3.612.334	3.466.148	3.612.334
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	1.602.331	1.681.125	1.602.331	1.681.125
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	4.064.711	3.526.036	4.064.711	3.526.036
Program kreditiranja ratom oštećenih i razrušenih stambenih i gospodarskih objekata	10.075	11.599	10.075	11.599
Ostalo	362.489	971.930	362.489	971.930
Obračunata kamata	37.363	14.043	37.363	14.043
Odgođena naknada po kreditima	(66.371)	(66.533)	(66.371)	(66.533)
	<u>12.252.428</u>	<u>12.994.598</u>	<u>12.252.428</u>	<u>12.994.598</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(363.317)	(471.946)	(363.317)	(471.946)
	<u>11.889.111</u>	<u>12.522.652</u>	<u>11.889.111</u>	<u>12.522.652</u>

Prosječne kamatne stope na ukupne kredite financijskim institucijama iskazane su u visini od 1,07% (31. prosinca 2015. godine: 1,22%) odnosno na kredite po kreditnim programima HBOR-a bez rezerve likvidnosti u visini od 1,07% (31. prosinca 2015. godine: 1,21%).

Prosječne kamatne stope odražavaju omjer kamatnih prihoda na navedene plasmane i prosječne imovine.

Stavka „Ostalo“ sadrži obrnute repo plasmane u ukupnom iznosu 232.489 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 606.930 tisuća kuna). Ovi su plasmani osigurani vrijednosnim papirima u iznosu od 247.026 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 645.673 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

13. Krediti ostalim korisnicima

Krediti ostalim korisnicima umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke mogu se prikazati po sektorizaciji kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Domaća trgovačka društva	10.463.392	8.721.759	10.463.392	8.721.759
Državna trgovačka društva	1.183.103	1.353.314	1.183.103	1.353.314
Javni sektor	1.528.564	678.730	1.528.564	678.730
Strane pravne osobe	237.429	232.742	237.429	232.742
Neprofitne institucije	1.712	5.972	1.712	5.972
Ostali	712.400	768.720	712.400	768.720
Obračunata kamata	83.423	69.086	83.423	69.086
Odgođena naknada po kreditima	(119.328)	(102.098)	(119.328)	(102.098)
	<u>14.090.695</u>	<u>11.728.225</u>	<u>14.090.695</u>	<u>11.728.225</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	<u>(2.579.501)</u>	<u>(2.505.156)</u>	<u>(2.579.501)</u>	<u>(2.505.156)</u>
	<u>11.511.194</u>	<u>9.223.069</u>	<u>11.511.194</u>	<u>9.223.069</u>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama mogu se prikazati kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Stanje 1. siječnja	2.505.156	2.346.608	2.505.156	2.346.608
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama	256.313	333.586	256.313	333.586
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama	(234.827)	(170.885)	(234.827)	(170.885)
Neto gubitak od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	(9.333)	(3.244)	(9.333)	(3.244)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(796)	(56)	(796)	(56)
Donos rezerviranja s izvanbilančne evidencije	796	56	796	56
Preuzimanje nekretnina	(1.078)	-	(1.078)	-
Otpis	(4.268)	(10.462)	(4.268)	(10.462)
Prijenos na kredite financijskim institucijama	(203)	-	(203)	-
Donos s kredita financijskim institucijama	67.741	9.553	67.741	9.553
Stanje 31. prosinca	<u>2.579.501</u>	<u>2.505.156</u>	<u>2.579.501</u>	<u>2.505.156</u>

Obavljen je donos rezerviranja s kredita financijskim institucijama u iznosu od 67.741 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 9.553 tisuća kuna) koji se odnosi se na prijenos rezerviranja Jadranske banke d.d., Šibenik u sanaciji (u 2015. godini Nava banke d.d. u stečaju, Zagreb) na krajnje korisnike, za plasmane koje je HBOR preuzeo u direktan vjerovničko-dužnički odnos.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

13. Krediti ostalim korisnicima (nastavak)

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama mogu se prikazati kako slijedi (nastavak):

Ispravak vrijednosti kredita ostalim korisnicima umanjen je za iznos od 1.078 tisuća kuna što se odnosi na preuzimanje nekretnine u ovršnom postupku. Na otpis kamata zbog otkupa potraživanja, nemogućnosti naplate, nagodbe po otkazanom ugovoru, brisanja dužnika iz sudskog registra, zbog postupka predstečajne nagodbe te smrti dužnika odnosi se iznos od 759 tisuća kuna dok se na otpis glavnice zbog smrti dužnika, zbog nagodbe po otkazanom ugovoru, zbog otkupa HBOR-ovog potraživanja te zbog nemogućnosti naplate odnosi iznos od 3.509 tisuća kuna.

Kreditni ostalim korisnicima, umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke, prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	4.123.892	3.807.190	4.123.892	3.807.190
Financiranje izvoza	4.687.115	3.254.161	4.687.115	3.254.161
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	3.075.022	2.513.074	3.075.022	2.513.074
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	2.158.612	2.115.820	2.158.612	2.115.820
Ostalo	81.959	70.992	81.959	70.992
Obračunata kamata	83.423	69.086	83.423	69.086
Odgođena naknada po kreditima	(119.328)	(102.098)	(119.328)	(102.098)
	<u>14.090.695</u>	<u>11.728.225</u>	<u>14.090.695</u>	<u>11.728.225</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(2.579.501)	(2.505.156)	(2.579.501)	(2.505.156)
	<u>11.511.194</u>	<u>9.223.069</u>	<u>11.511.194</u>	<u>9.223.069</u>

Prosječne kamatne stope na kredite ostalim korisnicima iskazane su u visini od 2,04% (31. prosinca 2015. godine: 1,99%).

Prosječne kamatne stope odražavaju omjer kamatnih prihoda na navedene plasmane i prosječne imovine.

14. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Udjeli u investicijskim fondovima raspoređeni po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	3.707	-	-
Stanje 31. prosinca	<u>286</u>	<u>3.707</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Dužnički vrijednosni papiri:				
Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:				
Obveznice Republike Hrvatske	925.887	679.617	884.914	644.532
Obveznice financijskih institucija	910	930	-	-
Obveznice trgovačkih društava	1.161	396	-	-
Trezorski zapisi Ministarstva financija	1.500.420	1.418.963	1.500.420	1.418.963
Obračunata kamata	14.495	14.441	13.890	13.862
	2.442.873	2.114.347	2.399.224	2.077.357
Dužnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:				
Obveznice trgovačkih društava	502	2.320	502	1.551
Obračunata kamata	99	31	99	30
	601	2.351	601	1.581
Vlasnički vrijednosni papiri:				
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:				
Dionice trgovačkih društava	10.938	-	10.938	-
	10.938	-	10.938	-
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:				
Dionice inozemnih pravnih osoba	32	26	32	26
Dionice financijskih institucija	161	161	161	161
Dionice inozemnih financijskih institucija – EIF (bilješka 28.)	25.815	24.420	25.815	24.420
Dionice trgovačkih društava	16.725	23.834	16.725	23.834
Rezerviranja za moguće gubitke	(16.725)	(23.834)	(16.725)	(23.834)
	26.008	24.607	26.008	24.607
Ulaganja u investicijske fondove:				
Udjeli raspoređeni u imovinu raspoloživu za prodaju	909.614	729.010	906.803	728.778
	909.614	729.010	906.803	728.778
Stanje 31. prosinca	3.390.034	2.870.315	3.343.574	2.832.323

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju mogu se prikazati kako slijedi:

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Stanje 1. siječnja	23.834	24.641	23.834	24.641
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju	2.721	4.594	2.721	4.594
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju	(2.721)	(5.401)	(2.721)	(5.401)
Svođenje na fer vrijednost	(7.109)	-	(7.109)	-
Stanje 31. prosinca	16.725	23.834	16.725	23.834

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

U nastavku se daje pregled ulaganja:

	Datum izdanja	Datum dospijeca	Kamatna stopa (%)	Grupa		Banka	
				2016.	2015.	2016.	2015.
Dužnički vrijednosni papiri:							
Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:							
<i>Obveznice Republike Hrvatske s valutnom klauzulom:</i>							
RHMF-O-19BA	29.11.2004.	29.11.2019.	5,375	48.602	51.273	47.588	47.883
RHMF-O-227E	22.7.2011.	22.7.2022.	6,5	172.432	169.365	172.432	169.365
RHMF-O-247E	10.7.2013.	10.7.2024.	5,75	17.802	17.238	12.558	12.188
RHMF-O-203E	5.3.2010.	5.3.2020.	6,5	875	884	-	-
<i>Obveznice Republike Hrvatske u valuti:</i>							
XS0645940288	8.7.2011.	9.7.2018.	5,875	57.370	58.159	57.370	58.159
XS0776179656	27.4.2012.	27.4.2017.	6,25	14.529	14.476	14.529	14.476
XS1117298916	11.3.2015.	11.3.2025.	3,0	53.248	48.455	53.248	48.455
<i>Obveznice Republike Hrvatske u kunama:</i>							
RHMF-O-167A	22.7.2011.	22.7.2016.	5,75	-	139.066	-	139.066
RHMF-O-172A	8.2.2007.	8.2.2017.	4,75	100.995	103.396	100.410	102.800
RHMF-O-187A	10.7.2013.	10.7.2018.	5,25	42.406	42.712	37.094	37.415
RHMF-O-17BA	25.11.2010.	25.11.2017.	6,25	161.910	4.839	157.185	-
RHMF-O-203A	5.3.2010.	5.3.2020.	6,75	3.003	2.974	-	-
RHMF-O-257A	9.7.2015.	9.7.2025.	4,5	9.335	8.755	-	-
RHMF-O-26CA	14.12.2015.	14.12.2026.	4,25	41.909	18.025	33.089	14.725
RHMF-O-217A	8.7.2016.	8.7.2021.	2,75	201.471	-	199.411	-
<i>Obveznice financijskih institucija u kunama:</i>							
RIBA-O-17BA	23.11.2012.	23.11.2017.	5,88	522	525	-	-
<i>Obveznice financijskih institucija s valutnom klauzulom:</i>							
RIBA-O-177A	18.7.2011.	18.7.2017.	6,5	388	405	-	-
<i>Obveznice trgovačkih društava u kunama:</i>							
JDGL-O-20CA	21.12.2015.	21.12.2020.	5,81	770	-	-	-
<i>Obveznice trgovačkih društava s valutnom klauzulom:</i>							
JRLN-O-17AA	24.10.2012.	24.10.2017.	6,5	391	396	-	-
Trezorski zapisi, kunski do 364 dana			0,438 - 0,977	1.087.406	963.968	1.087.406	963.968
Trezorski zapisi, valutna klauzula do 364 dana			-	-	190.612	-	190.612
Trezorski zapisi, devizni do 455 dana			0,752	413.014	264.383	413.014	264.383
Obračunata kamata				14.495	14.441	13.890	13.862
				2.442.873	2.114.347	2.399.224	2.077.357
<i>Dužnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</i>							
<i>Obveznice trgovačkih društava s valutnom klauzulom:</i>							
LNGU-O-31AE	24.7.2015.	15.10.2031.	4,5	502	1.551	502	1.551
<i>Obveznice trgovačkih društava u kunama:</i>							
JDGL-O-20CA	21.12.2015.	21.12.2020.	5,81	-	769	-	-
Obračunata kamata				99	31	99	30
				601	2.351	601	1.581

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

U nastavku se daje pregled ulaganja (nastavak):

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
Vlasnički vrijednosni papiri:				
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:				
Dionice trgovačkih društava	10.938	-	10.938	-
	10.938	-	10.938	-
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:				
Dionice u devizama inozemnih pravnih osoba	32	26	32	26
Dionice financijskih institucija	161	161	161	161
Dionice inozemnih financijskih institucija - EIF	25.815	24.420	25.815	24.420
Dionice trgovačkih društava	16.725	23.834	16.725	23.834
Rezerviranja za moguće gubitke	(16.725)	(23.834)	(16.725)	(23.834)
	26.008	24.607	26.008	24.607
Ulaganja u investicijske fondove u Republici Hrvatskoj	909.614	729.010	906.803	728.778
Ukupno	3.390.034	2.870.315	3.343.574	2.832.323

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-19BA), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 29. studenog 2004. godine, s dospijecem nakon 15 godina, uz kamatnu stopu od 5,375%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 48.602 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 51.273 tisuća kuna), a za Banku 47.588 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 47.883 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-227E), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 22. srpnja 2011. godine, s dospijecem nakon 11 godina, uz kamatnu stopu od 6,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 172.432 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 169.365 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-247E), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 10. srpnja 2013. godine, s dospijecem nakon 11 godina, uz kamatnu stopu od 5,75%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 17.802 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 17.238 tisuća kuna), a za Banku 12.558 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 12.188 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-203E), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 5. ožujka 2010. godine, s dospijecem nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 6,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 875 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 884 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (XS0645940288), u valuti, izdane su dana 8. srpnja 2011. godine, s dospijecem nakon 7 godina, uz kamatnu stopu od 5,875%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 57.370 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 58.159 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (XS0776179656), u valuti, izdane su dana 27. travnja 2012. godine, s dospijecem nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 6,25%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 14.529 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 14.476 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (XS1117298916), u valuti, izdane su dana 11. ožujka 2015. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 3,0%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 53.248 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 48.455 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-167A), u kunama, izdane su dana 22. srpnja 2011. godine, s dospijecom nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 5,75%, realizirane su u redovnom dospijecu 22. srpnja 2016. godine (31. prosinca 2015. godine: 139.066 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-172A), u kunama, izdane su dana 8. veljače 2007. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 4,75%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 100.995 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 103.396 tisuća kuna), a za Banku 100.410 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 102.800 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-187A), u kunama, izdane su dana 10. srpnja 2013. godine, s dospijecom nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 5,25%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 42.406 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 42.712 tisuća kuna), a za Banku 37.094 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 37.415 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-17BA), u kunama, izdane su dana 25. studenoga 2010. godine, s dospijecom nakon 7 godina, uz kamatnu stopu od 6,25%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 161.910 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 4.839 tisuća kuna), a za Banku 157.185 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 0 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-203A), u kunama, izdane su dana 5. ožujka 2010. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 6,75%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 3.003 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 2.974 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-257A), u kunama, izdane su dana 9. srpnja 2015. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 4,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 9.335 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 8.755 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-26CA), u kunama, izdane su dana 14. prosinca 2015. godine, s dospijecom nakon 11 godina, uz kamatnu stopu od 4,25%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 41.909 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 18.025 tisuća kuna), a za Banku iznose 33.089 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 14.725 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-217A), u kunama, izdane su dana 8. srpnja 2016. godine, s dospijecom nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 2,75%, na dan 31. prosinca 2016. godine za Grupu iznose 201.471 tisuća kuna, a za Banku iznose 199.411 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 0 tisuća kuna).

Obveznice financijskih institucija (RIBA-O-17BA), u kunama, izdane su dana 23. studenog 2012. godine, s dospijecom nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 5,88%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 522 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 525 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Obveznice financijskih institucija (RIBA-O-177A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 18. srpnja 2011. godine, s dospjećem nakon 6 godina, uz kamatnu stopu od 6,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 388 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 405 tisuća kuna).

Obveznice trgovačkih društava (JDGL-O-20CA), u kunama, izdane su dana 21. prosinca 2015. godine, s dospjećem nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 5,81%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 770 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 769 tisuća kuna). Obveznica društva Jadran – Galenski laboratorij d.d. je u ožujku 2016. godine uvrštena u službeno tržište Zagrebačke burze.

Obveznice trgovačkih društava (JRLN-O-17AA), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 24. listopada 2012. godine, s dospjećem nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 6,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 391 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 396 tisuća kuna).

Obveznice trgovačkih društava (LNGU-O-31AE), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 24. srpnja 2015. godine, s dospjećem nakon 16 godina, uz kamatnu stopu od 4,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 502 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 1.551 tisuća kuna). Ugovorom o prijenosu obveznica društva Lanište d.o.o. zaključenom 10. rujna 2015. godine između HBOR-a i Ingre d.d., na HBOR se prenosi 203.078 obveznica koje je izdalo društvo Lanište d.o.o., na ime podmirenja tražbina HBOR-a (naknade po osnovi izdanih kontragarancija i ostala potraživanja), a temeljem predstečajne nagodbe Ingre i vjerovnika sklopljene u postupku predstečajne nagodbe. Nagodbom je utvrđeno da će se tražbina HBOR-a namiriti prijenosom obveznica. Obveznice društva Lanište d.o.o. ne kotiraju.

U 2007. godini HBOR je stekao pet dionica EIF-a, a dana 15. srpnja 2014. godine stekao je dodatne tri dionice EIF-a koje su na dan 31. prosinca 2016. godine na imovini raspoloživoj za prodaju iskazane u ukupnoj visini od 25.815 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 24.420 tisuća kuna). Uplaćeni iznos predstavlja 20% nominalne vrijednosti kupljenih dionica dok je preostalih 80% evidentirano kao potencijalna obveza prema EIF-u koja na dan 31. prosinca 2016. godine iznosi 6,4 milijuna eura (31. prosinca 2015. godine: 6,4 milijuna eura) (bilješka 28.).

Glavna skupština Fonda, na prijedlog Uprave, može zatražiti uplatu upisanog neuplaćenog kapitala do razine koja je potrebna kako bi Fond podmirio svoje obveze prema kreditorima. Takvu uplatu potrebno je izvršiti u roku 90 dana od odluke Glavne skupštine Fonda.

Dionice trgovačkih društava odnose se na dionice društava Vinka d.d. za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda i Brodogradilišta Viktor Lenac d.d., Rijeka i stečene su u okviru mjera restrukturiranja ovih društava, a u zamjenu za dio plasmana. U ožujku 2010. godine, a nakon ispunjenja svih potrebnih uvjeta, došlo je do pretvaranja dijela potraživanja HBOR-a u vlasnički udio u društvu Vinka d.d., Vinkovci u iznosu od 16.725 tisuća kuna, što čini 5,1823% udjela vlasništva HBOR-a u temeljnom kapitalu društva.

HBOR je za cjelokupni iznos udjela obavio 100%-tno umanjenje vrijednosti na teret prihoda zbog procijenjene nenadoknadivosti plasmana.

Međutim, u 2011. godini je zbog dokapitalizacije izmijenjen postotak udjela HBOR u temeljnom kapitalu društva i iznosi 0,9365%. Dionice društva Vinka d.d., Vinkovci (LPVC-R-B) ne kotiraju.

Po otvaranju stečaja nad društvom Brodogradilište Viktor Lenac d.d., Rijeka u prosincu 2003. godine, HBOR je za cjelokupni iznos potraživanja od društva obavio 100%-tno umanjenje vrijednosti na teret prihoda zbog procijenjene nenadoknadivosti plasmana te ga klasificirao kao sumnjivo i sporno potraživanje.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

15. Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Okončanjem stečajnog postupka u travnju 2008. godine, temeljni kapital Brodogradilišta podijeljen je na 12.407.813 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna, izdanih u postupku okončanja stečajnog postupka unosom prava – potraživanja u novcu. HBOR je unio dio utvrđene tražbine iz stečajnog postupka u iznosu od 13.673 tisuće kuna u temeljni kapital dužnika čime je Banka stekla 11,0194% udjela u temeljnom kapitalu društva. Pretvaranje dijela potraživanja u temeljni kapital u navedenom iznosu evidentirano je i iskazano uz 100%-tno usklađenje vrijednosti, prenijeto iz izvanbilančne evidencije.

U 2011. godini je zbog dokapitalizacije izmijenjen postotak udjela HBOR u temeljnom kapitalu društva i iznosi 8,1321%. Dionice društva (VLEN-R-B) uvrštene su 2008. godine u redovnu kotaciju Zagrebačke burze te su u svibnju 2009. godine počele kotirati. Kotirana cijena dionica na dan 31. prosinca 2016. godine iznosi 8,00 kuna po dionici (31. prosinca 2015. godine: 5,20 kuna po dionici).

Odlukama posloводства ovisnog društva od 30. rujna 2015. godine, 18. prosinca 2015. godine, 31. ožujka 2016. godine, 5. rujna 2016. godine, 28. listopada 2016. godine te 8. prosinca 2016. godine udjeli u investicijskim fondovima raspoređeni su u imovinu raspoloživu za prodaju.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

16. Imovina koja se drži do dospijea

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Dužnički vrijednosni papiri:				
Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:				
Obveznice Republike Hrvatske	1.408	1.437	-	-
Obračunata kamata	14	14	-	-
Stanje 31. prosinca	1.422	1.451	-	-

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-203E), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 5. ožujka 2010. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 6,5%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 476 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 488 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-19BA), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 29. studenog 2004. godine, s dospijecom nakon 15 godina, uz kamatnu stopu od 5,375%, na dan 31. prosinca 2016. godine iznose 932 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 949 tisuća kuna).

17. Ulaganja u ovisna društva

Na dan 31. prosinca 2016. godine ovisna društva Banke su sljedeća:

Konsolidirano društvo	Djelatnost	Vlasništvo 2016.	Vlasništvo 2015.	Ulaganje 2016.	Ulaganje 2015.
Direktan udio					
Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. Zagreb, Republika Hrvatska	osiguravanje inozemnih i domaćih kratkoročnih potraživanja poslovnih subjekata vezanih za isporuke roba i usluga	100%	100%	36.124	36.124
Ukupno				36.124	36.124

Rezultati povezanog društva daju se u Dodatku uz financijske izvještaje – Financijsko poslovanje Grupe HKO.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

18. Ulaganja u pridružena društva

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Ulaganja u pridružena društva	23.687	23.687	23.687	23.687
Ispravak vrijednosti	(23.687)	(23.687)	(23.687)	(23.687)
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Ulaganja u pridružena društva su sastavni dio Programa ulaganja u temeljni kapital trgovačkih društava - malih i srednjih poduzetnika ili je o ulaganju donijeta posebna odluka nadležnih tijela HBOR-a. Ulaganja u temeljni kapital društava obavljena su na rokove od 4 do 6 godina uz pravo pristupa prodaji dionica nakon ugovorenog roka držanja udjela u kapitalu.

Djelatnost	% vlasništva	% vlasništva
	u 2016.	u 2015.
Bila boja d.o.o., Grohote, u stečaju	17,96%	17,96%
THC d.o.o., Obrovac	38,45%	38,45%
Tri D Drvo d.o.o., Vrhovine, u stečaju	26,00%	26,00%
Pounje d.d., Hrvatska Kostajnica	13,55%	13,55%
Metal-Sint Oklaj d.d., Oklaj	40,84%	40,84%

Vrijednost ulaganja u prethodnim je godinama ispravljena u 100%-tnom iznosu zbog procijenjene nenadoknadivosti iznosa ulaganja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

19. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

Grupa	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2016.							
Nabavna vrijednost							
Stanje							
31. prosinca 2015.	77.102	11.690	15.133	896	104.821	27.611	132.432
Povećanje	-	-	-	2.539	2.539	-	2.539
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	-	294	321	(2.399)	(1.784)	1.784	-
Usklada nematerijalne imovine	-	-	-	-	-	17	17
Rashod i otpis	-	(766)	(218)	-	(984)	(3.830)	(4.814)
Stanje							
31. prosinca 2016.	77.102	11.218	15.236	1.036	104.592	25.582	130.174
Ispravak vrijednosti							
Stanje							
31. prosinca 2015.	25.809	8.891	12.358	-	47.058	23.136	70.194
Amortizacija za 2016.	2.336	1.546	1.000	-	4.882	2.546	7.428
Usklada nematerijalne imovine - amortizacija	-	-	-	-	-	17	17
Rashod i otpis	-	(755)	(185)	-	(940)	(3.830)	(4.770)
Stanje							
31. prosinca 2016.	28.145	9.682	13.173	-	51.000	21.869	72.869
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2016.	48.957	1.536	2.063	1.036	53.592	3.713	57.305
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2015.	51.293	2.799	2.775	896	57.763	4.475	62.238

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

19. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

Grupa	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
2015.	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Nabavna vrijednost							
Stanje							
31. prosinca 2014.	77.102	12.008	15.518	1.440	106.068	24.840	130.908
Povećanje	-	-	-	3.090	3.090	-	3.090
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	-	102	76	(3.634)	(3.456)	3.456	-
Rashod i otpis	-	(487)	(505)	-	(992)	(685)	(1.677)
Vraćeno u upotrebu	-	67	44	-	111	-	111
Stanje							
31. prosinca 2015.	77.102	11.690	15.133	896	104.821	27.611	132.432
Ispravak vrijednosti							
Stanje							
31. prosinca 2014.	23.473	7.357	11.759	-	42.589	21.502	64.091
Prijenos s/na	-	4	(4)	-	-	-	-
Amortizacija za 2015.	2.336	1.944	1.054	-	5.334	2.320	7.654
Rashod i otpis	-	(481)	(495)	-	(976)	(686)	(1.662)
Vraćeno u upotrebu	-	67	44	-	111	-	111
Stanje							
31. prosinca 2015.	25.809	8.891	12.358	-	47.058	23.136	70.194
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2015.	51.293	2.799	2.775	896	57.763	4.475	62.238
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2014.	53.629	4.651	3.759	1.440	63.479	3.338	66.817

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

19. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

Banka	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
2016.	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Nabavna vrijednost							
Stanje							
31. prosinca 2015.	77.102	11.311	14.895	896	104.204	26.990	131.194
Povećanje	-	-	-	2.511	2.511	-	2.511
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	-	285	312	(2.371)	(1.774)	1.774	-
Usklada nematerijalne imovine	-	-	-	-	-	17	17
Rashod i otpis	-	(766)	(173)	-	(939)	(3.830)	(4.769)
Stanje							
31. prosinca 2016.	77.102	10.830	15.034	1.036	104.002	24.951	128.953
Ispravak vrijednosti							
Stanje							
31. prosinca 2015.	25.809	8.575	12.201	-	46.585	22.526	69.111
Amortizacija za 2016.	2.336	1.509	980	-	4.825	2.534	7.359
Usklada nematerijalne imovine - amortizacija	-	-	-	-	-	17	17
Vraćeno u upotrebu	-	(755)	(165)	-	(920)	(3.830)	(4.750)
Stanje							
31. prosinca 2016.	28.145	9.329	13.016	-	50.490	21.247	71.737
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2016.	48.957	1.501	2.018	1.036	53.512	3.704	57.216
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2015.	51.293	2.736	2.694	896	57.619	4.464	62.083

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

19. Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina (nastavak)

Banka	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
2015.	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Nabavna vrijednost							
Stanje							
31. prosinca 2014.	77.102	11.660	15.294	1.440	105.496	24.224	129.720
Povećanje	-	-	-	3.040	3.040	-	3.040
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	-	71	62	(3.584)	(3.451)	3.451	-
Rashod i otpis	-	(487)	(505)	-	(992)	(685)	(1.677)
Vraćeno u upotrebu	-	67	44	-	111	-	111
Stanje							
31. prosinca 2015.	77.102	11.311	14.895	896	104.204	26.990	131.194
Ispravak vrijednosti							
Stanje							
31. prosinca 2014.	23.473	7.098	11.634	-	42.205	20.982	63.187
Prijenos s/na	-	4	(4)	-	-	-	-
Amortizacija za 2015.	2.336	1.887	1.022	-	5.245	2.230	7.475
Rashod i otpis	-	(481)	(495)	-	(976)	(686)	(1.662)
Vraćeno u upotrebu	-	67	44	-	111	-	111
Stanje							
31. prosinca 2015.	25.809	8.575	12.201	-	46.585	22.526	69.111
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2015.	51.293	2.736	2.694	896	57.619	4.464	62.083
Neotpisana vrijednost							
31. prosinca 2014.	53.629	4.562	3.660	1.440	63.291	3.242	66.533

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

20. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna	000 kuna	000 kuna
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	47.639	49.469	47.639	49.469
Rezerviranja za moguće gubitke	(30.409)	(27.754)	(30.409)	(27.754)
	17.230	21.715	17.230	21.715

U 2016. godini obavljeno je preuzimanje nekretnina u ukupnom iznosu od 0 tisuća kuna, nabavne vrijednosti i ispravka vrijednosti od 1.692 tisuća kuna, a odnosi se na građevinske objekte dužnika u stečaju (2015. godine nije bilo preuzimanja dugotrajne imovine namijenjene prodaji).

Na preuzete pokretnine odnosi se iznos od 0 tisuća kuna, nabavne vrijednosti i ispravka vrijednosti 23 tisuća kuna. Fer vrijednost preuzete imovine na kraju godine iznosi 1.635 tisuća kuna.

U 2016. godini obavljeno je prodaja dugotrajne imovine namijenjene prodaji u iznosu od 923 tisuće kuna a odnosi se na građevinske objekte (2015. godine obavljena je prodaja dugotrajne imovine namijenjene prodaji u iznosu od 152 tisuće kuna od čega: zemljište u iznosu od 4 tisuće kuna i građevinski objekti u iznosu od 148 tisuća kuna).

U 2016. godini je obavljen prijenos ove imovine u najam na poziciju Ulaganja u nekretnine u visini od 1.872 tisuća kuna što je iskazano u okviru Ostale imovine zbog nematerijalnog značaja.

Fer vrijednost dugotrajne imovine namijenjene prodaji na početku izvještajnog razdoblja iznosila je 29.080 tisuća kuna, a na kraju izvještajnog razdoblja iznosi 25.741 tisuća kuna.

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po dugotrajnoj imovini namijenjenoj prodaji mogu se prikazati:

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna	000 kuna	000 kuna
Stanje 1. siječnja	27.754	15.809	27.754	15.809
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po dugotrajnoj imovini namijenjenoj prodaji	2.275	12.571	2.275	12.571
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po dugotrajnoj imovini namijenjenoj prodaji	(228)	(59)	(228)	(59)
Isknjiženje ispravka vrijednosti zbog prodaje dugotrajne imovine namijenjene prodaji	(668)	(567)	(668)	(567)
Otpis	(4)	-	(4)	-
Donos rezerviranja kod preuzimanja	1.715	-	1.715	-
Reklasifikacija imovine	(435)	-	(435)	-
Stanje 31. prosinca	30.409	27.754	30.409	27.754

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

21. Ostala imovina

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Potraživanja od kupaca	2.687	2.078	2.687	2.078
Potraživanja po naknadama	886	1.224	886	1.224
Unaprijed plaćeni troškovi	1.023	1.022	1.023	1.022
Potraživanja po premijama	592	673	-	-
Potraživanja po provizijama od reosiguranja	393	461	-	-
Potraživanja po naknadama za procjenu rizika	247	115	-	-
Odgođena porezna imovina	54	230	-	-
Ostala imovina	7.781	3.516	5.841	3.456
	<u>13.663</u>	<u>9.319</u>	<u>10.437</u>	<u>7.780</u>
Rezerviranja za moguće gubitke	(4.541)	(4.041)	(4.537)	(4.029)
	<u>9.122</u>	<u>5.278</u>	<u>5.900</u>	<u>3.751</u>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po ostaloj imovini mogu se prikazati:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Stanje 1. siječnja	4.041	3.793	4.029	3.779
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj imovini	1.221	993	1.191	986
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj imovini	(675)	(709)	(659)	(700)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(18)	(36)	(1)	(16)
Donos rezerviranja sa izvanbilančne evidencije	1	36	1	16
Preuzimanje nekretnina	(13)	-	(13)	-
Otpis	(16)	(36)	(11)	(36)
Stanje 31. prosinca	<u>4.541</u>	<u>4.041</u>	<u>4.537</u>	<u>4.029</u>

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

22. Obveze po depozitima

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Depoziti banaka	1.324	26.921	1.324	26.921
Devizni redovni računi trgovačkih društava	6	6	6	6
Devizni račun Ministarstva financija RH	34.124	32.195	34.124	32.195
Devizni namjenski računi trgovačkih društava	59.163	111.512	59.163	111.512
Depoziti državnih institucija	40.058	53.870	40.058	53.870
Ostali depoziti	8.169	12.132	8.169	12.132
	142.844	236.636	142.844	236.636

Devizni račun Ministarstva financija Republike Hrvatske odnosi se na sredstva garantnog fonda temeljem uplaćenih premija za reosigurane poslove po poslovima osiguranja izvoza u iznosu od 19.829 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 18.252 tisuća kuna), sredstva Darovnice Zaklade Globalnog Fonda zaštite okoliša, darovnice po Projektu obnovljivih izvora energije u iznosu od 7.843 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 7.650 tisuća kuna) te sredstva Darovnice Globalnog Fonda zaštite okoliša po Programu izdavanja bankarskih garancija u okviru Projekta energetske učinkovitosti u iznosu od 6.452 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 6.293 tisuća kuna), kojima HBOR upravlja u ime i za račun Republike Hrvatske temeljem zaključenih ugovora.

Depoziti po viđenju državnih institucija odnose se na poslove koje Banka obavlja u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split.

Devizni namjenski računi trgovačkih društava odnose se na priljeve sredstva i raspolaganje sredstvima avansa uplaćenim na račun trgovačkog društva, a vezano na izdane garancije HBOR-a za povrat avansa za izvozni posao. Sredstva avansa koriste se isključivo namjenski u svrhu provedbe izvoznog ugovora, uz suglasnost HBOR-a.

Na navedene depozite HBOR ne plaća kamatu.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

23. Obveze po kreditima

	2016.	Grupa	2016.	Banka
	000 kuna	2015.	000 kuna	2015.
		000 kuna		000 kuna
Stanje 1. siječnja	11.453.796	11.572.516	11.453.796	11.572.516
Novi krediti	3.730.867	769.062	3.730.867	769.062
Povrat kredita	(1.730.849)	(848.277)	(1.730.849)	(848.277)
Neto dobit od tečajnih razlika	(75.757)	(39.505)	(75.757)	(39.505)
	<u>13.378.057</u>	<u>11.453.796</u>	<u>13.378.057</u>	<u>11.453.796</u>
Obračunata kamata	64.018	67.573	64.018	67.573
Odgođena naknada	(50.326)	(43.282)	(50.326)	(43.282)
Stanje 31. prosinca	<u>13.391.749</u>	<u>11.478.087</u>	<u>13.391.749</u>	<u>11.478.087</u>

Kamatne stope na primljene kredite kreću se u rasponu od 0,60% fiksno godišnje do promjenjivih kamatnih stopa na međunarodnom tržištu kapitala (EURIBOR) uvećanih za 0,06 postotna boda godišnje. Banka je podložna raznim financijskim klauzulama iz Ugovora. Tijekom 2016. godine kao i na dan 31. prosinca 2016. godine Banka je bila u skladu sa svim zahtijevanim financijskim klauzulama iz Ugovora.

Prosječne kamatne stope na obveze po kreditima iskazane su u visini od 1,06% (31. prosinca 2015. godine: 1,13%).

Prosječne kamatne stope odražavaju omjer kamatnih rashoda po navedenim obvezama i prosječnih obveza i glavnice.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

24. Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire

Knjigovodstvena vrijednost obveznica uključuje kamate.

Grupa i Banka	Efektivna kamatna stopa %	Fer vrijednost 2016. 000 kuna	Knjigovodstvena vrijednost 2016. 000 kuna	Fer vrijednost 2015. 000 kuna	Knjigovodstvena vrijednost 2015. 000 kuna
Obveznice 150,0 milijuna eura	4,836	-	-	235.410	229.023
Obveznice 250,0 milijuna eura	5,076	1.915.899	1.888.837	1.959.077	1.906.811
Obveznice 150,0 milijuna eura	6,37	1.270.695	1.121.261	1.263.814	1.129.466
Obračunata kamata		-	95.932	-	101.852
Odgodena naknada		-	(461)	-	(586)
		3.186.594	3.105.569	3.458.301	3.366.566

Fer vrijednost obveznica izdanih od strane HBOR-a prezentira se korištenjem ulaznih podataka 2. razine u vidu tržišno potkrijepljenih podataka vidljivih na Bloomberg servisu, korištenjem „Bloomberg Generic prices“ (BGN) mid cijene.

Prosječne kamatne stope na obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire iskazane su u visini od 0,65% (31. prosinca 2015. godine: 0,72%).

Prosječne kamatne stope odražavaju omjer kamatnih rashoda po navedenim obvezama i prosječnih obveza i glavnice.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London (glavni organizator), HBOR je dana 11. srpnja 2006. godine izdao obveznice u iznosu od 150.000 tisuća eura na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,807% te amortizirajuću otplatu od 2012. do 2016. godine.

Banka je 11. srpnja 2016. godine obavila konačnu isplatu po izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima uz amortizirajuću otplatu u visini od 235.274 tisuća kuna, zajedno s kamatom.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i UBS Investment Bank i Deutsche Bank AG London (glavni organizatori), HBOR je dana 14. lipnja 2007. godine izdao obveznice u iznosu od 250.000 tisuća eura (1.915.899 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2016. godine odnosno 1.906.811 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2015. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 5,0%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag. Obveznice su uvrštene na Luxembourg Stock Exchange.

Sukladno sporazumu između HBOR-a te Deutsche Bank AG London Branch i J.P. Morgan Securities PLC (glavni organizatori), HBOR je dana 13. kolovoza 2013. godine izdao obveznice u iznosu od 150.000 tisuća eura (1.270.695 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2016. godine odnosno 1.129.466 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2015. godine) na rok od 6 godina i 9 mjeseci uz fiksnu kamatnu stopu od 6,0%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag. Obveznica je dana 25. kolovoza 2015. godine uvrštena na Luxembourg Stock Exchange te je provedeno njeno izvrštenje s Vienna Stock Exchange dana 29. rujna 2015. godine.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

25. Ostale obveze

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda	425.347	528.866	425.347	528.866
Obveze za subvencioniranje kamatne stope	95.422	118.576	95.422	118.576
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	75.103	62.785	75.103	62.785
Rezerviranja za ostale obveze	85.507	71.726	85.230	71.511
Obveze za isplatu plaća i naknada	6.845	6.664	6.699	6.515
Obveze prema dobavljačima	3.015	1.040	2.938	925
Obveze po više naplaćenim potraživanjima	1.920	3.995	1.920	3.995
Prijenosne premije	3.358	2.189	-	-
Pričuve šteta	3.960	4.028	-	-
Pričuve za povratne premije	452	407	-	-
Obveze prema reosigurateljima	1.172	1.602	-	-
Odgođena porezna obveza	480	218	-	-
Ostale obveze	5.371	4.843	4.115	3.867
	707.952	806.939	696.774	797.040

Obveze za subvencioniranje kamatne stope odnose se na predujmove preuzete za subvencioniranje kamatnih stopa po kreditima, koji su odobreni uz nižu kamatnu stopu krajnjim korisnicima po programima koje HBOR provodi u ime i za račun Republike Hrvatske (vidi bilješku 29). Ove obveze odnose se na:

- Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a u iznosu od 95.327 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 117.229 tisuća kuna),
- Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote u iznosu od 0 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 40 tisuća kuna),
- Program kreditiranja poduzetništva mladih u iznosu od 95 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 1.307 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

25. Ostale obveze (nastavak)

Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u iznosu od 425.347 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 528.866 tisuća kuna) sastoji se od državne subvencije za kamate na kredite, koji su odobreni i povučeni od strane krajnjeg korisnika po nižoj kamatnoj stopi (vidi bilješku 2), ali još nisu u fazi otplate u iznosu od 26.463 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 25.717 tisuća kuna) te onih koji su u fazi otplate u iznosu od 398.884 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 503.149 tisuća kuna) (vidi bilješku 2).

Iznos rezerviranja za garancije i preuzete obveze predstavlja najbolju procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnjih obveza na datum izvještaja o financijskom položaju i utvrđuje se sukladno MRS-u 37–Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina.

Od ukupnog iznosa rezerviranja za garancije i preuzete obveze na financijske institucije se odnosi iznos od 28.811 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 20.636 tisuća kuna), domaća trgovačka društva iznos od 38.900 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 29.387 tisuća kuna), državna trgovačka društva iznos od 170 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 1.737 tisuća kuna), javni sektor iznos od 7.164 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 10.430 tisuća kuna), ostale obveze iznos od 58 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 232 tisuća kuna) te strane pravne osobe 0 tisuće kuna (31. prosinca 2015. godine: 363 tisuća kuna).

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po garancijama, preuzetim i ostalim obvezama mogu se prikazati kako slijedi:

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Stanje 1. siječnja	62.785	42.551	62.785	42.551
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	51.006	58.665	51.006	58.665
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	(39.084)	(37.856)	(39.084)	(37.856)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	396	(575)	396	(575)
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	75.103	62.785	75.103	62.785
Stanje 1. siječnja	71.726	75.250	71.511	75.004
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	53.102	14.835	52.756	14.619
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	(42.576)	(18.224)	(42.292)	(17.977)
Nerealizirani aktuarski dobitak/(gubitak)	3.255	(135)	3.255	(135)
Rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	85.507	71.726	85.230	71.511
Stanje 31. prosinca	160.610	134.511	160.333	134.296

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

25. Ostale obveze (nastavak)

Rezerviranja za ostale obveze u 2016. godini iznose za Grupu ukupno 85.507 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 71.726 tisuća kuna), a za Banku iznose 85.230 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 71.511 tisuća kuna). Od ukupnog iznosa rezerviranja za ostale obveze na sudske sporove koji se vode protiv Banke odnosi se iznos od 35.820 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 27.625 tisuća kuna), na obveze temeljem definiranih naknada sukladno MRS-u 19 Primanja zaposlenih za Grupu i Banku iznos od 26.007 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 21.858 tisuća kuna), te na rezerviranja za ostale obveze sukladno MRS-u 37 Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina za Grupu iznos od 23.680 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 22.243 tisuća kuna) te za Banku 23.403 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 22.028 tisuća kuna).

Posljednju aktuarsku procjenu sadašnje vrijednosti obveza temeljem definiranih naknada na dan 31. prosinca 2016. godine obavio je ovlašteni aktuar. U modelu su u obzir uzete smrtnost i diskontna stopa, a pri izračunu su za svakog zaposlenika uzeti u obzir starost, spol, broj godina staža, očekivana smrtnost i diskontna stopa, odnosno dugoročno održiva stopa prinosa na obveznice.

Primijenjena diskontna stopa koja predstavlja dugoročno održivu stopu prinosa na obveznice iznosi 4,25% (u 2015. godini: 5,5%).

Nerealizirani aktuarski dobici/(gubici) koji proizlaze iz izračuna rezerviranja iskazani su u okviru ostale sveobuhvatne dobiti kako bi neto imovina ili obveza odrazila punu vrijednost manjka, odnosno viška u planu.

26. Osnivački kapital i pričuve

Zakonom o HBOR-u propisani osnivački kapital treba iznositi 7.000.000 tisuća kuna uplatama iz proračuna te iz ostalih izvora temeljem pojedinačnih zakona.

Plan godišnjih iznosa i vremenski okvir uplata iz Državnog proračuna nije unaprijed određen, već sukladno Zakonu, dinamiku uplata u osnivački kapital određuje Hrvatski sabor donošenjem Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Grupa je računovodstvenim politikama odredila osnovne ciljeve upravljanja kapitalom, kategoriju kapitala kojom Banka upravlja, kao i mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom. Upravljanje kapitalom se obrazlaže i iskazuje u bilješci 34.

Osnivački kapital ovisnog društva Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. iznosi 37.500 tisuća kuna i u 100%-tnom je vlasništvu Banke, a osnivački kapital društva Poslovni info servis d.o.o. iznosi 300 tisuća kuna i u 100%-tnom je vlasništvu Hrvatskog kreditnog osiguranja d.d.. Kapital oba društva je upisan i u cijelosti uplaćen.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

27. Garantni fond

Grupa i Banka	000 kuna
Stanje 1. siječnja 2015. godine	12.545
Neto tečajne razlike	(43)
Stanje 31. prosinca 2015. godine	12.502
Neto tečajne razlike	(127)
Stanje 31. prosinca 2016. godine	12.375

Sredstva garantnog fonda u ukupnom iznosu od 12.375 tisuća kuna i 12.502 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2016. i 2015. godine odnose se na sredstva garantnog fonda od Deutsche Investitions - und Entwicklungsgesellschaft (DEG), a odnose se na financijski doprinos (bespovratna sredstva) Vlade SR Njemačke, koja se koriste za pokriće mogućih gubitaka za izdane garancije i odobrene kredite po Programu kreditiranja utemeljenja poduzetništva u Hrvatskoj. Sredstva garantnog fonda su bezuvjetno nepovratna i nemaju dospijeće. Sredstva garantnog fonda Vladi SR Njemačke ne nose nikakva upravljačka prava niti pravo na udio u poslovnom rezultatu Grupe.

28. Garancije i preuzete obveze

U okviru svog redovnog poslovanja, Grupa zaključuje ugovore o garancijama i preuzetim obvezama. Svrha ovih instrumenata je osigurati raspoloživost sredstava s obzirom na potrebe klijenata.

Navedene obveze sadrže kreditni rizik te su stoga dio ukupnog rizika Grupe iako se ne prikazuju u Izvještaju o financijskom položaju.

Grupa i Banka	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Izdane garancije u kunama	32.409	4.352
Izdane garancije u devizama	2.007.578	1.062.639
Preuzete obveze po kreditima	3.978.340	3.397.517
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a (bilješka 15.)	48.370	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	339	339
	6.067.036	4.513.711
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	(75.103)	(62.785)
	5.991.933	4.450.926

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

28. Garancije i preuzete obveze (nastavak)

Garancije

Garancije i akreditivi predstavljaju obvezu Banke da izvrši plaćanja u ime klijenta u slučaju nemogućnosti klijenta da podmiri svoje obveze prema trećim stranama ili u slučaju nastanka određenih događaja, obično vezanih za izvoz i/ili uvoz dobara te za ostale ugovorene svrhe. Garancije i akreditivi nose isti kreditni rizik kao i krediti.

Garancije Banke su 82% pokrivena jamstvima, depozitima i bankarskim garancijama ili je za iste obveze namirenja preuzela Republika Hrvatska.

Preuzete obveze po kreditima

Po ugovorenim neiskorištenim kreditima, Banka je preuzela ugovornu obvezu za isplatom sredstava kredita i revolving kredita. Ugovorom je najčešće definiran krajnji datum korištenja kredita ili je navedena druga klauzula prestanka obveze. Korištenje ugovorenih sredstava obavlja se u nekoliko povlačenja u ovisnosti o namjeni korištenja, fazi projekta ili isplatnoj dokumentaciji. Ukupni ugovoreni iznos kredita ne mora biti povučen zbog čega ukupan ugovoreni iznos ne predstavlja nužno buduće zahtjeve za isplatom. Ugovoreni neiskorišteni krediti sadrže manji potencijalni kreditni rizik jer većina preuzetih obveza po kreditima ovisi o udovoljavanju posebnih kreditnih uvjeta za povlačenje sredstava od strane korisnika. Banka prati rokove dospijeca ugovorenih preuzetih obveza.

Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze

Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze odnose se na obvezu HBOR-a temeljem Sporazuma zaključenog 24. siječnja 2014. godine sa HBOR – Osiguranjem izvoza, koji obavlja poslove u ime i za račun Republike Hrvatske. HBOR će temeljem ovog Sporazuma u slučaju unovčenja preuzete nekretnine te po regresnoj naplati dužnika u predstečajnoj nagodbi, uz ispunjenje određenih uvjeta, uplatiti naplaćena sredstva u Garantni fond Osiguranja izvoza.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

29. Poslovi u ime i za račun

Grupa upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka. Ta sredstva se vode odvojeno od sredstava Grupe. Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Grupa ne snosi druge obveze. Za svoje usluge Grupa po određenim programima naplaćuje naknadu dok određene programe vodi bez naknade u ovisnosti o ugovoru s nalogodavcem, vodeći računa da ti iznosi nisu značajni za Grupu.

Ukupna bilančna suma poslova u ime i za račun po pojedinačnim programima iznosi:

Grupa i Banka	2016.	2015.
Program	000 kuna	000 kuna
Kreditiranje razvitka i obnove poljodjelskih domaćinstava	29.895	34.878
Kreditiranje zapošljavanja razvojačenih pripadnika HV-a	332.614	326.783
Projekt hitne obnove (zajam IBRD 3760 - HR)	-	40
Kreditiranje programa ulaganja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša – program MEIP	853.298	843.298
Program naplate potraživanja po jamstvima HAMAG-BICRO-a	211	226
Osiguranje izvoznih poslova	339.524	312.883
Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a MF	95.327	117.229
Program regionalnog razvoja Republike Hrvatske – krediti	11.196	13.375
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote – Ministarstvo poljoprivrede – subvencija kamatnih stopa	-	40
Projekt obnovljivih izvora energije	25.522	25.240
VIK – EKO račun A – namjenska cijena vode	596.857	541.867
VIK – EKO račun B – PDV	153.819	148.475
Program izdavanja bankarskih garancija iz sredstava IBRD-a u okviru Projekta energetske učinkovitosti	6.452	6.293
Ribarska infrastruktura – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	46.665	46.665
Ribarska plovila - Ministarstvo poljoprivrede	12.904	13.090
Mikrokreditiranje uz potporu EU – poslovne banke	30	-
Program kreditiranja poduzetništva mladih – subvencija kamatnih stopa	95	1.307
Poslovi ulaganja u Fondove za gospodarsku suradnju*	506.113	436.409
	3.010.522	2.868.098

*Fer vrijednost neto imovine fondova za gospodarsku suradnju u 2016. godini iskazana je prema zadnjim raspoloživim podacima i ne predstavlja konačnu fer vrijednost dok je za 2015. godinu iznos iskazan prema revidiranim financijskim izvještajima.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

30. Transakcije s povezanim stranama

Povezane strane su društva koja izravno ili neizravno putem jednog ili više posrednika kontroliraju izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom.

Najveći dio transakcija s povezanim stranama čine transakcije s Republikom Hrvatskom, 100%-tnim vlasnikom Banke i državnim trgovačkim društvima nad kojima Republika Hrvatska ima kontrolni utjecaj. Sve iskazane transakcije obavljene su po uobičajenim/redovnim uvjetima Banke.

Na dan 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2015. godine, stanja koja proizlaze iz transakcija s povezanim stranama, uključujući ključne članove rukovodstva, obuhvaćaju sljedeće:

a) Transakcije s povezanim stranama

Grupa	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi
	2016.	2016.	2016.	2016.	2015.	2015.	2015.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Vlasnik	3.193.565	153.374	91.685	6.643	2.388.181	183.488	56.669	428
Državni fondovi, izvršna tijela i agencije	1.087.460	14.214	21.905	1.199	1.086.167	22.737	13.686	8.299
Državna trgovačka društva	1.193.668	2	55.269	7.511	1.513.557	7	45.104	2.242
Pridružena društva	6	-	858	-	9	-	706	90
Ostali odnosi unutar Grupe	-	-	-	71	-	-	-	71
Ključni članovi rukovodstva	4.289	-	147	-	5.749	-	174	11
Ukupno	5.478.988	167.590	169.864	15.424	4.993.663	206.232	116.339	11.141

Banka	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi	Izloženost	Obveze	Prihodi	Rashodi
	2016.	2016.	2016.	2016.	2015.	2015.	2015.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Vlasnik	3.193.565	153.374	91.685	6.643	2.388.181	183.488	56.669	428
Državni fondovi, izvršna tijela i agencije	1.044.382	14.079	20.135	658	1.048.914	22.528	11.512	7.520
Državna trgovačka društva	1.193.271	-	55.251	7.443	1.513.155	4	45.085	2.174
Ovisna društva	36.124	-	-	-	36.124	-	-	-
Pridružena društva	6	-	858	-	9	-	706	90
Ključni članovi rukovodstva	4.000	-	137	-	5.476	-	165	11
Ukupno	5.471.348	167.453	168.066	14.744	4.991.859	206.020	114.137	10.223

Izloženost sadrži kredite ostalim korisnicima, imovinu koja se drži do dospelosti, imovinu raspoloživu za prodaju, ostalu imovinu i izvanbilačnu izloženost koja se odnosi na izdane garancije, akreditive i preuzete obveze.

Obveze sadrže obveze po depozitima te ostale obveze.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

30. Transakcije s povezanim stranama (nastavak)

a) Transakcije s povezanim stranama (nastavak)

Prihodi sadrže prihode od kamata i naknada, ostale prihode te prihode od ukidanja umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

Rashodi sadrže gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja te ostale rashode.

b) Primitveni instrumenti osiguranja

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Republika Hrvatska	3.092.258	2.842.985	3.007.698	2.751.832
Državne agencije	603.215	646.430	603.215	646.430
Ukupno	3.695.473	3.489.415	3.610.913	3.398.262

Primitveni instrumenti osiguranja odnose se na prvorazredne instrumente osiguranja zaprimljene u svrhu osiguranja plasmana Banke, a čine ih: jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo HAMAG-BICRO-a, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika te zakonska jamstva u slučaju kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamči Republika Hrvatska ili druga državna tijela. HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske izdaje police reosiguranja odnosno pokriva razmjerni dio (kvotno reosiguranje) političkih i komercijalnih rizika kod izvoznih kredita i potraživanja nastalih prilikom izvoza roba i usluga. Reosiguratelj pokriva sve neutržive (netržišne) rizike koje je preuzeo Osiguratelj odnosno Hrvatsko kreditno osiguranje, dioničko društvo za osiguranje u rasponu od 30% do 90% osigurane svote.

c) Plaće ključnih članova rukovodstva

Plaće uključuju redovan rad, godišnji odmor, državni praznik, plaćeni dopust, naknadu plaće za vrijeme bolovanja, minuli rad te isplate prema ugovorima. Iznos plaće za Grupu u 2016. godini iznosi 7.746 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 9.992 tisuća kuna), a za Banku iznosi 6.719 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 8.600 tisuća kuna).

Nagrade za rad članovima Nadzornog odbora iznosile su u 2016. godini za Grupu 320 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 190 tisuća kuna), a za Banku 193 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 136 tisuća kuna) i odnose se na članove nadzornih odbora u pridruženim društvima i ovisnom društvu koje imenuje HBOR.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima

31.1. Uvod

Temeljem Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja.

Banka u procesu upravljanja rizicima utvrđuje, procjenjuje, odnosno mjeri, prati, ovladava i kontrolira rizike kojima je u poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena te o njima izvještava nadležna tijela. Navedenim postupcima, odgovarajućim internim aktima i primjerenom organizacijskom strukturom osiguran je sveobuhvatan i cjelovit sustav upravljanja rizicima.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena su kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik, valutni rizik, operativni rizik i rizik eksternalizacije. Navedenim rizicima svakodnevno se upravlja temeljem politika, procedura, metodologija i sustava limita te odluka/zaključaka Nadzornog odbora, Uprave i odbora za upravljanje rizicima.

Banka provodi analize osjetljivosti i analize scenarija pod pretpostavkom promjene jednoga, odnosno više faktora rizika u redovnim i stresnim okolnostima te se kontinuirano razvijaju sustavi pro-aktivnog upravljanja rizicima radi smanjenja potencijalnih budućih rizika.

Struktura upravljanja rizicima

Nadzorni odbor odgovoran je za nadgledanje primjerenosti i učinkovitosti procesa upravljanja rizicima u Banci. Nadzorni odbor donosi Strategiju upravljanja rizicima HBOR-a kojom se uspostavljaju osnovna načela i standardi upravljanja rizicima te se definira sklonost preuzimanju rizika.

Uprava Banke odgovorna je za provođenje strategije upravljanja rizicima te uspostavljanje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Za potrebu ostvarenja svoje funkcije Uprava je svoja ovlaštenja za upravljanje rizicima delegirala na četiri odbora.

Odbori za upravljanje rizicima

- **Odbor za upravljanje aktivom i pasivom** – upravlja rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i valutnim rizikom u okviru Pravilnika upravljanju rizikom likvidnosti, Procedura upravljanja valutnim rizikom i Procedurama upravljanja kamatnim rizikom, Politike upravljanja aktivom i pasivom te ostalih akata Banke kojima je regulirano ovo područje,
- **Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika** – upravlja kreditnim rizikom u okviru propisanih Kreditnih politika, Procedura upravljanja kreditnim rizikom, metodologija, pravilnika i ostalih internih akata koji obuhvaćaju problematiku vezanu uz kreditni rizik,
- **Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a** – upravlja resursima informacijskog sustava uz primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije,
- **Odbor za upravljanje poslovnim promjenama** – upravlja poslovnim promjenama (koordinacija postupaka predlaganja, odobravanja, praćenja i uvođenja poslovnih promjena) s ciljem smanjenja rizika pri uvođenju poslovnih promjena.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.1. Uvod (nastavak)

Organizacijska jedinica Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima ustrojeno je kao funkcionalno i organizacijski odvojena i neovisna organizacijska jedinica za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Ova organizacijska jedinica odgovorna je za utvrđivanje, procjenu odnosno mjerenje, nadzor i kontrolu rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena.

Svoju funkciju Upravljanje rizicima ostvaruje analizom te procjenom, odnosno mjerenjem rizika, razvojem procedura i metodologija za upravljanje rizicima, nadzorom i praćenjem njihove primjene, predlaganjem i kontrolom poštivanja usvojenih limita izloženosti, davanjem prijedloga i preporuka za primjereno upravljanje rizicima te izvješćivanjem nadležnih tijela.

Strategija upravljanja rizicima usmjerena je prema postizanju i održavanju kvalitetnog i učinkovitog sustava upravljanja rizicima usklađenog s domaćim i stranim bankarskim praksama te preporukama Hrvatske narodne banke, europske regulative i Bazelskog odbora primjenjivim na Banku kao posebnu financijsku instituciju.

Organizacijska jedinica Kontrola i revizija

Kontrola i revizija organizirana je kao posebna organizacijska jedinica, funkcionalno i organizacijski neovisna o aktivnostima koje revidira i drugim organizacijskim dijelovima HBOR-a. Kontrola i revizija odgovorna je za svoj rad Nadzornom odboru, Upravi i Revizorskom odboru. Kontrola i revizija provjerava primjenu i djelotvornost procedura i metodologija za upravljanje rizicima. Svoju funkciju ostvaruje provjerom sustava upravljanja rizicima sukladno načelima stabilnog poslovanja, uključujući upravljanje resursima informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.

Organizacijska jedinica Direkcija potpora i usklađenosti

Organizacijska jedinica Direkcija potpora i usklađenosti zadužena je za poslove funkcije praćenja usklađenosti i prilagodbe poslovanja HBOR-a propisima o potporama.

Funkcija praćenja usklađenosti uspostavljena je kao neovisna i trajna funkcija pri Sektoru pravnih, općih i poslova usklađenosti.

Funkcija praćenja usklađenosti prati i kontrolira slijedeće rizike: pravni i regulatorni rizici (rizik nepoštivanja važećih zakona, propisa i stručne prakse), rizik sankcija (rizik sudskih, upravnih ili disciplinskih sankcija i/ili mjera kao posljedice nepoštivanja zakona, propisa, pravila, normi i/ili ugovornih obveza) i reputacijski rizik.

Mjerenje rizika i sustavi izvješćivanja

Pri procjeni, odnosno mjerenju rizika Banka uvažava povijesne podatke, planove poslovanja, trenutne i očekivane tržišne uvjete te specifičnosti Banke kao posebne financijske institucije. Rezultati procjene odnosno mjerenja, provedenih analiza te testiranja otpornosti na stres izlažu se na sjednicama odbora za upravljanje rizicima, Uprave i Nadzornog odbora. U svrhu praćenja i kontrole rizika utvrđeni su sustavi limita za upravljanje kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i valutnim rizikom.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.1. Uvod (nastavak)

Mjerenje rizika i sustavi izvješćivanja (nastavak)

Nadležna tijela sustavno su izvještavana o: kvaliteti kreditnog portfelja, velikoj izloženosti i najvišoj dopuštenoj izloženosti, adekvatnosti regulatornog kapitala, naplati potraživanja i rizičnih plasmana, promjenama internih rejtinga poslovnih banaka i poduzetim aktivnostima u slučaju pogoršanja istih, nizu pokazatelja stanja i projekcija likvidnosti, projekcijama otvorenosti devizne pozicije, potencijalnim gubicima po značajnijim valutama, kamatnom jazu, projekcijama prosječnih ponderiranih kamatnih stopa na izvore i plasmane financijskih institucija i sl. Dinamika izvještavanja te metodologije mjerenja i procjene rizika propisani su internim aktima Banke.

31.2. Kreditni rizik

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika, pravilnika i propisane procedure za upravljanje ovim rizikom u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja.

Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike Banke i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja, zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom - Procedurama upravljanja kreditnim rizikom, koje se primjenjuju na sve faze kreditnog procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, odnosno od zahtjeva za kredit, praćenja poslovanja klijenta do konačne otplate kredita).

Procedure upravljanja kreditnim rizikom su sveobuhvatan dokument koji obuhvaća i metodologije, namijenjene ocjeni poslovanja različitih ciljanih skupina klijenata:

- Metodologije za ocjenu kreditnog rizika koje se sastoje od:
 - o Metodologije za ocjenu kreditnog rejtinga,
 - o Metodologije za analizu klijenata koji poslovne knjige vode po Zakonu o porezu na dohodak,
 - o Metodologije za analizu praćenja poslovanja klijenata koji poslovne knjige vode po Zakonu o porezu na dohodak,
 - o Metodologije za ocjenu rizičnosti grane djelatnosti,
 - o Metodologije za kvartalno praćenje poslovanja klijenata,
 - o Metodologije za ocjenu i odabir leasing društava,
 - o Metodologije za ocjenu instrumenata osiguranja,
- Metodologije kreditnog bodovanja,
- Metodologije za ocjenu i odabir banaka,
- Metodologije za ocjenu i odabir inozemnih banaka.

U slučaju izravnog kreditiranja, Banka se za ocjenjivanje kreditne sposobnosti koristi Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika (za kredite iznad 1.500 tisuća kuna) ili Metodologijom kreditnog bodovanja (za kredite ispod 1.500 tisuća kuna). Metodologija kreditnog bodovanja služi za ocjenu kreditne sposobnosti klijenata koji pripadaju „malom portfelju“, a sadrži pet modela bodovanja: plasmani do 300 tisuća kuna za trgovačka društva, obrtnike i poljoprivrednike, plasmani početnicima do 300 tisuća kuna, plasmani od 300 tisuća do 1.500 tisuća kuna za trgovačka društva, plasmani početnicima od 300 tisuća do 1.500 tisuća kuna i plasmani od 300 tisuća do 1.500 tisuća za sve ostale poduzetnike.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Sukladno Zakonu o HBOR-u Banka dio svojih plasmana odobrava putem poslovnih banaka i leasing društava pri čemu se za ocjenu banaka primjenjuju Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka, a za ocjenu leasing društava Metodologija za ocjenu i odabir leasing društava.

Banka kontrolira rizik povezanih osoba kod odobravanja izravnih kredita i tijekom trajanja poslovnog odnosa pri čemu se od klijenta zahtjeva navođenje povezanih osoba. Prikupljene informacije se provjeravaju i utvrđuje se tip i vrsta međusobne povezanosti, kao i postojanje grupe povezanih osoba odnosno utjecaja poboljšanja ili pogoršanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe na gospodarsko i financijsko stanje s njim povezane osobe.

Banka kao razvojna financijska institucija podupire rast i razvoj hrvatskog gospodarstva kroz investicijsko ulaganje. Iz tog razloga klijenti se najčešće javljaju Banci sa zahtjevima za kreditno praćenje razvojnih investicijskih projekata. Kako bi se rizik sveo na najmanju mjeru i što objektivnije procijenilo koji projekti su ekonomski održivi te osiguravaju povrat uloženog, Banka stalno unapređuje postojeća organizacijsko-tehnološka rješenja, izvještaje i akte te daje prijedloge novih organizacijskih propisa i provedbenih uputa.

Stalnim praćenjem i ocjenjivanjem poslovanja klijenata nastoje se pravovremeno uočiti poteškoće u njihovom poslovanju. Kod klijenata koji su suočeni s problemima Banka pronalazi primjerene načine naplate potraživanja sagledavajući mogućnosti novih uvjeta otplate potraživanja s ciljem nastavka proizvodnog procesa i povećanja zapošljavanja. Posebno se uočavaju i prate uzroci loših plasmana te se postupci za njihovu prevenciju ugrađuju u procedure rada u svrhu smanjenja udjela rizičnih plasmana Banke.

Utvrđeni su limiti velike izloženosti i maksimalno dozvoljeni iznos kreditne izloženosti prema pojedinom korisniku i s njim povezanim osobama.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku

Tabela u nastavku prikazuje najveću izloženost kreditnom riziku u bruto iznosu prema pozicijama izvještaja o financijskom položaju i garancija i preuzetih obveza na dan izvještavanja, bez umanjenja za vrijednost sredstava osiguranja naplate:

	Grupa		Banka	
	Bruto najveća izloženost 2016. 000 kuna	Bruto najveća izloženost 2015. 000 kuna	Bruto najveća izloženost 2016. 000 kuna	Bruto najveća izloženost 2015. 000 kuna
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	491.243	482.939	490.692	482.697
Depoziti kod drugih banaka	23.872	359.397	23.872	356.351
Kreditni financijskim institucijama	11.889.111	12.522.652	11.889.111	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	11.511.194	9.223.069	11.511.194	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	3.707	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	3.353.086	2.870.315	3.306.628	2.832.323
Imovina koja se drži do dospijeća	1.422	1.451	-	-
Ostala imovina	6.249	3.575	3.079	2.278
Ukupno	27.276.463	25.467.105	27.224.576	25.419.370
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	32.082	4.303	32.082	4.303
Izdane garancije u devizama	1.982.969	1.042.484	1.982.969	1.042.484
Preuzete obveze po kreditima	3.928.177	3.354.940	3.928.177	3.354.940
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	-	48.864	-	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	335	335	335
Ukupno	5.943.563	4.450.926	5.943.563	4.450.926
Ukupna izloženost kreditnom riziku	33.220.026	29.918.031	33.168.139	29.870.296

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi, brdsko-planinska područja i otoke. Razvojem novih kreditnih programa (proizvoda) Banka vodi računa o koncentraciji kreditnog rizika u cilju ravnomjernog razvitka svih područja Republike Hrvatske.

Kreditiranjem različitih grana djelatnosti uz poticanje proizvodnje i razvoja s ciljem razvoja hrvatske privrede Banka stvara bolju bazu za povrate kredita i smanjenje rizika.

Najveća kreditna izloženost prema jednom dužniku Grupe na 31. prosinca 2016. godine iznosi 3.147.235 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 2.764.572 tisuća kuna), a Banke 3.147.235 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 2.763.386 tisuća kuna), bez uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja. Politika instrumenata osiguranja dana je u bilješci 31.2. u nastavku.

Banka kao posebna financijska institucija provodi svoju razvojnu ulogu odobravajući plasmane krajnjim korisnicima kredita putem financijskih institucija s kojima ima sklopljene ugovore o poslovnoj suradnji. Obzirom da je visina izloženosti prema pojedinim financijskim institucijama dosegla najveću dopuštenu izloženost, Banka, kako bi i dalje uspješno provodila svoju razvojnu ulogu i omogućila što većem broju korisnika dostupnost kredita, ima odobrenje od Nadzornog odbora za povećanje izloženosti prema bankama i s njima povezanim osobama koje sukladno internoj metodologiji HBOR-a imaju visoki rejting. Visina izloženosti održava se korištenjem svih raspoloživih instrumenata i tehnika za smanjenje izloženosti HBOR-a prema bankama.

Ovo povećanje izloženosti sukladno odobrenju Nadzornog odbora Banka je koristila za daljnju poslovnu aktivnost s dvjema bankama.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, bez umanjena za vrijednost sredstava osiguranja naplate:

Grupa	Zemlje			Ukupno 000 kuna
	Republika Hrvatska 000 kuna	Europske unije 000 kuna	Ostale zemlje 000 kuna	
2016. godina				
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	188.322	301.354	1.567	491.243
Depoziti kod drugih banaka	3.291	20.581	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	11.889.111	-	-	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	11.281.848	-	229.346	11.511.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	-	-	286
Imovina raspoloživa za prodaju	3.353.086	-	-	3.353.086
Imovina koja se drži do dospelosti	1.422	-	-	1.422
Ostala imovina	5.644	605	-	6.249
Ukupno	26.723.010	322.540	230.913	27.276.463
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	31.480	602	-	32.082
Izdane garancije u devizama	1.982.969	-	-	1.982.969
Preuzete obveze po kreditima	3.928.177	-	-	3.928.177
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	5.942.961	602	-	5.943.563
Ukupna izloženost kreditnom riziku	32.665.971	323.142	230.913	33.220.026

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, bez umanjena za vrijednost sredstava osiguranja naplate (nastavak):

Grupa	Zemlje			Ukupno 000 kuna
	Republika Hrvatska 000 kuna	Europske unije 000 kuna	Ostale zemlje 000 kuna	
2015. godina				
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	108.473	301.999	72.467	482.939
Depoziti kod drugih banaka	56.864	302.533	-	359.397
Kreditni financijskim institucijama	12.522.528	-	124	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	8.997.934	-	225.135	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	3.707	-	-	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	2.845.869	24.446	-	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelja	1.451	-	-	1.451
Ostala imovina	3.025	550	-	3.575
Ukupno	24.539.851	629.528	297.726	25.467.105
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	3.099	1.204	-	4.303
Izdane garancije u devizama	1.042.484	-	-	1.042.484
Preuzete obveze po kreditima	3.319.026	-	35.914	3.354.940
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	-	48.864	-	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	4.364.944	50.068	35.914	4.450.926
Ukupna izloženost kreditnom riziku	28.904.795	679.596	333.640	29.918.031

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, bez umanjena za vrijednost sredstava osiguranja naplate (nastavak):

Banka		Zemlje		
2016. godina	Republika Hrvatska 000 kuna	Europske unije 000 kuna	Ostale zemlje 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	187.771	301.354	1.567	490.692
Depoziti kod drugih banaka	3.291	20.581	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	11.889.111	-	-	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	11.281.848	-	229.346	11.511.194
Imovina raspoloživa za prodaju	3.306.628	-	-	3.306.628
Ostala imovina	2.844	235	-	3.079
Ukupno	26.671.493	322.170	230.913	27.224.576
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	31.480	602	-	32.082
Izdane garancije u devizama	1.982.969	-	-	1.982.969
Preuzete obveze po kreditima	3.928.177	-	-	3.928.177
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	5.942.961	602	-	5.943.563
Ukupna izloženost kreditnom riziku	32.614.454	322.772	230.913	33.168.139

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, bez umanjenja za vrijednost sredstava osiguranja naplate (nastavak):

Banka		Zemlje		
2015. godina	Republika Hrvatska 000 kuna	Europske unije 000 kuna	Ostale zemlje 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	108.231	301.999	72.467	482.697
Depoziti kod drugih banaka	53.818	302.533	-	356.351
Kreditni financijskim institucijama	12.522.528	-	124	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	8.997.934	-	225.135	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	2.807.877	24.446	-	2.832.323
Ostala imovina	2.221	57	-	2.278
Ukupno	24.492.609	629.035	297.726	25.419.370
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	3.099	1.204	-	4.303
Izdane garancije u devizama	1.042.484	-	-	1.042.484
Preuzete obveze po kreditima	3.319.026	-	35.914	3.354.940
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	-	48.864	-	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	4.364.944	50.068	35.914	4.450.926
Ukupna izloženost kreditnom riziku	28.857.553	679.103	333.640	29.870.296

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema industrijskim granama, bez i sa umanjnjem za vrijednost sredstava osiguranja:

Grupa	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost
	2016. 000 kuna	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna	2015. 000 kuna
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	15.359.154	-	15.448.725	-
Vodoopskrba, opskrba električnom energijom i ostala infrastruktura	1.322.277	959.881	1.327.987	1.014.914
Turizam	3.630.150	363.739	2.615.100	188.306
Prijevoz, skladištenje i veze	1.714.718	836.069	1.589.312	202.870
Brodogradnja	2.257.050	572.383	1.213.286	349.937
Poljoprivreda i ribarstvo	515.711	68.982	602.769	120.446
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	1.159.546	205.632	779.282	301.795
Građevinarstvo	1.225.887	53.900	1.300.797	120.178
Ostala industrija	527.352	138.850	462.418	128.268
Javna uprava	2.426.716	2.426.716	2.100.572	2.100.572
Obrazovanje	47.020	40.956	29.101	22.928
Proizvodnja metala i gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	407.254	62.818	241.181	49.443
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	255.576	16.761	47.936	20.360
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	273.959	4.399	294.210	33.444
Proizvodnja farmaceutskih pripravaka	572.470	809	602.278	1.904
Ostalo	1.525.185	311.092	1.263.077	100.433
Ukupna izloženost kreditnom riziku	33.220.026	6.062.987	29.918.031	4.755.798

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija imovine i garancija te preuzetih obveza prema industrijskim granama, bez i sa umanjnjem za vrijednost sredstava osiguranja:

Banka	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost	Bruto najveća izloženost	Neto najveća izloženost
	2016. 000 kuna	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna	2015. 000 kuna
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	15.352.325	-	15.440.062	-
Vodoopskrba, opskrba električnom energijom i ostala infrastruktura	1.322.277	959.881	1.327.987	1.014.914
Turizam	3.630.150	363.739	2.615.100	188.306
Prijevoz, skladištenje i veze	1.714.322	835.673	1.588.911	202.469
Brodogradnja	2.257.050	572.383	1.213.286	349.937
Poljoprivreda i ribarstvo	515.702	68.974	602.769	120.446
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	1.159.491	205.577	779.209	301.722
Građevinarstvo	1.225.813	53.826	1.300.685	120.066
Ostala industrija	527.143	138.641	462.180	128.030
Javna uprava	2.383.635	2.383.635	2.063.320	2.063.320
Obrazovanje	47.020	40.956	29.101	22.928
Proizvodnja metala i gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	407.200	62.764	241.164	49.426
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	255.537	16.721	47.908	20.332
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	273.896	4.336	294.166	33.399
Proizvodnja farmaceutskih pripravaka	571.663	-	601.449	1.075
Ostalo	1.524.915	310.823	1.262.999	100.356
Ukupna izloženost kreditnom riziku	33.168.139	6.017.929	29.870.296	4.716.726

Koncentracija imovine i garancija i preuzetih obveza prema industrijskim granama za obje godine sastavljena je sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti iz 2007. godine („NKD 2007.“).

Pri sastavljanju bilješke primjenjuje se kombinirani pristup koji uvažava djelatnosti dužnika, zadržava nazive djelatnosti drugačije od onih u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti te objedinjuje slične djelatnosti.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Fer vrijednost instrumenata osiguranja u 2016. godini za Grupu iznosi 27.157.039 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 25.162.233 tisuća kuna), a za Banku iznosi 27.150.210 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 25.153.570 tisuća kuna).

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti Banke u 2016. godini iznos kreditnog rizika od 4.136.125 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 3.394.974 tisuća kuna) nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 867.410 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 408.096 tisuća kuna), jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 395.629 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 348.089 tisuća kuna), državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 242.735 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 248.878 tisuća kuna), republičkih fondova u iznosu od 1.250 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 2.860 tisuća kuna), obveznica RH i trezorskih zapisa Ministarstva financija u iznosu od 2.399.224 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 2.077.357 tisuća kuna). Osim toga, iznos od 229.877 tisuća kuna (31. prosinca 2015. godine: 309.694 tisuća kuna) odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (kontrolni utjecaj).

Dio plasmana koji imaju iskazanu neto izloženost odnosi se na plasmane koji su privremeno djelomično pokriveni instrumentima osiguranja te je daljnje plasiranje po odobrenom plasmanu obustavljeno sve do pribavljanja instrumenata osiguranja potrebnih za udovoljavanje potrebnog omjera vrijednosti predmeta osiguranja i plasmana.

Djelatnost financijskog posredovanja najvećim dijelom uključuje poslovne banke, a način poslovanja i kvaliteta osiguranja plasmana putem poslovnih banaka opisana je u bilješci 31.2. u nastavku pod nazivom Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka.

Izloženost kreditnom riziku prema rizičnim skupinama:

Rizična skupina	Stopa povijesnog kašnjenja (%)	Stopa povijesnog kašnjenja (%)	Grupa		Banka
	2016.	2015.	2016.	2015.	2015.
			000 kuna	000 kuna	000 kuna
A	1,52%	1,66%	31.671.378	28.279.955	28.232.220
B	34,08%	34,91%	1.548.648	1.638.076	1.638.076
C	95,56%	94,05%	-	-	-
Ukupno			33.220.026	29.918.031	29.870.296

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Interna metodologija procjene kreditnog rizika

Za analizu i ocjenu različitih ciljnih skupina klijenata Banka ima propisane interne metodologije. One predstavljaju smjernicu za donošenje odluke o odobrenju kredita, garancija i akreditiva s odgođenim polaganjem pokrića te su jedan od kriterija za određivanje rizičnosti plasmana.

Metodologija za ocjenu kreditnog rejtinga primjenjuje se prilikom određivanja kreditne sposobnosti klijenata kod izravnog kreditiranja za plasmane iznad 1.500 tisuća kuna. Sadrži tri glavna područja ocjene: ocjenu klijenta i ocjenu projekta/investicije te ocjenu klijenta i projekta/investicije. Sva područja ocjene se sastoje od tri osnovna dijela: financijske, nefinancijske analize i ispravka ocjene temeljem valutno induciranog kreditnog rizika (VIKR) za plasmane u stranoj valuti ili u kunama uz primjenu valutne klauzule.

Metodologije kreditnog bodovanja primjenjuju se prilikom ocjene kreditnog rizika na sve izravne plasmane manje od 1.500 tisuća kuna, po kojima je Banka izložena kreditnom riziku. Kvaliteta i vrijednost instrumenata osiguranja plasmana sastavni su dio postupka kreditnog bodovanja.

Metodologije za analizu klijenata koji poslovne knjige vode po Zakonu o porezu na dohodak (odobrenja) primjenjuju se prilikom određivanja kreditne sposobnosti klijenata kod izravnog kreditiranja za plasmane iznad 1.500 tisuća kuna uz ocjenu projekta primjenom Metodologije za ocjenu kreditnog rejtinga (ocjena projekta).

Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka primjenjuju se za ocjenu domaćih i inozemnih banaka. Metodologija za ocjenu i odabir leasing društava primjenjuje se za ocjenu leasing društava. Metodologije obuhvaćaju procjenu financijskog rizika (kvantitativna ocjena), procjenu poslovnog rizika analiziranih banaka/leasing društava (kvalitativna ocjena) te procjenu reputacijskog rizika.

Rezultat primjene navedenih metodologija je rejting klijenta.

Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Rezervacije za identificirane gubitke Banka formira u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i vlastitim pravilima. Formiranje rezervacija u nadležnosti je Odbora za procjenu i mjerenje kreditnog rizika.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika i maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Ispravci vrijednosti i rezervacije na pojedinačnoj osnovi

Ispravci vrijednosti i rezervacije na pojedinačnoj osnovi predstavlja umanjenje vrijednosti djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana (rizične skupine „B“ i „C“). Na pojedinačnoj osnovi raspoređivanje potraživanja u rizične skupine obavlja se po sljedećim kriterijima:

- kreditnoj sposobnosti,
- dužnikovoj urednosti podmirivanja obveza o roku dospjeća te
- kvaliteti instrumenata osiguranja potraživanja.

Potraživanja od dužnika koji pripadaju portfelju malih kredita raspoređuju se samo prema kriteriju urednosti podmirivanja obveza o roku dospjeća. Banka ne utvrđuje sadašnju vrijednost očekivanih budućih novčanih tijekova po djelomično nadoknadivim plasmanima ako je rok u kojem se očekuje priljev kraći od jedne godine računajući od datuma izrade izvještaja.

Ispravci vrijednosti i rezervacije na skupnoj osnovi

Ispravci vrijednosti i rezervacije na skupnoj osnovi formiraju se za potpuno nadoknadive plasmane ili plasmane i potencijalne obveze razvrstane u rizičnu skupinu „A“. Raspoređivanje dužnika unutar rizične skupine obavlja se po kriteriju rizičnosti sektora, geografskoj pripadnosti, vrsti i valutnoj usklađenosti dužnika.

Bez obzira na ostale kriterije klasifikacije, plasmani koji su osigurani 80% i više prvorazrednim instrumentima osiguranja razvrstavaju se u rizičnu skupinu „A“.

Uprava HBOR-a smatra da su politika i procedura formiranja rezervacija adekvatne te da osiguravaju formiranje dostatnih rezervi za gubitke.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama:

Grupa	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2016. godina								
Imovina								
Novčana sredstva i računi kod banaka	491.243	-	-	491.243	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	23.872	-	-	23.872	-	-	-	-
Kreditni financijskim institucijama	11.472.130	416.981	-	11.889.111	-	-	-	-
Kreditni ostalim korisnicima	10.415.684	1.095.510	-	11.511.194	2.484.106	34.930	-	2.519.036
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	-	-	286	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	3.353.086	-	-	3.353.086	2.442.549	-	-	2.442.549
Imovina koja se drži do dospijea	1.422	-	-	1.422	1.422	-	-	1.422
Ostala imovina	5.853	396	-	6.249	3.270	396	-	3.666
Ukupno	25.763.576	1.512.887	-	27.276.463	4.931.347	35.326	-	4.966.673
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	32.082	-	-	32.082	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	1.964.149	18.820	-	1.982.969	437.160	-	-	437.160
Preuzete obveze po kreditima	3.911.236	16.941	-	3.928.177	658.819	-	-	658.819
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335	335	-	-	335
Ukupno	5.907.802	35.761	-	5.943.563	1.096.314	-	-	1.096.314
Ukupna izloženost kreditnom riziku	31.671.378	1.548.648	-	33.220.026	6.027.661	35.326	-	6.062.987

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Grupa	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
2015. godina								
Imovina								
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.939	-	-	482.939	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	359.397	-	-	359.397	-	-	-	-
Kreditni financijskim institucijama	12.020.367	502.285	-	12.522.652	-	-	-	-
Kreditni ostalim korisnicima	8.128.497	1.094.572	-	9.223.069	1.835.366	21.359	-	1.856.725
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	3.707	-	-	3.707	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	2.870.315	-	-	2.870.315	2.115.754	-	-	2.115.754
Imovina koja se drži do dospijea	1.451	-	-	1.451	1.451	-	-	1.451
Ostala imovina	3.528	47	-	3.575	2.957	47	-	3.004
Ukupno	23.870.201	1.596.904	-	25.467.105	3.955.528	21.406	-	3.976.934
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	4.303	-	-	4.303	1.797	-	-	1.797
Izdane garancije u devizama	1.002.815	39.669	-	1.042.484	366.105	-	-	366.105
Preuzete obveze po kreditima	3.353.437	1.503	-	3.354.940	410.627	-	-	410.627
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	48.864	-	-	48.864	-	-	-	-
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335	335	-	-	335
Ukupno	4.409.754	41.172	-	4.450.926	778.864	-	-	778.864
Ukupna izloženost kreditnom riziku	28.279.955	1.638.076	-	29.918.031	4.734.392	21.406	-	4.755.798

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Banka	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina								
Novčana sredstva i računi kod banaka	490.692	-	-	490.692	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	23.872	-	-	23.872	-	-	-	-
Kreditni financijskim institucijama	11.472.130	416.981	-	11.889.111	-	-	-	-
Kreditni ostalim korisnicima	10.415.684	1.095.510	-	11.511.194	2.484.106	34.930	-	2.519.036
Imovina raspoloživa za prodaju	3.306.628	-	-	3.306.628	2.399.825	-	-	2.399.825
Ostala imovina	2.683	396	-	3.079	2.358	396	-	2.754
Ukupno	25.711.689	1.512.887	-	27.224.576	4.886.289	35.326	-	4.921.615
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	32.082	-	-	32.082	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	1.964.149	18.820	-	1.982.969	437.160	-	-	437.160
Preuzete obveze po kreditima	3.911.236	16.941	-	3.928.177	658.819	-	-	658.819
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335	335	-	-	335
Ukupno	5.907.802	35.761	-	5.943.563	1.096.314	-	-	1.096.314
Ukupna izloženost kreditnom riziku	31.619.491	1.548.648	-	33.168.139	5.982.603	35.326	-	6.017.929

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti Grupe i Banke iznos kredita ostalim korisnicima od 1.498.400 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 628.961 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 395.629 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 242.735 tisuća kuna te republičkih fondova u iznosu od 1.198 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 229.877 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (kontrolni utjecaj).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Iznos imovine raspoložive za prodaju i imovine do dospijeca nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske i trezorske zapise Ministarstva financija u iznosu od 2.399.224 tisuća kuna kod Gruppe i 2.442.203 tisuća kuna kod Banke.

Ostala imovina u iznosu od 922 tisuća kuna nije pokrivena uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Iznos izdanih garancija u devizama od 237.245 tisuća kuna odnosi se na izdanu deviznu garanciju za koju je Republika Hrvatska preuzela obvezu namirenja. Predmetna garancija isknjižena je iz poslovnih knjiga HBOR-a nakon datuma izvještajnog razdoblja, dana 13. veljače 2017. godine, prestankom obveze isplate temeljem arbitražne odluke.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Banka	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2015. godina								
Imovina								
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.697	-	-	482.697	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	356.351	-	-	356.351	-	-	-	-
Kreditni financijskim institucijama	12.020.367	502.285	-	12.522.652	-	-	-	-
Kreditni ostalim korisnicima	8.128.497	1.094.572	-	9.223.069	1.835.366	21.359	-	1.856.725
Imovina raspoloživa za prodaju	2.832.323	-	-	2.832.323	2.078.937	-	-	2.078.937
Ostala imovina	2.231	47	-	2.278	2.153	47	-	2.200
Ukupno	23.822.466	1.596.904	-	25.419.370	3.916.456	21.406	-	3.937.862
Garancije i preuzete obveze								
Izdane garancije u kunama	4.303	-	-	4.303	1.797	-	-	1.797
Izdane garancije u devizama	1.002.815	39.669	-	1.042.484	366.105	-	-	366.105
Preuzete obveze po kreditima	3.353.437	1.503	-	3.354.940	410.627	-	-	410.627
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	48.864	-	-	48.864	-	-	-	-
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335	335	-	-	335
Ukupno	4.409.754	41.172	-	4.450.926	778.864	-	-	778.864
Ukupna izloženost kreditnom riziku	28.232.220	1.638.076	-	29.870.296	4.695.320	21.406	-	4.716.726

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti Grupe i Banke iznos kredita ostalim korisnicima od 1.084.770 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 175.285 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 348.089 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 248.878 tisuća kuna te republičkih fondova u iznosu od 2.824 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 309.694 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (kontrolni utjecaj).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Iznos imovine raspoložive za prodaju i imovine do dospeljeća nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske i trezorske zapise Ministarstva financija u iznosu od 2.114.454 tisuća kuna kod Grupe i 2.077.357 tisuća kuna kod Banke.

Ostala imovina u iznosu od 1.117 tisuća kuna nije pokrivena uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Iznos izdanih garancija u devizama od 231.396 tisuća kuna odnosi se na izdanu deviznu garanciju za koju je Republika Hrvatska preuzela obvezu namirenja.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama:

Grupa	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2016. godina				
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	491.243	-	-	491.243
Depoziti kod drugih banaka	23.872	-	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	11.259.676	212.454	416.981	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	10.249.918	165.766	1.095.510	11.511.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	-	-	286
Imovina raspoloživa za prodaju	3.353.086	-	-	3.353.086
Imovina koja se drži do dospelosti	1.422	-	-	1.422
Ostala imovina	4.528	1.325	396	6.249
Ukupno	25.384.031	379.545	1.512.887	27.276.463
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	32.082	-	-	32.082
Izdane garancije u devizama	1.964.149	-	18.820	1.982.969
Preuzete obveze po kreditima	3.911.236	-	16.941	3.928.177
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	5.907.802	-	35.761	5.943.563
Ukupna izloženost kreditnom riziku	31.291.833	379.545	1.548.648	33.220.026

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Grupa	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2015. godina				
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.939	-	-	482.939
Depoziti kod drugih banaka	359.397	-	-	359.397
Kreditni financijskim institucijama	11.958.892	61.475	502.285	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	7.875.356	253.141	1.094.572	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	3.707	-	-	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	2.870.315	-	-	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelja	1.451	-	-	1.451
Ostala imovina	2.529	999	47	3.575
Ukupno	23.554.586	315.615	1.596.904	25.467.105
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	4.303	-	-	4.303
Izdane garancije u devizama	1.002.815	-	39.669	1.042.484
Preuzete obveze po kreditima	3.353.437	-	1.503	3.354.940
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	48.864	-	-	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	4.409.754	-	41.172	4.450.926
Ukupna izloženost kreditnom riziku	27.964.340	315.615	1.638.076	29.918.031

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Banka	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	490.692	-	-	490.692
Depoziti kod drugih banaka	23.872	-	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	11.259.676	212.454	416.981	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	10.249.918	165.766	1.095.510	11.511.194
Imovina raspoloživa za prodaju	3.306.628	-	-	3.306.628
Ostala imovina	1.666	1.017	396	3.079
Ukupno	25.332.452	379.237	1.512.887	27.224.576
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	32.082	-	-	32.082
Izdane garancije u devizama	1.964.149	-	18.820	1.982.969
Preuzete obveze po kreditima	3.911.236	-	16.941	3.928.177
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	5.907.802	-	35.761	5.943.563
Ukupna izloženost kreditnom riziku	31.240.254	379.237	1.548.648	33.168.139

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama imovine i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

Banka	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi	Ukupno
2015. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina				
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.697	-	-	482.697
Depoziti kod drugih banaka	356.351	-	-	356.351
Kreditni financijskim institucijama	11.958.892	61.475	502.285	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	7.875.356	253.141	1.094.572	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	2.832.323	-	-	2.832.323
Ostala imovina	1.633	598	47	2.278
Ukupno	23.507.252	315.214	1.596.904	25.419.370
Garancije i preuzete obveze				
Izdane garancije u kunama	4.303	-	-	4.303
Izdane garancije u devizama	1.002.815	-	39.669	1.042.484
Preuzete obveze po kreditima	3.353.437	-	1.503	3.354.940
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	48.864	-	-	48.864
Ostale nespomenute neopozive potencijalne obveze	335	-	-	335
Ukupno	4.409.754	-	41.172	4.450.926
Ukupna izloženost kreditnom riziku	27.917.006	315.214	1.638.076	29.870.296

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza starosne strukture dospjelih i neumanjenih kreditnih plasmana prema vrsti financijske imovine:

Grupa 2016.	Do 15 dana	16 do 30 dana	31 do 60 dana	61 do 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Kreditni financijskim institucijama	200.364	552	4.000	17	7.521	212.454
Kreditni ostalim korisnicima	109.035	36	8.072	803	47.820	165.766
Ostala imovina	936	200	125	38	26	1.325
Ukupno	310.335	788	12.197	858	55.367	379.545

Grupa 2015.	Do 15 dana	16 do 30 dana	31 do 60 dana	61 do 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Kreditni financijskim institucijama	5.733	4.823	8.588	33.853	8.478	61.475
Kreditni ostalim korisnicima	118.913	15.466	11.209	8.959	98.594	253.141
Ostala imovina	272	169	168	377	13	999
Ukupno	124.918	20.458	19.965	43.189	107.085	315.615

Banka 2016.	Do 15 dana	16 do 30 dana	31 do 60 dana	61 do 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Kreditni financijskim institucijama	200.364	552	4.000	17	7.521	212.454
Kreditni ostalim korisnicima	109.035	36	8.072	803	47.820	165.766
Ostala imovina	862	73	38	18	26	1.017
Ukupno	310.261	661	12.110	838	55.367	379.237

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Banka 2015.	Do 15 dana 000 kuna	16 do 30 dana 000 kuna	31 do 60 dana 000 kuna	61 do 90 dana 000 kuna	Preko 90 dana 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina						
Kreditni financijskim institucijama	5.733	4.823	8.588	33.853	8.478	61.475
Kreditni ostalim korisnicima	118.913	15.466	11.209	8.959	98.594	253.141
Ostala imovina	124	11	85	365	13	598
Ukupno	124.770	20.300	19.882	43.177	107.085	315.214

Zbog nematerijalnog iznosa dospjelih i neumanjenih potraživanja ovisnog društva, u nastavku se daje pregled promjena dospjelih i neumanjenih kreditnih plasmana matičnog društva.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita financijskim institucijama u 2016. godini iznos od 11.448 tisuća kuna ili 5% odnosi se na neprovedene prolongate po kratkoročnim obnavljajućim kreditima.

Uslijed okolnosti dospeljeća 31. prosinca 2016. godine na neradni dan, na prvi radni dan 2. siječnja 2017. godine naplaćen je iznos od 193.524 tisuća kuna ili 91% dospjelih i neumanjenih kredita financijskim institucijama.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2016. godini iznos od 109.035 tisuća kuna ili 66% odnosi se na kašnjenja do 15 dana, dok je iznos ovih potraživanja od 10.430 tisuća kuna pokriven jamstvima Republike Hrvatske odnosno 10%.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita financijskim institucijama u 2015. godini iznos od 56.829 tisuća kuna ili 92% odnosi se na neprovedene prolongate po kratkoročnim obnavljajućim kreditima.

Ukoliko se od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita financijskim institucijama izuzme dug financijskih institucija po kratkoročnim obnavljajućim kreditima preostaje dug od 4.646 tisuća kuna.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2015. godini iznos od 118.913 tisuća kuna ili 47% odnosi se na kašnjenja do 15 dana, dok je iznos ovih potraživanja od 9.306 tisuća kuna pokriven jamstvima Republike Hrvatske odnosno 8%.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti

Instrumenti osiguranja plasmana Banke su:

1. obvezni (mjenice i zadužnice),
2. uobičajeni (nekretnine, brodovi, zrakoplovi, bankarska garancija, jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jamstvo HAMAG-BICRO-a, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika), te
3. ostali instrumenti osiguranja (pokretna imovina, mjenice ili jamstva drugih trgovačkih društva solidnog boniteta, prijenos vlasništva ili zalog dionica odnosno udjela trgovačkog društva, pljenidba novčanih potraživanja odnosno cesija naplativih potraživanja, pljenidba depozita, vinkuliranje police osiguranja imovine i/ili osoba, zalog na žigu ili robnoj marki i sl.).

Svi plasmani Banke moraju biti osigurani obveznim instrumentima osiguranja. Plasmani malih izloženosti moraju biti osigurani barem jednim obveznim instrumentom osiguranja.

Prihvatljivi uobičajeni i ostali instrumenti osiguranja razvrstani su prema kvaliteti u pet skupina. Ocjena instrumenata osiguranja temelji se na njihovoj kvaliteti koja se utvrđuje na bazi njihove tržišne unovčivosti, dokumentiranosti i mogućnosti nadzora od strane Banke te mogućnosti prisilne naplate. Ocjenjuju se samo prihvatljivi, dok šestu skupinu čine neprihvatljivi instrumenti osiguranja.

Pri donošenju odluke o odobrenju kredita slaba se kreditna sposobnost ne može zamijeniti kvalitetom instrumenata osiguranja, osim u slučajevima osiguranja prvorazrednim instrumentima osiguranja: jamstvom Republike Hrvatske, jamstvom lokalne/područne (regionalne) samouprave (JLPS), jamstvom HAMAG-BICRO-a, policom osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika i kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamče Republika Hrvatska, JLPS ili druga državna tijela.

Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka/leasing društava. Za osiguranje plasmana odobrenih krajnjim korisnicima putem financijskih institucija Banka uzima obvezne instrumente osiguranja od poslovnih banaka i leasing društava. Poslovna banka ili leasing društvo ih je dužno deponirati temeljem Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji, a ne za svaki pojedinačni plasman krajnjem korisniku zaključen temeljem tog Ugovora. U svakom pojedinačnom ugovoru o plasmanu za krajnjeg korisnika ugovara se pravo korištenja obveznih instrumenata osiguranja deponiranih uz Ugovor o međusobnoj poslovnoj suradnji. Obzirom da poslovna banka ili leasing društvo snose rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika ostavljena im je mogućnost ugovaranja dostatnih instrumenata osiguranja od krajnjeg korisnika kredita/leasinga.

Kod odobrenja kredita putem poslovnih banaka, ovisno o internom rejtingu financijske institucije, zasniva se i nadhipoteka. Tada poslovna banka prenosi vlasništvo na predmetu osiguranja u svoju korist, uz zasnivanje založnog prava u korist Banke ili zasniva hipoteku na predmetu osiguranja u svoju korist, uz nadhipoteku u korist Banke.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)

Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka (nastavak)

Potpisom Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji ugovara se prijenos tražbina poslovne banke iz ugovora o kreditu s krajnjim korisnikom kredita na HBOR. Ugovorom poslovna banka ovlašćuje HBOR da može jednostranom pisanom izjavom obavijestiti poslovnu banku da, u slučaju nelikvidnosti poslovne banke ili prijetećeg stečaja, neurednog ispunjavanja, odnosno neispunjavanja obveza iz ugovora o međubankarskom kreditu te otvaranja stečaja ili redovne likvidacije poslovne banke, nastupa ustupanje potraživanja prema krajnjem korisniku s poslovne banke na HBOR s učinkom cesije umjesto ispunjenja.

Također, poslovna banka ovlašćuje HBOR da se temeljem ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji i navedene izjave može bez ikakve njezine daljnje suglasnosti ili odobrenja upisati u sve javne registre, knjige i upisnike umjesto poslovne banke na mjesto vjerovnika po provedenim osiguranjima za ustupljene tražbine te u svim drugim postupcima stupiti na mjesto vjerovnika.

Od trenutka ustupanja, krajnji korisnik kredita je u obvezi sva plaćanja po ustupljenoj tražbini izvršavati izravno HBOR-u. Ako u tom slučaju poslovna banka eventualno primi neke uplate na ime naplate ustupljenog potraživanja, obvezna je sve što primi bez odgode proslijediti HBOR-u.

Osiguranje plasmana izravnih kredita

Svi izravni plasmani uglavnom su osigurani prijenosom vlasništva ili hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja jamstvo Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), jamstvo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, jamstvo Republike Hrvatske i slično.

Banka je ovlaštena izvršiti verifikaciju procjene vrijednosti i tako utvrđena procjena se smatra konačnom vrijednosti instrumenta osiguranja.

Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer plasmana i osiguranja.

Za nekretnine je potreban omjer iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti nekretnine 1:1,3, osim kod ulaganja na otocima, područjima posebne državne skrbi i brdsko-planinskim područjima gdje je taj omjer 1:1,2. Za pokretnine je potreban omjer iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti pokretnine 1:2.

Banka kontinuirano prati vrijednost instrumenata osiguranja verifikacijom/statističkom procjenom. Praćenje vrijednosti založene nekretnine obavlja se za poslovne nekretnine jednom godišnje, a za stambene nekretnine svake tri godine. Banka ima formiranu posebnu organizacijsku jedinicu za:

- procjenu vrijednosti i verifikaciju već procijenjenih vrijednosti ponuđenih instrumenata osiguranja (nekretnine i pokretnine),
- tehničko-tehnološku analizu investicijskih projekata kao i
- financijski nadzor nad korištenjem sredstava kredita u svrhu izvedbe investicijskog projekta.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)

Osiguranje plasmana izravnih kredita (nastavak)

U slučaju nemogućnosti naplate iz redovnog poslovanja Banka pokreće raspoložive instrumente osiguranja u svrhu naplate svojih potraživanja. To podrazumijeva pokretanje naplate iz obveznih instrumenata osiguranja zatim iz prvorazrednih bezuvjetnih na prvi poziv naplativih instrumenata, a zatim iz zaloga ili fiducije nad nekretninama ili pokretninama, uključujući i njihovo preuzimanje u vlasništvo Banke sa svrhom smanjenja ili naplate potraživanja. Preuzetu imovinu Banka ne koristi za svoje poslovne namjene.

Osiguranje plasmana po modelima podjele rizika

Kod modela podjele rizika, poslovna banka ovisno o samom modelu provodi osiguranje:

- sukladno vlastitim internim aktima i dobrim bankarskim praksama te se ne primjenjuju akti HBOR-a i njima propisani omjeri osiguranja,
- ili poslovna banka i HBOR svaka za svoj dio kredita provodi osiguranje sukladno vlastitim aktima odlukama i/ili procedurama.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti

Kroz upravljanje rizikom likvidnosti obuhvaćena je njegova procjena, odnosno mjerenje, kontrola, ovladavanje i izvješćivanje, utvrđivanje i praćenje iskorištenosti limita, definiranje postupaka te nadležnosti i odgovornosti svih organizacijskih dijelova koji sudjeluju u upravljanju ovim rizikom.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka održava adekvatnu rezervu likvidnosti, kontinuirano prati tekuću i planiranu likvidnost, osigurava kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza te za isplate po odobrenim kreditima i planiranim odobrenjima kredita.

Banka održava rezervu likvidnosti u iznosu od najmanje 10% neto imovine.

Kroz upravljanje rizikom kratkoročne likvidnosti prati se i upravlja dnevnom likvidnošću prvenstveno sukladno utvrđenim limitima ulaganja u instrumente za održavanje rezerve likvidnosti te se prati i upravlja neusklađenošću novčanih tokova kroz narednih 5 tjedna i narednih godinu dana u cilju pravovremenog utvrđivanja aktivnosti usmjerenih ka ispunjenju poslovnih planova uz istovremeno održavanje utvrđene razine rezerve likvidnosti.

Upravljanjem rizikom dugoročne likvidnosti Banka upravlja neusklađenošću ugovorenih i planiranih plasmana s izvorima njihova financiranja u razdoblju dužem od godinu dana, gdje se temeljem dugoročnih projekcija priljeva i odljeva te uz sagledavanje potreba Banke i dostupnosti izvora sredstava za financiranjem istih donose smjernice/zaključci/odluke nadležnih tijela o daljnjem postupanju.

Banka provodi testiranja otpornosti na stres pri tome uvažavajući unutarnje i vanjske čimbenike rizika, a o rezultatima istih izvještava se Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Uprava.

Upravljanje rizikom likvidnosti osigurano je uspostavljenim sustavom limita i redovnim preispitivanjem adekvatnosti istih, izvješćivanjem nadležnih tijela o projiciranim veličinama raspoloživih sredstava i rezerve likvidnosti u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju koje ujedno predstavljaju osnovu za donošenje zaključaka Odbora za upravljanje aktivom i pasivom/odluka Uprave o aktivnostima kojima se osigurava kontinuitet poslovanja u okviru propisanih limita.

Banka nema depozite građana te stoga nije izložena značajnijim dnevnim oscilacijama likvidnosti.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Iznos ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice na dan 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2015. godine analiziran je kroz preostalo razdoblje od dana Izvještaja o financijskom položaju u odnosu na ugovoreni datum dospijea kako slijedi:

Grupa	Do 1	1 do 3	3 mj. do 1	1 do 3	Preko 3	Ukupno
2016. godina	mjesec	mjeseca	godine	godina	godine	
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	491.246	-	-	-	-	491.246
Depoziti kod drugih banaka	-	23.872	-	-	-	23.872
Kreditni financijska institucija*	684.891	441.872	1.774.961	3.131.823	5.855.564	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	1.423.234	385.784	948.959	1.850.611	6.902.606	11.511.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	-	-	-	-	286
Imovina raspoloživa za prodaju	3.375.864	14.074	96	-	-	3.390.034
Imovina koja se drži do dospijea	-	10	4	-	1.408	1.422
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	57.305	57.305
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	27	11.450	5.753	17.230
Ostala imovina	6.225	748	530	620	999	9.122
Ukupna imovina (1)	5.981.746	866.360	2.724.577	4.994.504	12.823.635	27.390.822
Obveze						
Obveze po depozitima	75.581	-	12.687	46.407	8.169	142.844
Obveze po kreditima	355.456	237.339	1.017.892	3.060.113	8.720.949	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	95.932	1.888.837	-	1.120.800	3.105.569
Ostale obveze	151.186	29.918	105.330	194.459	227.059	707.952
Ukupne obveze	582.223	363.189	3.024.746	3.300.979	10.076.977	17.348.114
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.682.127	2.682.127
Ostale rezerve	-	-	-	-	73.733	73.733
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	314.841	314.841
Ukupni kapital koji pripada vlasnicima društva	-	-	-	-	10.030.333	10.030.333
Garantni fond	-	-	-	-	12.375	12.375
Ukupna glavnica	-	-	-	-	10.042.708	10.042.708
Ukupne obveze i glavnica (2)	582.223	363.189	3.024.746	3.300.979	20.119.685	27.390.822
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	5.399.523	503.171	(300.169)	1.693.525	(7.296.050)	-
Neto kumulativ ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica	5.399.523	5.902.694	5.602.525	7.296.050	-	-

Stavke s neodređenim dospijecom iskazane su u razdoblju preko 3 godine.

*Potraživanje u iznosu od 232.489 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove i iskazano je u razdoblju do 1 mjesec.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Grupa 2015. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.950	-	-	-	-	482.950
Depoziti kod drugih banaka	205.177	-	154.220	-	-	359.397
Kreditni financijska institucija*	1.121.029	589.597	1.751.518	3.498.533	5.561.975	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	1.384.857	198.848	735.810	1.659.884	5.243.670	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	3.707	-	-	-	-	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	2.856.268	13.976	71	-	-	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelja	-	10	4	-	1.437	1.451
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	62.238	62.238
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	888	-	3.415	17.412	21.715
Ostala imovina	3.175	1.057	504	-	542	5.278
Ukupna imovina (1)	6.057.163	804.376	2.642.127	5.161.832	10.887.274	25.552.772
Obveze						
Obveze po depozitima	112.993	-	5	101.555	22.083	236.636
Obveze po kreditima	74.834	195.163	1.527.267	2.499.200	7.181.623	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	101.852	227.073	1.908.762	1.128.879	3.366.566
Ostale obveze	169.362	36.280	120.393	223.958	256.946	806.939
Ukupne obveze	357.189	333.295	1.874.738	4.733.475	8.589.531	15.888.228
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.475.862	2.475.862
Ostale rezerve	-	-	-	-	43.283	43.283
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	206.265	206.265
Ukupni kapital koji pripada vlasnicima društva	-	-	-	-	9.652.042	9.652.042
Garantni fond	-	-	-	-	12.502	12.502
Ukupna glavnica	-	-	-	-	9.664.544	9.664.544
Ukupne obveze i glavnica (2)	357.189	333.295	1.874.738	4.733.475	18.254.075	25.552.772
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	5.699.974	471.081	767.389	428.357	(7.366.801)	-
Neto kumulativ ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica	5.699.974	6.171.055	6.938.444	7.366.801	-	-

Stavke s neodređenim dospeljem iskazane su u razdoblju preko 3 godine.

*Potraživanje u iznosu od 606.930 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove. Kako je dio iznosa potraživanja produžen nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju njegovo dospelje iskazano je u razdoblju od 1 do 3 mjeseca u iznosu od 9.400 tisuća kuna.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Iznos ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice na dan 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2015. godine analiziran je kroz preostalo razdoblje od dana Izvještaja o financijskom položaju u odnosu na ugovoreni datum dospijea kako slijedi:

Banka 2016. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	490.695	-	-	-	-	490.695
Depoziti kod drugih banaka	-	23.872	-	-	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama*	684.891	441.872	1.774.961	3.131.823	5.855.564	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	1.423.234	385.784	948.959	1.850.611	6.902.606	11.511.194
Imovina raspoloživa za prodaju	3.329.585	13.989	-	-	-	3.343.574
Ulaganje u ovisno društvo	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	57.216	57.216
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	27	11.450	5.753	17.230
Ostala imovina	3.505	326	504	620	945	5.900
Ukupna imovina (1)	5.931.910	865.843	2.724.451	4.994.504	12.858.208	27.374.916
Obveze						
Obveze po depozitima	75.581	-	12.687	46.407	8.169	142.844
Obveze po kreditima	355.456	237.339	1.017.892	3.060.113	8.720.949	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	95.932	1.888.837	-	1.120.800	3.105.569
Ostale obveze	150.555	28.649	100.528	188.186	228.856	696.774
Ukupne obveze	581.592	361.920	3.019.944	3.294.706	10.078.774	17.336.936
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.682.131	2.682.131
Ostale rezerve	-	-	-	-	70.317	70.317
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	313.525	313.525
Ukupni kapital	-	-	-	-	10.025.605	10.025.605
Garantni fond	-	-	-	-	12.375	12.375
Ukupna glavnica	-	-	-	-	10.037.980	10.037.980
Ukupne obveze i glavnica (2)	581.592	361.920	3.019.944	3.294.706	20.116.754	27.374.916
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	5.350.318	503.923	(295.493)	1.699.798	(7.258.546)	-
Neto kumulativ ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica	5.350.318	5.854.241	5.558.748	7.258.546	-	-

Stavke s neodređenim dospijecom iskazane su u razdoblju preko 3 godine.

*Potraživanje u iznosu od 232.489 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove i iskazano je u razdoblju do 1 mjesec.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Banka 2015. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	482.708	-	-	-	-	482.708
Depoziti kod drugih banaka	205.177	-	151.174	-	-	356.351
Kreditni financijskim institucijama*	1.121.029	589.597	1.751.518	3.498.533	5.561.975	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	1.384.857	198.848	735.810	1.659.884	5.243.670	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	2.818.431	13.892	-	-	-	2.832.323
Ulaganje u ovisno društvo	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	62.083	62.083
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	888	-	3.415	17.412	21.715
Ostala imovina	2.528	410	501	-	312	3.751
Ukupna imovina (1)	6.014.730	803.635	2.639.003	5.161.832	10.921.576	25.540.776
Obveze						
Obveze po depozitima	112.993	-	5	101.555	22.083	236.636
Obveze po kreditima	74.834	195.163	1.527.267	2.499.200	7.181.623	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	101.852	227.073	1.908.762	1.128.879	3.366.566
Ostale obveze	168.827	34.611	116.993	218.297	258.312	797.040
Ukupne obveze	356.654	331.626	1.871.338	4.727.814	8.590.897	15.878.329
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.476.903	2.476.903
Ostale rezerve	-	-	-	-	41.182	41.182
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	205.228	205.228
Ukupni kapital	-	-	-	-	9.649.945	9.649.945
Garantni fond	-	-	-	-	12.502	12.502
Ukupna glavnica	-	-	-	-	9.662.447	9.662.447
Ukupne obveze i glavnica (2)	356.654	331.626	1.871.338	4.727.814	18.253.344	25.540.776
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	5.658.076	472.009	767.665	434.018	(7.331.768)	-
Neto kumulativ ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica	5.658.076	6.130.085	6.897.750	7.331.768	-	-

Stavke s neodređenim dospijanjem iskazane su u razdoblju preko 3 godine.

*Potraživanje u iznosu od 606.930 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove. Kako je dio iznosa potraživanja produžen nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju njegovo dospijanje iskazano je u razdoblju od 1 do 3 mjeseca u iznosu od 9.400 tisuća kuna.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostalo ugovorno dospijeće financijskih obveza Grupe u nediskontiranim iznosima:

Grupa 2016. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Financijske obveze						
Obveze po depozitima	75.581	-	12.687	46.407	8.169	142.844
Obveze po kreditima	382.184	208.630	1.261.178	3.598.035	9.694.025	15.144.052
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	2.051.330	136.040	1.188.820	3.376.190
Ostale obveze	151.186	29.918	105.330	194.459	227.059	707.952
Ukupno	608.951	238.548	3.430.525	3.974.941	11.118.073	19.371.038

Grupa 2015. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Financijske obveze						
Obveze po depozitima	112.993	-	5	101.555	22.083	236.636
Obveze po kreditima	102.360	176.106	1.736.070	3.160.537	8.796.440	13.971.513
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	402.237	2.141.631	1.266.310	3.810.178
Ostale obveze	169.362	36.280	120.393	223.958	256.946	806.939
Ukupno	384.715	212.386	2.258.705	5.627.681	10.341.779	18.825.266

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostalo ugovorno dospijeće financijskih obveza Banke u nediskontiranim iznosima:

Banka 2016. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Financijske obveze						
Obveze po depozitima	75.581	-	12.687	46.407	8.169	142.844
Obveze po kreditima	382.184	208.630	1.261.178	3.598.035	9.694.025	15.144.052
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	2.051.330	136.040	1.188.820	3.376.190
Ostale obveze	150.555	28.649	100.528	188.186	228.856	696.774
Ukupno	608.320	237.279	3.425.723	3.968.668	11.119.870	19.359.860

Banka 2015. godina	Do 1 mjesec 000 kuna	1 do 3 mjeseca 000 kuna	3 mj. do 1 godine 000 kuna	1 do 3 godina 000 kuna	Preko 3 godine 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Financijske obveze						
Obveze po depozitima	112.993	-	5	101.555	22.083	236.636
Obveze po kreditima	102.360	176.106	1.736.070	3.160.537	8.796.440	13.971.513
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	402.237	2.141.631	1.266.310	3.810.178
Ostale obveze	168.827	34.611	116.993	218.297	258.312	797.040
Ukupno	384.180	210.717	2.255.305	5.622.020	10.343.145	18.815.367

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizici

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci podrazumijeva svođenje kamatnog rizika i valutnog rizika na najmanju mjeru.

31.4.1. Kamatni rizik

Upravljanje kamatnim rizikom u Banci podrazumijeva upravljanje kamatnim rizikom u knjizi Banke. Kao razvojna i izvozna posebna financijska institucija, Banka se ne bavi aktivnostima trgovanja.

Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni jaz se izrađuje za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa (fiksna i varijabilna) i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Izrađuje se detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope te se izrađuju projekcije kretanja prosječnih ponderiranih stopa na izvore i plasmane Banke.

Temeljem navedenih izvještaja prati se osjetljivost izvještaja o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti Banke na moguće promjene kamatnih stopa i nastoji se postići usklađenost kamatonosne ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice. Banka na ovaj način umanjuje svoju osjetljivost na tržišna kretanja i promjene referentnih kamatnih stopa. Pored usklađivanja kamatnih stopa na izvore i plasmane prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

Banka kontinuirano provodi analize neto kamatne marže izradom projekcija temeljem odabranih scenarija te se, među ostalim, sagledava utjecaj promjene kamatnih stopa po kreditnim programima Banke, referentnih kamatnih stopa te cijene izvora sredstava. O provedenim analizama izvještava se Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Uprava u cilju proaktivnog djelovanja i osiguranja daljnjeg poslovanja u skladu s utvrđenim limitima uspostavljenim za potrebu upravljanja ovim rizikom.

Banka kao posebna financijska institucija nije profitno orijentirana te se u tom smislu ne bavi korištenjem derivata. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku prikazuju osjetljivost Grupe na rizik kamatnih stopa na dan 31. prosinca 2016. i 2015. godine na temelju poznatih datuma promjene cijena imovine i obveza na koje se primjenjuju promjenjive i fiksne kamatne stope. Razdoblja promjena kamatnih stopa određena su na osnovi preostale ročnosti i ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome što je kraće.

Imovina i obveze na koje se ne primjenjuje kamatna stopa svrstani su u okviru kategorije 'Beskamatno'. Tabele u nastavku prikazuju procjenu o izloženosti kamatnom riziku Grupe na dan 31. prosinca 2016. i 2015. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju.

Grupa	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina							
Novčana sredstva i računi kod banaka	551	-	-	-	-	490.695	491.246
Depoziti kod drugih banaka	-	23.871	-	-	-	1	23.872
Kreditni financijskim institucijama	652.666	836.489	1.873.910	2.926.641	5.562.538	36.867	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	1.517.371	824.285	1.081.418	1.506.407	6.522.314	59.399	11.511.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	-	-	-	-	-	286	286
Imovina raspoloživa za prodaju	2.431.379	-	-	-	-	958.655	3.390.034
Imovina koja se drži do dospijea	-	-	-	-	1.408	14	1.422
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	57.305	57.305
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	17.230	17.230
Ostala imovina	-	-	-	-	-	9.122	9.122
Ukupna imovina (1)	4.601.967	1.684.645	2.955.328	4.433.048	12.086.260	1.629.574	27.390.822

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Grupa	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Obveze							
Obveze po depozitima	-	-	-	-	-	142.844	142.844
Obveze po kreditima	355.442	171.450	1.020.722	3.059.168	8.720.949	64.018	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	1.888.837	-	1.120.800	95.932	3.105.569
Ostale obveze	-	-	-	-	-	707.952	707.952
Ukupne obveze	355.442	171.450	2.909.559	3.059.168	9.841.749	1.010.746	17.348.114
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	2.682.127	2.682.127
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	73.733	73.733
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	314.841	314.841
Ukupni kapital koji pripada vlasnicima društva	-	-	-	-	-	10.030.333	10.030.333
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.375	12.375
Ukupna glavnica	-	-	-	-	-	10.042.708	10.042.708
Ukupne obveze i glavnica (2)	355.442	171.450	2.909.559	3.059.168	9.841.749	11.053.454	27.390.822
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	4.246.525	1.513.195	45.769	1.373.880	2.244.511	(9.423.880)	-

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Grupa	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2015. godina							
Imovina							
Novčana sredstva i računi kod banaka	242	-	-	-	-	482.708	482.950
Depoziti kod drugih banaka	204.986	-	154.174	-	-	237	359.397
Kreditni financijskim institucijama	1.114.347	1.075.199	1.915.320	3.233.354	5.170.599	13.833	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	1.442.435	620.953	1.008.086	1.195.079	4.908.612	47.904	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	-	-	-	-	-	3.707	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	2.102.226	-	-	-	-	768.089	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelja	-	-	-	-	1.437	14	1.451
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	62.238	62.238
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	21.715	21.715
Ostala imovina	-	-	-	-	-	5.278	5.278
Ukupna imovina (1)	4.864.236	1.696.152	3.077.580	4.428.433	10.080.648	1.405.723	25.552.772
Obveze							
Obveze po depozitima	-	-	-	-	-	236.636	236.636
Obveze po kreditima	74.834	127.590	1.531.085	2.495.382	7.181.623	67.573	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne	-	-	227.073	1.908.762	1.128.879	101.852	3.366.566
Ostale obveze	-	-	-	-	-	806.939	806.939
Ukupne obveze	74.834	127.590	1.758.158	4.404.144	8.310.502	1.213.000	15.888.228
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	2.475.862	2.475.862
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	43.283	43.283
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	206.265	206.265
Ukupni kapital koji pripada	-	-	-	-	-	9.652.042	9.652.042
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.502	12.502
Ukupna glavica	-	-	-	-	-	9.664.544	9.664.544
Ukupne obveze i glavica (2)	74.834	127.590	1.758.158	4.404.144	8.310.502	10.877.544	25.552.772
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavica (1) – (2)	4.789.402	1.568.562	1.319.422	24.289	1.770.146	(9.471.821)	-

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku prikazuju osjetljivost HBOR-a na rizik kamatnih stopa na dan 31. prosinca 2016. i 2015. godine na temelju poznatih datuma promjene cijena imovine i obveza na koje se primjenjuju promjenjive i fiksne kamatne stope. Razdoblja promjena kamatnih stopa određena su na osnovi preostale ročnosti i ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome što je kraće.

Imovina i obveze na koje se ne primjenjuje kamatna stopa svrstani su u okviru kategorije 'Beskamatno'. Tabele u nastavku prikazuju procjenu o izloženosti kamatnom riziku HBOR-a na dan 31. prosinca 2016. i 2015. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju.

Banka	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina							
Novčana sredstva i računi kod banaka	-	-	-	-	-	490.695	490.695
Depoziti kod drugih banaka	-	23.871	-	-	-	1	23.872
Kreditni financijskim institucijama	652.666	836.489	1.873.910	2.926.641	5.562.538	36.867	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	1.517.371	824.285	1.081.418	1.506.407	6.522.314	59.399	11.511.194
Imovina raspoloživa za prodaju	2.385.835	-	-	-	-	957.739	3.343.574
Ulaganja u ovisna društva	-	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	57.216	57.216
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	17.230	17.230
Ostala imovina	-	-	-	-	-	5.900	5.900
Ukupna imovina (1)	4.555.872	1.684.645	2.955.328	4.433.048	12.084.852	1.661.171	27.374.916

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Banka	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Obveze							
Obveze po depozitima	-	-	-	-	-	142.844	142.844
Obveze po kreditima	355.442	171.450	1.020.722	3.059.168	8.720.949	64.018	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	1.888.837	-	1.120.800	95.932	3.105.569
Ostale obveze	-	-	-	-	-	696.774	696.774
Ukupne obveze	355.442	171.450	2.909.559	3.059.168	9.841.749	999.568	17.336.936
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	2.682.131	2.682.131
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	70.317	70.317
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	313.525	313.525
Ukupni kapital	-	-	-	-	-	10.025.605	10.025.605
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.375	12.375
Ukupna glavnica	-	-	-	-	-	10.037.980	10.037.980
Ukupne obveze i glavnica (2)	355.442	171.450	2.909.559	3.059.168	9.841.749	11.037.548	27.374.916
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	4.200.430	1.513.195	45.769	1.373.880	2.243.103	(9.376.377)	-

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Banka	Do 1 mjesec	1 do 3 mjeseca	3 mj. do 1 godine	1 do 3 godina	Preko 3 godine	Beska- matno	Ukupno
2015. godina							
Imovina							
Novčana sredstva i računi kod	-	-	-	-	-	482.708	482.708
Depoziti kod drugih banaka	204.986	-	151.174	-	-	191	356.351
Kreditni financijskim institucijama	1.114.347	1.075.199	1.915.320	3.233.354	5.170.599	13.833	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	1.442.435	620.953	1.008.086	1.195.079	4.908.612	47.904	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	2.065.045	-	-	-	-	767.278	2.832.323
Ulaganja u ovisna društva	-	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	62.083	62.083
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	21.715	21.715
Ostala imovina	-	-	-	-	-	3.751	3.751
Ukupna imovina (1)	4.826.813	1.696.152	3.074.580	4.428.433	10.079.211	1.435.587	25.540.776
Obveze							
Obveze po depozitima	-	-	-	-	-	236.636	236.636
Obveze po kreditima	74.834	127.590	1.531.085	2.495.382	7.181.623	67.573	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	227.073	1.908.762	1.128.879	101.852	3.366.566
Ostale obveze	-	-	-	-	-	797.040	797.040
Ukupne obveze	74.834	127.590	1.758.158	4.404.144	8.310.502	1.203.101	15.878.329
Kapital							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	2.476.903	2.476.903
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	41.182	41.182
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	205.228	205.228
Ukupni kapital	-	-	-	-	-	9.649.945	9.649.945
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.502	12.502
Ukupna glavnica	-	-	-	-	-	9.662.447	9.662.447
Ukupne obveze i glavnica (2)	74.834	127.590	1.758.158	4.404.144	8.310.502	10.865.548	25.540.776
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	4.751.979	1.568.562	1.316.422	24.289	1.768.709	(9.429.961)	-

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Iznos ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice prema mogućnosti promjene kamatnih stopa (fiksna i varijabilna):

	Grupa		Banka	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina				
Imovina uz fiksnu kamatnu stopu	23.991.858	22.176.481	23.944.355	22.134.621
Imovina uz varijabilnu kamatnu stopu	1.769.390	1.970.568	1.769.390	1.970.568
Beskamatno	1.629.574	1.405.723	1.661.171	1.435.587
Ukupna imovina	27.390.822	25.552.772	27.374.916	25.540.776
Obveze				
Obveze uz fiksnu kamatnu stopu	16.333.589	14.667.593	16.333.589	14.667.593
Obveze uz varijabilnu kamatnu stopu	3.779	7.635	3.779	7.635
Beskamatno	11.053.454	10.877.544	11.037.548	10.865.548
Ukupne obveze i glavnica	27.390.822	25.552.772	27.374.916	25.540.776

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Analiza osjetljivosti

Postavke korištene u izradi analize osjetljivosti za kamatni rizik vezane su uz moguće promjene referentnih kamatnih stopa radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit HBOR-a.

Primjenom metode standardne devijacije na dnevne promjene referentnih kamatnih stopa vezanih uz EUR i USD utvrđena je volatilnost navedenih stopa u 2016. godini. Temeljem ovih volatilnosti utvrđene su veličine mogućih promjena referentnih kamatnih stopa vezanih uz EUR i USD koje su primijenjene u analizi osjetljivosti.

Analiza prikazuje osjetljivost na razumno očekivane promjene bazičnih bodova promjenjivih kamatnih stopa. Sve ostale varijable ostaju nepromijenjene.

Osjetljivost dobiti je pod utjecajem pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama u razdoblju od godine dana, bazirano na kamatonosnoj imovini i obvezama uz promjenjivu kamatnu stopu.

Valuta	Povećanje bazičnih bodova 2016.	Utjecaj na dobit 2016.	Povećanje bazičnih bodova 2015.	Utjecaj na dobit 2015.
		000 kuna		000 kuna
EUR	+4	535	+40	7.237
USD	+11	472	+11	161
Valuta	Smanjenje bazičnih bodova 2016.	Utjecaj na dobit 2016.	Smanjenje bazičnih bodova 2015.	Utjecaj na dobit 2015.
		000 kuna		000 kuna
EUR	-4	(535)	-40	(7.237)
USD	-11	(472)	-11	(161)

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik

Banka je internim aktima utvrdila metode za procjenu, odnosno mjerenje, praćenje, upravljanje i kontrolu valutnog rizika, utvrđeni su limiti, postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize. Definirane su nadležnosti i odgovornosti organizacijskih dijelova Banke koji sudjeluju u upravljanju valutnim rizikom te izvještaji potrebni za cjelovito sagledavanje ovog rizika.

Izloženost valutnom riziku prati se dnevno kroz ukupnu otvorenost devizne pozicije i otvorenost devizne pozicije za značajnije valute. Pored dnevnog praćenja otvorenosti devizne pozicije izrađuju se i projekcije kretanja iste. Temeljem projekcija kretanja otvorenosti devizne pozicije donose se smjernice i zaključci Odbora za upravljanje aktivom i pasivom te odluke Uprave kojima se osigurava pravovremeno poduzimanje aktivnosti usmjerenih ka osiguranju poslovanja Banke u okviru utvrđenih limita za upravljanje valutnim rizikom. Banka za potrebe procjene, odnosno mjerenja valutnog rizika koristi i VaR model kao pomoćni model te nadležna tijela redovito izvještava o najvećim potencijalnim gubicima po značajnijim valutama.

Banka provodi testiranja otpornosti na stres pod pretpostavkom izrazite aprecijacije/deprecijacije kune u odnosu na značajnije valute te o rezultatima istih izvještava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Upravu.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Iznos ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice na dan 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2015. godine u kunama i devizama:

Grupa	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2016. godina						
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	1.606	301.338	1.584	304.528	186.718	491.246
Depoziti kod drugih banaka	20.581	-	3.291	23.872	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	-	6.655.483	-	6.655.483	5.233.628	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	527.661	7.768.328	-	8.295.989	3.215.205	11.511.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	-	286	-	286	-	286
Imovina raspoloživa za prodaju	14.686	1.100.197	-	1.114.883	2.275.151	3.390.034
Imovina koja se drži do dospelosti	-	1.422	-	1.422	-	1.422
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	57.305	57.305
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	17.230	17.230
Ostala imovina	-	369	-	369	8.753	9.122
Ukupna imovina (1)	564.534	15.827.423	4.875	16.396.832	10.993.990*	27.390.822
Obveze						
Obveze po depozitima	48.380	42.778	3.459	94.617	48.227	142.844
Obveze po kreditima	315.434	13.076.315	-	13.391.749	-	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	3.105.569	-	3.105.569	-	3.105.569
Ostale obveze	163	9.664	2.885	12.712	695.240	707.952
Ukupne obveze	363.977	16.234.326	6.344	16.604.647	743.467	17.348.114
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.682.127	2.682.127
Ostale rezerve	-	-	-	-	73.733	73.733
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	314.841	314.841
Ukupni kapital koji pripada vlasnicima društva	-	-	-	-	10.030.333	10.030.333
Garantni fond	-	12.375	-	12.375	-	12.375
Ukupna glavnica	-	12.375	-	12.375	10.030.333	10.042.708
Ukupne obveze i glavnica (2)	363.977	16.246.701	6.344	16.617.022	10.773.800	27.390.822
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	200.557	(419.278)	(1.469)**	(220.190)	220.190	-

*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 249.278 tisuća kuna.

**Iskazani jaz rezultat je obavljenih rezerviranja po izdanim deviznim garancijama u ostalim devizama koja se iskazuju na poziciji „Ostale obveze“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Grupa	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
2015. godina						
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	72.536	302.044	775	375.355	107.595	482.950
Depoziti kod drugih banaka	-	350.813	5.538	356.351	3.046	359.397
Kreditni financijskim institucijama	-	6.951.331	-	6.951.331	5.571.321	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	152.223	5.325.845	-	5.478.068	3.745.001	9.223.069
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	-	2.690	-	2.690	1.017	3.707
Imovina raspoloživa za prodaju	14.629	1.073.568	-	1.088.197	1.782.118	2.870.315
Imovina koja se drži do dospelja	-	1.451	-	1.451	-	1.451
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	62.238	62.238
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	21.715	21.715
Ostala imovina	-	495	-	495	4.783	5.278
Ukupna imovina (1)	239.388	14.008.237	6.313	14.253.938	11.298.834*	25.552.772
Obveze						
Obveze po depozitima	75.197	89.531	6.135	170.863	65.773	236.636
Obveze po kreditima	-	10.731.184	-	10.731.184	746.903	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	3.366.566	-	3.366.566	-	3.366.566
Ostale obveze	95	8.541	9.960	18.596	788.343	806.939
Ukupne obveze	75.292	14.195.822	16.095	14.287.209	1.601.019	15.888.228
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.475.862	2.475.862
Ostale rezerve	-	-	-	-	43.283	43.283
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	206.265	206.265
Ukupni kapital koji pripada vlasnicima društva	-	-	-	-	9.652.042	9.652.042
Garantni fond	-	12.502	-	12.502	-	12.502
Ukupna glavnica	-	12.502	-	12.502	9.652.042	9.664.544
Ukupne obveze i glavnica (2)	75.292	14.208.324	16.095	14.299.711	11.253.061	25.552.772
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	164.096	(200.087)	(9.782)**	(45.773)	45.773	-

*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 347.235 tisuća kuna.

**Iskazani jaz rezultat je obavljenih rezerviranja po izdanim deviznim garancijama u ostalim devizama koja se iskazuju na poziciji „Ostale obveze“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Iznos ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice na dan 31. prosinca 2016. i 31. prosinca 2015. godine u kunama i devizama:

Banka	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
2016. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	1.606	301.338	1.584	304.528	186.167	490.695
Depoziti kod drugih banaka	20.581	-	3.291	23.872	-	23.872
Kreditni financijskim institucijama	-	6.655.483	-	6.655.483	5.233.628	11.889.111
Kreditni ostalim korisnicima	527.661	7.768.328	-	8.295.989	3.215.205	11.511.194
Imovina raspoloživa za prodaju	14.686	1.089.520	-	1.104.206	2.239.368	3.343.574
Ulaganja u ovisna društva	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	57.216	57.216
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	17.230	17.230
Ostala imovina	-	-	-	-	5.900	5.900
Ukupna imovina (1)	564.534	15.814.669	4.875	16.384.078	10.990.838*	27.374.916
Obveze						
Obveze po depozitima	48.380	42.778	3.459	94.617	48.227	142.844
Obveze po kreditima	315.433	13.076.316	-	13.391.749	-	13.391.749
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	3.105.569	-	3.105.569	-	3.105.569
Ostale obveze	-	2.895	2.840	5.735	691.039	696.774
Ukupne obveze	363.813	16.227.558	6.299	16.597.670	739.266	17.336.936
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.959.632	6.959.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.682.131	2.682.131
Ostale rezerve	-	-	-	-	70.317	70.317
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	313.525	313.525
Ukupni kapital	-	-	-	-	10.025.605	10.025.605
Garantni fond	-	12.375	-	12.375	-	12.375
Ukupna glavnica	-	12.375	-	12.375	10.025.605	10.037.980
Ukupne obveze i glavnica (2)	363.813	16.239.933	6.299	16.610.045	10.764.871	27.374.916
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) - (2)	200.721	(425.264)	(1.424)**	(225.967)	225.967	-

*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 249.278 tisuća kuna.

**Iskazani jaz rezultat je obavljenih rezerviranja po izdanim deviznim garancijama u ostalim devizama koja se iskazuju na poziciji „Ostale obveze“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Banka	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
2015. godina	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Imovina						
Novčana sredstva i računi kod banaka	72.536	302.044	775	375.355	107.353	482.708
Depoziti kod drugih banaka	-	350.813	5.538	356.351	-	356.351
Kreditni financijskim institucijama	-	6.951.331	-	6.951.331	5.571.321	12.522.652
Kreditni ostalim korisnicima	152.223	5.325.845	-	5.478.068	3.745.001	9.223.069
Imovina raspoloživa za prodaju	14.629	1.063.164	-	1.077.793	1.754.530	2.832.323
Ulaganja u ovisna društva	-	-	-	-	36.124	36.124
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	62.083	62.083
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	21.715	21.715
Ostala imovina	-	-	-	-	3.751	3.751
Ukupna imovina (1)	239.388	13.993.197	6.313	14.238.898	11.301.878*	25.540.776
Obveze						
Obveze po depozitima	75.197	89.531	6.135	170.863	65.773	236.636
Obveze po kreditima	-	10.731.184	-	10.731.184	746.903	11.478.087
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	3.366.566	-	3.366.566	-	3.366.566
Ostale obveze	-	1.795	9.917	11.712	785.328	797.040
Ukupne obveze	75.197	14.189.076	16.052	14.280.325	1.598.004	15.878.329
Kapital						
Osnivački kapital	-	-	-	-	6.926.632	6.926.632
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	2.476.903	2.476.903
Ostale rezerve	-	-	-	-	41.182	41.182
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	205.228	205.228
Ukupni kapital	-	-	-	-	9.649.945	9.649.945
Garantni fond	-	12.502	-	12.502	-	12.502
Ukupna glavnica	-	12.502	-	12.502	9.649.945	9.662.447
Ukupne obveze i glavnica (2)	75.197	14.201.578	16.052	14.292.827	11.247.949	25.540.776
Neto ukupna imovina/ukupne obveze i glavnica (1) – (2)	164.191	(208.381)	(9.739)**	(53.929)	53.929	-

*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 347.235 tisuća kuna.

**Iskazani jaz rezultat je obavljenih rezerviranja po izdanim deviznim garancijama u ostalim devizama koja se iskazuju na poziciji „Ostale obveze“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

31.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Analiza osjetljivosti

Analiza osjetljivosti ukupne imovine i ukupnih obveza Banke na promjene deviznih tečajeva provodi se za one strane valute koje na izvještajni datum predstavljaju značajnu valutu Banke.

U analizi osjetljivosti za valutni rizik primijenjena je pretpostavka razumno moguće promjene tečaja EUR u odnosu na kunu, uz ostale varijable stabilne, radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit HBOR-a na 31.12.2016. godine.

Primjenom metode standardne devijacije na promjene tečaja EUR/HRK utvrđena je volatilnost tečaja EUR/HRK koja je u 2016. godini iznosila 1,5% (31. prosinca 2015. godine: 1,9%).

U nastavku se iskazuje utjecaj pretpostavljene promjene tečaja EUR/HRK, po stavkama ukupne imovine i ukupnih obveza i glavnice denominiranim ili vezanim uz EUR, na dobit HBOR-a.

Valuta	Promjene tečaja valute u 2016. %	Utjecaj na dobit 2016. 000 kuna	Promjene tečaja valute u 2015. %	Utjecaj na dobit 2015. 000 kuna
EUR	+1,5%	5.912	+1,9%	6.823
EUR	-1,5%	(5.020)	-1,9%	(6.056)

31.5. Operativni rizik

Banka ima uspostavljen okvir za upravljanje operativnim rizikom koji je u značajnoj mjeri usklađen sa regulativom HNB-a primjenjivoj na poslovanje Banke i dobrim bankarskim praksama u dijelu upravljanja rizicima, koji je uveden 2012. godine.

Temeljna načela upravljanja operativnim rizikom utvrđena su krovnim aktom Politike upravljanja operativnim rizikom kojim se propisuju elementi sustava upravljanja ovim rizikom, koji obuhvaćaju utvrđivanje, mjerenje, procjenjivanje, ovladavanje i praćenje operativnog rizika. Uspostavljena je struktura upravljanja i odgovornosti u sustavu, utvrđen pristup za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik kao i sustav izvještavanja.

Posebnost operativnog rizika u odnosu na druge vrste rizika očituje se kroz prisutnost istog u cijeloj organizaciji i upravljanje njime u svim organizacijskim dijelovima Banke.

Praćenje operativnog rizika podržano je programskim rješenjem koje omogućuje evidentiranje događaja operativnog rizika.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. Upravljanje rizicima (nastavak)

31.5. Operativni rizik (nastavak)

Sveobuhvatna procjena operativnog rizika provodi se putem Mape operativnog rizika koja identificira i ocjenjuje operativne rizike kojima je Banka izložena u svom poslovanju kako bi se odredile daljnje mjere ovladavanja rizikom.

Procjena operativnog rizika provodi se također prilikom uvođenja novih proizvoda i poslovnih promjena te prilikom eksternalizacije aktivnosti.

Aktivnim praćenjem, upravljanjem i kontrolom izloženosti operativnom riziku Banka u svom poslovanju nastoji svesti operativni rizik na najmanju mjeru.

Za praćenje i nadziranje rada informacijskog sustava uspostavljen je Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a čiji je osnovni cilj upravljanje resursima informacijskog sustava uz uspostavljanje odgovarajuće razine učinkovitosti i sigurnosti informacijskog sustava kako bi se osiguralo, između ostalog, primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije. Obzirom da značajniji operativni rizik proizlazi iz korištenja informacijske tehnologije, Banka ima uspostavljenju funkciju za kontrolu sigurnosti informacijskog sustava. U okviru ove funkcije uspostavljen je sustav upravljanja kontinuitetom poslovanja s ciljem osiguranja oporavka poslovanja i ograničavanja štetnih posljedice u slučaju znatnijeg narušavanja ili prekida poslovanja.

31.6. Rizik eksternalizacije

Eksternalizacija se provodi s ciljem snižavanja troškova poslovanja, postizanja više razine usluga i korištenja specijaliziranih stručnih znanja pružatelja usluga za obavljanje svakodnevnih djelatnosti.

Banka upravlja rizikom eksternalizacije temeljem internih akata usklađenih s regulativom HNB-a i s dobrim bankarskim praksama primjenjivim na njezino poslovanje.

Internim aktima kojima je propisano upravljanje ovim rizikom utvrđeni su postupci provođenja eksternaliziranih aktivnosti, upravljanje odnosima s pružateljima usluga te svođenje rizika na najmanju mjeru.

Uspostavljena je centralna evidencija o eksternaliziranim aktivnostima, a o materijalno značajnim eksternalizacijama godišnje se izvještava Upravu i Nadzorni odbor Banke.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

32. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza

Računovodstvena politika mjerenja fer vrijednosti opisana je u bilješci 2.

32.1. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost

Grupa određenu financijsku imovinu i financijske obveze mjeri po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog razdoblja:

Grupa	2016.			2015.		
	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Razina 1	Razina 2	Razina 3
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku:						
Ulaganja u investicijske fondove	286	-	-	3.707	-	-
Ukupno financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku	286	-	-	3.707	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju:						
Dužnički vrijednosni papiri:						
<i>Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:</i>						
Obveznice Republike Hrvatske	925.887	-	-	679.617	-	-
Obveznice financijskih institucija	910	-	-	930	-	-
Obveznice trgovačkih društava	1.161	-	-	396	-	-
Trezorski zapisi Ministarstva financija	1.500.420	-	-	-	1.418.963	-
Obračunana kamata	14.495	-	-	14.441	-	-
<i>Dužnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</i>						
Obveznice trgovačkih društava	-	-	502	-	-	-
Obračunata kamata	-	-	99	-	-	-
Ukupno dužnički vrijednosni papiri	2.442.873	-	601	695.384	1.418.963	-
Vlasnički vrijednosni papiri:						
<i>Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:</i>						
Dionice trgovačkih društava	10.938	-	-	-	-	-
<i>Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</i>						
Dionice inozemnih pravnih osoba	-	32	-	-	26	-
Dionice financijskih institucija	-	161	-	-	161	-
Dionice inozemnih financijskih institucija – EIF	-	25.815	-	-	24.420	-
Dionice trgovačkih društava	-	-	-	-	-	-
Ukupno vlasnički vrijednosni papiri	10.938	26.008	-	-	24.607	-
Ulaganja u investicijske fondove:						
Udjeli raspoređeni u imovinu raspoloživu za prodaju	909.614	-	-	729.010	-	-
Ukupno ulaganja u investicijske fondove	909.614	-	-	729.010	-	-
Ukupno imovina raspoloživa za prodaju	3.363.425	26.008	601	1.424.394	1.443.570	-

Tijekom 2016. godine dužnički vrijednosni papiri – trezorski zapisi Ministarstva financija reklasificirani su iz razine 2 u razinu 1 s obzirom da su kreditne institucije u zemlji počele kotirati cijene na Bloombergu te se kao tehnika vrednovanja primijenila cijena kotirana na tržištu, a ne više diskontirani novčani tijek.

Dužnički vrijednosni papiri – obveznice trgovačkih društava prikazane su na razini 3 hijerarhije fer vrijednosti. Pri vrednovanju je korištena metoda diskontiranih novčanih tijekova temeljem tržišnih kamatnih stopa, spreada temeljem internog kreditnog rejtinga i interno definiranog spreada vezanog uz likvidnost vrijednosnog papira.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

32. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza (nastavak)

32.1. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost (nastavak)

U proteklim izvještajnim razdobljima ovo ulaganje je vrednovano po trošku stjecanja i nije prezentirano u tablici hijerarhije fer vrijednosti.

U 2016. godini vlasnički vrijednosni papiri – dionice trgovačkih društava prikazane su na razini 1 hijerarhije fer vrijednosti, a kao tehnika vrednovanja primijenjena je cijena kotirana na tržištu.

Banka	2016.			2015.		
	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Razina 1	Razina 2	Razina 3
Imovina raspoloživa za prodaju:						
Dužnički vrijednosni papiri:						
<i>Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:</i>						
Obveznice Republike Hrvatske	884.914	-	-	644.532	-	-
Trezorski zapisi Ministarstva financija	1.500.420	-	-	-	1.418.963	-
Obračunana kamata	13.890	-	-	13.862	-	-
<i>Dužnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</i>						
Obveznice trgovačkih društava	-	-	502	-	-	-
Obračunata kamata	-	-	99	-	-	-
Ukupno dužnički vrijednosni papiri	2.399.224	-	601	658.394	1.418.963	-
Vlasnički vrijednosni papiri:						
<i>Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:</i>						
Dionice trgovačkih društava	10.938	-	-	-	-	-
<i>Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</i>						
Dionice inozemnih pravnih osoba	-	32	-	-	26	-
Dionice financijskih institucija	-	161	-	-	161	-
Dionice inozemnih financijskih institucija – EIF	-	25.815	-	-	24.420	-
Dionice trgovačkih društava	-	-	-	-	-	-
Ukupno vlasnički vrijednosni papiri	10.938	26.008	-	-	24.607	-
Ulaganja u investicijske fondove:						
Udjeli raspoređeni u imovinu raspoloživu za prodaju	906.803	-	-	728.778	-	-
Ukupno ulaganja u investicijske fondove	906.803	-	-	728.778	-	-
Ukupno imovina raspoloživa za prodaju	3.316.965	26.008	601	1.387.172	1.443.570	-

Tijekom 2016. godine dužnički vrijednosni papiri – trezorski zapisi Ministarstva financija reklasificirani su iz razine 2 u razinu 1 s obzirom da su kreditne institucije u zemlji počele kotirati cijene na Bloombergu te se kao tehnika vrednovanja primijenila cijena kotirana na tržištu, a ne više diskontirani novčani tijek.

Dužnički vrijednosni papiri – obveznice trgovačkih društava prikazane su na razini 3 hijerarhije fer vrijednosti. Pri vrednovanju je korištena metoda diskontiranih novčanih tijekova temeljem tržišnih kamatnih stopa, spreada temeljem internog kreditnog rejtinga i interno definiranog spreada vezanog uz likvidnost vrijednosnog papira.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

32. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza (nastavak)

32.1. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost (nastavak)

U proteklim izvještajnim razdobljima ovo ulaganje je vrednovano po trošku stjecanja i nije prezentirano u tablici hijerarhije fer vrijednosti.

U 2016. godini vlasnički vrijednosni papiri – dionice trgovačkih društava prikazane su na razini 1 hijerarhije fer vrijednosti, a kao tehnika vrednovanja primijenjena je cijena kotirana na tržištu.

32.2. Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza koji se vode po amortiziranom trošku

Uprava smatra da su knjigovodstveni iznosi financijske imovine i financijskih obveza koji su u financijskim izvještajima iskazani po amortiziranom trošku razumno približni njihovim fer vrijednostima. U bilješki 24 prezentirana je fer vrijednost obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire utvrđena prema usklađenim vidljivim cijenama kao što je opisano u bilješki 2.

33. Izvještavanje po segmentima

Osnovne informacije o segmentima su predstavljene u odnosu na poslovne segmente Grupe. Kako Grupa ne raspoređuje administrativne troškove i glavnice po segmentima, nije prikazana profitabilnost segmenata.

Imovina i obveze po segmentima iskazani su neto, tj. bruto nakon umanjenja vrijednosti i rezerviranja, a prije uzimanja u obzir primljenih kolaterala.

Poslovanje segmenata je organizacijski i upravljački odvojeno i svaki segment predstavlja cjelinu koja pruža različite proizvode i usluge i posluje na različitim tržištima.

Poslovni segmenti:

Grupa ima sljedeće poslovne segmente:

Segment:	Poslovne aktivnosti segmenta uključuju:
Bankarske aktivnosti	financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva, financiranje infrastrukture, poticanje izvoza, potporu razvitku malog i srednjeg poduzetništva, poticanje zaštite okoliša, kao i osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika u ime i za račun Republike Hrvatske.
Osiguravateljske aktivnosti	osiguravanje inozemnih i domaćih kratkoročnih potraživanja poslovnih subjekata vezanih za isporuke roba i usluga
Ostalo	izrade analiza, procjena kreditnih rizika i pružanje informacija o kreditnoj sposobnosti

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

33. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

2016. godina	Bankarske aktivnosti 000 kuna	Osiguravateljske aktivnosti 000 kuna	Ostale aktivnosti 000 kuna	Neraspoređeno 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Neto prihod od kamata	417.671	1.641	-	-	419.312
Neto prihod od naknada	25.067	1.032	1.070	-	27.169
Neto prihodi od financijskih aktivnosti	7.312	178	6	-	7.496
Neto zarađene premije	-	5.681	-	-	5.681
Ostali prihodi	18.016	76	285	(300)	18.077
Prihod iz poslovanja	468.066	8.608	1.361	(300)	477.735
Operativni troškovi	(152.227)	(5.219)	(1.073)	301	(158.218)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	(2.314)	(64)	5	-	(2.373)
Izdaci za osigurane slučajeve	-	(1.591)	-	-	(1.591)
Neto promjena pričuva	-	34	-	-	34
Ostali rashodi	-	(513)	-	-	(513)
Troškovi poslovanja	(154.541)	(7.353)	(1.068)	301	(162.661)
Dobit prije oporezivanja	313.525	1.255	293	1	315.074
Porez na dobit	-	(176)	(57)	-	(233)
Dobit za godinu	313.525	1.079	236	1	314.841
Imovina segmenta	27.374.916	51.667	895	(36.656)	27.390.822
Ukupna imovina	27.374.916	51.667	895	(36.656)	27.390.822
Obveze segmenta	17.336.936	11.049	159	(30)	17.348.114
Ukupna glavnica	10.037.980	3.119	436	1.173	10.042.708
Ukupno obveze i glavnica	27.374.916	14.168	595	1.143	27.390.822

Međusobni odnosi između članica Grupe iskazani su u koloni „Neraspoređeno“.

Za potrebe izrade ove bilješke Neto prihodi od financijskih aktivnosti iskazuju se kao stavka prihoda, neovisno o ostvarenju, radi usporedivosti veličina iskazanih u Izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Grupa se odredila za jednostavan pristup iskazivanja operativnih segmenata uvažavajući osnovni poslovni model svake članice Grupe kako je prethodno opisano u ovoj bilješci.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

33. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

2015. godina	Bankarske aktivnosti 000 kuna	Osigurateljske aktivnosti 000 kuna	Ostale aktivnosti 000 kuna	Neraspoređeno 000 kuna	Ukupno 000 kuna
Neto prihod od kamata	398.079	1.388	-	-	399.467
Neto prihod od naknada	18.453	1.366	1.027	-	20.846
Neto prihodi od financijskih aktivnosti	21.868	379	34	-	22.281
Neto zarađene premije	-	5.933	-	-	5.933
Ostali prihodi	3.520	69	286	(302)	3.573
Prihod iz poslovanja	441.920	9.135	1.347	(302)	452.100
Operativni troškovi	(131.840)	(5.332)	(1.186)	303	(138.055)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	(104.852)	51	2	-	(104.799)
Izdaci za osigurane slučajeve	-	(1.167)	-	-	(1.167)
Neto promjena pričuva	-	(1.481)	-	-	(1.481)
Ostali rashodi	-	(172)	-	-	(172)
Troškovi poslovanja	(236.692)	(8.101)	(1.184)	303	(245.674)
Dobit prije oporezivanja	205.228	1.034	163	1	206.426
Porez na dobit	-	(129)	(32)	-	(161)
Dobit za godinu	205.228	905	131	1	206.265
Imovina segmenta	25.540.776	48.043	612	(36.659)	25.552.772
Ukupna imovina	25.540.776	48.043	612	(36.659)	25.552.772
Obveze segmenta	15.878.329	9.828	103	(32)	15.888.228
Ukupna glavnica	9.662.447	716	209	1.172	9.664.544
Ukupno obveze i glavnica	25.540.776	10.544	312	1.140	25.552.772

Međusobni odnosi između članica Grupe iskazani su u koloni „Neraspoređeno“.

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine (nastavak)

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

34. Upravljanje kapitalom

Osnovni ciljevi Banke u upravljanju kapitalom su osiguravanje pretpostavki neograničenosti poslovanja („going-concern“) i poštivanja regulatornih i ugovornih zahtjeva od strane vjerovnika o održavanju adekvatnosti kapitala.

Banka je odredila regulatorni kapital kao kategoriju kapitala kojom upravlja.

Regulatorni kapital u svakome trenutku mora biti najmanje na razini osnivačkog kapitala, odnosno na razini koja osigurava stopu adekvatnosti kapitala na razini od najmanje 8% te dovoljnoj za pokriće kapitalnih zahtjeva za rizike iz poslovanja.

Regulatorni kapital čine primarni kapital (Tier 1) i dopunski kapital (Tier 2), a izračunava se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj.

Banka je utvrdila mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom kako slijedi:

- Regulatorni kapital na svaki izvještajni datum u visini najmanje jednako iznosu osnivačkog kapitala izvještajnog razdoblja.
- Stopa adekvatnosti kapitala na izvještajni datum u visini propisanoj za banke u Republici Hrvatskoj i standardnim ugovornim financijskim klauzulama iz ugovora o zaduživanju HBOR-a na financijskim tržištima i ugovorima zaključenima s posebnim financijskim institucijama.

Izračun stope adekvatnosti kapitala obavlja se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj i ne razlikuje se značajno od međunarodne bankarske prakse.

	2016. 000 kuna	Grupa 2015. 000 kuna	2016. 000 kuna	Banka 2015. 000 kuna
Osnovni kapital – Tier 1	9.956.604	9.609.800	9.955.288	9.608.763
Dopunski kapital – Tier 2	333.571	302.203	333.571	302.203
Ukupni regulatorni kapital	10.290.175	9.912.003	10.288.859	9.910.966
Kreditnim rizikom ponderirana imovina	16.415.582	12.798.794	16.447.428	12.830.126
Kapitalni zahtjev za deviznu poziciju (valutni rizik)	609.631	696.133	597.377	681.095
Ukupno kapitalni zahtjevi	17.025.213	13.494.927	17.044.805	13.511.221
	%	%	%	%
Pokrivenost kapitalnih zahtjeva Osnovnim kapitalom (Tier 1)	58,48	71,21	58,41	71,12
Stopa adekvatnosti kapitala	60,44	73,45	60,36	73,35
	000 kuna	000 kuna	000 kuna	000 kuna
Potrebna iznos regulatornog kapitala za pokriće kapitalnih zahtjeva prema regulatornim zahtjevima	1.362.017	1.079.594	1.363.584	1.080.898

Minimalna adekvatnost kapitala na datume izvještaja o financijskom položaju u 2016. godini bila je 8% (31. prosinca 2015.: 8%).

Bilješke uz financijske izvještaje koje obuhvaćaju važne računovodstvene politike i druga objašnjenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

34. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Zbog obimnih izmjena u postojećoj aplikativnoj podršci poslovanju Banke, Uprava je produžila prijelazno razdoblje implementacije i testiranja novih zahtjeva te će primjena uslijediti za prvo izvještajno razdoblje nakon uvođenja u rad programskog rješenja za izračun stope adekvatnosti regulatornog kapitala. Do tada će se izračun stope adekvatnosti kapitala i izloženosti obavljati na postojeći način.

Uprava Grupe ne očekuje nepovoljne utjecaje na visinu adekvatnosti regulatornog kapitala slijedom primjene nove regulative za kreditne institucije s obzirom da je stopa adekvatnosti kapitala Banke na kraju 2016. godine 8 puta veća od propisane, prvenstveno zbog modela poslovanja i usmjerenosti na kreditno poslovanje.

35. Zarada po dionici

Sukladno Zakonu o HBOR-u temeljni kapital Banke čini jedan poslovni udio koji se ne može dijeliti, prenositi niti zalagati i u isključivom je vlasništvu Republike Hrvatske. U svrhu izračuna zarade po dionici, zarada predstavlja neto dobit poslije oporezivanja.

36. Dogadjaji nakon datuma izvještajnog razdoblja

36.1. Uprava HBOR-a

Nakon izvještajnog razdoblja, odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 25. siječnja 2017. godine, predsjednik i članovi Uprave HBOR-a opozivaju se s danom 31. siječnja 2017. godine, i to: Dušan Tomašević s dužnosti predsjednika Uprave te Martina Jus i Goran Filipić s dužnosti člana Uprave HBOR-a.

Odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 25. siječnja 2017. godine, mr. sc. Tamara Perko imenuje se za predsjednicu Uprave HBOR-a, a Martina Jus za članicu Uprave HBOR-a, s danom 1. veljače 2017. godine, do provedbe postupka izbora i imenovanja članova Uprave HBOR-a sukladno Uredbi o kriterijima za provedbu postupaka odabira i imenovanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku (NN br. 33/16, 46/16 i 109/16), a najviše na vrijeme od šest mjeseci.

36.2. Procjena instrumenata osiguranja plasmana

Tijekom drugog kvartala 2017. godine će se, u okviru provedbe postupka uvida u kvalitetu imovine HBOR-a (Asset Quality Review – AQR), od strane neovisnih procjenitelja obaviti ponovna procjena instrumenata osiguranja plasmana (kolateralna), a efekti će biti izraženi u polugodišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima na dan 30. lipnja 2017. godine.

Dodatak uz financijske izvještaje – Financijsko poslovanje Grupe HKO
Izveštaj o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Zarađene premije		
Zaračunana bruto premija	11.814	12.167
Ispravak vrijednosti i naplaćeni ispravak premije	-	20
Bruto premije predane u reosiguranje	(4.964)	(5.849)
Neto zaračunate premije	6.850	6.338
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(1.649)	(558)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	480	173
Neto zarađene premije	5.681	5.953
Prihodi od provizija i naknada	2.102	2.393
Neto prihodi od ulaganja	1.824	1.812
Ostali poslovni prihodi	60	52
Neto prihodi	9.667	10.210
Bruto izdatak za povrat premije	(1.117)	(372)
Udio reosiguravatelja u povratu premije	604	200
Bruto pričuva za povrate premija	(2)	(588)
Udio reosiguravatelja u pričuvi	(43)	238
Neto izdaci i pričuve za povrat premije	(558)	(522)
Izdaci za osigurane slučajeve	(1.713)	(2.187)
Izdaci za osigurane slučajeve, udio reosiguranja	122	1.020
Promjena pričuva za štete	2.253	(2.785)
Promjena pričuva za štete, udio reosiguranja	(2.174)	1.654
Neto izdaci za osigurane slučajeve	(1.512)	(2.298)
Troškovi pribave i marketinga	(822)	(708)
Administrativni troškovi	(5.023)	(5.313)
Ostali poslovni troškovi	(205)	(161)
Neto tečajne razlike koje ne proizlaze iz financijskih instrumenata	1	(11)
Dobit prije oporezivanja	1.548	1.197
Porez na dobit	(233)	(161)
Dobit tekućeg razdoblja	1.315	1.036
Ostala sveobuhvatna dobit		
Stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak:		
Odgođeni porez – usklađenje prethodnog razdoblja	-	-
Ukupno stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak	-	-
Stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak:		
Dobici proizašli iz revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju	2.374	1.626
Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	(562)	(1.011)
Prijenos realiziranog gubitka po imovini raspoloživoj za prodaju u IDG	(236)	(405)
Odgođeni porez	(262)	(42)
Ukupno stavke koje se kasnije mogu uračunati u dobit ili gubitak	1.314	168
Ostala sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja	1.314	168
Ukupna sveobuhvatna dobit prije oporezivanja	2.629	1.204
Ukupna sveobuhvatna dobit za raspodjelu:		
Vlasnicima društva	2.629	1.204

Dodatak uz financijske izvještaje – Financijsko poslovanje Grupe HKO
Izveštaj o financijskom položaju
na dan 31. prosinca 2016. godine

(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Imovina		
Dugotrajna imovina		
Nekretnine i oprema	86	148
Nematerijalna imovina	5	9
Ulaganja koja se drže do dospjeća	1.422	1.451
Odgođena porezna imovina	54	230
Ukupna dugotrajna imovina	1.567	1.838
Kratkotrajna imovina		
Ulaganja raspoloživa za prodaju	46.459	37.993
Ulaganja po fer vrijednosti kroz IDG	286	3.707
Depoziti u bankama	-	3.047
Potraživanja iz poslova osiguranja	985	1.133
Ostala potraživanja	2.185	164
Novac i novčani ekvivalenti	551	242
Ukupna kratkotrajna imovina	50.466	46.286
Ukupna imovina	52.033	48.124
Kapital i obveze		
Kapital		
Temeljni kapital	37.500	37.500
Akumulirani gubitak	(148)	(1.184)
Ostale rezerve	2.188	874
Dobit tekućeg razdoblja	1.315	1.036
Ukupan kapital	40.855	38.226
Tehničke pričuve		
Bruto tehničke pričuve	14.225	14.827
Tehničke pričuve – udio reosiguranja	(6.419)	(8.156)
	7.806	6.671
Kratkotrajne obveze		
Obveze iz poslova osiguranja	1.190	1.603
Ostale obveze	2.182	1.624
Ukupno obveze	3.372	3.227
Ukupno kapital i obveze	52.033	48.124

Dodatak uz financijske izvještaje – Financijsko poslovanje Grupe HKO
Izveštaj o novčanim tokovima
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016. 000 kuna	2015. 000 kuna
Poslovne aktivnosti		
Dobit prije oporezivanja	1.548	1.197
<i>Usklađenje na neto novčana sredstva ostvarena i uporabljena za poslovne aktivnosti</i>		
Amortizacija	70	180
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	59	(53)
Porez na dobit	233	161
Obračunane kamate	22	(139)
<i>Dobit iz poslovnih aktivnosti prije promjena radnoga kapitala</i>	1.932	1.346
Promjene u poslovnim sredstvima i izvorima		
Neto smanjenje depozita kod drugih banaka	3.000	13.920
Neto (dobitak) od ulaganja u imovinu raspoloživu za prodaju	(236)	(406)
Smanjenje diskonta po imovini raspoloživoj za prodaju i imovini do dospijea	406	251
Neto dobitak od imovine po fer vrijednosti u IDG	(121)	(84)
Potraživanja po premijama	148	822
Neto (povećanje) ostale imovine	(2.570)	(143)
Neto smanjenje imovine i obveza iz poslova osiguranja	(413)	(59)
Neto povećanje tehničkih pričuva	1.135	1.865
Neto povećanje ostalih obveza	497	69
Neto novčana sredstva ostvarena za poslovne aktivnosti	3.778	17.581
Ulagateljske aktivnosti		
Neto (kupovina) imovine po fer vrijednosti kroz IDG	(8.990)	(24.417)
Neto prodaja imovine po fer vrijednosti kroz IDG	12.488	22.928
Neto (kupovina) imovine raspoložive za prodaju	(9.669)	(23.903)
Neto prodaja imovine raspoložive za prodaju	2.532	7.905
(Kupovina) imovine koja se drži do dospijea	-	-
Naplata imovine koja se drži do dospijea, o dospijeu	-	-
Neto (nabava) nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	(3)	(50)
Neto novčana sredstva (uprabljena) u ulagateljskim aktivnostima	(3.642)	(17.537)
Učinci promjene tečajeva na novac i novčane ekvivalente		
Neto tečajne razlike	173	65
Neto učinak	173	65
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	309	109
Stanje na dan 1. siječnja	242	133
Neto povećanje/(smanjenje) novca	309	109
Stanje na dan 31. prosinca	551	242

Dodatak uz financijske izvještaje – Financijsko poslovanje Grupe HKO
Izveštaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine
(Svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Temeljni kapital 000 kuna	Akumulirani gubitak 000 kuna	Ostale rezerve 000 kuna	Neto dobit tekuće godine 000 kuna	Ukupni kapital koji pripada vlasnicima kapitala 000 kuna	Ukupni kapital 000 kuna
Stanje 1. siječnja 2015. godine	37.500	(2.068)	706	884	37.022	37.022
Dobit tekuće godine	-	-	-	1.036	1.036	1.036
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	168	-	168	168
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	168	1.036	1.204	1.204
Prijenos dobiti iz 2014. godine u zadržanu dobit	-	884	-	(884)	-	-
Stanje 31. prosinca 2015. godine	37.500	(1.184)	874	1.036	38.226	38.226
Stanje 1. siječnja 2016. godine	37.500	(1.184)	874	1.036	38.226	38.226
Dobit tekuće godine	-	-	-	1.315	1.315	1.315
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	1.314	-	1.314	1.314
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	1.314	1.315	2.629	2.629
Prijenos dobiti iz 2015. godine u zadržanu dobit	-	1.036	-	(1.036)	-	-
Stanje 31. prosinca 2016. godine	37.500	(148)	2.188	1.315	40.855	40.855